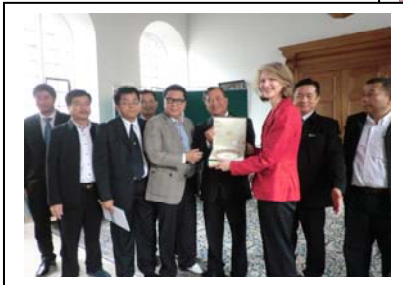

รายงาน
คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร

สาธารณรัฐฝรั่งเศส

สหราชอาณาจักร

เรื่อง สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงาน
เจรจาธุรกิจ และหารือความร่วมมือด้านการศึกษา

ณ

สาธารณรัฐฝรั่งเศส และ สหราชอาณาจักร

ระหว่างวันอังคารที่ ๓ – วันพุธที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕

กลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงาน
คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร
เรื่อง สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงาน
เจรจาธุรกิจ และหารือความร่วมมือด้านการศึกษา

ณ
สาธารณรัฐฝรั่งเศส และ สหราชอาณาจักร

ระหว่างวันอังคารที่ ๓ — วันพุธที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕

คำนำ

คณะกรรมการการศึกษา มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษา เรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การพัฒนาการศึกษาของชาติ และการส่งเสริมวัฒนธรรม ประชาธิปไตย รวมทั้งแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของประชาชนสู่โลกยุคโลกาภิวัตน์

ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าว กิจกรรมหนึ่งที่คณะกรรมการได้ดำเนินการ คือ การเดินทางไปศึกษาดูงาน เจริญธุรกิจ และหาหรือความร่วมมือด้านการศึกษา ณ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และ สหราชอาณาจักร ระหว่างวันอังคารที่ ๓ - วันพุธที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา แนวทางการจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ในภาพรวมของสาธารณรัฐฝรั่งเศส และ สหราชอาณาจักร โดยครอบคลุมประเด็นในเรื่องต่าง ๆ เช่น การบริหารจัดการการศึกษาของสถาบันการศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น รวมทั้ง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการศึกษา ตลอดจนมีส่วนร่วมสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ

รายงานคณะกรรมการการศึกษา เรื่อง สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงาน เจริญธุรกิจ และหาหรือความร่วมมือด้านการศึกษา ณ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และ สหราชอาณาจักร พร้อมข้อสังเกตและ ข้อเสนอแนะ ฉบับนี้ ได้รวบรวมขึ้นเพื่อเผยแพร่ไปยังหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชน ผู้สนใจทั่วไป ซึ่งคณะกรรมการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ตามสมควรแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษาต่อไป

นายประกอบ รัตนพันธ์
ประธานคณะกรรมการการศึกษา
สภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
รายนามคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร	๑
ที่มาและอำนาจหน้าที่	๒
กรอบและแนวทางในการดำเนินงาน	๒
บทสรุปผู้บริหาร	๔
ภาพการเดินทางไปศึกษาดูงาน	๖
ภาคผนวก	
ก. สรุปบันทึกการเดินทางไปศึกษาดูงาน เจริญธุรกิจ และหารือความร่วมมือด้านการศึกษา ณ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และ สหราชอาณาจักร	๙
ข. รายนามคณะเดินทาง และ กำหนดการเดินทาง	๒๒
ค. ข้อมูลด้านการศึกษาของสาธารณรัฐฝรั่งเศส	๒๗
ง. สรุปข้อมูลสถานศึกษาที่ดูงานในฝรั่งเศส	๔๔
จ. ข้อมูลด้านการศึกษาของสหราชอาณาจักร	๔๖
ฉ. สรุปข้อมูลสถานศึกษาที่ดูงานในสหราชอาณาจักร	๕๒
ช. การจัดการศึกษาของไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ	๖๑
ซ. ข้อมูลทั่วไปของสาธารณรัฐฝรั่งเศส	๖๔
ฅ. ข้อมูลทั่วไปของสหราชอาณาจักร	๙๔
บรรณานุกรม	๑๐๗

รายนามคณะกรรมการการศึกษา
สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔

๑. นายประกอบ รัตนพันธ์	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายพงศกร อรรณนพพร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายกัมพล สุภาแพ่ง	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นางทัศนียา รัตนเศรษฐ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕ ศาสตราจารย์กนก วงษ์ตระหง่าน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายเวียง วรเชษฐ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๗. นางอารีญาภรณ์ ชารัมย์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. นายक्रमานิตย์ สังข์พุ่ม	โฆษกคณะกรรมการ
๙. นายณัฐ ปรทัตฐาน	โฆษกคณะกรรมการ
๑๐. นายบุญฉัตร ประทุมลี	กรรมการ
๑๑. นางวันเพ็ญ พร้อมพัฒน์	กรรมการ
(พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)	
นางบุญรัตน์ ศรีธเรศ	กรรมการ
(ได้รับการแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)	
๑๒. นายรณเทพ อนุวัฒน์	กรรมการ
๑๓. นายสรชิต สุจิตต์	กรรมการ
๑๔. นายสุรสาธิต ฝาสุข	กรรมการ
๑๕. นายบัญญัติ เจตนจันทร์	เลขานุการคณะกรรมการ

**ที่มาและอำนาจหน้าที่
คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร**

เนื่องด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการสามัญ จำนวน ๓๕ คณะ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๒

ทั้งนี้ คณะกรรมการการศึกษา ประกอบด้วย กรรมการ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวม ๑๕ คน โดยมีอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับการประชุมสภา ข้อ ๘๒ (๓๑) ดังนี้

“คณะกรรมการการศึกษา มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษา เรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การพัฒนาการศึกษาของชาติ และการส่งเสริมวัฒนธรรม ประชาธิปไตย รวมทั้งแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของประชาชนสู่โลกยุคโลกาภิวัตน์”

**กรอบและแนวทางในการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษา
สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔**

ในคราวประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้ พิจารณากรอบและแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการ โดยยึดหลักตามกรอบของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ และ พระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติกำหนดกรอบ และแนวทางในการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ดังนี้

๑) พิจารณาศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา รวมถึงคุณภาพการศึกษาของชาติ ตลอดจนการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย และแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของประชาชน เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนและโลกโลกาภิวัตน์

๒) พิจารณาศึกษาการบริหารงานของรัฐบาลด้านการบริหารจัดการศึกษาในเชิงนโยบาย เป็นหลัก

๓) พิจารณาติดตามการปฏิบัติงานของรัฐ เพื่อให้เกิดผลในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา การศึกษาของชาติ นอกเหนือจากการพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ตามสถานการณ์

๔) การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนด้านการศึกษา เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการทำงาน คณะกรรมการจะสอบถามข้อเท็จจริงไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน หากคำชี้แจงมีเหตุผลเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเป็นที่ยอมรับ คณะกรรมการจะแจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบ แต่ทั้งนี้หากยังไม่เป็นที่ยุติคณะกรรมการจะพิจารณาดำเนินการตามกระบวนการต่อไป

นอกจากนี้ คณะกรรมการกำหนดลักษณะ/วิธีดำเนินการตามกรอบและแนวทางในการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น ดังต่อไปนี้

๑) การประชุมประจำสัปดาห์

การประชุมจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรที่ได้กำหนดไว้ โดยกำหนดระเบียบวาระเพื่อพิจารณา เช่น

(๑) ประเด็นการติดตามนโยบายการศึกษาที่สำคัญ และการพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ทางการศึกษาตามสถานการณ์เร่งด่วน

(๒) ข้อร้องเรียนทางด้านการศึกษาของบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ

(๓) ข้อเสนอประเด็นทางด้านการศึกษาจากคณะกรรมการ

๒) การดำเนินกิจการอื่น ๆ

การดำเนินกิจการอื่น ๆ ของคณะกรรมการเป็นไปเพื่อประโยชน์ของคณะกรรมการในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ข้อเท็จจริงและรายละเอียดอื่น ๆ อันจะใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการและเป็นส่วนหนึ่งในเหตุผลที่จะนำเสนอในรายงานเพื่อสภาพิจารณาต่อไป การดำเนินกิจการอื่น ๆ ของคณะกรรมการ ได้แก่ การจัดสัมมนา การเดินทางไปศึกษาดูงาน/ศึกษาข้อเท็จจริงในประเทศและต่างประเทศ

บทสรุปผู้บริหาร

จากการเดินทางไปศึกษาดูงาน เจริญเจริญกิจ และหารือความร่วมมือด้านการศึกษา ณ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และ สหราชอาณาจักร ระหว่างวันอังคารที่ ๓ – วันพุธที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ คณะกรรมการการศึกษามีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะโดยสรุปดังนี้

๑. การบริหารจัดการการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของสาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยเฉพาะที่เน้นด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี (กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยโพลีเทคนิค : Ecole Polytechnique)

การที่มหาวิทยาลัยโพลีเทคนิค (Ecole Polytechnique) เป็นสถาบันการศึกษา เฉพาะทางด้านวิศวกรรมอันดับหนึ่งของสาธารณรัฐฝรั่งเศสในปัจจุบัน และสามารถรักษาคุณภาพมาตรฐาน การจัดการศึกษาตลอด ๒๐๐ กว่าปี อีกทั้งสามารถแข่งขันในระดับโลกได้ ยุทธศาสตร์สำคัญที่ควร พิจารณา เช่น

- เป้าหมายในการก่อตั้งสถาบันการศึกษานี้หรือการผลิตนักศึกษาเน้นการจัดการศึกษา เฉพาะด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี เมื่อจบการศึกษาแล้วมีความเชี่ยวชาญเฉพาะที่จะเป็น นักวิจัยระดับโลก หรือสามารถเป็นผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรมชั้นนำของฝรั่งเศส หรือเป็นบุคลากรด้าน วิทยาศาสตร์ในภาครัฐ แม้ว่าช่วงเวลาหนึ่งสถาบันการศึกษานี้จะถูกเปลี่ยนเป็นโรงเรียนช่างทหาร แต่ก็ยังยึด มั่นในเป้าหมายเดิมที่เน้นการจัดการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ หรือแม้แต่สาขาเศรษฐศาสตร์ซึ่งถือเป็น สายสังคมศาสตร์ แต่ก็ยังเน้นสอนด้านคณิตศาสตร์ซึ่งเป็นสาขาหลักที่มีมาตั้งแต่เริ่มแรกตั้งสถาบัน

- การรักษาคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษา เห็นได้จากการจัดอันดับสถานศึกษา นอกจากมหาวิทยาลัยโพลีเทคนิคเป็นสถาบันการศึกษาเฉพาะทางด้านวิศวกรรมอันดับหนึ่งของสาธารณรัฐ ฝรั่งเศสแล้ว สถาบันการศึกษานี้ยังอยู่ในอันดับต้น ๆ ในระดับยุโรปและระดับโลกอีกด้วย ปัจจัยประการหนึ่ง ที่ทำให้ประสบผลสำเร็จตลอดมาคือ การคัดเลือกนักศึกษาที่มีความรู้เป็นเลิศ แต่อย่างไรก็ดี ที่สำคัญยิ่งคือ อาจารย์ผู้สอนจะต้องเป็นนักวิจัยด้วย โดยเรื่องที่สอนก็เป็นเรื่องที่วิจัยกันอยู่ จึงเท่ากับเป็นการสร้างความ เชี่ยวชาญให้กับนักศึกษาโดยตรงด้วย

- การประสานเชื่อมโยงกับบริษัทอุตสาหกรรม เนื่องจากมหาวิทยาลัยโพลีเทคนิค มีวัตถุประสงค์ในการผลิตนักศึกษาประการหนึ่ง คือ ผลิตผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรมชั้นนำของฝรั่งเศส เมื่อสถาบันการศึกษานี้หรือนักวิจัยของสถาบันมีหัวข้อวิจัยด้านอุตสาหกรรมก็จะของบประมาณสนับสนุน จากบริษัทอุตสาหกรรมที่สนใจ แต่ทั้งนี้ บริษัทอุตสาหกรรมจะมีผู้กำหนดหัวข้อวิจัย นอกจากนี้ในอนาคต บริษัทอุตสาหกรรมชั้นนำของฝรั่งเศสจะมาตั้งศูนย์วิจัยที่นี้ซึ่งจะถือเป็นศูนย์รวมงานวิจัย โครงการต่าง ๆ จะ ได้รับการสนับสนุนจากบริษัทอุตสาหกรรมชั้นนำที่มีขนาดใหญ่ทั้งของฝรั่งเศสและต่างประเทศ ทั้งนี้ เพื่อ ต้องการให้มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์วิจัยของบริษัทและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในพื้นที่นี้

- การยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาสู่เวทีระดับโลก เนื่องจากการจัดอันดับสถาบันการศึกษาในระหว่างประเทศ ปรากฏว่าสถาบันการศึกษาเฉพาะทางของฝรั่งเศสอยู่ในลำดับท้าย ๆ เพราะส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก ดังนั้น แนวทางหนึ่งในการยกระดับการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาเฉพาะทางของฝรั่งเศสที่มีขนาดเล็กและมีชื่อเสียงซึ่งอยู่รอบ ๆ กรุงปารีส ให้สามารถแข่งขันและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ จึงมีแนวความคิดในการรวมตัวกันเรียกว่า “Paris Tech” หมายถึงกลุ่มสถาบันการศึกษาด้านวิศวกรรมและการค้า โดยหลักการเพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ความแข็งแกร่งและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

- การให้ความสำคัญการลงทุนด้านการวิจัยของประเทศ

เนื่องจากรัฐบาลฝรั่งเศสให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิจัยอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลก็ตาม แต่นโยบาย Paris Saclay ซึ่งเป็นโครงการที่กำหนดขึ้นมาในรัฐบาลชุดเดิมเพื่อกำหนดนโยบายในอนาคตของการวิจัยในฝรั่งเศสนั้น รัฐบาลปัจจุบันซึ่งขณะการเลือกตั้งที่ผ่านมา ยังคงมีการจัดสรรงบประมาณภายในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ ประมาณ ๒๐% ของงบประมาณ ให้ศูนย์วิจัยต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ กรุงปารีส ที่ได้รับการคัดเลือกแล้วมารวมตัวกัน เรียกว่า Pole หรือกลุ่มงานวิจัยนี้ และจะมีการตั้งมหาวิทยาลัย ๑ แห่ง ซึ่งเป็นการรวมตัวของกลุ่มวิจัย และให้มหาวิทยาลัยใหม่แห่งนี้แบ่งเป็นสถาบันเฉพาะทางย่อย ๆ ๖ สถาบัน โดยแบ่งตามงานวิจัยที่ตรงกับความต้องการหรือมีประโยชน์ต่อสังคม นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย ผู้แทนมหาวิทยาลัยโปลีเทคนิคมีความเห็นว่า ยุทธศาสตร์ของไทยที่ส่งบุคลากรไปศึกษาหรือแลกเปลี่ยนด้านงานวิจัยในต่างประเทศ ดังเช่นที่มหาวิทยาลัยโปลีเทคนิค (Ecole Polytechnique) ของฝรั่งเศส ร่วมมือกับศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (Nectec) นับเป็นยุทธศาสตร์ที่ดี ทำให้บุคลากรไทยมีความรู้และประสบการณ์จากต่างประเทศ กลับมาพัฒนาในประเทศไทย แต่อย่างไรก็ดี ประเทศไทยยังขาดการลงทุนด้านการวิจัย

๒. การบริหารจัดการการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของสหราชอาณาจักร
(กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์)

- แนวคิดการออกแบบสถาบันอุดมศึกษาในบริบทสังคมโลกปัจจุบัน โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ นั้น มีความยาก เนื่องจากควรออกแบบการจัดการศึกษาของสถาบันให้เหมือน ๘๐๐ ปีที่ผ่านมาหรือไม่ หรือควรตอบสนองกับความต้องการของโลกปัจจุบัน นอกจากนี้การพัฒนาการศึกษาจะต้องครอบคลุมหลาย ๆ วิชาด้วยกัน ทั้งรัฐศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และการศึกษา

- เนื่องจากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ มีระบบที่เน้นประชาธิปไตย มี นักวิชาการและสถาบันการศึกษามีอิสระในการดำเนินนโยบายและกำหนดทิศทางในการพัฒนาการศึกษาอย่างเต็มที่ที่เป็นระบบที่ให้อำนาจแก่นักวิชาการและอาจารย์อย่างสูงในการกำหนดทิศทางของมหาวิทยาลัย อีกทั้งให้ความสำคัญกับงานวิจัยอย่างมากเพราะมีแนวคิดว่าจะนำไปสู่การสอนที่ดี แต่ผลลัพธ์สูงสุดคือ ผลสัมฤทธิ์ในระดับยอดเยี่ยมของบัณฑิตที่ผลิตออกมามีคุณภาพสูง

- ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการรักษาคุณภาพมาตรฐานของมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ได้ในระดับสูงตลอดมา ก็คือ การสรรหาทั้งบุคลากรและนักศึกษาที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถในระดับชั้นยอดในสาขาวิชานั้น ๆ

ภาพการเดินทางไปศึกษาดูงาน เจริญธุรกิจ และหารือความร่วมมือด้านการศึกษา
ณ สาธารณรัฐฝรั่งเศส
ระหว่างวันที่ ๔ - วันศุกร์ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕

สถานที่ : มหาวิทยาลัยโพลีเทคนิค (Ecole Polytechnique)

คณะกรรมการ และคณะ ได้เยี่ยมชมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการศึกษากับ
ผู้แทนสถาบันฝ่ายความสัมพันธ์ด้านกิจการต่างประเทศ (Mrs. Elisabeth Crepon และคณะ)
รวมทั้งผู้แทนซึ่งเป็นทั้งอาจารย์และนักวิจัยของสถาบัน

สถานที่ : ทำเนียบเอกอัครราชทูตไทยฯ ประจำฝรั่งเศส

คณะกรรมการ ได้เข้าเยี่ยมชมคารวะ นายวีระพันธุ์ วัชราทิพย์ เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงปารีส และคณะ
รวมทั้งได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการศึกษา

ภาพการเดินทางไปศึกษาดูงาน เจริญธุรกิจ และหารือความร่วมมือด้านการศึกษา
ณ สหราชอาณาจักร
ระหว่างวันศุกร์ที่ ๖ - วันจันทร์ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕

คณะกรรมการฯ ได้ร่วมรับประทานอาหารค่ำ พร้อมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
กับเอกอัครราชทูตไทยฯ ประจำกรุงลอนดอน (นายกิตติ วะสีนนท์) และคณะ

สถานที่ : มหาวิทยาลัยอ็อกซ์ฟอร์ด

คณะกรรมการฯ ไปเยี่ยมชมอาคารสถานที่ส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย
โดยมีมัคคุเทศก์ของมหาวิทยาลัยนำชม

ภาพการเดินทางไปศึกษาดูงาน เจริญธุรกิจ และหารือความร่วมมือด้านการศึกษา
ณ สหราชอาณาจักร
ระหว่างวันที่ ๖ - วันจันทร์ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕
(ต่อ)

สถานที่ : มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (Cambridge University)

คณะกรรมการ ได้เยี่ยมชมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการศึกษากับ
ผู้แทนสำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์
(DR. Jennifer Barnes : The Pro-Vice-Chancellor for International Strategy
และ Dr. Toby Wilkinson : Head of the International Strategy Office)
พร้อมพบปะผู้แทนนักศึกษาไทย

สถานที่ : โรงเรียนมัธยมอีตัน (Eton College)

คณะกรรมการ ได้ไปเยี่ยมชมอาคารสถานที่ส่วนหนึ่งของโรงเรียนมัธยมอีตัน
โดยมีมัคคุเทศก์ของโรงเรียนพาคณะนำชม

ภาคผนวก ก

สรุปบันทึกการเดินทางของ
คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร และคณะ
ในการเดินทางไปศึกษาดูงาน เจริญธุรกิจ และหารือความร่วมมือด้านการศึกษา
ณ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และ สหราชอาณาจักร
ระหว่างวันอังคารที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ – วันพุธที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕

วัน พุธที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เวลา ๑๘.๓๐ – ๑๙.๓๐ นาฬิกา

สถานที่ ทำเนียบเอกอัครราชทูตไทยฯ ประจำฝรั่งเศส

คณะกรรมการ และคณะ ได้เข้าเยี่ยมชมคารวะนายวีระพันธุ์ วัชรชาติย์ เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงปารีส พร้อมคณะ รวมทั้งได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการศึกษาและข้อมูลทั่วไป สรุปได้ดังนี้

นักเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่มาศึกษาที่สาธารณรัฐฝรั่งเศสในสาขาวิทยาศาสตร์ เช่น ฟิสิกส์ ชีววิทยา เป็นต้น บางคนมาฝึกงานที่โรงงานนิวเคลียร์ ทั้งนี้ มีนักเรียนทุนรัฐบาล (๑ ตำบล ๑ ทุน) ประมาณ ๑๐๐ กว่าคน จากจำนวนนักเรียน นักศึกษาทั้งหมด ๓๐๐ – ๔๐๐ คน ซึ่งข้อมูลนี้เฉพาะที่มาแจ้งไว้กับสถานอัครราชทูตไทยฯ ถึงแม้จะพยายามประชาสัมพันธ์ให้มาแจ้ง แต่นักเรียน นักศึกษาส่วนหนึ่งไม่มาจึงทำให้สถานอัครราชทูตไทยฯ ไม่มีข้อมูลจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่มีจริงที่เข้ามาศึกษาในฝรั่งเศส ช่วงเวลาที่จะได้พบปะนักเรียน นักศึกษาไทยคือ งานวันเฉลิมพระชนมพรรษาฯ

การเรียนการสอนในฝรั่งเศส เน้นสอนให้คิดตั้งแต่เด็ก มีการทำงานกลุ่ม เมื่อไปศึกษาค้นคว้า นอกห้องเรียนต้องกลับมาอภิปรายถกเถียงกันในชั้นเรียน มีการสอนปรัชญา เด็กจะได้รับการฝึกให้มีหลักการในชีวิต เมื่อจบการศึกษาแล้วจะมีความเป็นผู้ใหญ่และเป็นนักคิด นอกจากนี้ไม่มีโรงเรียนกวดวิชาในฝรั่งเศส

เรื่องที่ชาวฝรั่งเศสกลัวมากกว่าวิกฤตเศรษฐกิจยุโรปในขณะนี้คือ สถานการณ์การตกงานและความมั่นคงในชีวิต เนื่องจากประธานาธิบดีคนเก่ามีนโยบายให้ทำงานได้ถึงอายุ ๖๕ ปี แต่ผู้สูงอายุต้องการทำงานเพียงอายุ ๖๐ ปี ซึ่งยังมีร่างกายแข็งแรงพอที่จะไปเที่ยวหลังเลิกทำงานแล้ว ขณะที่หนุ่มสาวก็ไม่พอใจนโยบายนี้เพราะเท่ากับต้องรอเวลาที่จะเข้าไปทำงานแทนในตำแหน่งที่ว่างลง แต่การเลือกตั้งเมื่อเร็ว ๆ นี้ ประธานาธิบดีคนใหม่มีนโยบายให้ทำงานได้ถึงอายุ ๖๐ ปี เท่านั้น

วัน พุธที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕
เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ นาฬิกา
สถานที่ มหาวิทยาลัยโปลีเทคนิค (Ecole Polytechnique) ๙๑๑๒๘ Palaiseau Cedex

คณะกรรมการ และคณะ ได้พบปะผู้แทนสถาบันฝ่ายความสัมพันธ์ด้านกิจการ
ต่างประเทศ (Mrs. Elisabeth Crepon และคณะ) รวมทั้งผู้แทนซึ่งเป็นทั้งอาจารย์และนักวิจัย ทั้งนี้ ได้
สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการศึกษา สรุปได้ดังนี้

ประวัติของ Ecole Polytechnique

สถาบันนี้อยู่ห่างจากกรุงปารีสมาทางใต้ประมาณ ๒๕ กิโลเมตร จึงทำให้สามารถสร้าง campus ซึ่งมีห้องเรียน และศูนย์วิจัยต่าง ๆ รวม ๒๕ แห่ง ตลอดจนมีที่พักอาศัยของอาจารย์และนักศึกษา เริ่มก่อตั้งโดยนักวิทยาศาสตร์ชาวฝรั่งเศส ๒ คน ในสมัยปฏิวัติฝรั่งเศส โดยมีหลักการคัดเลือกบุคคลเข้ามาศึกษาเฉพาะบุคคลที่มีความสามารถและเป็นที่ยอมรับ ซึ่งเป็นหลักการที่ใช้มาจนถึงปัจจุบัน บุคคลที่มีความสำคัญในการพัฒนาสถาบันตั้งแต่อดีต เช่น โนโปลีเยน ซึ่งเป็นผู้เปลี่ยนสถาบันนี้จากโรงเรียนธรรมดา เป็นโรงเรียนทหาร กล่าวคือ เป็นโรงเรียนช่างทหาร และสอนด้านวิทยาศาสตร์ แต่ทั้งนี้ ยังคงคัดเลือกบุคคลที่เก่ง มีความรู้ ความสามารถเข้ามาศึกษาเท่านั้น แม้แต่ปัจจุบันสถาบันนี้สังกัดกระทรวงกลาโหม ฝรั่งเศส ทำให้มีโอกาสในการพัฒนางานวิจัยเฉพาะด้านหรือทางเทคนิคได้

วัตถุประสงค์ในการผลิตนักศึกษา ๓ ประการ คือ ๑) ผลิตนักวิจัยระดับโลกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ๒) ผลิตผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรมชั้นนำของฝรั่งเศส และ ๓) ผลิตบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ที่จะไปทำงานในภาครัฐ

นโยบายการจัดการศึกษาของสถาบัน มีคณะกรรมการของสถาบันเป็นผู้กำหนดนโยบาย โดยไม่ขึ้นกับหน่วยงานของรัฐบาลหรือแม้แต่กระทรวงกลาโหม นอกจากนี้เนื่องจากเป็นสถาบันการศึกษาเฉพาะทาง ซึ่งมีกฎหมายหรือกฎกระทรวงกำหนดจำนวนการรับนักศึกษา เช่นเดียวกับสถาบันการศึกษาเฉพาะทางอื่น ๆ ในฝรั่งเศส

เนื่องจากสถาบันนี้ถือเป็นสถาบันการศึกษาขนาดเล็กที่มีชื่อเสียง ปัจจุบันมีแนวความคิดในการรวมกันของสถาบันการศึกษาขนาดเล็กที่มีชื่อเสียง ซึ่งรอบ ๆ กรุงปารีสมีสถาบันเฉพาะทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ ๑๑ แห่ง ด้านการค้า ๑ แห่ง จะรวมตัวกันเรียกว่า “ParisTech” หมายถึงกลุ่มสถาบันการศึกษาด้านวิศวกรรมและการค้า หลักการเพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ความแข็งแกร่งและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ (International) เนื่องจากการจัดอันดับสถาบันการศึกษาในระหว่างประเทศ ปรากฏว่าสถาบันการศึกษาของฝรั่งเศสอยู่ในลำดับท้าย ๆ เนื่องจากส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก

สถาบันได้ผลิตนักวิทยาศาสตร์ชั้นนำของฝรั่งเศส ทั้งยังเคยมีนักวิทยาศาสตร์ฝรั่งเศสที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาสอนในสถาบันนี้ด้วย เช่น นายแอมแปร์ ผู้คิดค้นเรื่องหน่วยของไฟฟ้า เป็นต้น รวมทั้งผลิตผู้นำซึ่งปัจจุบันเป็นกรรมการในบริษัทอุตสาหกรรมชั้นนำที่มีชื่อเสียงระดับระหว่างประเทศ และในส่วนของบุคลากรภาครัฐ สถาบันนี้เคยผลิตผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีฝรั่งเศส คือ นายวาเลรี มารี เรอเน ชิสการ์ด เดส์แตง (Valéry Marie René Giscard d Estaing)

Ecole Polytechnique มีนักศึกษาทั้งหมด ๒,๘๐๐ คน มีทั้งระดับปริญญาตรีด้านวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งจำกัดจำนวนรับ ๒,๐๐๐ คน/ปี ส่วนปริญญาโทด้านวิทยาศาสตร์ และปริญญาเอก นั้นขึ้นกับนโยบายสถาบันเพราะมีนักศึกษาต่างชาติสนใจเข้ามาศึกษา ประมาณ ๖๕ ประเทศทั่วโลก และมีความยินดีที่จะมีนักวิจัยไทยมาเยือนในช่วงต้นเดือนกันยายน ๒๕๕๕ นี้

การจัดอันดับสถานศึกษาในฝรั่งเศสนั้น Ecole Polytechnique ถือเป็นสถาบันการศึกษาด้านวิศวกรรมอันดับหนึ่ง ส่วนในระดับยุโรปอยู่ในอันดับ ๘ และอยู่ในอันดับที่ ๓๖ ของโลก ซึ่งถือว่าอยู่ในอันดับต้น ๆ และเป็นที่ยอมรับ

โครงการและแนวทางในการพัฒนาสถาบันตามนโยบายของ Paris Saclay :ซึ่งเป็นโครงการที่กำหนดขึ้นมาเพื่อกำหนดนโยบายในอนาคตของการวิจัยในฝรั่งเศส รัฐบาลจะมีการจัดสรรงบประมาณให้ศูนย์วิจัยต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ กรุงปารีส ที่ได้รับการคัดเลือกแล้วมารวมตัวกัน เรียกว่า Pole หรือ กลุ่มงานวิจัย ซึ่งถือเป็นโครงการใน Paris Saclay ในงานวิจัยที่รัฐบาลจัดสรรงบประมาณให้มาพัฒนา ๒ ส่วน คือ ส่วนแรก งานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ของธุรกิจงานวิจัย จำนวน ๘๕๐ ล้านยูโร ส่วนที่สอง พัฒนาเฉพาะความสัมพันธ์หรือการเชื่อมโยงระหว่างสถาบันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด จำนวน ๙๐๐ ล้านยูโร ภายในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ ประมาณ ๒๐% ของงบประมาณที่จะให้มาวิจัยจะมาอยู่ที่ Pole หรือ กลุ่มงานวิจัยนี้ จะมีการตั้งมหาวิทยาลัย ๑ แห่ง ซึ่งเป็นการรวมตัวของกลุ่มวิจัยนี้ โครงการเหล่านี้ตั้งขึ้นมาตั้งแต่รัฐบาลชุดเดิม แต่รัฐบาลชุดปัจจุบันยังคงให้ความสำคัญและคาดหวังว่างบประมาณที่ให้ ๒๐% จะให้มหาวิทยาลัยใหม่แห่งนี้ ซึ่งจะแบ่งเป็นสถาบันเฉพาะทางย่อย ๆ ๖ สถาบัน ทั้งนี้ จะแบ่งตามงานวิจัยที่ตรงกับความต้องการหรือมีประโยชน์ต่อสังคม เช่น งานวิจัยด้านสาธารณสุข ด้านนาโนเทคโนโลยี เป็นต้น

ในอนาคต พื้นที่ว่าง ๆ ใน Ecole Polytechnique จะเป็น campus ต่าง ๆ เป็นสถาบันการศึกษาที่จะมารวมตัวกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้จะมีศูนย์วิจัย ห้องทดลอง รวมทั้งบริษัทใหญ่ ๆ เช่น บริษัทผลิตไฟฟ้าของฝรั่งเศสจะมาตั้งศูนย์วิจัยที่นี่ซึ่งจะถือเป็นศูนย์รวมงานวิจัย เพราะโครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจากบริษัทอุตสาหกรรมชั้นนำที่มีขนาดใหญ่ทั้งของฝรั่งเศสและต่างประเทศ ทั้งนี้ต้องการให้มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์วิจัยของบริษัทและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในพื้นที่นี้

ปัจจุบันศูนย์วิจัยใน Ecole Polytechnique ไม่ว่าจะวิจัยด้านใด ก็จะมีวิชาฟิสิกส์เป็นวิชาพื้นฐาน ถ้าแยกวิชาเคมีและชีววิทยาแล้ว งานวิจัยจะตั้งอยู่บนพื้นฐานวิชาคณิตศาสตร์ชั้นสูง แม้แต่งานวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์ก็จะตั้งอยู่บนพื้นฐานวิชาคณิตศาสตร์ชั้นสูงเช่นเดียวกัน

ในส่วนงานด้านอุตสาหกรรม Ecole Polytechnique ได้ผลิตผู้นำด้านนี้และมีแนวคิดที่จะผลิตนักวิจัยด้านอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับสถาบันนี้ด้วย เมื่อสถาบันหรือนักวิจัยมีหัวข้อวิจัยด้านอุตสาหกรรมก็จะขอสนับสนุนจากบริษัทอุตสาหกรรมที่สนใจ ดังนั้น บริษัทอุตสาหกรรมไม่ใช่เป็นผู้กำหนดงานวิจัยของสถาบัน และที่สำคัญ อาจารย์ผู้สอนจะเป็นนักวิจัยด้วย เรื่องที่สอนจึงเป็นเรื่องที่วิจัยกันอยู่ ซึ่งเท่ากับเป็นการสร้างความเชี่ยวชาญให้กับนักศึกษาโดยตรงด้วย

การเข้ามาศึกษาใน Ecole Polytechnique

จะต้องมีการสอบเข้า แต่อย่างไรก็ตาม นักเรียนฝรั่งเศสที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันนี้ทันที จะต้องเข้าเรียนในชั้นเตรียมตัวซึ่งใช้เวลา ๒ - ๓ ปี แล้วจะมีการสอบเข้าสถาบันนี้อีกครั้ง สำหรับนักเรียนฝรั่งเศสมี ๒ แนวทางที่จะเข้าเรียน คือ ไปศึกษาในมหาวิทยาลัย

สาขาที่มีชีววิทยาหรือเคมี ๒ - ๓ ปี แล้วมาสอบเข้าสถาบันนี้ หรือไปเรียนในโรงเรียนเตรียมตัว ที่ตั้งเพื่อสอบเข้าโรงเรียนด้านวิศวกรรม หรือจะสอบเข้า Ecole Polytechnique ซึ่งข้อสอบเข้า Ecole Polytechnique นั้นยากที่สุด เมื่อเข้าศึกษาในสายปกติโดยเรียนตั้งแต่ปีที่ ๑ - ๔ เพื่อให้ได้รับประกาศนียบัตร (diploma) ด้านวิศวกรรมศาสตร์ หรือเข้ามาเรียนในระดับปริญญาโทซึ่งเป็นช่วงปีที่ ๓ หรือปีที่ ๔ หลังจากนั้นก็มีปริญญาเอก ปีที่ ๕ - ปีที่ ๗ เหตุที่จัดหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอกคาบเกี่ยวกันเพื่อให้กระบวนการเทียบเข้ากับระบบของยุโรปได้ คือ ตรี - โท - เอก

วิธีการคัดเลือกนักเรียนทั้งชาวฝรั่งเศสและจากต่างชาติ

จะเป็นการคัดเลือกนักเรียนที่เก่งที่สุด มีนักเรียนฝรั่งเศสจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน/ปี จะมีเพียง ๑๐% สอบเข้าเรียนในโรงเรียนเตรียมตัวได้ เรียนประมาณ ๓ ปี และจะมีเพียง ๔๐๐ คน สอบเข้า Ecole Polytechnique ได้ เพื่อเรียนในหลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์ตั้งแต่แรก ส่วนนักเรียนจากต่างชาติต้องเข้ามหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกที่มีความพร้อมด้านวิทยาศาสตร์และฟิสิกส์ เรียนประมาณ ๒ - ๓ ปี แล้วมาสอบ International examination ซึ่งคัดผู้สอบผ่านเพียง ๑๐๐ คน เข้ามาเรียนสถาบันนี้ ขณะนี้สถาบันได้รับนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน รัสเซีย สิงคโปร์ ซึ่งมีมหาวิทยาลัยหลายแห่งได้ให้ประกาศนียบัตรของทั้งสองแห่ง คือได้ประกาศนียบัตรเมื่อจบจาก Ecole Polytechnique แล้วกลับไปศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยในประเทศของตนก็ได้ประกาศนียบัตรของมหาวิทยาลัยนั้นด้วย การที่ตั้งโครงการร่วมกับประเทศเหล่านั้นเพราะไม่ต้องการให้เกิดเหตุการณ์ที่เรียกว่า “สมองไหล” เมื่อนักศึกษาต่างชาติมาเรียนรู้วิทยาการของฝรั่งเศสก็มักกลับไปประเทศของตนซึ่งทำให้เกิดการผสมผสานวิทยาการของทั้งสองประเทศ เพื่อพัฒนาประเทศของตนต่อไป และทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถาบันและประเทศ ภาษาที่ใช้ในการสอนของสถาบันนี้เป็นภาษาฝรั่งเศส ใน ๑ - ๒ ปีแรกจะเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป ปี ๓ และปี ๔ จะแยกเรียนสายเฉพาะทาง ที่สำคัญมาตรฐานในการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนต้องมีความเก่ง ความฉลาดในการค้นคว้าวิจัย เมื่อจบการศึกษาส่วนใหญ่จะไปทำงานในสาขาต่าง ๆ และทำงานในภาครัฐ รวมทั้งมีส่วนหนึ่งจะศึกษาต่อถึงระดับปริญญาเอก

การที่นักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วไปคัดเลือกเข้าโรงเรียนเตรียมตัวด้านวิศวกรรมศาสตร์ก็ถือเป็นการคัดเลือกแล้ว ๑ รอบ ซึ่งการคัดเลือกขึ้นกับคะแนนในชั้น ม. ปลาย มีการตรวจสอบประวัติของนักเรียนต่าง ๆ เมื่อนักเรียนเข้าไปเรียนในโรงเรียนเตรียมตัวแล้ว เมื่อจะสอบเข้าใน Ecole Polytechnique ซึ่งรับได้จำนวน ๔๐๐ คน ก็จะมีการจัดอันดับ หากนักเรียนไม่ติดอันดับ ๑ ใน ๔๐๐ คน ก็จะไปเรียนในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่เป็นสถาบันเฉพาะทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ ส่วนนักศึกษาต่างชาตินั้นมีการเรียนระดับปริญญาตรีสาขาอื่นแล้วในมหาวิทยาลัยในประเทศของตน เมื่อเข้ามาเรียนที่สถาบันนี้ก็สามารถจะเริ่มเรียนปี ๑ - ๒ ปี ในวิชาทั่วไปด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ส่วนปี ๓ และปี ๔ จึงเรียนวิชาด้านวิศวกรรมศาสตร์ ส่วนนักศึกษาที่จบปริญญาตรีสาขาวิศวกรรมศาสตร์แล้วจะมาเรียนปริญญาโทที่สถาบันนี้ แต่จะได้ปริญญาโทเฉพาะทาง ซึ่งไม่ได้ประกาศนียบัตร (diploma) วิศวกรรมศาสตร์ของ Ecole Polytechnique) ทั้งนี้ นักศึกษาฝรั่งเศสเมื่อเรียนจบแล้วได้รับประกาศนียบัตร (diploma) วิศวกรรมศาสตร์ของสถาบันก็สามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกได้อย่างต่ำ ๓ ปี โดยทำงานวิจัย (เท่ากับว่านักเรียนฝรั่งเศสเรียนในโรงเรียนเตรียมตัว ๒ ปี เรียนใน Ecole Polytechnique ๔ ปี หากต่อปริญญาเอกใช้เวลา ๓ ปี รวมเป็น ๙ ปี) หรือ นักศึกษาต่างชาติมาเรียนระดับปริญญาโท ๒ ปี ต่อด้วยระดับปริญญาเอกอีก ๓ ปี รวมเป็น ๕ ปี

การจัดการศึกษาในระดับปริญญาโท (Master degree)

เริ่มเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๐ พร้อมกับการปรับเปลี่ยนหลักสูตรการจัดการศึกษาให้เข้ากันทั่วยุโรป ดังนั้น การจัดการศึกษาระดับนี้เพื่อตอบสนองระบบปริญญาตรี - โท - เอก เพื่อจะได้รับนักศึกษาต่างชาติมากขึ้น ระดับปริญญาโทนี้มีสาขาต่าง ๆ รวม ๕๐ สาขา และเกือบครึ่งหนึ่งประมาณ ๒๐ กว่าสาขาจะสอนด้วยภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาที่ไม่รู้ภาษาฝรั่งเศส ที่สำคัญสาขาต่าง ๆ มีทั้งการสอนการวิจัยและมีการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์เป็นหลัก รวมทั้งเน้นด้านคณิตศาสตร์ คณิตศาสตร์ประยุกต์เพราะเป็นสาขาหลักที่มีมาตั้งแต่เริ่มแรกตั้งสถาบัน แม้แต่สาขาเศรษฐศาสตร์ซึ่งถือเป็นสายสังคมศาสตร์ แต่ก็ยังเน้นทางคณิตศาสตร์ การจัดการศึกษาในระดับปริญญาโทนั้นจะเปิดโอกาสให้นักศึกษาวิจัยตรงกับที่ภาคอุตสาหกรรมสนใจ เมื่อศึกษาวิจัยแล้วถือเป็นการปูพื้นฐานเพื่อทำวิจัยต่อในระดับปริญญาเอก หรือไปทำวิจัยต่อในศูนย์วิจัยของภาคอุตสาหกรรมหรือภาคเอกชนต่าง ๆ ระยะเวลาในการศึกษาระดับปริญญาโท ๒ ปี แต่มีนักศึกษาบางคนอาจเรียนปริญญาโทเฉพาะจากประเทศของตนแล้ว ก็อาจขอเรียนระดับปริญญาโทที่นี้อีกเพียง ๑ ปี โดยสถาบันจะตั้งคณะกรรมการพิจารณาหลักสูตรการศึกษาว่าสอดคล้องกันหรือไม่ ค่าเล่าเรียนแตกต่างกันในแต่ละปี ปีแรกเสียค่าใช้จ่าย ๖,๐๐๐ ยูโร ปีที่สอง ๕,๐๐๐ ยูโร รวมเป็น ๑๑,๐๐๐ ยูโร หากนักศึกษาทำเรื่องขอลดค่าเล่าเรียน สถาบันจะตั้งคณะกรรมการพิจารณาซึ่งอาจลดค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งหรือให้เรียนฟรีก็เป็นไปได้ ทั้งนี้เป็นไปตามภาวะความจำเป็น สถาบันตระหนักว่านักศึกษาต่างชาติส่วนหนึ่งเป็นนักเรียนทุนการศึกษา โดยมีทุนการศึกษาให้ประมาณ ๒๐ - ๔๐ ทุน/ปี และพยายามหาทุนการศึกษาจากภาคเอกชนหรือภาครัฐเพื่อให้นักศึกษาสามารถศึกษาและทำงานวิจัยได้อย่างเต็มที่ บริษัทต่าง ๆ ก็ให้ทุนการศึกษาประมาณ ๒๐ - ๓๐ ทุน/ปี เพื่อให้มาทำงานวิจัยตามที่บริษัทหรือหน่วยงานต้องการ นอกจากนี้มีองค์กร (Foundation) ที่ให้ทุนทำวิจัยเพื่อรองรับโครงการ Paris saclay ที่จะรวมตัวกันทำงานวิจัย ทั้งยังมีทุนจากรัฐบาลฝรั่งเศสโดยสถานทูตฝรั่งเศสในประเทศอื่น ๆ หรือหน่วยฝรั่งเศสในภูมิภาคต่าง ๆ ที่ต้องการสนับสนุนด้านการศึกษา ประมาณ ๑๐ กว่าทุน/ปี นักศึกษาระดับปริญญาโทมี ๒๕๐ คน ครึ่งหนึ่งมาจากนักศึกษาประเทศอื่น ๆ

แผนการเรียนการสอนระดับปริญญาโทจะมีมากในช่วงปีแรก ในช่วงท้ายของปีแรกประมาณเดือนเมษายน - กรกฎาคม จะฝึกงานตามห้องทดลอง (lab) .ส่วนปีที่ ๒ จะฝึกงานโดยตรงในห้องทดลองหรือในบริษัท โปรแกรมต่าง ๆ ที่ให้นักศึกษาเรียนมีหลากหลายโดยเน้นด้านวิทยาศาสตร์ มีการสอนฟิสิกส์เป็นวิชาพื้นฐานในหลายสาขา สถาบันได้แนะนำสาขาวิทยาศาสตร์พลังงานทดแทนและที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก่อตั้งจากโครงการ Paristech :ซึ่ง Ecole Polytechnique เป็นผู้ริเริ่มและได้รับการสนับสนุนเงินทุนการวิจัยจากบริษัทใหญ่ ๆ ในฝรั่งเศส การเรียนการสอนยังจะเน้นให้นักศึกษาเรื่องการจัดการทรัพยากร การพัฒนาและการใช้ทรัพยากรเพื่อให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเกี่ยวกับพลังงานทดแทนและพลังงานที่ใช้ โครงการพลังงานทดแทนนี้เป็นที่สนใจและได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยอื่น รวมทั้งหน่วยงานในยุโรป ขณะนี้มีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยพูทาน สาธารณรัฐประชาชนจีน และจะพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยอื่น ๆ ต่อไป นอกจากนี้มีสาขา optic และนาโนเทคโนโลยี ซึ่งทำงานวิจัยร่วมกับสถาบันอื่น ๆ พยายามสร้างพื้นฐานที่หนักแน่นด้านคณิตศาสตร์และฟิสิกส์ให้นักศึกษา เพื่อผลิตนักวิจัยเฉพาะทางที่มีคุณภาพและนักวิจัยภาคอุตสาหกรรมเฉพาะทางด้านคณิตศาสตร์และฟิสิกส์ ปริญญาโทปีแรกจะเรียนคณิตศาสตร์และฟิสิกส์ พื้นฐานที่จะไปใช้ในงานนาโนเทคโนโลยี ปีที่สองจะแยกเป็นสาย optic ซึ่งมีการสอนเป็นภาษาอังกฤษบ้าง และจะพยายามสอนเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมดต่อไป เช่นเดียวกับการสอนในสายนาโนเทคโนโลยี

ด้วยรูปแบบการสอนปีแรกเป็นขั้นพื้นฐาน ปีที่สองเป็นขั้นเฉพาะทางจึงทำให้หุ้นส่วนหลายแห่งทั้งภาครัฐแลเอกชนที่สนใจงานวิจัย มาร่วมมือและมีการแลกเปลี่ยนโดยรับนักศึกษาไปฝึกงาน มีมหาวิทยาลัยหลายแห่งในโลกสนใจที่จะร่วมมือกันทำเป็นข้อสัญญาหรือข้อตกลงที่จะแลกเปลี่ยนนักศึกษาและให้ประกาศนียบัตรทั้งสองแห่ง

การจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก

เมื่อจบระดับปริญญาโท ส่วนหนึ่งจะไปทำวิจัยในระดับปริญญาเอก การเข้าศึกษาต่อในระดับนี้อาจจบระดับปริญญาโทจาก Ecole Polytechnique หรือจบจากสถาบันอื่น ๆ นักศึกษาต่างชาติสามารถเข้าเรียนในระดับปริญญาเอกได้โดยตรง ใช้เวลา ๓ ปี โดยต้องทำวิจัยเพียงอย่างเดียว หากไม่มีทุนการศึกษาเพียงพอที่จะจบใน ๓ ปี ก็จะไม่รับเข้าศึกษาต่อ ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดไว้ มีนักศึกษาระดับปริญญาเอก ๕๕๐ คน มีนักวิจัยที่ดูแลนักศึกษาปริญญาเอก ๖๐๐ กว่าคน เมื่อปีที่ผ่านมามีนักศึกษาสอบป้องกัน (defend) งานวิจัยประมาณ ๑๐๐ กว่าคน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีแนวโน้มที่นักศึกษาเรียนปริญญาเอกมากขึ้น นอกจากนี้ประมาณ ๔๐% เป็นนักศึกษาต่างชาติที่มีทุนการศึกษายู่แล้ว และมาเรียนปริญญาเอกที่ Ecole Polytechnique โดยตรง และมีอีกส่วนหนึ่งที่เรียนปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยในประเทศของตนและขอให้ Ecole Polytechnique รับผิดชอบดูแลระดับปริญญาเอกและงานวิจัยครั้งหนึ่งร่วมกับมหาวิทยาลัยในประเทศของตนอีกครั้งหนึ่ง เรียกว่า co-tutor หากเป็นลักษณะนี้จะเป็นระบบการศึกษา ๔ ปี โดยทำปริญญาเอกที่สถาบันนี้ ๒ ปี และที่มหาวิทยาลัยในประเทศของตนอีก ๒ ปี เรื่องที่จะทำวิจัยนั้นต้องเป็นเรื่องที่สถาบันนี้ยอมรับว่าจะมีการวิจัยอยู่แล้ว สถาบันนี้จะสอนระดับปริญญาเอกในทุกสาขาทางด้านวิทยาศาสตร์มารวมกัน ส่วนใหญ่เป็นสาขาฟิสิกส์และคณิตศาสตร์ ซึ่งไม่เหมือนมหาวิทยาลัยอื่นในฝรั่งเศสที่เปิดสอนระดับปริญญาเอกในสาขาเดียว เช่น กฎหมาย ฟิสิกส์โมเลกุล เป็นต้น

หลักการของ Ecole Polytechnique ตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นสถาบันการศึกษาด้านวิศวกรรมศาสตร์ แต่เนื้อหาวิชาที่จะมีด้านสังคมศาสตร์ (social science) ด้วย แต่ไม่ใช่สายวิชาหลักที่ต้องเรียนเหมือนฟิสิกส์หรือคณิตศาสตร์ ทั้งนี้ ในสาธารณรัฐฝรั่งเศส หากเป็นสายสังคมศาสตร์ หรือภาษาศาสตร์ จะมีสถาบันการศึกษาเฉพาะทางและมีชื่อเสียงอยู่แล้ว เมื่อเข้ามาศึกษาใน Ecole Polytechnique จะได้รับปริญญาตรีด้านวิศวกรรมศาสตร์ที่เป็นที่ยอมรับของฝรั่งเศส หากมาศึกษาในลักษณะการแลกเปลี่ยนหรือฝึกงานจะเป็นเรื่องชั่วคราว

ความแตกต่างระหว่าง Ecole Polytechnique กับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในฝรั่งเศส คือ เมื่อนักเรียนจบชั้น ม.ปลาย สามารถเลือกสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันเฉพาะทาง เช่น ด้านวิศวกรรมศาสตร์ที่ Ecole Polytechnique หรือจะเข้ามหาวิทยาลัยซึ่งทุกแห่งเป็นของรัฐซึ่งมีการสอนสายทั่วไป (general) เช่น ต้องการเรียนสายวิทยาศาสตร์ ปีแรกก็เรียนวิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ปีที่ ๒ ขึ้นไปเรียนวิชาเฉพาะสาขา (special) ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยยังแบ่งเป็นสายวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ เช่น มหาวิทยาลัย Paris 1 เน้นสาขาสังคมศาสตร์ (กฎหมาย ฯลฯ) มหาวิทยาลัย Paris 3 เน้นสาขาภาษาศาสตร์ เป็นต้น ความแตกต่างสำคัญในการเป็นสถาบันเฉพาะทางและมหาวิทยาลัย คือ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเรียนเพื่อมีความรู้พื้นฐานทั่วไปในสายวิชาการ แต่นักศึกษาในสถาบันเฉพาะทาง เช่น Ecole Polytechnique จะเรียนเพื่อหางานทำ นอกจากนี้ในสถาบันเฉพาะทางด้านธุรกิจหรือการค้าที่มีการคัดนักเรียนเก่ง ๆ เข้าไปเรียน เพราะเมื่อจบแล้วมีงานทำแน่นอนเนื่องจากติดต่อกับบริษัทต่าง ๆ โดยตรง และนักศึกษามีความรู้เฉพาะทางแล้ว ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยในฝรั่งเศสก่อตั้งมานาน เพื่อสอนในสาขาที่หลากหลาย ดังนั้น สาขาวิศวกรรมศาสตร์ซึ่งเป็น

สาขาเฉพาะทางที่ไม่ใช่กลุ่มสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยต้องการเปิดสอน จึงทำให้เกิดการพัฒนาสาขานี้ ภายนอกมหาวิทยาลัย สถาบันเฉพาะทางด้านวิศวกรรมศาสตร์จึงไม่ได้ขึ้นกับมหาวิทยาลัย และส่วนใหญ่เป็น สถาบันการศึกษาของภาคเอกชน

ความสัมพันธ์ระหว่าง Ecole Polytechnique กับประเทศต่าง ๆ

มีทั้งการแลกเปลี่ยนนักเรียน การได้รับ Double diploma หรือ ประกาศนียบัตร ๒ ใบ เมื่อจบจากสถาบันนี้และมหาวิทยาลัยในประเทศของตน ขณะนี้มีข้อตกลงระหว่างสถาบันนี้กับมหาวิทยาลัยในประเทศต่าง ๆ ๑๘๐ ฉบับ นักเรียนส่วนใหญ่มาจากอเมริกา อเมริกาใต้ บางส่วนจากแอฟริกาและเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น จีน สิงคโปร์ เวียดนาม กัมพูชา และอินโดนีเซียซึ่งจะมีนักเรียนจากประเทศไทยเข้ามาเรียนสถาบันนี้ นอกจากนี้มีนักศึกษาชาวฝรั่งเศสที่เรียนที่นี้ เมื่อขึ้นชั้นปีที่ ๔ ต้องไปฝึกงาน หรือทำงาน หรือทำผลงานที่ประเทศอื่น ๑ ปี ส่วนใหญ่จะไปที่อเมริกา อเมริกาใต้ และที่มากขึ้นคือไปประเทศในเอเชีย ต่อไปก็หวังว่าจะมีนักศึกษาฝรั่งเศสไปทำวิจัยหรือศึกษาต่อปีสุดท้ายในประเทศไทย นอกจากนี้มีอีกวิธีหนึ่งที่จะพัฒนาความสัมพันธ์กับทั่วโลกคือ โครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนโดยให้นักเรียนจากประเทศอื่น ๆ มาทดลองเรียนบางวิชาในสถาบันนี้ประมาณ ๒ - ๓ เดือน แต่จะไม่ได้ประกาศนียบัตร ซึ่งจะให้นักเรียนได้มีโอกาสสัมผัสการเรียนการสอนและเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสถาบัน นอกจากนี้ความสัมพันธ์เป็นไปอย่างรวดเร็วเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีสาขาหรือบริษัทต่าง ๆ สนใจงานวิจัยของสถาบันและส่งนักเรียนมาศึกษาชั่วคราวหรือส่งบุคลากรมาฝึกงาน ซึ่งสถาบันพร้อมที่จะทำข้อตกลงกับสถาบันต่าง ๆ ทั่วโลก

โครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ จะมีการลงนามในสัญญาข้อตกลงที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่จะให้ประกาศนียบัตร (diploma) วิศวกรรมศาสตร์ของ Ecole Polytechnique และปริญญาของมหาวิทยาลัยในประเทศนั้น ๆ

โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศไทย

มหาวิทยาลัยโพลิเทคนิค (Ecole Polytechnique) มีโครงการความร่วมมือและแลกเปลี่ยนด้านการวิจัยกับ ประเทศไทยอยู่แล้วก่อนหน้านี้ ซึ่งความสัมพันธ์เริ่มเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔ คณะจาก Nectec ได้เดินทางมาเยือน Ecole Polytechnique แห่งนี้ และได้รับการแนะนำให้รู้จักหน่วยงาน Nasda ของประเทศไทย ได้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับพลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานทดแทน จากนั้นก็มีนักวิจัยจาก Nectec ขอทุนวิจัยจากกระทรวงการต่างประเทศ สาธารณรัฐฝรั่งเศส เพื่อมาทำวิจัยที่สถาบันนี้ ซึ่งการทำวิจัยจะเริ่มประมาณเดือนกันยายน ๒๕๕๕ นี้

เมื่อมีการติดต่อแลกเปลี่ยนการทำวิจัยระหว่างประเทศแล้ว เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ ได้ไปเยือน Nectec และศูนย์วิจัยและอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (Thai micro electronic center) ทั้งนี้ มีความประทับใจที่ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้กับนักวิทยาศาสตร์ไทย หากมีโอกาสเชื่อมความสัมพันธ์ในการแลกเปลี่ยนความรู้และงานวิจัยต่อไปก็นับว่าเป็นเรื่องที่ดี ปกติได้ทำงานวิจัยร่วมกับประเทศญี่ปุ่น โดยเฉพาะด้าน semiconductor ดังนั้น การแลกเปลี่ยนงานวิจัยกับประเทศไทยถือเป็นหนทางหรือแนวทางใหม่ที่จะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน นอกจากนี้มีสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ของฝรั่งเศสมีความร่วมมือด้านงานวิจัยกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในไทยด้วยเพราะมีการสำรวจข้อมูลนี้ในฝรั่งเศส ถึงแม้อาจารย์ใน Ecole Polytechnique มีงานวิจัยส่วนตัวภายในฝรั่งเศส แต่ยังไม่มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่จะแลกเปลี่ยนความรู้หรืองานวิจัยระหว่าง Ecole Polytechnique กับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในฝรั่งเศส

งานวิจัยที่ได้ทำเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะ การได้ไปเยือนไทยก็มีความเห็นว่ายุทธศาสตร์ของไทยที่ส่งบุคลากรไปศึกษาหรือแลกเปลี่ยนด้านงานวิจัยในต่างประเทศ นับเป็นยุทธศาสตร์ที่ดี ทำให้บุคลากรไทยมีความรู้และประสบการณ์จากต่างประเทศ กลับมาพัฒนาในประเทศไทย แต่อย่างไรก็ดี ประเทศไทยยังขาดการลงทุนด้านการวิจัย งบประมาณที่จัดสรรด้านการวิจัยยังไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับฝรั่งเศสหรือต่างประเทศ

คณะกรรมการได้แสดงความคิดเห็นและข้อสังเกต ข้อเสนอแนะโดยสรุปดังนี้

๑. คณะกรรมการได้ตัดสินใจมาศึกษาดูงานด้านการศึกษา ณ สถาบันนี้ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย เมื่อมาเยือนในวันนี้มีความประทับใจในอาณานิคมของมหาวิทยาลัยที่สะอาด ล้อมรอบด้วยธรรมชาติที่สวยงาม ทำให้เห็นว่านักศึกษาทุกระดับจะได้ทั้งความรู้ทางเทคโนโลยีและความสุขทางธรรมชาติด้วย

๒. ประเทศไทยมีความสัมพันธ์ในการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการวิจัยกับฝรั่งเศส เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือมีศูนย์เทคโนโลยีที่มีความร่วมมือกับฝรั่งเศส เป็นต้น

๓. สำหรับความร่วมมือที่เริ่มต้นกับสถาบันวิจัยของ Nestec ในไทย ดังนั้น ต่อไปในอนาคตหวังว่าคงมีความร่วมมือ ไม่ว่าจะเป็นงานวิจัย การประสานงานต่อ หรือเป็นสถาบันการศึกษาในลักษณะโรงเรียนพี่ โรงเรียนน้องต่อไปอย่างแน่นอน

วัน ศุกร์ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เวลา ๑๘.๓๐ - ๑๙.๓๐ นาฬิกา

คณะกรรมการ และคณะ ได้พบปะและร่วมรับประทานอาหารค่ำ พร้อมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านต่าง ๆ กับเอกอัครราชทูตไทยฯ ประจำกรุงลอนดอน (นายกิตติ วะสีนนท์) และคณะ อาทิเช่น มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด สถานที่ที่คณะกรรมการจะไปเยี่ยมชมนั้น ปัจจุบันมีนักศึกษาไทยที่มาศึกษาทั้งสิ้น ๕๙ คน แยกเป็นศึกษาในระดับปริญญาตรี ๒๐ คน และระดับปริญญาโท ๓๙ คน นอกจากนี้ปัจจุบันอังกฤษประสบปัญหา นักเรียนไม่ชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และต้องการเรียนสายสังคมศาสตร์ (social science) มากกว่า

วัน เสาร์ที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา

สถานที่ มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด (Oxford University)

คณะกรรมการ และคณะ ได้เดินทางไปเยี่ยมชมมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด โดยมีมัคคุเทศก์ของมหาวิทยาลัยพาคณะเยี่ยมชมอาคารสถานที่ส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย โดยสรุปดังนี้

เมืองออกซ์ฟอร์ด (Oxford) เป็นเมืองเก่าแก่ของเกาะอังกฤษ ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอังกฤษและอยู่ห่างจากลอนดอนประมาณ ๙๐ กิโลเมตร. เมืองออกซ์ฟอร์ดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวทั้งหลายต้องการที่จะมาด้วยตนเองสักครั้งหนึ่งในชีวิต เพราะเป็นเมืองที่มี

สถาปัตยกรรมที่งดงาม เมืองแห่งการศึกษาเล่าเรียนอันเก่าแก่ของโลก และมีร้านค้ามากมายให้นักท่องเที่ยวได้จับจ่ายใช้สอยกันอย่างเพลิดเพลิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เมืองออกซ์ฟอร์ดได้ถูกเลือกให้เป็นเมืองผลิตรอยยิ้มห้อมนิรันดร์กัน ๆ อีกด้วย

เมืองออกซ์ฟอร์ด เป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงระดับโลก นั่นคือ มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด (Oxford University) ที่มีการเรียนการสอนขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๑๖๓๙ หรือประมาณ ๙๐๐ ปีที่แล้ว เนื่องด้วยกษัตริย์เฮนรี่ที่ ๒ ทรงมีพระบัญชาว่า ห้ามนักเรียนอังกฤษข้ามออกไปเรียนที่มหาวิทยาลัยปารีส ประเทศฝรั่งเศส และทรงให้ใช้ออกซ์ฟอร์ดเป็นสถาบันหลักสร้างคนหนุ่มสาวของอังกฤษในตอนนั้น และเป็นแหล่งผลิตชนชั้นปกครองผู้ดีอังกฤษสืบทอดต่อมา มีนายกรัฐมนตรีอังกฤษถึง ๒๕ คนที่ได้จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ดแห่งนี้

มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด ประกอบด้วย ๓๙ Colleges ที่นี้ยังเป็นสถานศึกษาของผู้นำหลายประเทศทั่วโลก อาทิเช่น รัชกาลที่ ๖ หม่อมราชวงศ์ศึกฤทธิ์ ปราโมช นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หรือแม้กระทั่งอดีตผู้นำประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น นายบิล คลินตัน เป็นต้น

๑ ใน ๓๙ Colleges ที่ใหญ่ที่สุดและมีความมั่งคั่งที่สุดคือ ไครสต์เชิร์ชคอลเลจ (Christchurch College) หรือถ้าเคยดูภาพยนตร์เรื่อง แฮร์รี่พ็อตเตอร์ ห้องโถง หรือ The Great Hall ที่ถูกใช้ถ่ายทำในเรื่อง ที่นี้นักศึกษาประจำของไครสต์เชิร์ชจะมารับประทานอาหารกลางวันพร้อมคณาจารย์ของไครสต์เชิร์ชอีกด้วย

นอกจากมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ดแล้วยังมีสถานที่ที่น่าสนใจอีก เช่น บริตจ้อฟไฮน์ สร้างเลียนแบบสะพานในเวนิส ประเทศอิตาลี ห้องสมุดวอล์กเนียล ห้องสมุดขนาดใหญ่ที่เก่าแก่ที่สุดในยุโรป ฯลฯ

วัน จันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ นาฬิกา

สถานที่ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (Cambridge University)

ผู้แทนสำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (DR. Jennifer Barnes : The Pro-Vice-Chancellor for International Strategy และ Dr. Toby Wilkinson : Head of the International Strategy Office) ได้ต้อนรับและกล่าวในเบื้องต้นว่า ปีที่แล้ว มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ได้มีโอกาสรับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และอีก ๒ – สัปดาห์ข้างหน้า พระองค์จะเสด็จเป็นการส่วนพระองค์ไปยังพิพิธภัณฑสถาน Prince William จากนั้นผู้แทนมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ และคณะ ได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและตอบข้อซักถามของคณะกรรมการวิชาการโดยสรุปดังนี้

ระบบมหาวิทยาลัยในบริบทสังคมโลกปัจจุบัน ซึ่งความร่วมมือต่าง ๆ หรือการพัฒนาการศึกษาจะครอบคลุมหลาย ๆ วิชาร่วมกัน ทั้งรัฐศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ การศึกษา นอกจากนี้สำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยได้ตีพิมพ์ประวัติศาสตร์ของประเทศไทยเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๕

ความยากประการหนึ่งในการออกแบบสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบัน คือ มหาวิทยาลัย ออกซ์ฟอร์ด และ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ควรออกแบบให้เหมือน ๘๐๐ ปีที่ผ่านมาหรือไม่ หรือตอบสนองกับ ความต้องการของโลกปัจจุบัน ทั้งสองมหาวิทยาลัยมีความเป็นประชาธิปไตยสูงมาก นักวิชาการและ สถาบันการศึกษาที่มีอิสระในการดำเนินนโยบายและกำหนดทิศทางในการพัฒนาการศึกษาอย่างเต็มที่ เพราะฉะนั้นถึงแม้ระบบจะมีความสลับซับซ้อน แต่เป็นระบบที่ให้อำนาจแก่นักวิชาการและอาจารย์อย่างสูง ในการกำหนดทิศทางของมหาวิทยาลัย และงานวิจัยก็มีความสำคัญมากที่จะนำไปสู่การสอนที่ดี ระบบ โครงสร้างจะให้อิสระกับนักวิชาการและอาจารย์แต่ละคนอย่างมากซึ่งค่อนข้างแตกต่าง เมื่อเทียบกับระบบที่ เป็นลักษณะ co-operate ในสถาบันอื่น ๆ ถึงแม้จะเป็นระบบที่เน้นประชาธิปไตย และมีความยุ่งยาก แต่ ผลลัพธ์สูงสุดคือ ผลสัมฤทธิ์ในระดับยอดเยี่ยมของบัณฑิตที่ผลิตออกมามีคุณภาพสูง

สิ่งสำคัญในการรักษาคุณภาพมาตรฐานของมหาวิทยาลัยได้ในระดับสูงตลอดมา ก็คือ การสรรหาทั้งบุคลากรและนักศึกษาที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถในระดับชั้นยอดในสาขาวิชานั้น ๆ มหาวิทยาลัยมิได้มีชื่อเสียงเฉพาะสาขาวิทยาศาสตร์ตั้งแต่อดีตมาโดยตลอด ปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้เน้น สาขาวิชาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นศิลปะ ดนตรี ประวัติศาสตร์ และสนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างสาขา สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อตอบโจทยปัญหาต่าง ๆ ของโลก นอกจากนี้เพื่อให้นักศึกษาระดับ ปริญญาตรีมีการพัฒนาความคิดเชิงวิเคราะห์ ได้มีการแบ่งนักศึกษาออกไปตาม College ทั้ง ๓๑ College คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีจะไปเรียนที่คณะกับนักวิชาการและอาจารย์ เมื่อกลับไป College จะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ tutor ในลักษณะกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ ๑ - ๓ คน ระบบนี้ทำให้นักศึกษา ไม่สามารถหนีเรียนได้ ไม่ใช่ให้นักศึกษาอยู่ในห้องเรียน ๕๐๐ คน ซึ่งทำให้มีนักศึกษาไม่สนใจเรียน เพราะนักศึกษาต้องตอบตลอดเวลาว่า เหตุใดจึงคิดเช่นนี้ เหตุผลคืออะไร จะศึกษาค้นคว้าอย่างไรต่อไป มหาวิทยาลัยได้พบว่าวิธีการเรียนทั้งในห้องเรียน และการถกเถียงส่วนตัวที่เรียกว่า ระบบ supervision ส่งผลต่อพัฒนาการของนักศึกษาอย่างเต็มที่ ในระบบการศึกษาของอเมริกันจะมีการบรรยายในห้องเรียน ขนาดใหญ่ และมีห้องเรียนขนาดเล็กในการอภิปรายถกเถียงกันซึ่งเป็นกลุ่มขนาดเล็ก แต่จะจัดระบบ การศึกษาแบบกลุ่มเล็ก ๆ เช่นนี้กับนักเรียนที่โตแล้ว แต่ระบบการศึกษาในอังกฤษมีความแตกต่างคือ ให้ ระบบ tutorial ๑ - ๓ คน กับอาจารย์ ๑ คน ตั้งแต่เด็กอายุ ๑๘ ปี

ประเด็นความหลากหลายของนักศึกษานั้น ประการหนึ่งคือความหลากหลายทางเศรษฐกิจ มีนักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ แต่ก็สามารถเข้ามาเรียนที่นี่ได้ มหาวิทยาลัยพยายามให้ นักศึกษาค้นหาความจริง ไม่ว่าจะศึกษาวิชาใด ๆ ขณะเดียวกันให้นักศึกษาเข้าใจและรู้ว่า ความจริงเป็นสิ่ง ไม่ตายตัว ไม่มีความจริงที่แน่นอนร้อยเปอร์เซ็นต์ และความแตกต่างทางความคิดเป็นสิ่งที่ยอมรับได้และควร สนับสนุน มหาวิทยาลัยสอนให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อความคิด โดยเน้นให้อาจารย์มีความเชื่อว่า อาจารย์ก็ไม่ได้ถูกเสมอไป บางครั้งนักศึกษาอาจมีความคิดที่ถูกต้องกว่าก็ได้ ซึ่งการที่นักศึกษาได้เรียนกับ อาจารย์เช่นนี้ก็ทำให้นักศึกษาได้พัฒนาความคิดและมีการยอมรับความคิดที่แตกต่างกันได้

นักศึกษาในยุคนี้มีความคิดที่ต้องการแก้ปัญหาของโลก กล่าวคือ นักศึกษาเติบโตขึ้นมาโดยเห็นปัญหาของโลก และตั้งใจที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้ จึงเข้ามาเรียนเพื่อหาคำตอบหรือวิธีการคิดที่จะตอบโจทย์ของโลกซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาที่เข้ามาเรียน

การรับนักศึกษานั้น ในส่วนของนักเรียนอังกฤษ จะพิจารณาจากคะแนนสอบในระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์จะสอบเพียง ๓ วิชาหลักก็เพียงพอ แต่ในความเป็นจริง นักเรียนต้องสอบ ๔ - ๖ วิชา และคะแนนที่สูงกว่าเกณฑ์มาก เป็นระบบที่มีการแข่งขันสูง ในขณะที่นักเรียนต่างชาติที่มีการแข่งขันสูงเช่นกัน มีโควตาให้นักศึกษาต่างชาติ และค่าเล่าเรียนจะแพงกว่านักศึกษาในอังกฤษ แต่ทั้งนี้ มิใช่เป็นการเก็บค่าเล่าเรียนที่ไปเกื้อหนุนนักศึกษาอังกฤษ ซึ่งค่าเล่าเรียนที่เก็บเพิ่มจากนักศึกษาต่างชาตินั้นไม่มากไปกว่าต้นทุนในการจัดการศึกษาให้นักศึกษาจริง

ความรู้สึกที่มีต่อนักศึกษาไทยนั้น เป็นความรู้สึกที่ดีเพราะได้นำเรื่องความเป็นเลิศทางวิชาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความมีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบเข้ามาสู่มหาวิทยาลัย ดังนั้น นักศึกษาไทยจึงมีคุณค่าต่อมหาวิทยาลัยนี้ ในช่วง ๒ - ๓ ปีข้างหน้า มหาวิทยาลัยจะทำงานร่วมกับศิษย์เก่าชาวไทย เพื่อสรรหานักเรียนที่มีศักยภาพเข้ามาเรียนต่อที่นี่ในอนาคต

คณะกรรมการได้แสดงความคิดเห็นและข้อสังเกต ข้อเสนอแนะโดยสรุปดังนี้

๑. มีความมั่นใจอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่ก่อตั้งมากกว่า ๘๐๐ ปี และจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพยิ่งขึ้น มหาวิทยาลัยได้บริหารจัดการอย่างไร จึงรักษาคุณภาพมาตรฐานได้ในระดับสูง

๒. มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ดูแลนักศึกษาจากทั่วโลก และสามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้เป็นเลิศ ควบคู่กับคุณธรรม ท่ามกลางความหลากหลายทางสังคม วัฒนธรรม และความเชื่อ เพื่อกลับไปพัฒนาประเทศของตนและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

นอกจากนี้คณะกรรมการ และคณะได้พบปะผู้แทนนักศึกษาไทย ซึ่งได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยสรุปดังนี้

ผู้แทนนักศึกษากลุ่มนี้ มีทั้งได้รับทุนการศึกษาจากรัฐบาลไทย และเป็นนักศึกษาที่ใช้ทุนส่วนตัวมาเรียน **ทั้งนี้ คณะ และ College** ในมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์จะแยกจากกัน College จะดูแลเรื่องสวัสดิการ ที่อยู่อาศัย บ้านพัก สิ่งอำนวยความสะดวก (facilities) ในแต่ละ College มีนักศึกษาจากคณะต่าง ๆ มาอยู่ด้วยดี แต่เวลาเรียนก็ไปเรียนที่คณะของตน ในมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์มีทั้งหมด ๓๑ College กระจายอยู่ทั่วเมืองเคมบริดจ์ การรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี นักศึกษาจะสมัครไปที่ College และ College จะตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่ ไม่ว่าจะเรียนคณะใดก็ตาม แต่ถ้าสมัครเรียนระดับปริญญาโทและเอก จะสมัครไปที่คณะและคณะจะตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่ แล้วจึงไปพิจารณาว่าจะอยู่ใน College ไต ทั้งนี้ เวลาสมัครนั้น นักศึกษามีสิทธิเลือก ๒ College แต่จะได้หรือไม่ขึ้นกับการพิจารณาของคณะ แต่ละ College มีอิสระของตนเอง

นอกจากนี้ นักศึกษาชาวไทยมีความต้องการที่จะค้นคว้าข้อมูลของประเทศไทย โดยเฉพาะความเป็นมาในการพิจารณากฎหมายของไทยในรัฐสภา

อนึ่ง ประธานคณะกรรมการฯ ได้กล่าวสรุปว่า มีความภาคภูมิใจแทนคนไทยที่มีนักศึกษาชาวไทยได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นนำของอังกฤษแห่งนี้ ซึ่งจะมีโอกาสได้ทั้งความรู้ในวิทยาการต่าง ๆ รวมทั้งการทำความรู้จักหรือได้เรียนรู้เกี่ยวกับ “คน” ซึ่งก็คือเพื่อนนักศึกษาต่างชาตินั่นเอง จึงขอให้นำความรู้กลับไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศไทย ทั้งนี้ อังกฤษถือเป็นต้นแบบของระบอบประชาธิปไตย แต่บริบทของไทยและอังกฤษแตกต่างกัน นักศึกษาชาวไทยจึงควรนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเท่าที่จะทำได้ ส่วนการที่จะค้นคว้าข้อมูลของประเทศไทย โดยเฉพาะความเป็นมาในการพิจารณากฎหมายของไทยในรัฐสภานั้น ก็สามารถติดต่อค้นคว้าข้อมูลได้ที่หอสมุดรัฐสภา

วัน วันอังคารที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕
เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ นาฬิกา
สถานที่ โรงเรียนมัธยมอีตัน (Eton College)

คณะกรรมการฯ และคณะ ได้เดินทางไปเยี่ยมชมโรงเรียนมัธยมอีตัน โดยมีวัตถุประสงค์ของโรงเรียนพาคณะเยี่ยมชมอาคารสถานที่ส่วนหนึ่งของโรงเรียน โดยสรุปดังนี้

โรงเรียนมัธยมอีตัน เป็นโรงเรียนประจำที่รับเฉพาะนักเรียนชาย ปัจจุบันมีนักเรียนรวม ๑,๓๐๐ คน ซึ่ง ๑๐% จะเป็นนักเรียนต่างชาติ มีอาจารย์จำนวน ๕๐๐ คน (ในช่วง ๓๐๐ – ๔๐๐ ปีแรก ๆ แต่ละปีจะมีนักเรียนประมาณ ๒๐๐ คน :ซึ่งนับว่ามากเมื่อเทียบกับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่ว ๆ ไป)

การเรียนการสอนในอดีตนั้น นักเรียนต้องตื่นตั้งแต่เวลา ๐๕.๓๐ นาฬิกา และเลิกเรียนประมาณ ๑๙.๐๐ นาฬิกา แต่ปัจจุบันนักเรียนตื่นเวลา ๐๗.๐๐ นาฬิกา จากนั้นจะสวดมนต์ เริ่มเรียนเวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา ในวันจันทร์ – ศุกร์ จะมีช่วงเวลาให้ออกกำลังกาย

การรับนักเรียนเข้าศึกษาในโรงเรียน จะมีการสอบคัดเลือกประเภททั่วไป หรืออาจเข้าโดยการสอบชิงทุน แต่ทั้งนี้ก็มีกรวัดระดับว่าเหมาะสมจะเข้าเรียนในโรงเรียนนี้หรือไม่ ค่าเล่าเรียนปีละ ๓๒,๐๐๐ ปอนด์ (ประมาณ ๑,๒๘๐,๐๐๐ บาท/ปี)

ข้อมูลจาก <http://www.benjamam๑.com> (วันที่ค้นข้อมูล ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕) ได้สรุปว่า อีตันหรืออีตันคอลเลจเป็นโรงเรียนประจำของเด็กชายอายุระหว่าง ๑๓ – ๑๘ ปี กษัตริย์ เฮนรี่ ที่ ๖ ทรงตั้งขึ้นในปี ค.ศ.๑๔๔๐ ชื่อเป็นทางการว่า “The King’s College of Our Lady of Eton besides Wyndsor” ส่วนใหญ่จะเรียกกันว่า “อีตัน” เพราะตั้งอยู่ในตำบลอีตัน ใกล้ ๆ พระราชวังวินด์เซอร์ ไม่ห่างจากกรุงลอนดอนนัก

เมื่อตั้งโรงเรียนอีตัน ขึ้นมาจนอายุจวนจะครบห้าร้อยปีแล้ว ชื่อเสียงของอีตันก็พุ่งพรวดในฐานะยอดโรงเรียนอันดับหนึ่งของอังกฤษ ตามมาติด ๆ ด้วย Harrow ผู้ที่จบจากสองโรงเรียนนี้ แต่ละปีสามารถเข้ามหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด และเคมบริดจ์ ได้เป็นจำนวนและสัดส่วนสูงกว่าโรงเรียนด้วยทั่วไปมาก

อีตันมีรายชื่อศิษย์เก่าที่ได้มีชื่อเป็นบุคคลสำคัญของโลกมากมาย รวมทั้งนายกรัฐมนตรีของอังกฤษถึง ๑๙ คน นับ David Cameron คนปัจจุบันด้วย

อิตันได้ชื่อว่าเป็น public school ที่ดังที่สุดในโลก เป็น”the chief nurse of England’s statesmen หรือ แปลงเพาะรัฐบุรุษให้กับประเทศอังกฤษ” นักประวัติศาสตร์ของอิตันกล่าวว่า ไม่มีโรงเรียนใดเลยที่เคยหรือสามารถผลิตนักเรียนแต่ละรุ่นชั้นที่ออกมาเป็นผู้นำของโลกในทางต่าง ๆ กล่าวกันว่า ดยุค ออฟ เวลลิงตัน ศิษย์เก่าอิตัน (ค.ศ. ๑๗๘๑ – ๑๗๘๔) เป็นศิษย์เก่าคนหนึ่งที่มีชื่อเสียงที่สุด แต่ชื่อเสียงนั้น มิใช่ในฐานะนายกรัฐมนตรีหรือนักการเมือง หากแต่เป็นฐานะขุนพลฉกาจ ผู้พิชิตนโปเลียน ที่สมรภูมิวอเตอร์ลู ทำให้ยุโรปทั้งยุโรปสามารถนอนตาหลับ กล่าวกันว่าความเก่งกล้าของนักเรียนอิตัน รวมทั้งการพิชิตศึกวอเตอร์ลูนั้นเรียนกันมาก่อนนานแล้วตั้งแต่ครั้งยังอยู่ในสนามกีฬาของอิตัน

จุดหมายสำคัญของโรงเรียนคือ การส่งเสริมให้นักเรียนทุกคน มีความมั่นใจในตัวเอง รู้จัก พินิจพิเคราะห์ อดทนต่อผู้อื่น คิดในแง่บวก มีบุคลิกบริบูรณ์รอบด้าน จิตใจเป็นอิสระ เคารพความเห็นต่าง ของผู้อื่น เมื่อจบออกไปแล้ว จะได้เป็นคนมีค่าของสังคม การเข้าโรงเรียน มิใช่เพื่อมาหาความรู้อย่างเดียว แต่เพื่อมาฝึกศิลปะวิทย์ายุทธและอุปนิสัยมากกว่า นิสัยฟังอย่างตั้งใจ ศิลปะในการอภิปราย ศิลปะและ ปัญหาที่จะปรับเปลี่ยนประเด็นอย่างชาญฉลาด ทันท่วงที ศิลปะในการเดาใจผู้อื่น นิสัยที่อดทนอดกลั้นต่อคำวิจารณ์ ต่ำว่า ศิลปะในการที่จะเห็นด้วยหรือปฏิเสธอย่างหนักแน่นแนบเนียน ศิลปะที่จะหาทางออกที่เป็นไปได้ตามเงื่อนไขเวลาหนึ่ง ๆ ความเป็นผู้มีรสนิยม รู้จักแยกแยะ จิตใจแข็งแกร่งและเยือกเย็น นั่นคือ คุณสมบัติอันเป็นเลิศของสุภาพบุรุษอิตัน

ภาคผนวก ข

รายนามคณะกรรมการการศึกษา และคณะ
ในการเดินทางไปศึกษาดูงาน เจริญธุรกิจ และหาหรือความร่วมมือด้านการศึกษา
ณ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และ สหราชอาณาจักร
ระหว่างวันอังคารที่ ๓ วันพุธที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕

คณะกรรมการ

๑. นายประกอบ รัตนพันธ์	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายกัมพล สุภาแพ่ง	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๓. นายक्रमานิตย์ สังข์พุ่ม	โฆษกคณะกรรมการ
๔. นายณัฐ บรทัดฐาน	โฆษกคณะกรรมการ
๕. นายบัญญัติ เจตนจันทร์	เลขานุการคณะกรรมการ
๖. นายบุญฉัตร ประทุมลี	กรรมการ
๗. นายรณเทพ อนุวัฒน์	กรรมการ
๘. นายสรชิต สุจิตต์	กรรมการ
๙. นายสุรสาธิต ผาสุข	กรรมการ

คณะที่ปรึกษาในคณะกรรมการ

นางสาวนฤมล อินทะโส	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
--------------------	--------------------------

เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นางสาววราภรณ์ สุขประเสริฐ	ผู้บังคับบัญชา กลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา สำนักกรรมการ ๓ เลขานุการคณะเดินทาง คนที่หนึ่ง นิติกรปฏิบัติการ
๒. นางสาวสิรินทรา ขวัญสง่า	กลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา สำนักกรรมการ ๓ เลขานุการคณะเดินทาง คนที่สอง

ผู้ร่วมเดินทาง

๑. นางเนาวรัตน์ รัตนพันธ์	ผู้ติดตามบุคคล หมายเลข ๑
(นายประกอบ รัตนพันธ์)
๒. นายกฤษติน สัจจ์พุ่ม	ผู้ติดตามบุคคล หมายเลข ๓
(นายक्रमานิตย์ สัจจ์พุ่ม)
๓. นางอาภรณ์ เจตน์จันทร์	ผู้ติดตามบุคคล หมายเลข ๕
(นายบัญญัติ เจตน์จันทร์)
๔. นางสาวภารดี สีนบัวทอง	ผู้ติดตามบุคคล หมายเลข ๗
(นายรณเทพ อนุวัฒน์)
๕. นางวิภากร สุจิตต์	ผู้ติดตามบุคคล หมายเลข ๘
(นายสรชิต สุจิตต์)
๖. นางสาวสุวรรณี ปัญญาชีวิน	ผู้ติดตามบุคคล หมายเลข ๙
(นายสุรสาธิต ผาสุข)
-

กำหนดการ

คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร และคณะ
 ในการเดินทางไปศึกษาดูงาน เจริญธุรกิจ และหารือความร่วมมือด้านการศึกษา
 ณ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และ สหราชอาณาจักร
 ระหว่างวันอังคารที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ - วันพุธที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕

(วันที่หนึ่ง)

วันอังคารที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เวลา ๒๑.๓๐
 (เวลาประเทศไทย)

นาฬิกา

ท่าอากาศยานฯ สุวรรณภูมิ (ประเทศไทย)

- คณะพร้อมกัน ณ ท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ
 อาคารผู้โดยสารขาออก ระหว่างประเทศ

(วันที่สอง)

วันพุธที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เวลา ๐๐.๐๕
 (เวลาประเทศไทย)

นาฬิกา

ประเทศไทย - ปารีส (ฝรั่งเศส)

- ออกเดินทางไปฝรั่งเศสโดยเครื่องบิน
 สายการบินไทย เที่ยวบินที่ TG ๙๓๐

เวลา ๐๗.๐๕
 (เวลาฝรั่งเศส)

นาฬิกา

- คณะเดินทางถึงสนามบินชาร์ล เดอ โกล กรุงปารีส
 - เดินทางโดยรถโค้ชปรับอากาศ

เวลา ๐๙.๐๐

นาฬิกา

- ดูงานแหล่งเรียนรู้ด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม

เวลา ๑๒.๐๐

นาฬิกา

- รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๓.๓๐

นาฬิกา

- ดูงานแหล่งเรียนรู้ด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม

เวลา ๑๘.๓๐ - ๑๙.๓๐

นาฬิกา

- เข้าเยี่ยมชมการระ เอกอัครราชทูตไทยฯ
 ประจำฝรั่งเศส และสนทนาแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็นด้านการศึกษา

เวลา ๑๙.๓๐ - ๒๐.๓๐

นาฬิกา

- เลี้ยงรับรองอาหารค่ำ

- เดินทางเข้าโรงแรมที่พัก

(วันที่สาม)วันพฤหัสบดีที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เวลา ๐๗.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๑๒.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๑๓.๓๐	นาฬิกา
เวลา ๑๘.๓๐	นาฬิกา

ปารีส (ฝรั่งเศส)

- รับประทานอาหารเช้า ณ โรงแรมที่พัก
- ศึกษาดูงาน พร้อมแลกเปลี่ยนความเห็น ณ มหาวิทยาลัยโปลีเทคนิค รวมทั้งพบผู้แทนนักศึกษาไทย
- รับประทานอาหารกลางวัน
- ดูงานแหล่งเรียนรู้ด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม
- รับประทานอาหารค่ำ
- เดินทางเข้าโรงแรมที่พัก
- พักผ่อนตามอัธยาศัย

(วันที่สี่)วันศุกร์ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เวลา ๐๖.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๐๘.๓๐	นาฬิกา
เวลา ๑๑.๐๐	นาฬิกา
-	
เวลา ๑๕.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๑๘.๓๐ - ๑๙.๓๐	นาฬิกา
เวลา ๑๙.๓๐ - ๒๐.๓๐	นาฬิกา

ปารีส (ฝรั่งเศส) - ลอนดอน (อังกฤษ)

- รับประทานอาหารเช้า ณ โรงแรมที่พัก
- ดูงานแหล่งเรียนรู้ด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม
- เดินทางไปอังกฤษ โดยรถไฟยูโรสตาร์ (Urostar)
- รับประทานอาหารกลางวัน
- เดินทางถึงกรุงลอนดอน
- ดูงานแหล่งเรียนรู้ด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม
- เข้าเยี่ยมคารวะ เอกอัครราชทูตไทยฯ
ประจำสหราชอาณาจักร และสนทนาแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นด้านการศึกษา
- เลี้ยงรับรองอาหารค่ำ ณ สถานเอกอัครราชทูตไทยฯ
- เดินทางเข้าโรงแรมที่พัก

(วันที่ห้า)วันเสาร์ที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เวลา ๐๖.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๐๙.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๑๒.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๑๓.๓๐	นาฬิกา
เวลา ๑๘.๓๐	นาฬิกา

ลอนดอน - ออกซ์ฟอร์ด(อังกฤษ)

- รับประทานอาหารเช้า ณ โรงแรมที่พัก
- เยี่ยมชมมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด
- รับประทานอาหารกลางวัน
- ดูงานแหล่งเรียนรู้ด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม
- รับประทานอาหารค่ำ
- เดินทางเข้าโรงแรมที่พัก

(วันที่หก)วันอาทิตย์ที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เวลา ๐๖.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๐๙.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๑๒.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๑๓.๓๐	นาฬิกา
เวลา ๑๘.๓๐	นาฬิกา

ลอนดอน (อังกฤษ)

- รับประทานอาหารเช้า ณ โรงแรมที่พัก
- ดูงานแหล่งเรียนรู้ด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม
- รับประทานอาหารกลางวัน
- ดูงานแหล่งเรียนรู้ด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม
- รับประทานอาหารค่ำ
- เดินทางเข้าโรงแรมที่พัก

(วันที่เจ็ด)วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เวลา ๐๗.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๑๑.๓๐ - ๑๒.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๑๒.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๑๓.๓๐	นาฬิกา
เวลา ๑๘.๓๐	นาฬิกา

ลอนดอน - เคมบริดจ์(อังกฤษ)

- รับประทานอาหารเช้า ณ โรงแรมที่พัก
- ศึกษาดูงาน ณ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (Cambridge University) รวมทั้งพบผู้แทนนักศึกษาไทย
- รับประทานอาหารกลางวัน
- ดูงานแหล่งเรียนรู้ด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม
- รับประทานอาหารค่ำ
- เดินทางเข้าโรงแรมที่พัก

(วันที่แปด)วันอังคารที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เวลา ๐๗.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๑๒.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๑๓.๓๐	นาฬิกา
เวลา ๑๘.๐๐	นาฬิกา
เวลา ๒๑.๓๐	นาฬิกา

(เวลาอังกฤษ)

ลอนดอน - (อังกฤษ)

- รับประทานอาหารเช้า ณ โรงแรมที่พัก
- เยี่ยมชมโรงเรียนมัธยมอีตัน (Eton College)
- รับประทานอาหารกลางวัน
- ดูงานแหล่งเรียนรู้ด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม
- เดินทางไปสนามบินฮีทโธรว์
- เดินทางออกจากสนามบินฮีทโธรว์ ไปประเทศไทย โดยสายการบินไทย เที่ยวบิน TG ๙๑๗

(วันที่เก้า)วันพุธที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เวลา ๑๕.๐๕	นาฬิกา
------------	--------

(เวลาประเทศไทย)

ท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ (ประเทศไทย)

- เดินทางกลับถึงท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ โดยสวัสดิภาพ

ภาคผนวก ค

ข้อมูลด้านการศึกษาของสาธารณรัฐฝรั่งเศส (French Republic)

นโยบายทางการศึกษา

นโยบายทางการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐบาล ซึ่งตามกฎหมายรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสระบุไว้ว่า “รัฐบาลสามารถกำหนดได้ เฉพาะหลักเกณฑ์ ท้ายไปของระบบการศึกษา” กล่าวคือ การบัญญัติ และการจัดตั้งระดับการศึกษา และปริญญาบัตร ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่เฉพาะของสาธารณรัฐ การสอบทั่วไปโดยข้อสอบของรัฐต้องเปิดโอกาสให้กับนักศึกษาทุกคน ในสถาบันระดับอุดมศึกษาต่าง ๆ ของรัฐ เช่น มหาวิทยาลัย โรงเรียนชั้นสูง เป็นต้น สถาบันเหล่านั้นต่างก็มีอิสระในการบริหาร และยังมีสถาบันเอกชนจำนวนมากเช่นกันที่ได้รับการรับรองจากรัฐบาล

นโยบายรัฐบาล สมัยนายนิโกลาส์ ชาร์โกซี

การเลือกตั้งประธานาธิบดีฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐ นายนิโกลาส์ ชาร์โกซี หัวหน้าพรรค Union pour un Mouvement Populaire (UMP) ชนะการเลือกตั้ง นโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรของฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ให้ความสำคัญกับประเด็นหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ การปฏิรูปสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้แก่ชาวฝรั่งเศส โดยได้ตั้งงบประมาณเพื่อโครงการนี้ (ระหว่างปี ๒๕๕๐-๒๕๕๕) จำนวน ๕ พันล้านยูโร

นโยบายรัฐบาล สมัย Mr. Francois Filllon

รัฐบาลของฝรั่งเศส ซึ่งมี Mr. Francois Filllon เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อที่ประชุมสภาแห่งชาติเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ในส่วนที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาว่า จะเพิ่มโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้แก่ประชาชนฝรั่งเศส โดยตั้งเป้าหมายให้ประชาชนร้อยละ ๕๐ จบการศึกษา พร้อมทั้งตั้งงบประมาณระหว่างปี ๒๐๐๗-๒๐๑๒ เพื่อการนี้จำนวน ๕ พันล้านยูโร และจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยให้แก่สถาบันอุดมศึกษา คาดว่างบประมาณเพื่อการวิจัยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

หลักเกณฑ์ของระบบการศึกษาฝรั่งเศส ประกอบด้วยหลัก ๔ ประการ คือ

๑. ความเท่าเทียมกันทางโอกาสในการเข้ารับการศึกษา
๒. การไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ศาสนา และฐานะทางสังคม
๓. ความมีสถานะเป็นกลาง
๔. ความไม่เกี่ยวข้องกับศาสนาใด ๆ

ระบบการศึกษาของรัฐ

ระบบการศึกษาของประเทศฝรั่งเศส เป็นระบบที่แตกต่างจากระบบการศึกษาของไทย และประเทศตะวันตกอื่น ๆ เนื่องจากชาวฝรั่งเศสให้ความสำคัญต่อคติประจำชาติที่ว่า "เสรีภาพ ความเสมอภาค ภราดรภาพ" ดังนั้น ชาวฝรั่งเศสจึงให้ความสำคัญเป็นพิเศษ กับโรงเรียนมาโดยตลอด และมอบหมายให้โรงเรียน เป็นสถานที่ที่จะสร้างและรักษาไว้ ซึ่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้เด็กที่บิดามารดา เป็นชาวต่างชาติที่พักอาศัยอยู่ในฝรั่งเศส ได้รับการผสมผสาน ความเป็นฝรั่งเศสไว้ในตัว

ระบบการศึกษาของรัฐเป็นบริการฟรี เว้นแต่ค่าลงทะเบียนเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นจำนวนที่ไม่มากนัก การศึกษาภาคบังคับในฝรั่งเศส อยู่ระหว่างอายุ ๖-๑๖ ปี ระบบการศึกษาของรัฐรับเด็กเข้าศึกษา ๘๐% ของจำนวนเด็กทั้งหมด โดยไม่มีสอนศาสนาแต่อย่างใด ข้อบ่งชี้ถึงความมีเสรีภาพในการเรียนการสอน ประการหนึ่ง คือการเปิดโรงเรียน หรือสถานศึกษาซึ่งเป็นสิ่งที่ถือว่าเป็นเสรี ใครก็ตามสามารถเปิดโรงเรียน หรือสถานศึกษาซึ่งเป็นสิ่งที่ถือว่าเป็นเสรี ใครก็ตามสามารถเปิดหรือจัดการศึกษาได้ทั้งสิ้นและทุกระดับชั้นการศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา หรือแม้แต่มัธยมศึกษา แต่ทั้งนี้จะต้องรักษา หลักเกณฑ์ ๔ ประการ ดังกล่าวข้างต้นและรักษาเงื่อนไขทางด้านสุขอนามัย และการจัดระเบียบสาธารณะ

ในฝรั่งเศสเด็กต้องไปโรงเรียนในเขตที่อาศัยอยู่ที่อยู่ใกล้บ้าน อาจขอย้ายเขตได้ในกรณีที่มีความจำเป็นจริง ๆ ส่วนโรงเรียนเอกชนซึ่งต้องเสียเงิน ใครจะไปเรียนที่ไหนก็ได้

การสมัครเข้าเรียนครั้งแรกในโรงเรียนของรัฐต้องไปติดต่อที่ Mairie ในเขตที่อยู่ ที่แผนกโรงเรียน (Bureau des écoles) เมื่อเด็กอายุได้ ๒-๓ ขวบ ระดับอนุบาล (la maternelle) สำหรับเด็ก ๓-๕ ขวบ เขารับเด็ก ๒ ขวบครึ่งด้วย ถ้ามีที่เพียงพอ ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนอนุบาล ของรัฐ ไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน แต่ทางโรงเรียนก็ขอเงินบริจาคจากผู้ปกครองเด็กเหมือนกัน เพื่อซื้ออุปกรณ์ เล็กๆน้อยๆแต่ไม่ได้บังคับนะ ใครจะให้หรือไม่ให้ก็ได้ ะดับนี้มีทั้งหมด ๓ ชั้นเรียนชั้นเล็ก (Petite Section) ชั้นกลาง (Moyenne Section) และชั้นสูง (Grande Section) โปรแกรมการเรียนการสอนจะเน้นการพูด จินตนาการ สร้างสรรค์ การค้นพบโลกภายนอกและการอยู่ร่วมกัน จะไม่สอนการอ่าน การเขียน

ปีการศึกษา

ทุกระดับ เริ่มปีการศึกษาเดือนตุลาคมจนถึงเดือนมิถุนายนของปีถัดไป โดยแบ่งปีการศึกษา ออกเป็น ๒ ภาค ดังนี้ ภาคแรก ต้นเดือนตุลาคม – ต้นเดือนกุมภาพันธ์ ภาคสอง ปลายเดือนกุมภาพันธ์ – ปลายเดือนมิถุนายน ปิดภาค กรกฎาคม – กันยายน

ระดับการศึกษา

ประเทศฝรั่งเศสแบ่งระดับการศึกษาเป็นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา เช่นเดียวกับประเทศไทย แต่จำนวนปีที่ศึกษาในแต่ละระดับแตกต่างกันออกไป สำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา รวมใช้เวลา ๑๒ ปีเท่ากับประเทศไทย ดังนั้น นักเรียนไทยที่จบมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว จึงมีสิทธิ์เรียนในระดับอุดมศึกษาของฝรั่งเศสได้ รัฐบาลฝรั่งเศสกำหนดการศึกษาภาคบังคับไว้สำหรับเด็กอายุ ๖ – ๑๖ ปี

การศึกษาก่อนวัยเรียน ๒ - ๕ ขวบ

ไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่ถือเป็นประเพณีปฏิบัติอันยาวนานของฝรั่งเศส ซึ่งในปัจจุบันมีเด็กที่อายุตั้งแต่ ๓ ขวบขึ้นไป เข้าโรงเรียนถึง ๙๙% ของจำนวนเด็กทั้งหมด โรงเรียนอนุบาลของรัฐเป็นบริการฟรี แต่ในโรงเรียนเอกชนผู้ปกครองต้องเสียค่าเล่าเรียนเอง โดยทั่วไปโรงเรียนอนุบาลแยกออกเป็น ๓ ชั้นเรียน คือ ชั้นเล็ก (Petite Section) ชั้นกลาง (Moyenne Section) และชั้นสูง (Grande Section)

การศึกษาระดับประถมศึกษา ๖ - ๑๐ ขวบ ((Ecole Primaire / Primary School)

เป็นการบริการฟรีและเป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับเด็กฝรั่งเศสและเด็กต่างชาติในฝรั่งเศส โรงเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย ๕ ชั้น คือ ชั้นเตรียมประถมศึกษา Classe Préparatoire (CP) ชั้นประถมศึกษาตอนต้นปีที่ ๑ Cours Élémentaire / Classe Elementaire ๑ (CE๑) ชั้นประถมศึกษาตอนต้นปีที่ ๒ Cours Élémentaire/ Classe Elementaire ๒ (CE๒) ชั้นประถมศึกษาตอนปลายปีที่ ๑ Cours Moyen / Classe Moyenne ๑ (CM๑) และชั้นประถมศึกษาตอนปลายปีที่ ๒ Cours Moyen / Classe Moyenne ๒ (CM๒)

ข้อมูลในเว็บไซต์หนึ่งอธิบายถึงการศึกษาประถมศึกษา (Ecole Primaire) ในฝรั่งเศสว่า แบ่งเป็น ๓ วงจร คือ

วงจรแรก เรียน ๑ ปี เรียกว่าชั้นเตรียมตัว (Cours Préparatoire – CP) อายุ ๖- ๗ ปี

วงจรที่ ๒ เรียน ๒ ปี เรียกว่าชั้นเบื้องต้น (Cours Elementaire – CE ๑ และ CE ๒) อายุ ๗- ๙ ปี

วงจรที่ ๓ เรียน ๒ ปี เรียกว่าชั้นกลาง (Cours Moyen – CM๑ และ CM๒) อายุ ๙ - ๑๑ ปี

ระดับประถมศึกษา (l'école primaire หรือ élémentaire) ๖ - ๑๐ ขวบ มีเพียง ๕ ชั้น CP , CE๑, CE๒, CM๑, CM๒ ถ้าเทียบกับประเทศไทยก็ ป. ๑ - ป.๕ เด็ก ๆ จะเริ่มเรียนอย่างจริงจัง การอ่าน การเขียน เมื่อจบชั้น CP เด็กส่วนใหญ่จะอ่านเขียนได้แล้ว นอกจากนี้ก็มี คณิตศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี พลศึกษา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาต่างประเทศ การใช้คอมพิวเตอร์ ฯลฯ ไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียนเหมือนกัน ทางโรงเรียนจะมีหนังสือให้ยืมและจะสอนให้เด็กกระมัด รักษาให้ดี เพื่อเด็กรุ่นหลังจะได้ใช้ต่อ มีสมุดให้ ผู้ปกครองซื้อบ้างเล็กน้อย อย่างเช่น ของใช้ ปากกา ดินสอ สมุด

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ๑๑ - ๑๘ ปี (Secondary School)

ยังคงเป็นการบริการฟรีและส่วนหนึ่งยังคงเป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับเด็กฝรั่งเศสและเด็กต่างชาติในฝรั่งเศส แยกออกเป็น ๒ ระดับ คือ

●**มัธยมศึกษาตอนต้น (๑๑ - ๑๔ ปี)** เป็นการศึกษาระบบเดียวกันทั้งหมด สถานศึกษาเรียกว่า “Collège” รับเด็กทุกคนที่สำเร็จจากชั้นประถมศึกษา ประกอบด้วย ๔ ชั้น ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ (Sixième) จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ (Troisième) เป็นการเรียนการสอนทั่วไปในวิชาการสายสามัญ โดยยังไม่แยกออกเป็นวิชาเฉพาะด้าน

●**มัธยมศึกษาตอนปลาย (๑๕ - ๑๗ ปี)** สถานศึกษาเรียกว่า “Lycée” ภายหลังสำเร็จการศึกษา จะได้รับประกาศนียบัตรตามสาขาวิชาที่เลือกศึกษา ซึ่งเริ่มแยกการศึกษาออกเป็น ๒ ระบบ คือ

๑. โรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญและทางเทคโนโลยี (Lycée d'enseignement général et technologique) ใช้ระยะเวลาศึกษา ๓ ปี คือชั้นปีที่ ๒ (Seconde) ชั้นปีที่ ๑ (Première) และชั้นปลาย (Terminale) เพื่อเตรียมสอบรับประกาศนียบัตรสายสามัญ (Baccalauréat général) หรือประกาศนียบัตรสายเทคโนโลยี (Baccalauréat technologique) หรือประกาศนียบัตรสายช่างเทคนิค (Brevet de technicien)

๒. โรงเรียนมัธยมศึกษาสายวิชาชีพ (Lycée Professionnel) เพื่อเตรียมสอบรับประกาศนียบัตรวิชาชีพ Certificat d'Aptitude Professionnelle (CAP) หรือประกาศนียบัตรอาชีวศึกษา Brevet d'Etudes Professionnelles (BEP) และประกาศนียบัตรมัธยมปลายสายอาชีพ (Baccalauréat professionnel)

ประกาศนียบัตร Baccalauréat เป็นกุญแจสำคัญสู่การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งประกาศนียบัตรดังกล่าวนี้จะต้องเป็นประกาศนียบัตร แห่งชาติที่ได้มาจากผลการสอบทั่วไป โดยข้อสอบกลางของรัฐ ไม่ใช่ ประกาศนียบัตรของสถานศึกษา ซึ่งเทียบเท่าวุฒิมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ในประเทศไทย นักเรียนที่จบ ม.๖ และต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในประเทศฝรั่งเศส จำเป็นต้องสอบวัดระดับความรู้ภาษาฝรั่งเศสให้ได้เสียก่อน

ข้อมูลในเว็บไซต์หนึ่งอธิบายถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (College) เพิ่มเติมว่าเป็นการศึกษาภาคบังคับ ระดับนี้แบ่งเป็น ๒ วงจร วงจรละ ๒ ปี เริ่มตั้งแต่ชั้น ๓ จนถึงชั้น ๖ สำหรับเด็กอายุ ๑๑ - ๑๕ ปี

- **วงจรแรกมีชื่อว่า** วงจรสังเกตการณ์ (Cycle d' Observation) ชั้น ๕ และ ๖ อายุ ๑๑ - ๑๓ ปี

วงจรที่ ๒ มีชื่อว่า วงจรแนะแนว (Cycle d'orientation) ชั้น ๓ และ ๔ อายุ ๑๓ - ๑๕ ปี หลังจากศึกษาวงจรที่สองระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว คือเมื่อจบชั้น ๓ นักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ดีนัก จะถูกคณะกรรมการของชั้น (Conseil de Classe) ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ใหญ่ ครูผู้สอน แต่ละวิชาและผู้แทนนักเรียน แนะนำให้ย้ายไปเรียนสาขาวิชาชีพแทนที่จะ เข้าเรียนในหลักสูตร ทั่วไปสายสามัญ

ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระยะเวลาศึกษา ๓ ปี แบ่งเป็นโรงเรียนสายสามัญ Lycees และ สายอาชีพ Lycees d'Enscignement professionnel (L.E.P.)

- สายสามัญ แบ่งเป็น ๓ ชั้น คือ ชั้น ๒ (Class de Seconde) ชั้น ๑ (Class de Premiere) และชั้นสุดท้าย (Terminale) นักเรียนจะต้องสอบเพื่อให้ได้รับ**ประกาศนียบัตร มัธยมศึกษาตอนปลาย (Baccalauréat)** หรือเรียกสั้นๆ ว่า bac ซึ่งเป็นการสอบทั่วประเทศ ผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรมีสิทธิ์สมัครเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยโดยไม่ต้องมีการสอบแข่งขัน การเรียนในระดับนี้ แบ่งเป็น ๔ สายหลัก ๆ ดังนี้ สายวิทยาศาสตร์ (Scientifique) สายอักษรศาสตร์ (Litteraire) สายเศรษฐกิจและสังคม (Economique et Social) สายเทคนิค (Baccalauréat Technique) เป็นการเรียนผสมระหว่างความรู้สามัญทั่วไป และการฝึกอาชีพ จบแล้วได้**ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาสายเทคนิค (B.Tn หรือ B.T.)** สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ หรือเรียนต่อใน Institut Universitaire de technologie (I.U.T) ซึ่งตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัย เกือบทุกแห่ง

- สายอาชีพ เรียนวิชาสามัญทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ แล้วศึกษาวิชาชีพในบริษัทหรือ โรงงาน ด้วย จบการศึกษาแล้วออกไปประกอบอาชีพได้ แบ่งเป็น ๒ ประเภทคือ รับจากผู้จบชั้น ๓ แล้วศึกษา ๒ ปี จะได้ Brevet d'études professionnelles (B.E.P.) หรือ Certificate d'aptitude professionnelle (C.A.P) การเรียนเพื่อรับ C.A.P. จะเน้น ความชำนาญเฉพาะทางมากกว่า การเรียน เพื่อรับ B.E.P.รับจากผู้จบชั้น ๕ และมีอายุอย่างน้อย ๑๔ ปี มาเรียนอีก ๓ ปี จบแล้วได้ C.A.P.

ข้อมูลในอีกเว็บไซต์หนึ่งอธิบายว่า ระดับมัธยมศึกษา (L'école secondaire) ๑๑-๑๘ ปี มัธยมศึกษาตอนต้น (Collège) ๑๑-๑๔ ปี มีทั้งหมด ๔ ชั้น โดยจะนับถอยหลัง ชั้น ๖-๕-๔-๓ Sixième, cinquième, quatrième, troisième เทียบกับไทยก็ ป.๖ - ม. ๑ -ม. ๒ - ม. ๓ ปีแรกเรียนต่อภาษา ฝรั่งเศส คณิตศาสตร์ ประวัติศาสตร์ มีวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ ภาษาเพิ่มเติม และนักเรียนต้องปรับตัวให้เข้ากับการเรียนการสอนที่มีครูสอนของแต่ละวิชา ปีถัดมามีภาษาต่างประเทศให้เลือกเรียนเพิ่มอีก ภาษาหนึ่ง รวมทั้งภาษาละตินด้วย ปีสุดท้ายจะมีแนะแนวแนวทางศึกษาต่อ นักเรียนต้องเลือกว่าจะเรียนต่อสายสามัญเทคโนโลยีหรือสายอาชีพ ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Lycée) ๑๑-๑๘ ปี ๑) คนที่เลือกสายสามัญและเทคโนโลยีต้องเรียนต่ออีก ๓ ปีซึ่งมีชั้น la seconde , la première, la terminale เทียบกับไทยคือ ม.๔ -ม.๕ - ม.๖ เมื่อจบแล้วต้องเตรียมตัวสอบ เพื่อให้ได้ประกาศนียบัตรสายสามัญ (Baccalauréat général) หรือ ประกาศนียบัตรสายเทคโนโลยี ซึ่งมีแยกย่อยออกมาหลายสาขา เช่น Bac L - ศิลป์-อักษร Bac ES - เศรษฐศาสตร์สังคม Bac S- วิทยาศาสตร์ Bac ETI - วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ใครที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ต้องสอบให้ได้ ประกาศนียบัตรนี้ก่อน การสอบจะใช้ข้อสอบกลางของรัฐเหมือนกันทั่วประเทศ ๒) สายอาชีพ (Lycée professionnel) เมื่อเรียนต่ออีก ๒ ปีในสาขาอาชีพที่ต้องการ ก็จะได้ CAP (Certificat d'Aptitude Professionnelle) ซึ่งเป็นประกาศนียบัตรสายอาชีพ หรือประกาศนียบัตรอาชีวศึกษา Brevet d'Etudes Professionnelles (BEP) และประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (Baccalauréat professionnel)

การศึกษาระดับอุดมศึกษา (Higher Education System)

สาธารณรัฐฝรั่งเศสมีประวัติทางการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยที่ยาวนาน มหาวิทยาลัยแห่งแรกก่อตั้งขึ้นเมื่อศตวรรษที่ ๑๒ - ๑๓ เช่น มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง “ลา ซอร์บอนน์ (La Sorbonne)” ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๒๕๗ หรือ พ.ศ. ๑๘๐๐

การพัฒนาหลักสูตรในหลาย ๆ ศตวรรษต่อมา และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องตามความต้องการของสังคม ทำให้ระบบอุดมศึกษาของฝรั่งเศสเป็นระบบที่ค่อนข้างซับซ้อน

จากความมุ่งหมายเดิมของการศึกษาระดับอุดมศึกษาคือ การให้การศึกษาและการวิจัย มหาวิทยาลัยได้ปรับตนเองไปตามสภาพแวดล้อมและความต้องการของสังคม ตลอดจนระบบเศรษฐกิจ เช่น การเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของภาคธุรกิจเอกชน โดยการก่อตั้ง Instituts Universitaires de Technologies (IUT) ในปี ค.ศ. ๑๙๙๑ ซึ่งเป็นสถาบันที่สอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ นักศึกษาจะเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมแบบธุรกิจจริง ๆ เมื่อจบการศึกษา จะได้รับประกาศนียบัตร DESS ซึ่งเป็นสิ่งประกันความสามารถทางวิชาชีพของนักศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมในระดับสูง และยังให้นักศึกษาได้รับการฝึกความชำนาญเฉพาะด้านในระดับผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ชำนาญเฉพาะอีกด้วย

จุดมุ่งหมายอย่างเป็นทางการของระบบอุดมศึกษาตามกฎหมายลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๑๙๘๔ ได้ให้ความหมายของการให้บริการของรัฐด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไว้ว่า หน้าที่ของระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษา คือ การฝึกอบรมเบื้องต้นให้กับนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และให้การศึกษาต่อเนื่องตลอดช่วงการดำเนินชีวิต และเปิดกว้างให้ผู้ที่ต้องการศึกษาทุกระดับ ซึ่งหมายความว่า ผู้ใดก็สามารถเข้าไปเรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยได้ทุกเพศทุกวัยและทุกระดับพื้นความรู้

ภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน

โดยทั่วไปใช้ภาษาฝรั่งเศสในการเรียนการสอน แต่จากการเปิดกว้างทางการศึกษาระหว่างประเทศและการพัฒนาโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างมหาวิทยาลัย ทำให้สถานศึกษาบางแห่งเลือกเปิดหลักสูตรเป็นภาษาอังกฤษ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วของหลักสูตรต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งต้องเสียค่าเรียนเพิ่มขึ้นเพราะสถานศึกษาต้องจ้างครู อาจารย์ที่ใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น และส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนสอนธุรกิจการจัดการ

สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา

สถาบันการศึกษาของฝรั่งเศสเป็นของรัฐเกือบทั้งสิ้น โดยได้งบประมาณจากรัฐและไม่มีวัตถุประสงค์ทางด้านกำไร ดังนั้น จึงไม่ค่อยมีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จัก ไม่ว่าจะป็นในหรือนอกประเทศ ทั้ง ๆ ที่สถาบันการศึกษาของฝรั่งเศสมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในนานาประเทศ และมีมาตรฐานใกล้เคียงกันทั่วประเทศ บางแห่งมีชื่อเสียงโด่งดังอยู่ในอันดับต้น ๆ ของยุโรป เช่น โรงเรียนวิชาชีพชั้นสูงด้านวิศวกรรมศาสตร์ โรงเรียนโพลีเทคนิค เป็นต้น มหาวิทยาลัยของรัฐมี ๙๐ แห่ง มหาวิทยาลัยคาทอลิก ๕ แห่ง สถาบันโปรเตสแตนต์ ๓ แห่ง และอื่น ๆ อีก ๔ แห่ง

อย่างไรก็ดี ในช่วงหลังรัฐบาลฝรั่งเศสได้พยายามสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาก้าวเข้าไปสู่ระดับนานาชาติมากยิ่งขึ้น โดยสร้างความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยฝรั่งเศส และมหาวิทยาลัยของประเทศอื่น ๆ อีกหลายแห่ง มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา การส่งนักศึกษาไปฝึกงาน และการส่งอาจารย์ไปเป็นวิทยากรบรรยายพิเศษ

สถาบันการศึกษาฝรั่งเศสมีนโยบายจะขยายการรับนักศึกษาต่างชาติจากประเทศที่ยังมีจำนวนนักศึกษาไม่มาก ดังเช่นหลายประเทศในเอเชีย จึงมีการริเริ่มจัดงานแนะแนวการศึกษาต่อในประเทศฝรั่งเศส เช่น ในประเทศไทยได้จัดการแนะแนวการศึกษาต่อฝรั่งเศสทุกปีตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นต้นมา ทั้งในกรุงเทพฯ และเชียงใหม่ นอกจากนี้ ยังมีการจัดบรรยายพิเศษเกี่ยวกับระบบการศึกษาฝรั่งเศสในสถาบันการศึกษาของไทยหลายแห่ง

ประเภทของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษามีหลายประเภท การจัดองค์กร และเงื่อนไขการเข้ารับการศึกษาจะแปรเปลี่ยนไปตามลักษณะของสถาบัน และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สถาบันการศึกษาแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ ๒ ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

๑. **มหาวิทยาลัยของรัฐ** ซึ่งเปิดรับผู้ได้รับประกาศนียบัตร Baccalauréat (หรือเทียบเท่า) ทุกคน โดยไม่มีการสอบคัดเลือก เว้นแต่ในด้านการศึกษาสายแพทย์และเภสัชกร และสถาบัน IUT หรือ IUP มหาวิทยาลัยของรัฐ เหล่านี้ให้การศึกษอย่างกว้างขวางหลากหลายสาขาวิชา ซึ่งแบ่งออกเป็นการให้ความรู้ทั้งด้านที่เป็นหลักทฤษฎี และการฝึกปฏิบัติ

๒. สถาบันที่เรียกว่า โรงเรียน (Ecole) ซึ่งมีทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชน ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ให้การศึกษาเพื่อความมุ่งหมายด้านวิชาชีพ **หลักสูตรโรงเรียนชั้นสูง** ("Grandes Ecoles" Curriculum) โรงเรียนชั้นสูง Grandes Ecoles เป็นระบบการศึกษาเฉพาะของฝรั่งเศส ซึ่งประเทศอื่น ๆ ไม่มีระบบการศึกษานี้ ถือว่าเป็นระบบการศึกษาที่จัดขึ้นมาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษโดยเฉพาะ (ผู้มีปัญญาเลิศ) Grandes ecoles มีหลักสูตรที่เปิดทำการสอน ๓ ด้าน คือ ๑) Business and management ๒) Engineering ๓) Political science

มีข้อมูลในเว็บไซต์หนึ่งได้อธิบายเกี่ยวกับการศึกษาในฝรั่งเศสในส่วนของ **"อุดมศึกษา"** ว่า หมายถึง การศึกษาในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภท ใหญ่ ๆ ได้ ๓ ประเภท คือ การศึกษาระยะสั้น การศึกษาระยะยาว และการศึกษาในโรงเรียนชั้นสูง หรือ Grandes Ecoles (กรองเอโก)

- **ประเภทที่ ๑ การศึกษาระยะสั้น (Short Programs)** เป็นการศึกษาเน้นวิชาชีพ ใช้เวลา ๒ - ๓ ปี หลังจากมัธยมศึกษาตอนปลาย จัดสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นสูงบางแห่ง (Lycee) และสถาบันอุดมศึกษาวิชาชีพ (IUP - Institut Universitaire de Technologie) ซึ่งตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยเกือบทุกแห่งของฝรั่งเศส ซึ่งมีประมาณ ๙๘ แห่ง **คุณวุฒิของการศึกษาระยะสั้น มีดังนี้** ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในโรงเรียนมัธยมศึกษา นักเรียนที่จบการศึกษา และได้รับ ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาสายเทคนิค (Baccalaureat Technologique) หรือ ผู้ที่ได้รับ Baccalaureat สายสามัญที่ไม่ต้องการศึกษาระยะยาว สามารถเข้าศึกษา เพื่อรับ **ประกาศนียบัตรช่างเทคนิคชั้นสูง (BTS - Brevet de Technicien Supérieur)** โดยใช้เวลาศึกษา ๒ ปี เพื่อออกไปประกอบอาชีพได้ในทันที การศึกษา ระดับนี้มีกว่า ๑๕๐ แขนง สาขาใหญ่ๆ คือ เกษตรกรรม วิศวกรรม การไฟฟ้า เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา คอมพิวเตอร์ การบริหารบุคคล การสื่อสาร ศิลปกรรม เป็นต้นหลักสูตรการศึกษา ในระดับนี้คือ ปีแรกเป็นการศึกษาภาค ทฤษฎี ๓๒ - ๓๕ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ปีที่ ๒ จะเน้นหนักทางด้านปฏิบัติและ เทคนิค โดยที่นักศึกษาจะต้องเข้าฝึกงานในสาขาที่เรียนประมาณ ๔ สัปดาห์ เป็นอย่างน้อยในช่วงปิดภาค การวัดผลการศึกษา จัดสอบปลายปี ปีละครั้ง เมื่อนักศึกษาสอบผ่านจะได้รับประกาศนียบัตร BTS แล้วสามารถประกอบ อาชีพได้ทันที **อนุปริญญาวิชาชีพ**มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีของตน ไว้เรียกว่า สถาบันเทคโนโลยีของมหาวิทยาลัย (IUP - Institut Universitaire de Technologie) เพื่อรับนักศึกษาที่ได้รับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษา สายต่างๆ คือ Bac หรือ B.Tn หรือ B.T. โดยใช้เวลาศึกษา ๒ ปี จบแล้วจะได้รับ DUT - Diplome Universitaire de Technologie ซึ่งเทียบเท่า อนุปริญญาของรัฐ วิชาที่เปิดสอนในสถาบัน IUP จะเป็นวิชาชีพทั้งหมด ๕๐ สาขา ซึ่งจะนำไปใช้ ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม และธุรกิจ เช่น วิชาช่างวิศวกรรม บริหารธุรกิจ คอมพิวเตอร์ เคมี ฟิสิกส์ สุขศาสตร์ และความปลอดภัย นิเทศศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ เป็นต้น ผู้ที่ได้รับอนุปริญญา DUT สามารถออกไปประกอบ อาชีพ ได้ทันที หรือจะศึกษาต่อให้สูงขึ้น ในระดับ ปริญญาตรี โท เอก ในมหาวิทยาลัย

- **ประเภทที่ ๒ การศึกษาระยะยาว** หมายถึงการศึกษาในมหาวิทยาลัย เป็นการศึกษาที่เน้นทฤษฎีและวิชาการในศาสตร์ต่างๆ ทุกสาขา มหาวิทยาลัยเป็นของรัฐบาลซึ่งมี ประมาณ ๘๒ แห่ง กระจายไปตามเมืองสำคัญๆ ของฝรั่งเศส การตั้งชื่อมหาวิทยาลัย จะเรียกตามชื่อเมืองที่ตั้งอยู่ เช่น มหาวิทยาลัยในเขตปารีส เรียกว่า มหาวิทยาลัยปารีส และหากเขตนั้นมีมหาวิทยาลัยหลายแห่ง ก็จะใส่หมายเลขลำดับต่อท้ายชื่อของ มหาวิทยาลัย เช่น ในเขตปารีสมีมหาวิทยาลัย ๑๓ แห่ง ก็จะเรียกชื่อว่า มหาวิทยาลัยปารีส ๑, มหาวิทยาลัยปารีส ๒ เรื่อยไปจนถึงมหาวิทยาลัยปารีส

การศึกษาในมหาวิทยาลัย แบ่งเป็น ๓ วงจร ดังนี้

วงจรที่ ๑ (Premier Cycle) หลักสูตร ๒ ปี ต่อจากมัธยมศึกษาตอนปลาย (BAC) จบแล้วได้อนุปริญญาทั่วไป (DEUG = Diplome d'etudes Universitaires Generales) เป็นการศึกษาทั่วไปและเตรียมศึกษาเฉพาะด้าน ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับนี้สามารถออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อไปได้ นอกจากนี้ในวงจรมีการศึกษาที่เน้นหนักภาคปฏิบัติและฝึกอบรม ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยใช้เวลาเรียนเท่ากัน ผู้ที่จบการศึกษาจะได้รับอนุปริญญาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (D.E.U.S.T. - Diplome d'Etudes Universitaires Scientifiques et Techniques) และสามารถออกไปประกอบอาชีพได้

วงจรที่ ๒ (Deuxieme Cycle) หลักสูตร ๒ ปี ต่อจากอนุปริญญา หรือ DEUG เป็นการศึกษาขั้นลึกซึ่งเฉพาะสายวิชาที่ต้องการศึกษาสำเร็จการศึกษาปีแรกของวงจรที่ ๒ จะได้รับคุณวุฒิปริญญาตรี หรือ Licence สำเร็จการศึกษาปีที่สองของวงจรที่ ๒ จะได้รับคุณวุฒิปริญญาโท หรือ Maitries

วงจรที่ ๓ (Troisieme Cycle) วงจรสุดท้ายของมหาวิทยาลัย เป็นการศึกษาาระดับสูงเฉพาะ สาขาเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ (Specialisation) หรือเพื่อทำการค้นคว้าวิจัย (Recherche) เปิดรับผู้ที่จบปริญญาโท (Maitrise) โดยสามารถเลือกศึกษาได้ดังนี้

ก. ศึกษาเพื่อรับ Diplome d'Etudes Superieures Specialisees (D.E.S.S - ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงเฉพาะทาง) ใช้เวลาเรียน ๑ ปี เป็นการศึกษาเน้นด้านอาชีพเฉพาะทาง จบแล้วสามารถ ออกไปประกอบอาชีพได้ แต่จะไม่มีสิทธิศึกษาต่อปริญญาเอก

ข. ศึกษาเพื่อรับ Diplome d'Etudes Approfondies (D.E.A. ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง) ระยะเวลาเรียน ๑ ปี เป็นการศึกษาทฤษฎีและเทคนิคการค้นคว้าวิจัยเพื่อศึกษาต่อระดับ Doctorat

ค. การศึกษาเพื่อรับปริญญาเอก (Doctorat) มีระยะเวลา ๓ - ๖ ปี เป็นการศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์เสนอต่อคณะกรรมการ และเมื่อสอบป้องกันสำเร็จแล้วจะได้รับปริญญาเอก (Doctorat) ซึ่งเทียบเท่า Ph.D. ของอเมริกา

สรุป การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยของฝรั่งเศส จะใช้เวลาในแต่ละระดับ คือ ระดับอนุปริญญา ๒ ปี ระดับปริญญาตรี ๓ ปี สาขาพิเศษ ๖ ปี - แพทย์ศาสตร์ สัตวแพทย์ เกษตรศาสตร์ ๕ ปี - ทันตแพทย์ สถาปัตยกรรมระดับปริญญาโท ๑ ปี ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ๑ ปี ระดับปริญญาเอก อย่างน้อย ๓ ปี

- ประเภทที่ ๓ โรงเรียนชั้นสูง (Grandes ecoles) มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตวิศวกรทั่วไป ผู้บริหารระดับสูงสำหรับปฏิบัติงานในภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ การเรียนการสอน เปิดกว้างสู่เทคโนโลยีระดับสูงและการวิจัยประยุกต์ ฝึกนักศึกษาให้พร้อมต่อการปฏิบัติงานในระดับนานาชาติ โรงเรียนชั้นสูง แบ่งเป็นโรงเรียนชั้นสูงเฉพาะด้าน คือ

๑. โรงเรียนชั้นสูงด้านพาณิชยศาสตร์ และบริหารธุรกิจ มีกว่า ๕๐ แห่ง
๒. โรงเรียนชั้นสูงด้านวิศวกรรมศาสตร์ มีกว่า ๒๐๐ แห่ง
๓. โรงเรียนชั้นสูงด้านบริหารรัฐกิจ มี ๓ แห่ง

สำหรับการศึกษาแบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ

๑. หลักสูตรพิเศษเตรียมแข่งขันเข้าโรงเรียนชั้นสูง (Classes préparatoires aux Grandes Ecoles - C.P.G.E.) ใช้เวลาศึกษา ๒ ปีต่อจากมัธยมศึกษาตอนปลาย (Bac) ระดับนี้ถือว่าเทียบเท่าอนุปริญญาของมหาวิทยาลัย เป็นการศึกษาให้มีความรู้ลึกซึ้งเฉพาะด้าน วิศวกรรมศาสตร์ หรือ บริหารธุรกิจ หรือบริหารรัฐกิจ เพื่อเตรียมตัวสอบแข่งขันเข้าเรียนในโรงเรียน ชั้นสูงเฉพาะด้าน ดังกล่าว หากไม่สามารถสอบเข้าได้ ก็ต้องสมัครเรียนต่อระดับ ปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย

๒. ปริญญาวิศวกรรมศาสตร์ / พาณิชยศาสตร์ (Diplôme d'ingénieur de Commerce) เป็นปริญญาที่ถือว่าสูงกว่าปริญญาโทในมหาวิทยาลัย หรือเทียบเท่า ประกาศนียบัตรบัณฑิต ชั้นสูง (DEA) ใช้เวลาศึกษา ๓ ปี รับจากอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตร ชั้นสูง (BTS, D.U.T.) หรือหลักสูตรพิเศษเตรียมแข่งขัน โดยนักศึกษาต้องผ่านการสอบคัดเลือก ระดับชาติ ซึ่งมีการแข่งขันสูงมาก เมื่อสำเร็จ การศึกษาระดับนี้แล้วออกไปประกอบอาชีพได้ หรือเรียนใจโรงเรียนชั้นสูงต่ออีก ๑ ปี จะได้รับ ประกาศนียบัตรมาสเตอร์ (Mastere) ซึ่งเป็น ประกาศนียบัตรที่สูงกว่า DEA แต่ต่ำกว่าปริญญาเอก หรือจะ ศึกษาต่อระดับปริญญาเอกใน มหาวิทยาลัยก็ได้

ในส่วนของมหาวิทยาลัยเอกชน โดยทั่วไปเป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เช่น กลุ่ม มหาวิทยาลัยคาทอลิก หรือกลุ่มสถาบันโปรเตสแตนต์ มหาวิทยาลัยของรัฐ ดำเนินงานโดยมีอิสระทั้งในด้าน การบริหาร การเงิน วิธีการสอน และหลักสูตรการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยแยกออกเป็น ๓ ระดับ (๓ ème cycles d'études) ที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งแต่ละระดับจะมีปริญญาบัตรแห่งชาติ

๑. ระดับที่หนึ่ง (๑ er cycle) ซึ่งเป็นระดับการศึกษาทั่วไป ใช้เวลา ๒ ปี และได้รับ อนุปริญญา DEUG (Diplôme d'études Universitaires Générales) อนุปฏิญานี้มีคุณค่าน้อยมากใน ตลาดแรงงาน แต่ถือว่าเป็นการเตรียมนักศึกษาสู่การศึกษาในระดับต่อไปมากกว่า

๒. ระดับที่สอง (๒ ème cycle) เป็นระดับการศึกษาที่เจาะลึกลงไปในสาขาวิชา เป็นการ ผูกอบรมขั้นสูงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการฝึก อบรมทั่วไป ใช้เวลาศึกษา ๑ ปี เมื่อสำเร็จจะได้รับ ปริญญาบัตร Licence (เทียบเท่า Bachelor Degree) หมายถึง DEUG +๑ ปี และหากศึกษาต่อไปอีก ๑ ปี จะได้รับปริญญาบัตร Maîtrise (เทียบเท่า Master Degree) หมายถึง DEUG +๒ ปี (ทั้งสองปีนี้ถือเป็น การศึกษาหน่วยเดียวกัน และมีบางสาขาที่บังคับให้ศึกษาต่อในสาขาวิชาเดียวกันในระดับ Licence และ Maîtrise)

๓. ระดับที่สาม (๓ ème cycle) ในภาษาอังกฤษเรียกว่า Post Graduate ซึ่งเป็นระดับ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะและการฝึกอบรมวิจัย นักศึกษาต้องได้รับปริญญาบัตร Maîtrise หรือเทียบเท่า เช่น ปริญญาบัตรของโรงเรียนชั้นสูง เกณฑ์การคัดเลือกใช้วิธีการพิจารณาผลการเรียนที่ผ่านมาและการสัมภาษณ์ การศึกษาระดับนี้เปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกหลักสูตรปริญญาบัตร ๒ ประเภท คือ ปริญญาบัตร DESS (Diplôme d'études Supérieures Spécialisées) เป็นการศึกษาด้านวิชาชีพ ๑ ปี และมีการฝึกงานใน บริษัท ปริญญา DEA (Diplôme d'études Approfondies) เป็นการศึกษาวิจัย ใช้เวลา ๑ ปี และสามารถทำปริญญาเอก (Doctorat) ภายหลังจบงานวิจัยได้ โดยใช้เวลาอีก ๓-๕ ปี ซึ่งต้องเขียนวิทยานิพนธ์ ต่อคณะกรรมการ การศึกษาหรือผลงานวิจัย ๑ ชุด

การศึกษากับการปกครองท้องถิ่น

ในส่วนของจังหวัด (Departement): องค์การบริหารส่วนจังหวัดเรียกว่า Conseil Général มีการเลือกตั้งโดยตรงทุกๆ ๖ ปี บทบาทของสภาจังหวัดมีเพิ่มมากขึ้นหลังการออกกฎหมายเพื่อกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นฉบับวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๒๕ ซึ่งทำให้สภาจังหวัดมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการบริหารจัดการการศึกษาในระดับโรงเรียนมัธยมต้น เป็นต้น

นักศึกษาต่างชาติ

นักศึกษาต่างชาติมีจำนวนประมาณ ๑๐% ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมดในฝรั่งเศส (ประมาณ ๑๔๐,๐๐๐ คน) และจะอยู่ในปารีสมากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาจากประเทศที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส แต่ก็ยังมีนักศึกษาจำนวนไม่น้อยจากหลายประเทศในยุโรป อเมริกา อเมริกาใต้ นักศึกษาจากทวีปเอเชียยังมีไม่มากนัก (คิดเป็นประมาณ ๑๕% ของจำนวนนักศึกษาต่างชาติทั้งหมด) ส่วนใหญ่มาจากไต้หวัน เกาหลี และญี่ปุ่น

ตามหลักเกณฑ์การไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ผิวพรรณ ทำให้นักศึกษาต่างชาติได้รับเงินเดือนเดียวกันกับนักศึกษาฝรั่งเศสและเสียค่าธรรมเนียมเท่ากัน และหากประเทศใดมีการตกลงแบบทวิภาคีระหว่างรัฐบาลกับฝรั่งเศส จะทำให้นักศึกษาต่างชาติของประเทศนั้น ได้รับสวัสดิการสังคมและโอกาสที่จะได้ที่พักในมหาวิทยาลัยเช่นเดียวกับชาวฝรั่งเศส (แต่ประเทศไทยมิได้มีข้อตกลงดังกล่าวร่วมกับรัฐบาลฝรั่งเศส)

นักศึกษาต่างชาติมีสถานภาพไม่ต่างจากนักศึกษาฝรั่งเศสแต่อย่างใด แม้แต่การจ่ายค่าเล่าเรียนในจำนวนที่เท่ากัน เรียนรู้ด้วยมาตรฐานเดียวกัน ประกาศนียบัตรและปริญญาที่ได้รับจึงมีศักดิ์และสิทธิ์เท่าเทียมกันทุกประการ และคุณยังจะได้กำไรชีวิตจากการรู้ภาษาที่สามเพิ่มจากภาษาอังกฤษและภาษาแม่ของตนเอง การเรียนรู้วิธีการเรียน วิธีการทำงาน วิธีการคิด อีกทั้งการได้รู้จักวัฒนธรรม วิถีชีวิตที่แตกต่างออกไปจากสิ่งที่คุณคุ้นเคย สิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อการปรับตัวในโลกแห่งการสื่อสารไร้พรมแดนเป็นอย่างยิ่ง

เงื่อนไขการเข้าเรียนสำหรับนักศึกษาต่างชาติ

มีเงื่อนไขเดียวกันกับชาวฝรั่งเศสคือ การสอบแข่งขัน (Concours) สำหรับนักศึกษาต่างชาติที่ไม่ได้ใช้ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาแม่ จึงเป็นการยากมากที่จะผ่านการสอบแข่งขัน แม้ว่าโรงเรียนบางแห่งจะได้จัดหลักสูตรเตรียมการสำหรับนักศึกษาต่างชาติให้เป็นพิเศษแล้วก็ตาม ด้วยเหตุที่ว่านอกจากจะต้องมีความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาอย่างดีเลิศแล้ว ยังจะต้องมีความสามารถทางภาษาอีกด้วย สถาบันศึกษาเอกชนมีวิธีการคัดเลือกนักศึกษาแตกต่างกันออกไป

โรงเรียนชั้นสูง Grandes Ecoles มีประมาณ ๓๐๐ แห่ง ซึ่งมีระบบการสอบคัดเลือกที่เข้มงวดมาก การเตรียมตัวสอบคัดเลือก (Concours d'entrée) ใช้เวลาศึกษา ๒ ปีในโรงเรียนเตรียมการ (Ecoles Préparatoires) ส่วนโรงเรียนชั้นสูงในด้านธุรกิจ เริ่มนิยมเปิดหลักสูตร BBA และ MBA ภาษาอังกฤษหรือสองภาษา (อังกฤษ-ฝรั่งเศส) ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีสำหรับนักศึกษาไทยที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีแล้วที่จะไปเรียนต่อด้านการบริหารธุรกิจ โดยมีโอกาสเรียนรู้วัฒนธรรมฝรั่งเศสและยุโรปไปพร้อมกันด้วย

นักศึกษาต่างชาติที่ต้องการจะลงทะเบียนเรียนต่อในมหาวิทยาลัยฝรั่งเศส หลังจากที่ได้รับปริญญาตรีแล้ว การพิจารณาจะมีหลายกรณี ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาวิชาที่เลือกและผลการเรียน แม้ว่าปริญญาตรีเทียบเท่ากับ Maîtrise (Bac + ๔ ปี) ก็จริง แต่ทั้งนี้ ยังต้องขึ้นอยู่กับการยอมรับของมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจจะแตกต่างกันออกไป ส่วนใหญ่จะพิจารณาจากผล การเรียนที่ผ่านมา

กรณีที่ ๑ นักศึกษามีความประสงค์ที่จะเปลี่ยนสาขาวิชา นักศึกษาจะต้องเริ่มต้นใหม่ตั้งแต่ปีหนึ่งแต่สามารถที่จะเทียบโอนหน่วยกิตบางหน่วยได้โดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบด้านการเทียบโอนหน่วยกิตเป็นผู้พิจารณา

กรณีที่ ๒ นักศึกษาที่ศึกษาต่อในสาขาวิชาเดิม แต่มีผลการเรียนที่ผ่านมาอยู่ในระดับปานกลาง (GPA < ๓.๐๐) นักศึกษาต้องลงทะเบียนเข้าศึกษาในระดับ Licence (Bac + ๓ ปี)

กรณีที่ ๓ นักศึกษาที่ศึกษาต่อในสาขาวิชาเดิม และมีผลการเรียนที่ผ่านมาอยู่ในระดับดี (GPA > ๓.๐๐) การพิจารณารับเข้าศึกษาต่อขึ้นอยู่กับมหาวิทยาลัย และสาขาวิชาที่เลือก แต่มีโอกาสได้เข้าศึกษาในระดับ Maîtrise หรือ DEA ก็อาจเป็นไปได้ (สำหรับสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์และเทคนิคมีโอกาสสูงกว่า) บางครั้งนักศึกษาอาจจะต้องลงทะเบียนศึกษาในระดับ Licence เพราะถือว่า Maîtrise เป็นการเรียนเฉพาะด้านที่ต่อเนื่องจาก Licence ซึ่งไม่ควรแยกออกจากกัน (โดยเฉพาะในกรณีของสาขาวิชาชีพ)

การเปรียบเทียบปริญญาบัตรฝรั่งเศสตามมาตรฐานสหภาพยุโรป

- Niveau V (ระดับที่ ๕) ระดับมัธยม
- Niveau IV (ระดับที่ ๔) ระดับ Baccalauréat
- Niveau III (ระดับที่ ๓) ระดับอุดมศึกษาระดับที่ ๑ (DEUG - DUT - BTS)
- Niveau II (ระดับที่ ๒) ระดับอุดมศึกษาระดับที่ ๒ (Licence - Maîtrise)
- Niveau I (ระดับที่ ๑) ระดับอุดมศึกษาระดับที่ ๓ (DESS - DEA - Diplôme d'Ingénieur) Doctorat

ความหลากหลายของวิถีทางการศึกษาและปริญญาบัตรต่าง ๆ จำนวนมากที่มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ประสิทธิประสาทให้ ทำให้ระบบอุดมศึกษาของฝรั่งเศสเป็นปัญหาให้กับผู้ที่ไม่คุ้นเคย ดังนั้น การอธิบายอย่างย่อ ๆ ถึงระบบอุดมศึกษาของฝรั่งเศส โดยจะเน้นถึงวิธีการศึกษาที่เหมาะสมกับนักศึกษาไทย การศึกษาระดับอุดมศึกษาของฝรั่งเศสเป็นการศึกษาต่อจาก Baccalauréat (เทียบเท่าประกาศนียบัตร ม.๖ ของไทย) นักศึกษามีทางเลือก ๓ ทาง คือ

๑. หลักสูตรระยะสั้น (Short Curriculum)
๒. หลักสูตรโรงเรียนชั้นสูง (“Grandes Ecoles” Curriculum)
๓. หลักสูตรมหาวิทยาลัย (University Curriculum)

หลักสูตรระยะสั้น ๒ - ๓ ปี (Short Curriculum)

เป็นการศึกษาทางด้านวิชาชีพหรือความชำนาญทางด้านเทคนิคสาขาใดสาขาหนึ่ง ภายในเวลา ๒ - ๓ ปี สถานศึกษา คือ STS (Section de Technicien Supérieur) หรือ IUT (Instituts Universitaires de Technologies) ปริญญาบัตรที่ได้คือ BTS (Brevet de Technicien Supérieur) หรือ DUT (Diplôme Universitaire de Technologie)

BTS มีปริญญาบัตรสาขาวิชาต่าง ๆ มากมายตั้งแต่ระดับเลขานุการ จนถึงการโรงแรมหรือภัตตาคาร พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว และการใช้คอมพิวเตอร์ทางการบริหาร

DUT มีปริญญาบัตรสาขาวิชาการก่อสร้างและโยธาธิการ การบำรุงรักษาสำหรับอุตสาหกรรม อาชีพทางสารสนเทศ และการบริหาร

นักศึกษาที่สำเร็จ BTS หรือ DUT และมีผลการเรียนดี สามารถเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย หรือโรงเรียนวิศวกร ตามที่สถานศึกษาจะพิจารณาคัดเลือก โดยจะพิจารณาจากผลการเรียนที่ผ่านมา หรือการสอบคัดเลือก

นักศึกษาต่างชาติได้รับโอกาสให้เข้าศึกษาทางด้านนี้ โดยไม่ต้องสอบความรู้พื้นฐานทางด้านภาษาขณะเมื่อลงทะเบียนเข้าเป็นนักศึกษา แต่การที่ไม่มีการทดสอบพื้นฐานความรู้ภาษาฝรั่งเศสไม่ได้หมายความว่าพื้นฐานด้านภาษาไม่มีความจำเป็น

หลักสูตรโรงเรียนชั้นสูง (“Grandes Ecoles” Curriculum) โรงเรียนชั้นสูง Grandes Ecoles เป็นระบบการศึกษาเฉพาะของฝรั่งเศส ซึ่งประเทศอื่น ๆ ไม่มีระบบการศึกษานี้ Grandes Ecoles มีหลักสูตรที่เปิดทำการสอน ๓ ด้าน คือ ๑) Business and Management ๒) Engineering ๓) Political Sciences

การเทียบประกาศนียบัตรและปริญญาในระดับต่าง ๆ ให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษา

สถาบันการศึกษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่เป็นของรัฐ ในส่วนที่เป็นสถาบันเอกชน เช่น โรงเรียนสอนการโรงแรม การออกแบบเสื้อผ้า ฯลฯ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการและพลเรือน (ก.พ.) เทียบประกาศนียบัตรและปริญญาในระดับต่าง ๆ ให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษา ได้แก่

- Diplôme ขึ้นอยู่กับหลักสูตรที่เรียน อาจแตกต่างกันมาก เช่น ประกาศนียบัตรสำหรับผู้เข้าฝึกอบรมระยะสั้น หรือประกาศนียบัตรระดับวิศวกรรมศาสตร์ก็ได้

- Licence จบหลักสูตรได้ภายใน ๓ ปี เทียบเท่าปริญญาตรี

- Maitrise จบหลักสูตรได้ภายใน ๑-๒ ปี มักมีการทำวิทยานิพนธ์ เทียบเท่าปริญญาโท

- DEA จบหลักสูตรได้ภายใน ๑ ปี เป็นประกาศนียบัตรระดับสูงเน้นความพร้อมด้านระเบียบวิธีการวิจัย เพื่อเขียนวิทยานิพนธ์สำหรับปริญญาเอกต่อไป เมื่อได้ประกาศนียบัตรนี้แล้ว จะสามารถขออนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ได้ เทียบได้กับระดับปริญญาที่สูงกว่าปริญญาโทหนึ่งขั้น

- DESS จบหลักสูตรได้ภายใน ๑ ปี เป็นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูงเฉพาะด้าน เช่น การแปล ล่าม กฎหมายธุรกิจ ฯลฯ เป็นระดับปริญญาที่สูงกว่าปริญญาโทหนึ่งขั้น

- Doctorat จบหลักสูตรได้ภายใน ๓-๕ ปี เทียบเท่าปริญญาเอก

รัฐบาลฝรั่งเศสจัดงบประมาณสนับสนุนระบบการศึกษา เพื่อสร้างโอกาสความเท่าเทียมทางการศึกษาให้กับทุกคน และมีโอกาสสร้างความก้าวหน้าในชีวิต โดยเฉลี่ยต่อปี ค่าใช้จ่ายสำหรับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในฝรั่งเศสต่อคนคิดเป็นเงิน ๗,๒๐๐ ยูโร สำหรับสาขาวิชาชั้นสูงบางสาขา เช่น วิศวกรรมศาสตร์ รัฐบาลฝรั่งเศสอาจมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยถึง ๑๓,๖๐๐ ยูโร ต่อคน

โดยความเป็นจริงแล้ว นักศึกษาแต่ละคนจ่ายค่าลงทะเบียนเรียนในมหาวิทยาลัยเพียงแค่ประมาณ ๒๓๐ ยูโร รัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนที่เหลือ ในรูปแบบของการสนับสนุนงบประมาณแก่สถาบันการศึกษา เป็นเงิน ๖,๘๖๐ ยูโร ต่อปี สำหรับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยหนึ่งคน (ข้อมูลตัวเลขจากฝ่ายประเมินและวางแผน กระทรวงศึกษาธิการฝรั่งเศส)

นักศึกษาฝรั่งเศส และนักศึกษาต่างชาติ ต่างก็มีค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนเท่ากัน จึงอาจกล่าวได้ว่า นักศึกษาชาวต่างชาติทุกคนในประเทศฝรั่งเศสเป็นนักเรียนทุนที่ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินส่วนหนึ่งจากรัฐบาลฝรั่งเศสด้วยเหมือนกัน

ในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยแทบทุกแห่งมีคณะ สาขาวิชา และ หลักสูตรที่ไม่แตกต่างกันมากนัก จึงควรเลือกสถานศึกษาตามข้อพิจารณา ดังต่อไปนี้

สำหรับระดับมหาบัณฑิตศึกษา ควรสำรวจความต้องการที่แท้จริงของตนเองเสียก่อนว่า มุ่งมั่นจะเรียนสาขาวิชาเฉพาะด้านสาขาใด และหากเป็นไปได้ควรคิดถึงหัวข้อที่ต้องการจะศึกษา เช่น ต้องการมีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายแรงงาน กฎหมายธุรกิจ หรือกฎหมายสหภาพยุโรป เป็นต้น

ในระดับปริญญาเอก แต่ละมหาวิทยาลัยจะมีความโดดเด่นของสาขาวิชาที่ทำการค้นคว้า วิจัยต่างกันไป จึงควรหาข้อมูลอย่างละเอียดมากขึ้น อีกประการหนึ่ง มหาวิทยาลัยจะรับเข้าศึกษาในระดับปริญญาเอก ก็ต่อเมื่อมีการตอบรับจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว จึงจำเป็นต้องติดต่อกับอาจารย์โดยตรง เพื่อเจรจาให้รับเป็นที่ปรึกษาในหัวข้อเฉพาะนั้น ๆ ทางที่ดีที่สุดคือ ควรติดต่อขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านการแนะแนวการศึกษาของสถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสฝ่ายวัฒนธรรม

ความสัมพันธ์ด้านการศึกษาระหว่างไทยกับสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสได้รับการยกระดับเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างกัน โดยมีแผนปฏิบัติการร่วมไทย-ฝรั่งเศส ฉบับที่ ๑ (ปี ๒๕๔๗-๒๕๕๑) ซึ่งจัดทำขึ้นโดยความคิดริเริ่มและข้อเสนอของนาย Jacques Chirac ประธานาธิบดีฝรั่งเศส (ในขณะนั้น) เป็นพื้นฐานในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกันในทุกด้าน และแผนปฏิบัติการร่วมไทย-ฝรั่งเศส ฉบับที่ ๒ (ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๗) เป็นกลไกต่อยอดโดยมุ่งสาขาความร่วมมือที่ทั้งสองฝ่ายมีผลประโยชน์ร่วมกันและจะต้องสามารถปฏิบัติได้จริงในช่วง ๕ ปีข้างหน้า ครอบคลุมในด้านการศึกษา วิชาการ ด้วย

ความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และวิชาการ

ฝ่ายฝรั่งเศสให้การฝึกอบรมแก่นักศึกษาไทยในด้านเทคโนโลยีขั้นสูง อาทิ นาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีพลังงานนิวเคลียร์ โดยในระหว่างการประชุมของประธานาธิบดีซิริค เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ได้มีการลงนามในประกาศเจตนารมณ์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระหว่างกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยและกระทรวงกิจการอุดมศึกษาและการวิจัยของฝรั่งเศส เพื่อกระชับความร่วมมือในสาขาอื่น ๆ นอกเหนือจากด้านเทคโนโลยีอวกาศ อาทิ นาโนเทคโนโลยี ความปลอดภัยของอาหารและการใช้พลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ

ความตกลงทวิภาคี ความตกลงที่ลงนามแล้วในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวัฒนธรรม การศึกษาและวิทยาศาสตร์ และความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกัน ลงนามเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๒๐ ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการ ลงนามเมื่อ ๑๖ กันยายน ๒๕๒๐ ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือว่าด้วยอุดมศึกษาและการวิจัย ไทย-ฝรั่งเศส ลงนามเมื่อ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๒

จำนวนคนไทยในฝรั่งเศส ประมาณ ๑๖,๐๐๐ คน เป็นนักเรียนไทยประมาณ ๒,๐๐๐ คน (สำรวจเมื่อ ธ.ค. ๒๕๕๓)

ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา ค่าเล่าเรียนตลอดปี

๑. ระดับมหาวิทยาลัย ๘๐๐ - ๔,๕๐๐ แฟรังก์ฝรั่งเศส
๒. โรงเรียนชั้นสูงของรัฐ ๓,๔๐๐ แฟรังก์ฝรั่งเศส
๓. โรงเรียนชั้นสูงของเอกชน ๒๕,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐ แฟรังก์ฝรั่งเศส

ค่าที่พักต่อเดือน

๑. หอพักของมหาวิทยาลัย ๗๐๐ - ๑,๐๐๐ แฟรังก์ฝรั่งเศส (มีจำนวนจำกัดและให้สิทธิ์นักเรียนทุนรัฐบาลฝรั่งเศสก่อน)

๒. หอพักของเอกชน ๒,๕๐๐ - ๓,๕๐๐ แฟรังก์ฝรั่งเศส

ค่าอาหาร ค่าเดินทาง และค่าใช้จ่ายส่วนตัว เดือนละ ๒,๕๐๐ - ๓,๕๐๐ แฟรังก์ฝรั่งเศส

ค่าประกันสุขภาพต่อปี ๑,๐๐๐ - ๕,๐๐๐ แฟรังก์ฝรั่งเศส

รวมค่าใช้จ่ายต่อปีทั้งหมด ประมาณ ๑. สถานศึกษาของรัฐ ๔๐,๒๐๐ - ๘๓,๕๐๐ แฟรังก์ฝรั่งเศส

สถานศึกษาของเอกชน ๘๖,๐๐๐+ แฟรังก์ฝรั่งเศส

๒๐ ปีการก่อตั้งสถาบันนวัตกรรมเทคโนโลยีไทย-ฝรั่งเศส (๒๒ ตค ๒๕๕๓)

(สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย <http://www.ambafrance-th.org>)

เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เป็นองค์ประธานในพิธีฉลองครบ ๒๐ ปีการก่อตั้งสถาบันนวัตกรรมเทคโนโลยีไทย-ฝรั่งเศส โดยมี นายจิลดาส์ เลอ ลีเดค เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐฝรั่งเศสประจำประเทศไทย เฝ้าฯ รับเสด็จ สถาบันนวัตกรรมเทคโนโลยีไทย-ฝรั่งเศสเป็นศูนย์การฝึกอบรมและการวิจัยที่ตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และยังเป็นหน่วยงานวิชาการที่มีความร่วมมือกับสถาบันโพลิเทคนิคแห่งฝรั่งเศสที่ประจำอยู่ในเมืองเกรอนอบล์ แคว้นลอรเรนและเมืองตูลุส (INP de Grenoble, de Lorraine et de Toulouse) อาจกล่าวได้ว่าสถาบันแห่งนี้ถือกำเนิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระดับทวิภาคีระหว่างประเทศไทยและประเทศฝรั่งเศสซึ่งนำไปสู่ความร่วมมืออันใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานวิชาการของทั้งสองประเทศกับวิสาหกิจฝรั่งเศสที่มีสำนักงานอยู่ในประเทศไทย ทั้งนี้ ความร่วมมือเชิงนวัตกรรมและการติดต่อแลกเปลี่ยนระหว่างนักวิจัยและบริษัทฝรั่งเศส อาทิ บริษัท TOTAL บริษัท Schneider Electric บริษัท Air Liquide บริษัท Michelin บริษัท Institut de Soudure บริษัท Thainox Steel บริษัท Ecodime สภาอุตสาหกรรมเครื่องกลแห่งฝรั่งเศส และบริษัทอื่น ๆ ทำให้สถาบันนวัตกรรมเทคโนโลยีไทย-ฝรั่งเศสได้พัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์จนกลายเป็นหน่วยงานทางด้านเทคโนโลยีระดับแนวหน้าในปัจจุบัน นอกจากนี้ สถาบันนวัตกรรมเทคโนโลยีไทย-ฝรั่งเศสยังมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ด้วยกิจกรรมเชิงวิชาการอันโดดเด่นในสาขาพลังงาน เทคโนโลยีการกักตุน ระบบการผลิตอัตโนมัติ มาตรฐานเชิงกล เทคโนโลยีไฟฟ้า เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีการเชื่อม ณ วันนี้ สถาบันนวัตกรรมเทคโนโลยีไทย-ฝรั่งเศส ถือเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนขึ้นสำคัญของความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ระหว่างประเทศทั้งสอง ทั้งยังประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับวิสาหกิจฝรั่งเศสที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย อีกด้วย

ความร่วมมือกับระดับมัธยมศึกษา

คู่สัญญากับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการไทย มีหน้าที่ดูแลการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

นโยบายความร่วมมือระดับมัศึกษาด้านภาษาฝรั่งเศสได้มีการจัดแนวทางไว้ ๓ ประการดังนี้

- จัดให้มีการอบรมศึกษาต่อเนื่องสำหรับครูอาจารย์
- จัดอบรมเทคโนโลยีด้านข้อมูลและการสื่อสารเพื่อการสอน

- จัดสอบการประเมินผลระดับ DELF สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา (DELF ประกาศนียบัตรความรู้ทางด้านภาษาฝรั่งเศสขั้นพื้นฐาน)

ในปี พ.ศ.๒๕๕๑ มีการเปิดสอบ DELF สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย ผู้สมัครมากกว่า ๔๐๐ คนสอบผ่านเกือบ ๙๐% ในเดือนกุมภาพันธ์ ปีพ.ศ.๒๕๕๒ คาดว่าจะมีการสมัครสอบ DELF โรงเรียนมัธยมศึกษามากขึ้น อันเปิดโอกาสให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ทุกคนได้รับประกาศนียบัตรภาษาฝรั่งเศส ซึ่งเป็นที่รู้จักกันระดับนานาชาติ

หลักสูตรเทคโนโลยีด้านข้อมูลและการสื่อสารเพื่อการสอน

หน่วยความร่วมมือด้านภาษาฝรั่งเศสได้สนับสนุนการสอนด้านเทคโนโลยีด้านข้อมูลและการสื่อสารเพื่อการสอนด้วยเช่นกัน โดยจัดอบรมด้านดังกล่าวทุกปี ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีด้านข้อมูลและการสื่อสารเพื่อการสอน และสนับสนุนครูอาจารย์ให้ไตร่ตรองเพื่อนำสื่อดังกล่าวมาประยุกต์ใช้สอนในชั้นเรียน และจัดอบรมขยายผลทางเทคโนโลยีด้านข้อมูลและการสื่อสารเพื่อการสอนในประเทศไทย ร่วมงานกับศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา และสถานีวิจัยโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเพื่อเผยแพร่รายการทางวิทยุและโทรทัศน์ศึกษา วัฒนธรรม และภาษา ดูได้จากรายการสอนฝรั่งเศสชุด Natda en France

นอกจากนี้ ยังให้ความช่วยเหลือโรงเรียนไกลกังวลหัวหินโดยส่งผู้เชี่ยวชาญครูฝรั่งเศสไปช่วยสอนให้การสนับสนุนรายการ “C'est chouette” ซึ่งเน้นแนวความคิดการเรียนรู้ด้านไอทีศึกษา

การเรียนการสอนภาษาไทย-ฝรั่งเศส

การเรียนการสอนสองภาษา (Enseignement bilingue) เป็นแผนนำร่องที่เริ่มใช้กับโรงเรียน ๓ แห่งในจังหวัดพิษณุโลกตั้งแต่ภาคการศึกษาประจำปี พ.ศ.๒๕๕๑ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเตรียมนักเรียนเพื่อเข้าศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยนเรศวรอีกด้วย

ใบรับรองวุฒิปัตรี DELF

DELF DALF คือประกาศนียบัตรความถนัดด้านภาษาฝรั่งเศสแบบใหม่ ประกาศนียบัตรนี้จัดทำและแก้ไขปรับปรุงโดยศูนย์การศึกษาการเรียนการสอนนานาชาติ (Centre International d'Etudes Pédagogiques หรือ CIEP) สังกัดกระทรวงศึกษาธิการแห่งประเทศฝรั่งเศส

ประกาศนียบัตร DELF DALF สามารถใช้เป็นเอกสารอ้างอิงมาตรฐานด้านภาษาในทวีปยุโรป (CECR – Cadre européen de référence)

สมาคมฝรั่งเศส กรุงเทพฯ เปิดสอบประกาศนียบัตรนี้ทุก ๆ ๓ เดือน ผู้ที่สนใจสามารถสมัครสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรความถนัดทางภาษาฝรั่งเศสซึ่งเป็นที่ยอมรับทั่วโลกดังกล่าวได้ สำหรับผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรแบบเดิม (A๑, A๒, A๓, A๔, A๕, A๖, B๑, B๒, B๓, B๔) สามารถเทียบระดับได้เช่นเดียวกัน

ทุนการศึกษา

๑. ทุนอบรมครูด้านการเรียนการสอน สถานทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทยได้มอบทุนอบรมให้แก่ครูสอนภาษาฝรั่งเศสระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๖ ทุน เป็นเวลา ๒ เดือน ที่ศูนย์ CAVILAM เมือง Vichy ผู้ได้รับทุนดังกล่าวได้ผ่านการคัดเลือกทดสอบทั้งข้อเขียนและสัมภาษณ์ ซึ่งจัดขึ้นที่สมาคมฝรั่งเศส กรุงเทพฯ

๒. ทุนนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สถานทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทยมีทุนเรียนภาษาจำนวน ๑๐ ทุน การสอบแข่งขันชิงทุนดังกล่าวจัดขึ้นช่วงต้นเดือนกรกฎาคม

ความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์ ระดับมหาวิทยาลัยและสถาบัน

ภารกิจด้านวิทยาศาสตร์และมหาวิทยาลัยของสถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสมีเป้าหมายในการกระชับความสัมพันธ์ระดับสูงระหว่างประเทศฝรั่งเศสและประเทศไทย โดยมุ่งเสริมสร้างความร่วมมือระดับสถาบันระหว่างหน่วยงานด้านการอุดมศึกษาและวิจัยของไทยและฝรั่งเศสในระยะยาว ทั้งนี้ ความร่วมมือดังกล่าวได้รับการส่งเสริมผ่านกิจกรรมด้านวิชาการในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ โครงการวิจัยร่วม การส่งเสริมการศึกษาต่อต่างประเทศ การสร้างหลักสูตรร่วม และโครงการปริญญาเอกร่วมได้มีการกำหนดเครื่องมือที่นักวิจัยและนักวิชาการสามารถเข้าถึงได้ขึ้นมาเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวและเพื่อสนับสนุนความร่วมมือระดับสถาบัน ผ่านการประกาศรับสมัครทุนต่างๆ ที่ได้ประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวาง

๑. หน่วยงาน Campus France เครื่องมือเผยแพร่ข้อมูลสู่นักศึกษาไทย หน่วยงาน Campus France ที่กรุงเทพฯ มีเป้าหมายหลักในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลหลักสูตรอุดมศึกษาของฝรั่งเศสในประเทศไทยและนำเสนอให้นักศึกษาไทยได้เห็นช่องทางในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของฝรั่งเศส หน่วยงาน Campus France นอกจากคอยต้อนรับนักศึกษาในที่ทำกรซึ่งอยู่ภายในสถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสแล้วยังออกไปพบนักศึกษาตามสถาบันต่างๆ ในงานแนะแนวการศึกษาต่อต่างประเทศ นอกจากนี้ หน่วยงาน Campus France ยังจัดให้นักศึกษาได้พบปะพูดคุยกับผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ชาวฝรั่งเศสเมื่อเดินทางมาเยือนไทย

๒. โครงการทุนการศึกษา โครงการนี้เป็นการให้ทุนศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและเอกที่ประเทศฝรั่งเศส โดยจะมีการประกาศเปิดรับสมัครทุกปี ลักษณะของทุนที่ให้รวมถึงระยะเวลาทุนจะพิจารณาตามทีระบุไว้ในเอกสารการสมัครและหลักสูตรที่เลือกเรียน หลักเกณฑ์ในการพิจารณามอบทุนอยู่ที่ความเป็นเลิศและความเกี่ยวเนื่องของโครงการที่นักศึกษาเขียนมา นอกจากนี้ยังพิจารณาในระดับวิชาการด้วย เอกสารของนักศึกษาที่เชื่อมโยงกับความร่วมมือที่มีอยู่เดิมระหว่างมหาวิทยาลัยไทยและฝรั่งเศสหรือกับบริษัทฝรั่งเศสในไทยจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ การมีส่วนร่วมในการออกค่าใช้จ่าย (ของมหาวิทยาลัยไทยหรือบริษัท) ก็เป็นอีกองค์ประกอบสำคัญในโครงการนี้ คณะกรรมการวิชาการที่มาจากหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์ของฝรั่งเศสและไทยจะเป็นผู้พิจารณาคุณสมบัติด้านวิชาการและวิทยาศาสตร์ของโครงการที่สมัครเข้ามา

๓. โครงการวิจัยร่วมฝรั่งเศส-ไทย (PHC Siam) โครงการวิจัยร่วมฝรั่งเศส-ไทย (PHC Siam) เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการทำวิจัยร่วมระหว่างสถาบันไทยและฝรั่งเศสในระยะยาวผ่านการให้เงินสนับสนุนค่าเดินทางของนักวิจัยไทยและฝรั่งเศส โครงการดังกล่าวเปิดรับทุกสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์ มีระยะเวลา ๒ ปี ทั้งฝ่ายไทยและฝรั่งเศสร่วมกันมอบเงินสนับสนุนโครงการทั้ง ๒ ฝ่ายต่างทำการประเมินโครงการในช่วงเวลาเดียวกัน การคัดเลือกโครงการจะพิจารณาจากความเป็นเลิศของโครงการและระดับของกิจกรรมวิจัย นอกจากนี้ เมื่อตัดสินคัดเลือกโครงการ คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกโครงการวิจัยร่วมจะให้ความสำคัญกับโครงการที่เกิดจากความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ใหม่ ๆ และการมีส่วนร่วมของนักวิจัยรุ่นเยาว์ โครงสร้างของโครงการได้มีการปรับเปลี่ยน (ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔) เพื่อดึงดูดนักวิจัยเข้าร่วมมากยิ่งขึ้น โดยเปิดให้ทุกหน่วยงานด้านการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของประเทศฝรั่งเศสและประเทศไทย และในทุกสาขาด้านวิทยาศาสตร์สามารถเข้าร่วมโครงการได้ ทั้งนี้ จะมีการประกาศเปิดให้เสนอโครงการทุกปีเพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนแนวทางของโครงการได้ทันต่อสถานการณ์

๔. โครงการทุนนักวิจัยรุ่นเยาว์ สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสได้ประกาศเปิดรับสมัครนักวิจัยผู้จบปริญญาเอกแล้วเพื่อให้ทุนไปทำวิจัยที่ประเทศฝรั่งเศสในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โครงการดังกล่าวเปิดโอกาสให้นักวิจัยไทยรุ่นเยาว์ได้นำเสนอโครงการเพื่อไปทำวิจัยที่ห้องปฏิบัติการในประเทศฝรั่งเศสเป็นระยะเวลา ๒ - ๖ เดือน แนวความคิดใหม่ที่เน้นกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิจัยหัวกะทิรุ่นเยาว์ที่เพิ่งจบปริญญาเอกนี้ประสงค์ที่จะส่งเสริมและเสริมสร้างความร่วมมือใหม่ๆ ระหว่างหน่วยงานวิจัยไทยและฝรั่งเศสในระยะยาว ทั้งนี้โครงการดังกล่าวเปิดกว้างสำหรับทุกสาขาวิจัยและการวิจัยข้ามสาขา โครงการวิจัยที่นำเสนอมาจะได้รับการประเมินจากคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกไทย-ฝรั่งเศส การคัดเลือกจะพิจารณาจากความแปลกใหม่ คุณภาพทางวิชาการ และกระบวนการวิจัยที่ใช้ รวมถึงประโยชน์ที่ผู้ร่วมโครงการจะได้รับ ผู้ที่ได้รับทุนสามารถเดินทางไปทำวิจัยที่ประเทศฝรั่งเศสภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๔

๕. งานสัมมนาร่วมไทย-ฝรั่งเศสระหว่างวันที่ ๒๓-๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔ งานสัมมนาดังกล่าวจะจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๓-๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ภายใต้กรอบงานครบรอบ ๒๐ ปีการก่อตั้งกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยเป็นงานที่สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสจัดร่วมกับหน่วยงานด้านความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์ของไทยหลายหน่วยงาน งานสัมมนาดังกล่าวประกอบด้วยการอภิปรายกลุ่มย่อยในหลากหลายสาขาวิจัย งานสัมมนานี้มีวัตถุประสงค์ในการสร้างความร่วมมือในระยะยาวระหว่างสถาบันฝรั่งเศสและไทย โดยคาดว่าจะกระตุ้นให้เกิดการทำโครงการวิจัยร่วม การสร้างเครือข่ายการวิจัย และการทำโครงการวิจัยในหัวข้อใหม่ ๆ ไปพร้อมกับความร่วมมือใหม่ ๆ จะมีการประกาศเปิดรับการยื่นเสนอหัวข้อในช่วงปลายเดือนมีนาคม

ภาคผนวก ง

สรุปข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษาที่ดำเนินงานในสาธารณรัฐฝรั่งเศส

มหาวิทยาลัยโพลีเทคนิค (Ecole Polytechnique)

TEACHING

- 2700 students
- 2000 polytechnic engineers - 20% international
- 200 masters students - 50% international
- 500 doctoral students - 40% international
- **660 lecturers - 14 members of the Académie des sciences**
- 19% international lecturers
- 19 masters disciplines
- 10 teaching and research departments

RESEARCH

- **1600 people working in the Research Centre**
- 640 of which are researchers
- 500 PhDs
- 22 laboratories
- 13.9 M€ in research contracts
- Over 1000 publications a year

INTERNATIONAL

- 179 agreements with foreign universities
- 700 international students
- 64 nationalities

École Polytechnique is a world-class educational and research establishment, conveying a culture of excellence with a strong scientific leaning in the great Humanist tradition.

Its aim is to take its reputation for excellence into the international sector, and to be recognised as one of the leading teaching and research establishments (Times ranking) in the world.

Through its three training cycles - Engineering, masters and doctorate - Ecole Polytechnique trains responsible men and women who are capable of designing and leading complex, innovative activities, to meet the challenges facing our 21st Century society.

In this context, École Polytechnique's Research Centre aims to study all the great scientific questions on the frontiers of knowledge, and create an environment that encourages innovation.

École Polytechnique is a member of the ParisTech Research and Higher Education Cluster (PRES), which brings together 12 Grandes Ecoles in Paris to promote their excellence at an international level. École Polytechnique is a member of the Plateau de Saclay Scientific Cooperation Foundation (FCS) which is leading the **Saclay campus project** with 20 other academic and scientific partners including ParisTech.

For over 200 years, École Polytechnique has been a leader among the French engineering grandes écoles. This leadership is due to the quality of our students, lecturers and researchers and to our single, firm objective of providing **a very high level, multi-disciplinary, scientific and human** education

3 Training cycles:

- Polytechnician cycle: selective competitive entry procedure, 4 years' training, a broad choice of scientific disciplines, experimental research, a humanist approach and an introduction to the enterprise culture, creativity and spirit.

- Masters: a 2-year programme, 19 specialties since 2001, partnerships with the grandes écoles' and Ile de France universities and Research Centre expertise.

- Doctoral School: 490 doctoral students, including 40% foreign students, partnerships with companies and a Research Centre with 22 laboratories

Research center

- 22 laboratories for physics, chemistry, mechanics, biology, information technology, mathematics and economics

- 8 major areas of expertise: modelling and simulation, energy and the environment, biosciences, molecular engineering, drainage and turbulence, materials, instrumentation, organisations, innovation and markets

ภาคผนวก จ

ข้อมูลด้านการศึกษาของสหราชอาณาจักร

กระทรวงศึกษาธิการ

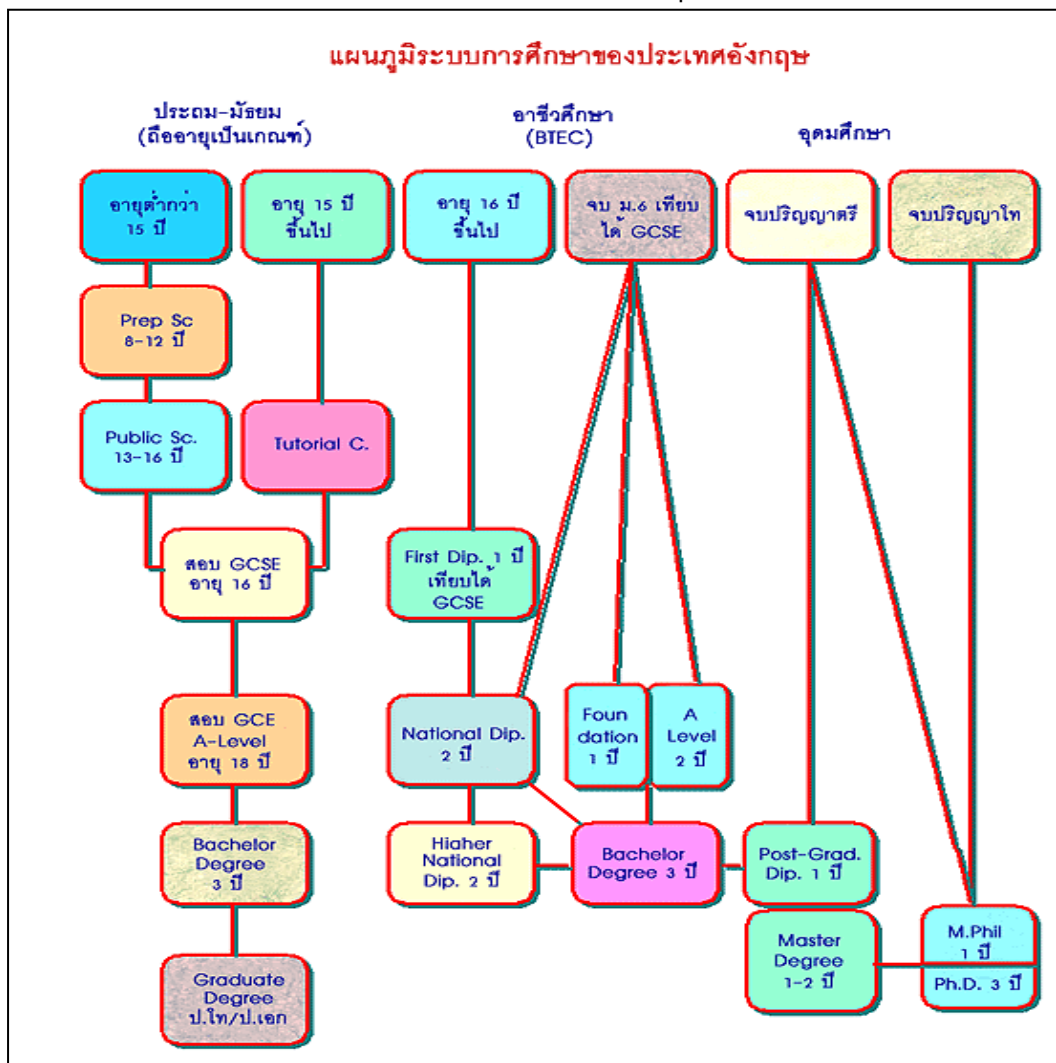
คือหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการให้ความรู้ด้านการศึกษากับชาวอังกฤษจนถึงอายุ ๑๙ ปี โดยเริ่มจากโรงเรียนสอนทักษะภาษาทั่วไปสำหรับเด็กเล็ก นอกจากนี้ก็ยังมีโรงเรียนสอนศาสนา หรือเริ่มขั้นพื้นฐานด้วยการศึกษาใน Church of England หรือ คาทอลิก

อังกฤษมีอัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรสูงถึง ๙๙% เป็นผลมาจากการให้ความสำคัญกับการศึกษาจากทางภาครัฐ ซึ่งการศึกษาภาคบังคับมีสำหรับเด็กอายุตั้งแต่ ๕ ถึง ๑๖ ปี

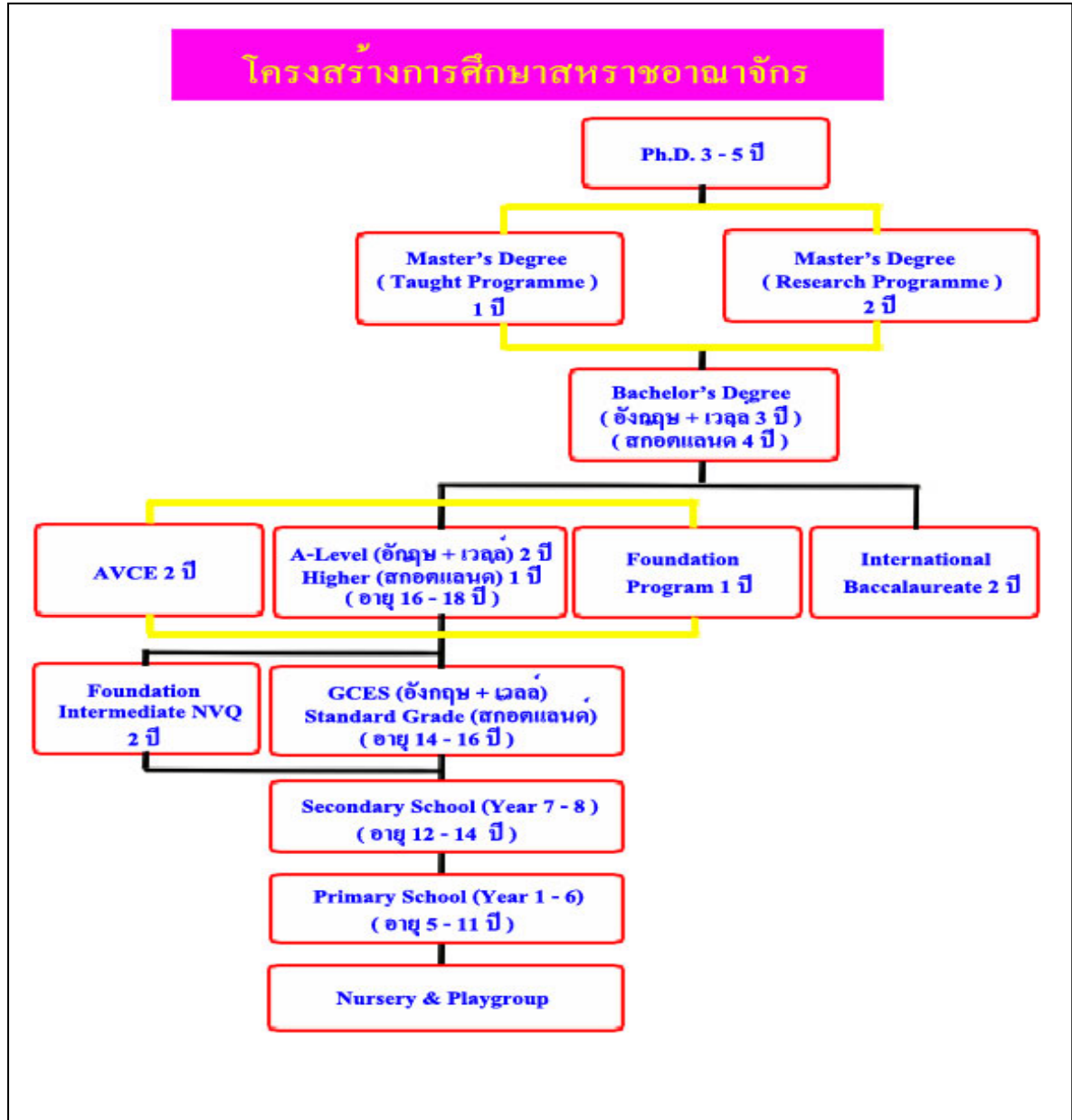
ระบบการศึกษาในเครือจักรภพอังกฤษ

แบ่งออกเป็น ๔ ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา การศึกษาภาคบังคับเริ่มตั้งแต่อายุ ๕ ปีถึง ๑๖ ปี เด็กนักเรียนประมาณ ๙๕% จะเรียนในโรงเรียนรัฐบาล สำหรับผู้ปกครองที่มีฐานะดีและมีรสนิยมสูงมักส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน ส่วนนักเรียนต่างชาตินั้นมีสิทธิลงเรียนในโรงเรียนเอกชนเท่านั้น

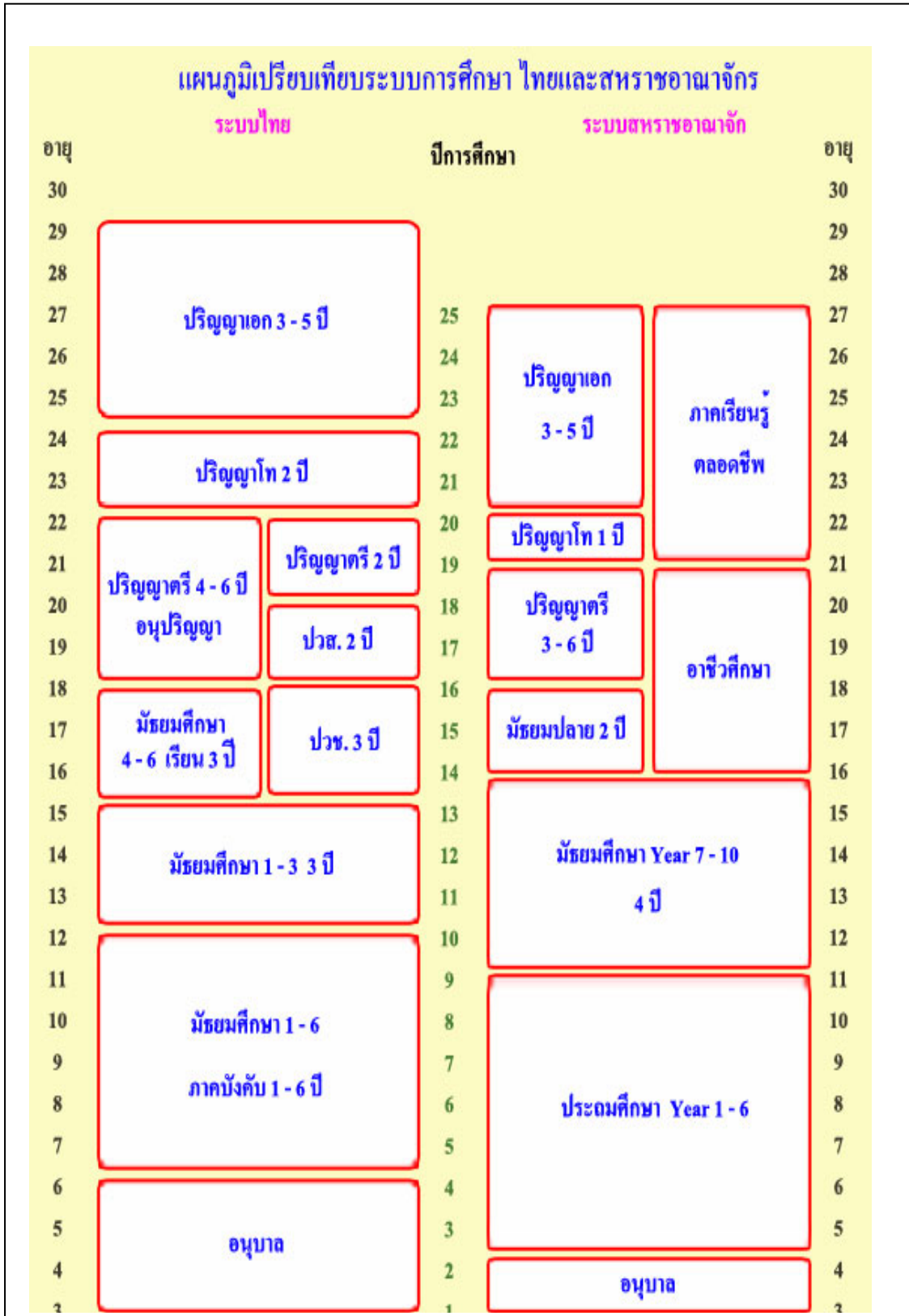
ระบบการศึกษาในประเทศอังกฤษ

โครงสร้างการศึกษาสหราชอาณาจักร

แผนภูมิเปรียบเทียบระบบการศึกษาไทย และ สหราชอาณาจักร

ปีการศึกษา

ภาคการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับในราชอาณาจักร เริ่มต้นภาคแรก ในราวปลายเดือนกันยายน หรือต้นเดือนตุลาคมของปีหนึ่ง และสิ้นสุดราวปลายเดือนมิถุนายนหรือต้นเดือนกรกฎาคมของปีถัดไป โดยแบ่งออกเป็น ๓ ภาค คือ

ภาคต้น (Autumn Term) เริ่มปลายเดือนกันยายนถึงกลางเดือนธันวาคม

ภาคกลาง (Spring Term) เริ่มกลางเดือนมกราคมถึงปลายเดือนมีนาคม

ภาคปลาย (Summer Term) เริ่มปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนกรกฎาคม

ระดับการศึกษา

เมื่อเด็กอายุได้ ๓-๔ ปี จะเข้าเรียน ใน Nursery school เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับ Primary School โดยการเรียนในช่วงนี้ จะอยู่ในช่วงอายุประมาณ ๔-๑๑ ปี (เทียบได้กับระดับประถมศึกษาของไทย) หลังจากนั้นก็จะเรียนต่อในระดับ Secondary School ในช่วงอายุระหว่าง ๑๑-๑๖ ปี พร้อมเลือกว่า จะเรียนต่ออีก ๒ ปี เพื่อเตรียมตัวเข้า Sixth form college (เป็นสถาบันที่เรียนเพื่อให้ได้ใบประกาศระดับ advanced school-level qualifications เช่น A-levels หรือ school-level qualifications เช่น GCSEs) หรือจะเลือกเข้าสอบ GCSE เพื่อศึกษาต่อในสถาบันแบบ Further education หรือเข้ามหาวิทยาลัยตามที่ต้องการเมื่ออายุ ๑๘ ปีขึ้นไป

(<http://www.educatepark.com/england/education/system-education.php>)

ระดับเตรียมประถมศึกษา (Pre – Preparatory School) รับนักเรียนอายุตั้งแต่ ๕ -๗ ปี

ระดับประถมศึกษา (Preparatory School) รับนักเรียนอายุตั้งแต่ ๘ -๑๓ ปี

* การศึกษาในระดับนี้จะมุ่งเน้นการเตรียมตัวเข้าสอบ Common Entrance Examination (CEE) เพื่อก้าวไปสู่การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาต่อไป

ระดับมัธยมศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน หรือ Public School รับนักเรียนตั้งแต่ ๑๓ ปีขึ้นไป ที่สอบผ่าน CEE แล้วเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชนส่วนมาก เป็นมูลนิธิหรือสถานประกอบการที่มีได้หวังผลกำไร โดยรายได้ของโรงเรียนนั้น มาจากค่าธรรมเนียมการศึกษาและเงินบริจาค โรงเรียนประเภทนี้มีให้เลือกทั้งแบบชายล้วน หญิงล้วน และสหศึกษา ทั้งแบบประจำและไป-กลับ มีโรงเรียนบางแห่งเปิดสอนเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ เช่น ทางด้านดนตรี กีฬาด้วย

ในระดับมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและวิทยาศาสตร์ของ อังกฤษ ได้กำหนดให้มีการสอบวัดผลความรู้ และความสามารถ การสอบจะจัดโดยคณะกรรมการอิสระซึ่งมี ๕ คณะ ซึ่งผลการสอบดังกล่าว สามารถนำไปใช้ในการสมัครเข้าระดับอุดมศึกษาได้ การสอบแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. GCSE (General Certificate of Secondary Education) การสอบระดับนี้จะสอบเมื่อนักเรียนมีอายุประมาณ ๑๖ปีขึ้นไป นักเรียนต้องเลือกสอบประมาณ ๘-๑๒ วิชา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ภาษาต่างประเทศ ศิลปะ ฯลฯ และผลการสอบจะแบ่งออกเป็น ๗ ระดับ คือ Grade A, B, C, D, E, F และ G นักเรียนที่สอบได้ Grade C ขึ้นไปจึงจะถือว่าสอบผ่าน นักเรียนที่สอบ GCSE จนได้วุฒิบัตร สามารถเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรสายสามัญ “A” Level ได้ หรือหลักสูตรสายวิชาชีพ Advanced GNVQ อีก ๒ ปี

๒. GCE A Level (GCE Advanced) เป็นการสอบวัดผลความรู้ของนักเรียนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๖ ปีขึ้นไป วิชาที่สอบมีให้เลือกกว่า ๕๐ วิชา โดยส่วนใหญ่จะสอบเพียง ๒-๓ วิชาที่มีความสัมพันธ์กัน คือ เลือกสอบทางด้าน Science หรือทางด้าน Humanities ผลการสอบแบ่งออกเป็น ๕ ระดับ คือ A, B, C, D และ E ซึ่ง Grade ทั้ง ๕ ระดับนี้ถือว่าสอบผ่านทั้งหมด แต่มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะรับพิจารณาผู้ที่มีผลการสอบในระดับ C ขึ้นไป แต่มหาวิทยาลัยบางแห่งอาจจะรับผู้ที่ได้คะแนนระดับ A และ B สำหรับผลสอบ GCE “A” Level นี้เป็นเกณฑ์ที่สถานศึกษาใช้ในการพิจารณารับนักเรียนเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

ระดับอาชีวศึกษา

เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียนที่มีอายุ ๑๖ ปีขึ้นไปที่ไม่ต้องการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา แต่ต้องการเพียงคุณวุฒิวิชาชีพต่าง ๆ ในการทำงานสายอาชีพ สถาบันการศึกษาด้านอาชีวศึกษานี้ มีทั้งของรัฐบาลและของเอกชน

สถาบันการศึกษาของรัฐบาล

ประมาณ ๕๐๐ แห่ง เปิดสอนหลักสูตรต่าง ๆ ได้แก่ บริหารธุรกิจ การโรงแรม การเกษตร วิศวกรรม ช่างเทคนิค ฯลฯ สถาบันการศึกษาของรัฐบาล ได้แก่ College of Further Education, College of Art, College of Commerce, College of Education, College of Technology, Technical College, Agricultural College

ในประเทศอังกฤษและเวลส์ การศึกษาระดับอาชีวะจะได้วุฒิปัตร์จาก Business and Technician Education Council (BTEC) ส่วนในสกอตแลนด์ จะได้รับวุฒิปัตร์จาก Scottish Vocational Education Council (SCOTVEC) แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ดังนี้ คือ

๑. First Certificate/Diploma (FC/CD)

เป็นการศึกษาที่ต้องการช่วยเหลือผู้ที่จบการศึกษาจากโรงเรียนที่มีอายุเกินกว่า ๑๖ ปี โดยจะได้รับประกาศนียบัตร GCSE เพียงไม่กี่วิชาหรืออาจจะไม่ได้รับเลย ซึ่งต้องการจะทำงานในสายวิชาชีพต่างๆ เป็นหลักสูตรการศึกษา ๑ ปี เมื่อเรียนจบแล้วสามารถเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไปได้

๒. National Certificate/Diploma (NC/ND)

เป็นการศึกษาในสายวิชาชีพที่ทีคุณวุฒิสสูงกว่า FC/CD ใช้ระยะเวลาในการศึกษา ๒ ปี โดยรับผู้ที่มีคุณวุฒิ FC/CD หรือประกาศนียบัตร GCSE อย่างน้อย ๔ วิชา ผู้ที่จบการศึกษาระดับ NC/ND นี้ นอกจากจะมีวุฒิปัตร์วิชาชีพแล้ว ยังเทียบได้กับ GCE “A” Level ด้วย และหากได้คะแนนดีมาก ก็สามารถเรียนต่อในระดับปริญญาตรีได้ด้วย

๓. Higher National Certificate/Diploma (HNC/HND)

เป็นการศึกษาในระดับสูงสุดของระดับอาชีวศึกษา ใช้ระยะเวลาในการเรียน ๒ ปี และถือว่าการศึกษาระดับนี้เป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วยเช่นกัน หลักสูตรนี้รับสมัครผู้ที่จบการศึกษา NC/ND หรือผู้ที่มีคุณวุฒิ GCSE ๓ วิชา + GCE “A” Level ๑ วิชา ผู้ที่จบการศึกษาระดับนี้เทียบเท่ากับอนุปริญญาของไทยแต่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ๑ ชั้น ทั้งนี้สามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีโดยใช้เวลาศึกษาอีก ๒ ปี แต่ผลการเรียนจะต้องอยู่ในขั้นดีเยี่ยม

สถาบันอาชีวศึกษาของเอกชน

ควรเลือกสถานศึกษาเอกชนที่ได้รับการรับรองวิทยฐานะจาก The British Accreditation Council for Further and Higher Education (BAC) ซึ่งเป็นหลักประกันว่าเป็นสถาบันที่มีการเรียนการสอนที่เชื่อถือได้ สำหรับวุฒิการศึกษาที่ได้รับ จะได้เพียงประกาศนียบัตรเท่านั้น

ระดับอุดมศึกษา (Higher Education)

การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย และ College of Higher Education มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรมีประมาณกว่า ๑๐๐ แห่ง และล้วนแต่เป็นมหาวิทยาลัยรัฐบาลเกือบทั้งหมด(โดยรวม Polytechnic ที่ได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย ซึ่งรวมอยู่ใน ๑๐๐ แห่งที่กล่าวมาแล้ว) ยกเว้น University of Buckingham ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเพียงแห่งเดียว สำหรับ College of Higher Education มีอยู่ประมาณ ๒๔๓ แห่งทั่วประเทศ

หลักสูตรระดับอุดมศึกษา สามารถแบ่งออกเป็น

Undergraduate BTEC HNC/HND หรือ Diploma of Higher Education (Dip. HE) เป็นหลักสูตร ๒ ปี ส่วนใหญ่จะเปิดสอนอยู่ใน College of Higher Education โดยมหาวิทยาลัยบางแห่ง รับผิดชอบผู้สอบ “A” Level อย่างน้อย ๑ วิชา หรือสำเร็จการศึกษาระดับ National Diploma การสมัครเข้าศึกษาต่อนั้นต้องสมัครผ่าน UCAS เช่นเดียวกับในระดับปริญญาตรี

First Degree (Bachelor Degree) เป็นหลักสูตรการศึกษา ๓ ปี ยกเว้นบางสาขาวิชา เช่น วิศวกรรมศาสตร์ (๔ ปี) สถาปัตยกรรมศาสตร์ (๕ ปี) ทันตแพทย์ (๕ ปี) สัตวแพทย์ (๕ ปี) แพทย์ (๖ ปี)

Post – Graduate การศึกษาในระดับสูงกว่าระดับปริญญาตรี แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ

- Post – Graduate Certificate Diploma หลักสูตรการศึกษา ๙ เดือน ถึง ๑ ปี รับผิดชอบผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีเข้าศึกษาต่อ

- Master Degree หลักสูตรการศึกษา ๑-๒ ปี รับผิดชอบผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนดี

- Doctoral Degree หลักสูตรการทำวิจัย ใช้เวลาในการศึกษา ๓ ปี มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ รับผิดชอบผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตร M. Phil

ความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างสหราชอาณาจักรและประเทศไทย (กระทรวงการต่างประเทศ <http://www.mfa.go.th> มกราคม ๒๕๕๔)

ไทยและสหราชอาณาจักรมีประวัติความร่วมมือด้านการศึกษาที่ยาวนาน มีความร่วมมือในระดับสถาบันการศึกษาในทุกระดับอย่างกว้างขวาง สถาบัน British Council ในประเทศไทยเป็นหน่วยงานหลักของฝ่ายสหราชอาณาจักรที่ได้มีโครงการความร่วมมือด้านการศึกษาต่างๆ กับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องของไทย ปัจจุบันมีนักศึกษาไทยในสถาบันการศึกษาในสหราชอาณาจักรมากกว่า ๘,๐๐๐ คน กระทรวงการต่างประเทศสหราชอาณาจักรได้ให้ทุนการศึกษา Chevening Scholarship แก่นักศึกษาไทยให้ไปศึกษาในสหราชอาณาจักรในระดับอุดมศึกษาเป็นประจำทุกปี

ภาคผนวก ฉ

ข้อมูลสถานศึกษาที่ดูงานในสหราชอาณาจักร

มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (University of Cambridge)

ก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. ๑๒๐๙ เป็นมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่เป็นอันดับสองของสหราชอาณาจักร ตั้งอยู่ในเมืองเคมบริดจ์ อังกฤษ มักได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับต้นๆ ของโลกโดยสำนักจัดอันดับมหาวิทยาลัยต่างๆ และมักถูกเรียกรวมกับ มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ว่า "อ็อกซ์บริดจ์" มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์เป็นมหาวิทยาลัยที่มีผู้ได้รางวัลโนเบลสูงที่สุด ในบรรดามหาวิทยาลัยทั้งหลายในโลก กล่าวคือ ๘๑ รางวัล

ประวัติ

ในปี ค.ศ. ๑๒๐๙ ผู้ก่อตั้งเป็นกลุ่มคณาจารย์และนักศึกษาที่ย้ายมาจาก มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ตำนานกล่าวว่าเดิมที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดเกิดข้อพิพาทกับเมืองออกซฟอร์ดอย่างรุนแรง ด้วยสาเหตุที่มีโสเภณีนางหนึ่งถูกฆาตกรรม เมืองออกซฟอร์ดตัดสินแขวนคออาจารย์ซึ่งเป็นสมาชิกของมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ด้วยเหตุที่สมัยก่อนมหาวิทยาลัยกับเมืองนั้นค่อนข้างมีอิสระต่อกัน ดังนั้นคณาจารย์ของออกซฟอร์ดจึงไม่พอใจการตัดสินของเมืองอย่างมากเพราะถือว่าการกระทำของอาจารย์ควร จะอยู่ภายใต้การตัดสินของมหาวิทยาลัย คณาจารย์กลุ่มหนึ่งจึงประท้วงโดยแยกตัวออกไปจาก มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดบ้างก็ไปที่เมืองเรตติ้ง บ้างก็ไปที่ที่เมืองเล็ก ๆ แห่งหนึ่งริมฝั่ง แม่น้ำแคม แล้วรวมตัวกันสอนจนเกิดเป็นมหาวิทยาลัยขึ้นมา มหาวิทยาลัยมีคอลเลจซึ่งเรียกได้ว่าเป็นบ้านซึ่งไม่เหมือนวิทยาลัยในความเข้าใจโดยทั่วไป คอลเลจแห่งแรกของมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ซึ่งให้ความสะดวกด้านที่พัก และกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ในหมู่นักศึกษาและอาจารย์มหาวิทยาลัยสถานเรียกว่า Peterhouse ซึ่ง ระบบการเรียนการสอนของเคมบริดจ์คล้ายกับของมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด นักศึกษาและครูอาจารย์ของสองมหาวิทยาลัยนี้เรียกรวมๆ ว่า **อ็อกซ์บริดจ์**

ต่อมา เคมบริดจ์ได้ขยายตัวและรับนักศึกษาเพิ่มขึ้นจึงมีการจัดตั้งคอลเลจเพิ่มขึ้น จนปัจจุบัน มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ประกอบด้วย ๓๑ คอลเลจ ระบบคอลเลจนี้มีลักษณะคล้ายบ้านของนักเรียน ในหนังสือ แฮรี่ พอตเตอร์ คือ พอเข้าอาศัยที่ไหนแล้วก็ไม่เปลี่ยนและเป็นสมาชิกตลอดชีพ (ยกเว้นตอนเปลี่ยนระดับการศึกษา อาจขอเปลี่ยนได้) แม้นักเรียนจากแต่ละคอลเลจจะไปเรียนร่วมกันในคณะ/สาขาต่างๆ แต่จะมีระบบติว (supervision) แยกจากกันซึ่งจัดการโดยคอลเลจ นักเรียนแต่ละคอลเลจจะแข่งขันกัน ทั้งด้านการเรียน และกิจกรรม, ทุกคอลเลจจะมีประเพณีของตัวเอง มีประวัติศาสตร์เก่าแก่ของตัวเอง มีสีและสัญลักษณ์ของตัวเอง และมีทรัพย์สินอาคารบ้านเรือนของตัวเอง (เช่น สระว่ายน้ำ สนามสควอช ที่ให้เช่าริมฝั่งแม่น้ำ Thame หอศิลป์ โบสถ์ อาคารธุรกิจ หุ่นในประเทศต่าง ๆ ฯลฯ) ดังนั้น คอลเลจของเคมบริดจ์หลาย ๆ แห่ง จึงมีฐานะร่ำรวย และชอบที่จะแข่งขันกันว่าใครจะให้ความสะดวกแก่เด็กตัวเองได้มากกว่ากัน หรือจ้างอาจารย์หรือ Fellow ที่มีชื่อเสียงมาเป็นที่ปรึกษาด้านวิชาการให้คอลเลจของตน อาจารย์มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ส่วนใหญ่ก็จะมีคอลเลจสังกัด แต่เวลาสอน ก็สอนเด็กทุกวิทยาลัย ฐานะทางการเงินของคอลเลจนี้จะตรงข้ามกับตัวมหาวิทยาลัย ที่ยังต้องพึ่งพิงรายได้จากรัฐ และค่าเล่าเรียนจากนักเรียน

เกียรติภูมิของมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์

มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์เป็นหนึ่งในหลาย ๆ สถาบันการศึกษาในโลกที่ได้รับการจับตามองระหว่างที่ประเทศโลกเสรีพยายามพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อป้องกันประเทศ เมื่อเกิดภัยคุกคามจากเยอรมนี ซึ่งมี ฮิตเลอร์ อิตเลอร์ เป็นผู้นำ ระหว่างนี้ มหาวิทยาลัยหลายแห่ง มีการเคลื่อนไหวทางวิชาการอย่างคึกคัก เพราะรัฐบาลได้สนับสนุนงบประมาณการวิจัยเป็นจำนวนมหาศาล อาทิเช่น มหาวิทยาลัยปารีส มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด มหาวิทยาลัยมอสโกสเตท มหาวิทยาลัยเบอร์ลิน มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด มหาวิทยาลัยเยล สถาบันเอ็มไอที ฯลฯ มหาวิทยาลัยเหล่านี้จึงแข่งขันกันอยู่ในที่ บางที่ก็มีการดึงเอาคณาจารย์จากกันไปโดยเพิ่มเงินเดือนให้สูงกว่าก็มี

เมื่อเทียบกับหลายมหาวิทยาลัยในโลก เคมบริดจ์ได้เปรียบทางวิทยาศาสตร์อยู่มาก เพราะรากฐานทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยนี้เข้มแข็งมาช้านาน ดังนั้น ตั้งแต่อดีตจวบจนยุคปัจจุบัน นอกจากจะได้รับการยกย่องว่าเป็นมหาวิทยาลัยชั้นเยี่ยมในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของอังกฤษแล้ว ยังเป็นมหาวิทยาลัยลัยที่มีผู้ได้รางวัลโนเบลสูงที่สุดในโลก กล่าวคือมีถึง ๘๑ รางวัล เพราะความมีชื่อเสียงในด้านการวิจัยนี้เอง ในระยะหลัง เคมบริดจ์ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนด้านเงินทุนจากหลายหน่วยงาน เช่น EPSRC และ Gates Foundation ทำให้เคมบริดจ์มีสถานะการเงินที่ดีกว่ามหาวิทยาลัยในอังกฤษอื่น ๆ หลายแห่ง

ที่จริงแล้ว มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์เป็นสถาบันการศึกษาแห่งแรกที่จัดตั้งสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย แต่บังเอิญว่างานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ซึ่งสมัยก่อนนั้น ยังไม่มีการนำไปใช้เชิงพาณิชย์เท่าใดนัก จึงขยายตัวสู่สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดซึ่งเกิดทีหลัง แต่มีปริมาณงานวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มากกว่าไม่ได้ แต่ระยะหลัง สำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ก็เริ่มพัฒนาขึ้นอย่างมาก เห็นได้จากปริมาณงานทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ซึ่งมีเพิ่มขึ้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ (ค.ศ. ๒๐๐๕) วารสาร The Times Higher Education Supplement ได้จัดอันดับมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์มีคะแนนรวมเป็นอันดับ ๓ ของโลก โดยแบ่งเป็น: อันดับ ๑ ของยุโรปในคะแนนรวม, เป็นอันดับ ๑ ของโลกด้านวิทยาศาสตร์, เป็นอันดับ ๖ ของโลกทางด้านเทคโนโลยี, อันดับ ๒ ของโลกทางด้านชีวเวช, อันดับ ๘ ของโลกด้านสังคมศาสตร์ และ อันดับ ๓ ของโลกด้านศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ (ค.ศ. ๒๐๐๖) และปี พ.ศ. ๒๕๕๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗) วารสาร The Times Higher Education Supplement ได้จัดอันดับมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ให้มีคะแนนรวมเป็นอันดับ ๒ ของโลก สองปีซ้อนรองจาก มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด

วิทยาลัยในสังกัดมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (ตัวเลขข้างท้าย คือปี ค.ศ. ที่ก่อตั้ง) ได้แก่ ไครสต์ คอลเลจ Christ's College, ๑๕๐๕ เซอร์ซิลล์ คอลเลจ Churchill College, ๑๙๖๐ แคลร์ คอลเลจ Clare College, ๑๓๒๖ แคลร์ ฮอลล์ Clare Hall, ๑๙๖๕ คอร์ปัส คริสตี คอลเลจ Corpus Christi College, ๑๓๕๒ ดาร์วิน คอลเลจ Darwin College, ๑๙๖๔ ดาร์วินิง คอลเลจ Downing College, ๑๘๐๐ เอมมานูเอล คอลเลจ Emmanuel College, ๑๕๘๔ ฟิตวิลเลียม คอลเลจ Fitzwilliam College, ๑๙๖๖ เกอร์ตัน คอลเลจ Girton College, ๑๘๖๙ กอนวิลล์ แอนด์ คีร์ส คอลเลจ Gonville and Caius College, ๑๓๔๘ โฮเมอร์ตัน คอลเลจ Homerton College, ๑๙๗๖ ฮิวจ์ส ฮอลล์ Hughes Hall, ๑๘๘๕ จีซัส คอลเลจ Jesus College, ๑๔๙๗ คิงส์ คอลเลจ King's College, ๑๔๔๑ ลูซี คาเวนดิช คอลเลจ

Lucy Cavendish College, ๑๙๖๕ มอจด์ลิน คอลเลจ Magdalene College, ๑๔๒๘ นิว ฮอลล์ New Hall, ๑๙๕๔ (จะเปลี่ยนชื่ออย่างเป็นทางการเป็น เมอร์เรย์ เอ็ดเวิร์ดส์ (Murray Edwards College) ในวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๐๐๙) นิวแนม คอลเลจ Newnham College, ๑๘๗๑ เพมโบรค คอลเลจ Pembroke College ๑๓๔๗ ปีเตอร์เฮาร์ท คอลเลจ Peterhouse, ๑๒๘๔ ควีนส์ คอลเลจ Queens' College, ๑๔๔๘ โรบินสัน คอลเลจ Robinson College, ๑๙๗๙ เซนต์ แคทเธอรินส์ คอลเลจ St Catharine's College, ๑๔๗๓ เซนต์ เอ็ดมันด์ส์ คอลเลจ St Edmund's College, ๑๘๙๖ เซนต์ จอห์น คอลเลจ St John's College, ๑๕๑๑ ซิลวิน คอลเลจ Selwyn College, ๑๘๘๒ ซิดนีย์ ซัสเซกซ์ คอลเลจ Sidney Sussex College, ๑๕๙๖ ทรินิตี้ คอลเลจ Trinity College, ๑๕๔๖ ทรินิตี้ ฮอลล์ Trinity Hall, ๑๓๕๐ วูล์ฟสัน คอลเลจ Wolfson College, ๑๙๖๕

ในจำนวนวิทยาลัยทั้งหมดนี้ มี ๓ วิทยาลัยที่รับเฉพาะนักศึกษาหญิงเท่านั้น (นิวแนม คอลเลจ, ลูซี คาเวนดิช คอลเลจ, และ นิว ฮอลล์) และ ๔ วิทยาลัยที่รับเฉพาะนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (แคลร์ ฮอลล์, ดาร์วิน คอลเลจ, วูล์ฟสัน คอลเลจ, และ เซนต์ เอ็ดมันด์ส์ คอลเลจ)

มหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ด (University of Oxford)

ตั้งอยู่ใน เมืองอ็อกซฟอร์ด สหราชอาณาจักร และเป็นมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ มีอายุไม่น้อยกว่า 800 ปี โดยประวัติการก่อตั้ง ไม่มีหลักฐานที่แน่นอน แต่มีหลักฐานว่าอ็อกซฟอร์ดได้เริ่มสอนมาตั้งแต่ พ.ศ. 1639 (ค.ศ. 1096) และ ในปี พ.ศ. 1710 (ค.ศ. 1167) หลังจากที่ พระเจ้าเฮนรีที่ 2 ของอังกฤษ ทรงสั่งห้ามชาวอังกฤษศึกษาไปศึกษาที่ มหาวิทยาลัยปารีส เหมือนที่ชาวอังกฤษนิยม นักศึกษาและนักวิชาการอังกฤษที่เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ สมัยนั้น จึงพากันไปรวมตัวที่เมืองอ็อกซฟอร์ด มหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดจึงเกิดขึ้นและเติบโตอย่างรวดเร็ว ภายใต้พระบรมราชูปถัมภ์และการสนับสนุนการเงินจากคหบดีต่างๆ ปี พ.ศ. 1710 ถือเป็นจุดเริ่มต้นของมหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ด

ตำนานเล่าว่าหลังจากอ็อกซฟอร์ดตั้งมาเป็นเวลาหลายสิบปีก็เกิดจลาจลระหว่างนักวิชาการในอ็อกซฟอร์ด และชาวเมืองอ็อกซฟอร์ดจนมีหญิงสาวชาวบ้านคนหนึ่งถูกแขวนคอจนเสียชีวิต นักวิชาการและนักศึกษาจำนวนหนึ่งของอ็อกซฟอร์ดพากันหนีไปทางตะวันออกเฉียงเหนือ ไปยังเมืองเคมบริดจ์ แล้วพากันก่อตั้ง มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ขึ้นมา โดยเอาวิธีจัดหลักสูตร, วิธีจัดการศึกษาในรูปแบบวิทยาลัยและระบบติวเตอร์ที่มีในอ็อกซฟอร์ดนั่นเองไปใช้ ดังนั้น มาตรฐานการศึกษาของอ็อกซฟอร์ดและเคมบริดจ์จึงเหมือนกัน เรียกรวมๆ ว่าระบบ อ็อกซบริดจ์ เพราะเหตุที่มหาวิทยาลัยทั้งสองแห่งเกิดในระยะไล่เลี่ยกันมาเป็นเวลาช้านาน จึงมีประวัติศาสตร์การแข่งขันทางวิชาการระหว่างกันมายาวนาน สองมหาวิทยาลัยนี้ถือเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในสหราชอาณาจักร โดยรวมๆ แล้ว มหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดมีคณาจารย์และนักศึกษามากกว่าเคมบริดจ์ ในทางวิชาการ อ็อกซฟอร์ดจะเน้นหนักไปทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มากกว่าเคมบริดจ์ ส่วนเคมบริดจ์ก็เน้นหนักไปทางวิทยาศาสตร์มากกว่าอ็อกซฟอร์ด จึงทำให้ทั้งสองมหาวิทยาลัยมีความโดดเด่นที่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดมีชื่อเสียงโด่งดังมากที่สุดแห่งหนึ่งของโลกในด้านคุณภาพการวิจัย การเรียนการสอน และคุณภาพบัณฑิต โดยเฉพาะมาตรฐานการศึกษาและคุณภาพของการวิจัย มหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดไม่เพียงมีเกียรติภูมิมากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก แต่ยังเป็นต้นแบบในการพัฒนาของมหาวิทยาลัยที่มีชื่อทุกวันนี้หลายแห่งทั้งในสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกา

แต่เพราะความที่มหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดตั้งขึ้นในระยะแรกของโลก(ต่อจากมหาวิทยาลัยโบโลญญา ในอิตาลีและ มหาวิทยาลัยปารีส ในฝรั่งเศส) จึงเป็นสดมภ์หลักในการค้นคว้าวิจัยทางวรรณคดี, ประวัติศาสตร์, คัมภีร์ศาสนา, ภาษา, โบราณคดี, ศิลาจารย์, ดนตรี, การละคร, มานุษยวิทยา ฯลฯ มุ่งสอนนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตในอุดมคติ เพราะเดิมผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยเป็นพวกบาทหลวงในศาสนาคริสต์ วิทยาลัยทุกแห่งที่ก่อตั้งระยะแรกจึงมีโบสถ์ไว้สวดมนต์หรือประกอบพิธีศาสนาด้วย เนื่องจากจุดเน้นด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดแต่เดิมคือการศึกษาแนวศิลปศาสตร์แบบอนุรักษนิยม ดังนั้นเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยที่เกิดขึ้นทีหลัง ซึ่งมุ่งพัฒนาวิทยาศาสตร์และหลักวิชาธุรกิจแบบทุนนิยม โดยเฉพาะ โดยมีทุนสนับสนุนจากรัฐบาลและเอกชนจำนวนมาก ภาพลักษณ์เดิมของมหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดก็อาจไม่ดึงดูดใจนักวิทยาศาสตร์หรือนักธุรกิจเหล่านี้เท่าใดนัก

แต่ในรอบ ๗๐ กว่าปีมานี้ ทั้งก่อนและหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อันเป็นช่วงที่อดอล์ฟ ฮิตเลอร์ปฏิรูปมหาวิทยาลัยในเยอรมนี โดยใช้มหาวิทยาลัยเบอร์ลินเป็นต้นแบบเพื่อเร่งวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางทหารจนคุกคามเพื่อนบ้าน เมื่อรัฐบาลต้องการความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและวิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี ทั้งกระตุ้นให้มหาวิทยาลัยในสหราชอาณาจักรหันไปเน้นวิทยาศาสตร์และการบริหารจัดการ โดยจัดสรรทุนให้สาขาเหล่านี้ทำวิจัยมากเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นช่วงที่ทำให้ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ได้เปรียบมหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดมากเพราะเน้นวิทยาศาสตร์มากกว่า มหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดจึงปรับตัวและเร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์และบริหารธุรกิจจนประสบความสำเร็จอย่างยอดเยี่ยม ปัจจุบัน ทั้งสองสาขานี้กำลังเติบโตอย่างรวดเร็วในลักษณะก้าวกระโดดในอ็อกซฟอร์ดตามกระแสความต้องการของโลกสมัยใหม่ ความที่อ็อกซฟอร์ดมีรากฐานทางวิชาการที่เข้มแข็ง ผ่านสั่งสมประสบการณ์บริหารวิชาการอย่างต่อเนื่องไม่ต่ำกว่า 800 ปีส่งผลให้อ็อกซฟอร์ดทุกวันนี้สามารถก้าวมาอยู่ระดับแนวหน้าของโลก แม้แต่ในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระยะเวลาไม่กี่ปี

จนปัจจุบันนี้ มีวิทยาลัยที่สังกัดมหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ด ๓๙ แห่ง ซึ่งผู้สมัครสามารถเลือกเข้าไปอยู่ได้ ถ้ามีคุณสมบัติตรงตามที่วิทยาลัยต้องการ วิทยาลัยต่าง ๆ

อ็อกซฟอร์ดเป็นสถาบันการศึกษาที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ มหาวิทยาลัยหลายแห่งในประเทศที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ เช่น มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ในอังกฤษ, มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เยล พรินซ์ตัน ฯลฯ ในสหรัฐอเมริกา มหาวิทยาลัยหลายแห่งในแคนาดา ออสเตรเลีย ฯลฯ ล้วนแต่เคยใช้มหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดเป็นต้นแบบในการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นรูปสถาปัตยกรรม ระบบการศึกษา วัฒนธรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาและครูอาจารย์ภายในมหาวิทยาลัย และระบบจัดการศึกษา ตึกเรียนของมหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดใช้เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์หลายเรื่อง เช่น แฮรี่ พอตเตอร์ และ เจมส์ บอนด์ (หลายภาค)

วารสาร Research Forthnight ซึ่งเป็นนิตยสารที่เชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมกับมหาวิทยาลัยชั้นนำในยุโรป ได้ยกให้อ็อกซฟอร์ดเป็นมหาวิทยาลัยอันดับหนึ่งในอังกฤษด้านกำลังการวิจัย (Research Power) อ็อกซฟอร์ดยังมีภาควิชาหลายภาควิชาที่ใหญ่ที่สุดในโลก เช่น ภาควิชาเคมี และ ภาควิชาคลาสสิกส์ (ภาษาและวรรณคดีกรีกและละติน) ส่วน สถาบันบริหารธุรกิจซาอิด (Saïd Business School) ของอ็อกซฟอร์ดได้รับการยกย่องว่าเป็นสถาบันบริหารธุรกิจที่เติบโตเร็วที่สุดของยุโรป และสามารถจัดหลักสูตรบริหารจัดการทางธุรกิจหลักสูตรปีเดียวได้ดีที่สุดในสหราชอาณาจักร ส่วนการจัดการ

เรียนการสอนวิชาบริหารธุรกิจระดับปริญญาตรีในอ็อกซฟอร์ดได้รับการยกย่องจาก Times Good University Guides ว่าดีที่สุดในสหราชอาณาจักรทุกปี ล่าสุด หนังสือแนะนำมหาวิทยาลัยสำหรับนักเรียนมัธยมอังกฤษของหนังสือพิมพ์ไทมส์ชื่อ Good University Guides และหนังสือพิมพ์ The Guardian ได้จัดอันดับให้อ็อกซฟอร์ดเป็นมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดของอังกฤษ (Best university)

ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดได้ช่วยสร้างคุณประโยชน์แก่โลกมากมาย อาทิ เป็นผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ในอังกฤษ, ร่วมในคณะนักบวชเพียวริแตนก่อตั้งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด, ในสหรัฐอเมริกา ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดคือ เจเรมี เบนทัม ผู้นำปรัชญาประโยชน์นิยมซึ่งเคยศึกษาที่วิทยาลัยควีนส์ในอ็อกซฟอร์ด เป็นผู้ก่อตั้ง University College London ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของมหาวิทยาลัยลอนดอน ในอังกฤษ, พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ระหว่างที่ทรงปรับปรุงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากโรงเรียนมหาดเล็ก ก็ทรงได้รับอิทธิพลความคิดจากมหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดนั่นเอง

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดยังได้สร้างนายกรัฐมนตรีให้อังกฤษมาแล้ว 25 คน เคยมีผู้นำจากหลายประเทศมาศึกษาที่อ็อกซฟอร์ดก่อนได้ตำแหน่งสำคัญทางการเมือง อาทิ นายกรัฐมนตรีและประธานาธิบดีอินเดีย, นายกรัฐมนตรีประเทศไทย, นายกรัฐมนตรีประเทศจาไมก้า, นายกรัฐมนตรีประเทศแคนาดา, นายกรัฐมนตรีของศรีลังกา, อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดและมหาวิทยาลัยเยล บางท่าน, นายกรัฐมนตรีของออสเตรเลีย, วุฒิสมาชิกในรัฐสภาอเมริกัน, ประธานาธิบดีของกาน่า และผู้พิพากษาศาลสูงสุดของอินเดีย เป็นต้น

นอกจากนี้ศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงในสาขาอื่นที่โดดเด่น ได้แก่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 6 (ครองราชย์ พ.ศ. 2453 - พ.ศ. 2468) อองซาน ซูจี นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยในพม่า สมเด็จพระราชาธิบดีจิกมี เคเซอร์ นัมเกล วังชุก พระมหากษัตริย์แห่งราชอาณาจักรภูฏาน บิล คลินตัน (อดีตประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา) โทนี แบลร์ (นายกรัฐมนตรีสหราชอาณาจักร) นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (อดีตนายกรัฐมนตรีไทย) สตีเฟน ฮอว์คิง (นักฟิสิกส์) อัดัม สมิท (นักเศรษฐศาสตร์การเมือง)

มหาวิทยาลัยที่เป็นคู่แข่งกันของอ็อกซฟอร์ดคือ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ทั้งสองมหาวิทยาลัยนี้เก่าแก่ที่สุดในอังกฤษ จึงจับคู่กันพัฒนา มีหลายนโยบายที่ทำไปในทิศทางเดียวกัน จึงเรียกนักศึกษาและครูอาจารย์ของสองมหาวิทยาลัยนี้รวมๆ ว่าพวก อ็อกซบริดจ์ เพราะคนเหล่านี้โดยพื้นฐานแล้วมาจากระบบการศึกษาที่เหมือนกัน เมื่อนโยบายชัดเจนแล้วก็แข่งขันกันด้านคุณภาพวิชาการในหมู่ครูอาจารย์ และการกีฬาในหมู่นักศึกษา โดยเฉพาะกีฬาแข่งเรือจัดเป็นกีฬาที่มีชื่อเสียงที่สุดที่นักศึกษาสองมหาวิทยาลัยแห่งนี้จัดกันขึ้น สถานีโทรทัศน์บีบีซีถ่ายทอดสดการแข่งขันในช่วง ปลายเดือนมีนาคมหรือต้นเดือนเมษายนของทุกปี

การแข่งขันทางวิชาการของสองมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่แห่งนี้ ได้เป็นต้นตำรับของการแข่งขันกันทางวิชาการของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ตามมา อาทิ ฮาร์วาร์ด-เยล ในสหรัฐอเมริกา, เคโอ-วาเซดะ ในญี่ปุ่น, เมลเบิร์น-ซิดนีย์ ใน ประเทศออสเตรเลีย, ปักกิ่ง-ชิงหว่า ในประเทศจีน

อ็อกซฟอร์ดมีสำนักหอสมุดกลางชื่อว่าบอดเลียน (Bodleian Library) และมีห้องสมุดในเครือข่ายกระจายไปตามภาควิชาต่างๆ มากมาย สำนักหอสมุดของอ็อกซฟอร์ดเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยแห่งแรกที่ได้จดทะเบียนเป็นห้องสมุดสงวนลิขสิทธิ์ (Copyright Library) ถัดจากสำนักหอสมุดแห่งชาติของ

อังกฤษ (The British Library) หมายความว่าหนังสือที่จัดพิมพ์ทุกเล่มในสหราชอาณาจักรจะต้องส่ง ไปยังห้องสมุดของมหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดจำนวนหนึ่งเพื่อเข้าห้องสมุด ด้วยเหตุนี้ สำนักหอสมุดของมหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดจึงมีหนังสือที่จัดพิมพ์ใหม่ให้ค้นคว้ามากมาย นอกเหนือจากต้นฉบับคัมภีร์โบราณ (Old manuscripts) ที่บันทึกด้วยภาษาต่างๆ อาทิ กรีก ฮีบรู ฮิตไทท์ สันสกฤต ฯลฯ ที่หาได้ในที่อื่น ๆ

เพราะมีคัมภีร์ต้นฉบับดั้งเดิมมากมาย คณาจารย์มหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดจึงสามารถจัดทำพจนานุกรมฉบับดั้งเดิมออกมาเผยแพร่ได้สำเร็จ เช่น พจนานุกรมภาษากรีก พจนานุกรมภาษาละติน พจนานุกรมภาษาฮีบรู พจนานุกรมภาษาอังกฤษ ฯลฯ หนังสือเหล่านี้สร้างชื่อให้อ็อกซฟอร์ดมาหลายศตวรรษ มีจัดแสดงที่ร้านหนังสือสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ด ถนนไฮสตรีต ย่านใจกลางเมืองอ็อกซฟอร์ด ดังนั้น สำนักหอสมุดอ็อกซฟอร์ดจึงมีการถ่ายเทหนังสือวิชาการเก่าที่มีเนื้อหาล้ำสมัยออกจากห้องสมุดทุก ๆ ปี แล้วเอาหนังสือใหม่ที่ผ่านการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยเข้าไปแทน

อ็อกซฟอร์ดไม่ได้เน้นปริมาณหนังสือว่าจะต้องมากที่สุด แต่มุ่งเน้นคุณภาพของหนังสือที่นำเข้ามาเก็บในห้องสมุด ตามข้อมูลมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดมีหนังสือไม่ต่ำกว่า ๑๐ ล้านเล่ม หนังสือเหล่านี้ล้วนแต่ผ่านการคัดเลือกอย่างดี มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้นักศึกษาได้ค้นอ่านข้อเขียนของนักวิชาการระดับโลก หนังสือไหนที่มีชื่อเสียงล้วนแต่มีให้ค้นอ่านที่อ็อกซฟอร์ด ถึงไม่มีสำนักหอสมุดก็สามารถขอยืมจากภายนอกมาให้อ่านได้ นอกจากนี้ ยังมีสาระสังเขป (abstract) วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเด่นๆ จากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงต่างๆ ทั่วโลกให้นักศึกษาได้ค้นคว้าศึกษาและยังมีระบบอำนวยความสะดวก กล่าวคือมีเจ้าหน้าที่ไว้ช่วยบริการให้นักศึกษาและครูอาจารย์ค้นคว้าทำวิจัยได้อย่างรวดเร็วด้วย

แม้ว่าการใช้ชีวิตเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดจะได้ชื่อว่าเครียด แต่ก็มีสิ่งอำนวยความสะดวกหลายอย่าง บุตรนักศึกษาของมหาวิทยาลัย อ็อกซฟอร์ดสามารถช่วยได้ส่วนลดจากการซื้อสินค้าตามร้านต่างๆ หลายรายการถ้าหากใช้ซื้อสินค้าที่ตั้งอยู่ในเมืองอ็อกซฟอร์ด ลดค่าตัวเข้าชมการแสดงหรือละเล่นต่าง ๆ ได้ส่วนหนึ่ง

สถานที่เล่นกีฬาซึ่งมหาวิทยาลัยเตรียมไว้ให้นักศึกษาปรกติจะได้มาตรฐานโอลิมปิก เช่น สนามเล่นฟุตบอล สนามเล่นสควอช สระว่ายน้ำ สถานที่สำหรับฝึกพายเรือของวิทยาลัยต่างๆ สนามฝึกแบดมินตัน สนามฝึกเทนนิส สนามฝึกคริกเกต นอกจากนี้ ยังมีสำนักหรือกลุ่มผู้ฝึกมวยจีน อันได้แก่มวยไท่เก๊ก (Tai Chi Chuan) เพลงมวยหย่งชุน (Wing Chun Kung Fu) ซึ่งแตกแขนงมาจากเส้าหลินได้ จัดกิจกรรมกันเป็นระยะ ๆ เพื่อดึงดูดให้นักศึกษาเข้าร่วม

โรงเรียนมัธยมอีตัน

อีตันหรืออีตันคอลเลจเป็นโรงเรียนประจำของเด็กชายอายุระหว่าง ๑๓-๑๘ ปี พระเจ้ากรุงอังกฤษ เฮอร์รี่ ๖ ทรงตั้งขึ้นในปี คศ. ๑๔๔๐ ชื่อเป็นทางการว่า "The King's College of Our Lady of Eton besides Wyndsor" ส่วนใหญ่จะเรียกกันว่า "อีตัน" เฉยๆ เพราะตั้งอยู่ในตำบลอีตัน ใกล้ ๆ พระราชวังวินด์เซอร์ ไม่ห่างจากกรุงลอนดอนนัก พอตั้งขึ้นมาจนอายุจวนจะครบหกร้อยปีแล้ว ชื่อเสียงของอีตันก็พุ่งพรวดในฐานะยอดโรงเรียนอันดับหนึ่งของอังกฤษ ตามมาติดๆ ด้วย Harrow ผู้ที่จบจากสองโรงเรียนนี้ แต่ละปีสามารถเข้ามหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ด เคมบริดจ์ได้เป็นจำนวนและสัดส่วนสูงกว่าโรงเรียนด้วยทั่วไปมาก ขณะนี้อีตันมีนักเรียนประมาณ ๑,๓๐๐ คนซึ่งนับว่ามากเมื่อเทียบขนาดกับโรงเรียนมัธยมทั่ว ๆ ไป ใน ๓๐๐-๔๐๐ ปีแรก ๆ ซึ่งแต่ละปีจะมีนักเรียนประมาณ ๒๐๐ คน

รัชกาลที่ ๖ ทรงตั้งวิชาวุฒิชัยตามแบบอินเดีย พระราชอนุชาคือพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ทรงไปเรียนที่อินเดีย ทั้งวิชาวุฒิชัยและอินเดียเป็นโรงเรียนราษฎร์ ที่เรียกว่า Public School คำว่า Public แปลว่า ประชาชน ไม่ใช่รัฐบาล แต่วัตถุประสงค์ในการตั้งนั้นน่าจะต่างกัน เพราะในหลวงรัชกาลที่ ๖ ทรงแถลงว่า

“... สำหรับโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ข้าพเจ้าไม่เป็นที่หวังการปั้นนักเรียนชั้นมัธยมให้เป็น เทวดาเหมือนกันหมดทุกคนได้คะแนนกันคนละหลายพันคะแนน เท่ากับการสร้างเด็กหนุ่มที่ขยันขันแข็งและ สะอาดทั้งทางร่างกายและจิตใจ เตรียมพร้อมที่จะรับภาระต่างๆ ซึ่งจะมีมาในอนาคต ข้าพเจ้าไม่ต้องการ นักเรียนตัวอย่างที่สอบไล่ได้คะแนนชั้นเกียรตินิยมทุกครั้ง ข้าพเจ้าไม่ต้องการตำราเรียนที่เดินได้ ข้าพเจ้า อยากได้เยาวชนที่เป็นสุภาพบุรุษ ชื่อสัตย์สุจริต มีอุปนิสัยใจคอดี ข้าพเจ้าจะไม่โศกเศร้าเลย ถ้าเจ้ามารายงาน ว่า เด็กคนหนึ่งเขียนหนังสือไม่คล่อง คิดเลขซ้นไม่เป็นและไม่รู้วิชาเรขาคณิตเลย ถ้าข้าพเจ้ารู้ว่า เด็กคนนั้น ได้ศึกษาพอที่จะรู้ว่าความเป็นผู้ชายคืออะไร และขี้แยคืออะไร ข้าพเจ้าไม่อยากจะยิน "คนฉลาด" บ่นอีกว่า "ปัญหาท่วมหัวเอาตัวไม่รอด" สิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการในโรงเรียนมหาดเล็กหลวง คือ ให้การศึกษา เป็นเครื่อง ทำให้เด็กเป็นเยาวชนที่น่ารักและเป็นพลเมืองดี ไม่ใช่ทำลายบุคลิกภาพเสียหายหมดโดยบรรทุกลูกสูตรและระบบ ต่างๆ ลงไป ข้าพเจ้าต้องการให้การศึกษาเป็นสิ่งที่งดงามจนทำให้เด็กที่ออกไปแล้ว หวนกลับมาคิดถึงในวัน ข้างหน้าด้วยความภาคภูมิใจ ...”

ข้อมูลจากเว็บไซต์ของ Eton College

Eton's Aims

Eton is a full boarding school committed to:

- promoting the best habits of independent thought and learning in the pursuit of excellence;
- providing a broadly-based education designed to enable all boys to discover their strengths, and to make the most of their talents within Eton and beyond;
- engendering respect for individuality, difference, the importance of teamwork and the contribution that each boy makes to the life of the school and the community;
- supporting pastoral care that nurtures physical health, emotional maturity and spiritual richness;
- fostering self-confidence, enthusiasm, perseverance, tolerance and integrity.

The Five Year Structure

Eton is divided into five year-groups called blocks, from F (Year ๙) to B (Year ๑๓). There are ๓๕ schools (lessons) a week in which formal teaching takes place, but almost all boys have some reading schools (free periods). Boys are taught in divisions (sets, classes or forms) normally containing about ten or twelve boys of broadly similar ability in the case of specialists (C and B blocks, the sixth-form) and about twenty in the case of non-specialists (F, E and D blocks, the first three years).

An Outline of the Eton Block Structure

Block Name	Academic Scope
F	A foundation programme with very little choice other than which of two modern foreign languages to take and whether to take up or continue with classical Greek
E	The first GCSE year during which a boy studies in ୧୦ subject-groups towards ୧୧ GCSEs (English producing two GCSEs)
D	The second GCSE year when a boy may if he wishes reduce his studies to ୫ subject-groups subject to certain constraints
C	The AS-level year when most boys study towards ୫ AS levels; some modern languages and music take the Pre-U
B	The A-level year when most boys apply to university (at the start), then take their final A levels

In each block, a programme of regular out-of-school work (Extra Works, EW) is laid down. Division masters set this work well in advance of the due date, thus encouraging boys to plan their own free time in an effective and responsible manner. Division masters keep House Masters and Tutors informed of boys' progress by providing Non-Specialists with order cards every few weeks and Specialists with interim reports in the middle of each half. In addition Trials (i.e. internal examinations) take place at the end of the Michaelmas and Summer halves; boys are examined in all their main subjects other than those in which they are being externally examined that half.

Help is available at the Learning Centre for boys with specific learning difficulties. All boys are screened during their first half, and any whose results raise cause for concern are re-assessed and, where appropriate, given extra help. Boys whose learning difficulties emerge later are referred to the Centre by their house masters. Help ranges from group spelling and comprehension classes to individual tuition in a range of study skills

The Head Master is A R M Little. He was educated at Eton (୧୯୬୩-୭୩) and at Corpus Christi College, Cambridge. Following headmasterships at Chigwell School (୧୯୮୫-୯୬) and Oakham School (୧୯୯୬-୨୦୦୬), Tony Little was appointed to Eton in ୨୦୦୬. Contacts: Head Master, Eton College, Windsor SL୫ ୬DW Telephone: ୦୧୭୫୩ ୬୩୧୧୩୧. Fax: ୦୧୭୫୩ ୬୩୧୧୩୫. The Head Master's Secretary is Mrs Vicki Keppel, email: v.keppel@etoncollege.org.uk.

Dr. Bob Stephenson joined the Eton staff as an assistant Master in ୧୯୮୩ following a period of doctoral and postdoctoral research in the field of psychopharmacology. He has held the positions of Head of Biology, Head of Science, House Master, Senior Tutor and was appointed to the position of Lower Master (Deputy Head) in ୨୦୦୩. The Lower Master deputises for the Head Master in his absence, oversees the School's pastoral policy, manages boarding and welfare and is directly responsible for all boys in the Lower School (E and F Blocks).

The Director of Curriculum is Gerard Evans. He was educated at Uppingham and Balliol College, Oxford, where he read Modern Languages. After graduating in ୧୯୬୦ he spent seven years as an insurance broker in the City of London before taking up a post as a schoolmaster at Cheltenham College. He came to Eton in ୧୯୬୩. He was Head of Modern Languages (୧୯୬୩ - ୧୯୮୩) and Universities Officer (୧୯୮୩ - ୧୯୯୯). The role of the Director of Curriculum is to oversee the very broad educational programme that the school offers its boys. The curriculum is seen to encompass not only the academic but also those many other activities, particularly in the areas of sport, music and drama, which are integral to boys' lives.

The Director of School Administration and IT is Dr Percy Harrison. He studied Physics at St. John's College, Oxford, leaving with a doctorate in Theoretical Physics. He arrived at Eton in ୧୯୬୯ and has previously served as Head of Physics (୧୯୬୯ - ୧୯୯୧) and Head of Science (୧୯୯୧ - ୧୯୯୯). The Director of School Administration and IT oversees the long-term planning of the school year; this culminates in the publication of *Fixtures* - the booklet which contains a diary of school events, together with the list of boys and staff and other information essential to the day-to-day operation of a large and busy school. He also oversees the internal and external websites, which carry much of the same information in electronic form, as well as more general information about the workings of the school, its procedures and policies. On the IT side, he is responsible for the management of the computer network used by boys, teaching and administrative staff, and of the helpdesk which exists to sort out staff and boys' computer problems. He is also responsible for the strategic development of the data systems used to manage admissions, to monitor and report on academic progress, to organise sporting and other fixtures and for a range of other administrative functions.

ภาคผนวก ข

การจัดการศึกษาของไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

ที่มาข้อมูล รศ.รสสุคนธ์ มกรมณี สถานการณ์การศึกษาไทยเปรียบเทียบกับนานาชาติ [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <http://www.gotoknow.org/blogs/posts/๘๑๐๒๓?> (วันที่ค้นข้อมูล ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕)

สภาวะด้านการศึกษา

โอกาส ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วมทางการศึกษา ในระดับประถมศึกษา ไทยมีอัตราส่วนนักเรียนต่อประชากรสุทธิร้อยละ ๘๘ แต่ในระดับมัธยมศึกษาอัตราการเข้าเรียนสุทธิของไทยยังต่ำคือร้อยละ ๖๔ ต่ำกว่า**มาเลเซีย** (ร้อยละ ๗๖) และ**เวียดนาม** (ร้อยละ ๖๙) ขณะที่ประเทศในกลุ่ม OECD (กลุ่มประเทศพัฒนาอุตสาหกรรม) อัตราการเข้าเรียนสุทธิส่วนใหญ่สูงกว่าร้อยละ ๙๐

ถ้าคิดเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อัตราการเข้าเรียนของไทยยังมีแค่ร้อยละ ๕๕ ต่ำกว่า**เวียดนาม** และ**มาเลเซีย** และต่ำกว่าประเทศในกลุ่ม OECD ที่อัตราส่วนสูงถึงร้อยละ ๑๐๐

อัตราการคงอยู่ของนักเรียน ๒ ปีสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับของไทย (มัธยมศึกษาปีที่ ๒-๓) มีร้อยละ ๘๐ คล้ายกับ**เวียดนาม** ซึ่งแสดงว่ามีเด็กไทยที่เรียนไม่จบการศึกษาภาคบังคับถึงร้อยละ ๒๐

ในระดับมัธยมศึกษาอัตราการเข้าเรียนค่อนข้างสูง แต่อัตราจบการศึกษาต่ำลงเพราะสภาพปัญหาของชีวิตและสังคมที่อึดอัด ขาดแคลนและปัญหาอื่น ๆ ทำให้มีเยาวชนที่เรียนไม่จบชั้นมัธยมศึกษาอยู่มาก เมื่อจำแนกตามหลักสูตร **ประเทศไทย** จัดหลักสูตรมัธยมศึกษา สายสามัญ ถึงร้อยละ ๗๒.๘ สายอาชีพ ร้อยละ ๒๗.๒ ทั้งๆที่ระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่และตลาดแรงงานต้องการสายอาชีพมากกว่าที่ผลิตได้ ประเทศที่จัดหลักสูตรมัธยมศึกษาสายอาชีพได้มากเกินร้อยละ ๖๐ ได้แก่ **สหราชอาณาจักร ฟินแลนด์และออสเตรเลีย**

อัตราการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาของไทย แม้จะค่อนข้างสูง เพราะคนที่ผ่านการเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่เข้าสู่มหาวิทยาลัยมากกว่าออกไปทำงาน แต่ส่วนใหญ่เป็นอุดมศึกษาที่เน้นทฤษฎีเป็นฐานถึงร้อยละ ๘๓ เน้นการปฏิบัติ/วิชาชีพ เพียงร้อยละ ๑๗ ตรงข้ามกับ**มาเลเซีย เกาหลีใต้ และนิวซีแลนด์** ที่เยาวชนเลือกเรียนโปรแกรมเน้นการปฏิบัติ/วิชาชีพมากกว่าร้อยละ ๔๐

ความเสมอภาคระหว่างเพศ / ชนชั้น

ใน**ประเทศไทย**ไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศในการเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษามีหญิงเข้าเรียนมากกว่าชายเล็กน้อย เช่นเดียวกับในอีกหลายประเทศที่ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการศึกษาเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามประเทศไทยมีความแตกต่างระหว่างชนชั้นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน กลุ่มคนมีรายได้ต่ำ/คนจนมีโอกาสดำเนินการศึกษาต่ำกว่า แม้รัฐบาลจะจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานแบบไม่คิดค่าใช้จ่าย แต่คนจนก็ยังขาดแคลนค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่ากินอยู่ รวมทั้งปัญหาระบบโรงเรียนที่สอน/สอบแบบมาตรฐานเดียว เน้นการแพ็คคัตออกและปัญหาทางสังคมด้านต่างๆทำให้ลูกคนจนหรือเด็กที่มีต้องประสบปัญหาด้านชีวิตและสังคมทำให้ยากต่อการที่จะเรียนได้เรียนต่อถึงมัธยมศึกษาตอนปลายได้

การมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาโดยภาคเอกชน สถานศึกษาเอกชนของไทยมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยมากทุกระดับการศึกษา ในระดับประถมศึกษาภาคเอกชนมีสัดส่วนร้อยละ ๑๖.๒ ของนักเรียนทั้งหมดระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ ๙.๓ และ ๑๓.๕ ตามลำดับ และระดับอุดมศึกษา ร้อยละ ๑๘.๓ ในขณะที่ในประเทศอื่นๆ เช่น **สหราชอาณาจักร ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย เกาหลี และญี่ปุ่น** สถาบันการศึกษาโรงเรียนเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาค่อนข้างสูง ทำให้มีการแข่งขันและนักเรียนนักศึกษาามีทางเลือกเพิ่มขึ้น

ตัวแปรด้านคุณภาพการศึกษา

อัตราส่วนนักเรียนต่อครูของไทย ระดับประถมศึกษามีอัตราส่วน ๑๙:๑ เทียบกับจำนวนผู้เรียน สูงกว่า**สหรัฐอเมริกา ฟินแลนด์ จีน และนิวซีแลนด์** อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับมัธยมศึกษาของไทย ๒๓:๑ สูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศรายได้ปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ย ๒๐:๑ และ OECD ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ๑๓.๔ สถิติอัตราส่วนนักเรียนต่อครูของไทยข้างต้นเป็นแค่ค่าเฉลี่ยทางสถิติในสภาพเป็นจริงมีปัญหาขาดครูในหลายพื้นที่เนื่องจากในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา มีการจ้างครูทดแทนอัตราเกษียณน้อยมากทั้งมีปัญหาค่าใช้สิทธิพลแสนสายการเมืองดึงครูไปช่วยราชการอื่นอยู่มาก และปัญหาการที่ผู้บริหารไม่ได้สอนหรือสอนน้อยมาก แต่นับรวมในสถิติครูด้วย

ขนาดชั้นเรียนของไทย ประถมศึกษา ๒๓ คน ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศรายได้ปานกลางคือ ๒๘ คนและใกล้เคียงกับกลุ่มประเทศ OECD คือ ๒๒ คน แต่นี้เป็นตัวเลขเฉลี่ยทั้งประเทศ ซึ่งรวมโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนแต่ละชั้นน้อย ความเป็นจริงคือในโรงเรียนขนาดกลางและใหญ่ของไทยนั้นชั้นเรียนใหญ่กว่าตัวเลขเฉลี่ยทั้งประเทศมาก **ค่าเฉลี่ยชั้นเรียนมัธยมศึกษาไทยมีขนาด ๓๖ คน** สูงกว่าค่าเฉลี่ยกลุ่มประเทศรายได้ปานกลางเล็กน้อยคือ ๓๔ แต่สูงกว่ากลุ่มประเทศ OECD ที่มีค่าเฉลี่ย ๒๔ คนมาก ในความเป็นจริงมีโรงเรียนไทยหลายโรงเรียนที่ชั้นเรียนมีขนาด ๔๐-๕๐ คน ทั้งครูที่สอนชั้นมัธยมศึกษาของไทยก็มีอัตราเงินเดือนเท่ากับครูที่สอนชั้นประถม ขณะที่ประเทศอื่นเงินเดือนต่างกันครูที่สอนชั้นมัศึกษามักมีคุณวุฒิสองเท่า เช่นจบสาขาโดยตรงกับวิชาที่สอนและจบปริญญาโทและได้อัตราเงินเดือนสูงกว่าครูที่สอนชั้นประถมศึกษา

ชั่วโมงการสอนของครูไทยมีค่าเฉลี่ย ๘๐๐-๑,๑๐๐ ชั่วโมงต่อปี มากกว่าประเทศส่วนใหญ่และมากกว่ากลุ่ม OECD ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ๘๐๓ ชั่วโมงต่อปี ซึ่งสะท้อนว่าการสอนมากชั่วโมงไม่เกี่ยวกับการเรียน เก่งขึ้น ส่วน**เงินเดือนครูไทย**ขึ้นต้นเมื่อคิดปรับด้วยค่าครองชีพของแต่ละประเทศแล้วต่ำกว่าค่าเฉลี่ยกลุ่มประเทศรายได้ปานกลางและต่ำกว่ากลุ่มประเทศ OECD ๔-๕ เท่า แต่เงินเดือนขั้นสูงสุดของครูไทยเมื่อปรับค่าครองชีพแล้วสูงกว่าประเทศรายได้ปานกลาง เช่น**มาเลเซีย อินเดีย** และใกล้เคียงกับประเทศ**ฟินแลนด์ นิวซีแลนด์** ความแตกต่างที่น่าสังเกตคือ ประเทศอื่นให้เงินเดือนครูขึ้นต้นสูงและเมื่อทำงานไปแล้วเงินเดือนจะค่อย ๆ ขึ้นไม่มากนัก แต่ของไทยเงินเดือนครูอาวุโสกลับขึ้นไปสูงต่างจากครูขึ้นต้นมาก ความหมายคือ ทำให้คนจบใหม่ๆ ไม่ค่อยมีแรงจูงใจที่จะมาทำอาชีพครูหรือต้องดิ้นรนหารายได้เสริม

คุณภาพการศึกษาของต่างประเทศ

คุณภาพการศึกษาของต่างประเทศต่าง ๆ น่าจะพิจารณาได้จากโครงการประเมินผลนักเรียนระหว่างชาติ (PROGRAMME FOR INTERNATIONAL STUDENT ASSESSMENT-PISA) ที่องค์กรเพื่อการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจและการพัฒนา(OECD) ได้จัดทำขึ้นเพื่อเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนของประเทศสมาชิกและประเทศรายได้ปานกลางจำนวนหนึ่งรวมทั้งไทยในวิชาสำคัญๆ เช่นการอ่าน

คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การประเมินตามโครงการนี้คำนึงถึงภูมิหลังและบริบทของนักเรียนในแต่ละประเทศและใช้ภาษาแม่ของนักเรียนแต่ละประเทศ มุ่งตั้งคำถามให้นักเรียนช่วงวัย ๑๕ ปี ซึ่งถือว่าเป็นวัยที่ได้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๙ ปี(เทียบกับไทยคือมัธยม ๒-๓) มาเกือบปีสุดท้ายแล้ว ประยุกต์ใช้ความรู้ในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์แก้ปัญหามากกว่าเน้นการสอบเชิงจดจำเนื้อหาตามหลักสูตร

PISA นี้เริ่มทดสอบครั้งแรกในปี ค.ศ.๒๐๐๐ และทำทุก ๓ ปี นอกจากการทดสอบแล้วยังมีการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ผลด้วย การวัดผลใช้เกณฑ์เป็นระดับความรู้ความสามารถในการใช้งานได้ (LITERACY) ตั้งแต่ระดับ ๑ คือต่ำกว่าการใช้งาน ระดับ ๒ พอใช้ได้ ไปจนถึงระดับ ๕-๖ ซึ่งถือว่ามีสมรรถนะขั้นสูง โครงการประเมินผล PISA มีส่วนทำให้ประเทศที่นักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยได้ต่ำกว่าประเทศอื่นเกินคาด เช่น **สหรัฐฯ** ต้องพยายามปรับปรุงปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่

ประเทศที่นักเรียนสอบได้ดีติดอันดับใน ๑๐ อันดับแรกมีหลายประเทศ เช่น **ฟินแลนด์ เกาหลีใต้ สาธารณรัฐเช็ก** ที่ใช้งบประมาณเพื่อการศึกษาต่อหัวนักเรียนต่ำกว่าสหรัฐฯ โดยเฉพาะสาธารณรัฐเช็กนั้นใช้งบประมาณต่อหัวนักเรียนเพียง ๑ ใน ๓ ของสหรัฐฯ แต่ใช้งบประมาณได้มีประสิทธิภาพสูงกว่าสหรัฐฯ ซึ่งได้อันดับที่ ๒๔ จาก ๒๙ ประเทศที่มีการทดสอบในปี ค.ศ. ๒๐๐๓

การทดสอบประเมินผลของ PISA ครั้งที่๓ในปี ๒๐๐๖ ใน ๓ วิชา คือคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การอ่าน ได้ขยายไปสู่ประเทศรายได้ปานกลางหลายประเทศ ได้ผลใกล้เคียงกับปี ๒๐๐๓ คือ ๒๐ อันดับแรกอยู่ในประเทศเดิม ๆ มี **ไต้หวัน** ติดอันดับ ๑ ในวิชาคณิตศาสตร์(และที่ ๔ วิชาวิทยาศาสตร์) **ฟินแลนด์** ยังได้ที่ ๑ วิชาวิทยาศาสตร์ และที่ ๒ ในวิชาคณิตศาสตร์และการอ่าน ขณะที่ **เกาหลีใต้** ได้ที่ ๑ ในวิชาการอ่าน ได้ที่ ๔ วิชาคณิตศาสตร์ **ฮ่องกง** ติดอยู่ใน ๓ อันดับแรกทั้ง ๓ วิชา **จีน** และ **เวียดนาม** ไม่ได้เข้าร่วมโครงการทดสอบนี้ ขณะที่ **ไทย** ได้คะแนนเฉลี่ยอันดับค่อนข้างท้าย คือลำดับที่ ๔๐ กว่า ๆ จาก ๕๗ ประเทศ และมีนักเรียนไทยส่วนน้อยมาก (เช่นกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนสาธิต) ที่ทำคะแนนได้ระดับสูงหน่อย แต่นักเรียนไทยส่วนใหญ่ทำได้แค่ระดับต้นๆ (ต่ำกว่าระดับ ๑-๒) โดยเฉพาะเรื่องทักษะการอ่าน (ภาษาไทย) ที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการไปเรียนวิชาอื่นต่อ

การทดสอบประเมินโครงการ PISA ครั้งล่าสุดปีค.ศ.๒๐๐๙ (พ.ศ.๒๕๕๒) นักเรียนไทยได้คะแนนเฉลี่ยและลำดับต่ำกว่าจากปี ค.ศ. ๒๐๐๐ ทั้ง ๓ วิชา ขณะที่บางประเทศ เช่น **เกาหลีใต้ โปแลนด์ ฯลฯ** ที่ได้ลำดับอยู่สูงกว่าไทยอยู่แล้วทำได้ดีขึ้นอีก ไทยได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละวิชาอยู่เพียง ๔๑๗ - ๔๒๑ คะแนน ในขณะที่นักเรียนในทีกลุ่มประเทศ OECD (รวม **เกาหลีใต้**) และ **จีน-ฮ่องกง-จีน-ไทเป** ได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ๕๐๐ คะแนน นักเรียนไทยส่วนใหญ่มีสมรรถนะเพียงระดับ ๑ และ ๒ ซึ่งเป็นระดับต่ำสุด(ระดับ ๑ ถือว่าต่ำกว่าระดับมีความรู้พอเพียง ระดับ ๒ ถือว่าพอใช้ได้) ในขณะที่นักเรียนส่วนใหญ่ของประเทศที่ได้คะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าไทยได้ระดับสมรรถนะสูงจากระดับ ๓ ขึ้นไปถึงระดับ ๕-๖ คือระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์แก้ปัญหาได้

บริษัทที่ปรึกษา MCKINSEY ผู้ได้รับมอบหมายให้ทำวิจัยเพื่อหาคำอธิบายว่า ทำไมนักเรียนบางประเทศ เช่น **ฟินแลนด์** จึงเรียนในสาขาวิชาสำคัญที่ PISA ใช้ทดสอบได้ดีกว่าประเทศอื่น ๆ ได้ทำรายงานเรื่อง WHAT WORKS IN EDUCATION โดยสรุปว่า มี ๓ ปัจจัยที่สำคัญ คือ

๑. การที่ **ฟินแลนด์** มีครูที่มีคุณภาพสูง(จบปริญญาโท) สำหรับโรงเรียนขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ

๒. มีการฝึกอบรมครูที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

๓.มีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีที่สุดแก่นักเรียนทุกคนอย่างเสมอหน้ากัน พัฒนาโรงเรียนและนักเรียนที่เรียนซ้ำให้มีคุณภาพสูงใกล้เคียงกันให้มากที่สุด

การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัยไทยยังอยู่ในลำดับต่ำกว่าหลายประเทศในภูมิภาคเอเชียด้วยกันทั้งญี่ปุ่น จีน-ฮ่องกง จีน-ไทเป(ไต้หวัน) สาธารณรัฐประชาชนจีน และสิงคโปร์

งบประมาณและค่าใช้จ่ายทางการศึกษา

ประเทศไทย มีสัดส่วนงบประมาณด้านการศึกษาต่องบประมาณแผ่นดินทั้งหมด (ปีพ.ศ. ๒๕๔๘)ร้อยละ ๒๕.๐ ใกล้เคียงมาเลเซีย (ร้อยละ ๒๕.๒) แต่สูงกว่าหลายประเทศในกลุ่ม OECD โดยเฉพาะญี่ปุ่น และเยอรมัน ส่วนอัตราส่วนงบประมาณการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของไทยเฉลี่ยร้อยละ ๔.๓ สูงกว่าหลายๆ ประเทศ เช่นรัสเซีย อินเดีย (ร้อยละ ๓.๖ เท่ากัน) และโดยเฉพาะสูงกว่าญี่ปุ่น (ร้อยละ ๓.๖) ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาต่อนักเรียนรายหัว ในระดับประถมศึกษา ไทยสูงกว่าเพื่อนบ้านหลายประเทศ เช่นมาเลเซีย และฟิลิปปินส์ แต่ต่ำกว่าเกาหลีและทุกประเทศในกลุ่ม OECD งบประมาณในการวิจัยของไทยยังมีสัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ(GPD)ที่ต่ำและมีนักวิจัยต่อจำนวนประชากรต่ำกว่าประเทศในกลุ่ม OECD มาก

ดัชนีการศึกษา (Education Index) เป็นดัชนีหนึ่งที่ UNDP นำไปใช้ในคำนวณภาพรวมดัชนีการพัฒนามนุษย์ ดัชนีการศึกษาคำนวณจากอัตราการรู้หนังสือของผู้ใหญ่สัดส่วนของเด็กวัยเรียนที่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา สถิติในปี ๒๕๕๑ ดัชนีการศึกษาไทยอยู่อันดับที่ ๖๘ ค่อนข้างไปทางต่ำเท่ากับอัลบาเนีย ซีเชลส์ และเวเนซุเอล่า

ส่วนดัชนีอัตราการรู้หนังสือของประชากร (Literacy Rate) ของไทยอยู่อันดับที่๗๖ นับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ เมื่อเทียบกับขนาดและสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศไทยกับประเทศอื่นๆ สถิติของ IMD รายงานว่าประชากรไทยอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ที่ไม่รู้หนังสือมีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๔.๗ ของประชากรทั้งหมดในปี ๒๕๔๕ เป็นร้อยละ ๗.๔ ในปี ๒๕๕๐ และผู้อำนวยการใหญ่องค์การยูเนสโก กล่าวบรรยายวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๒ ว่า ผู้ใหญ่ไทยที่ไม่รู้หนังสือมีมากกว่า ๓ ล้านคน

สถิติข้อมูลส่วนใหญ่คือสถิติในปี ๒๕๕๐-๒๕๕๓ ได้มาจากเว็บไซต์ของหน่วยงานเช่น IMF WORLD BANK, CIA FACT BOOK, WIKIPEDIA และแหล่งต่างๆ สถิติจำนวนหนึ่งอ้างอิงไว้ในสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สภาวะการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. ๒๕๕๐ สกศ.๒๕๕๒

สถานการณ์การศึกษาไทยเปรียบเทียบกับนานาชาติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบให้ รศ. สุรศักดิ์ หลาบมาลา และ รศ.. รสสุคนธ์ มกรมณี ทำการสังเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทางการศึกษาระดับนานาชาติ โดยมีประเทศไทยเป็นประเทศแกนกลาง เพื่อให้มีข้อมูลสำหรับใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนการวางแผนและการกำหนดนโยบายด้านการศึกษา เพื่อนำไปเผยแพร่ และใช้เป็นเอกสารในการศึกษาและอ้างอิง ตลอดทั้งเป็นข้อมูลในการดำเนินงานตามโครงการ World Education Indicators ต่อไป เอกสารทั้ง ๓ เล่ม ที่ใช้ในการสังเคราะห์เป็นเอกสารของ UNESCO Institute for Statistics (UIS), Montreal, Canada ปี ค.ศ. ๒๐๐๖ คือ

๑. Education Counts, Benchmarking Progress in ๑๙ WEI Countries, World Education Indicators-๒๐๐๖ ข้อมูลในเล่มนี้มาจากประเทศในกลุ่ม WEI , OECD และ นอกกลุ่ม OECD บางประเทศ

๒. Global Education Digest ๒๐๐๖, Comparing Education Statistics Across the World ข้อมูลในเล่มนี้มาจาก ๒๐๗ ประเทศ

๓. Teachers and Educational Quality: Monitoring Global Needs for ๒๐๑๕ ข้อมูลในเล่มนี้มาจาก ๒๐๓ ประเทศ

ในการดำเนินงานนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้กำหนดประเทศเป้าหมายเพื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย คือ จีน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ซึ่งอยู่ในกลุ่ม WEI และ ออสเตรเลีย แคนาดา ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เกาหลี นิวซีแลนด์ สวีเดน สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา ซึ่งอยู่ในกลุ่ม OECD อย่างไรก็ตาม ในบางรายการ ประเทศที่กล่าวมาแล้วไม่ให้ข้อมูล คณะผู้สังเคราะห์จึงนำเสนอตารางจากประเทศที่มีข้อมูลอยู่ โดยเลือกประเทศที่คุ้นเคยกับไทยหรือมีข้อมูลที่น่าสนใจ เช่น กัมพูชา ลาว บราซิล คิวบา อาร์เจนตินา และรัสเซีย เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นข้อมูลเพิ่มเติมและเปรียบเทียบได้ สำหรับหัวข้อในเอกสารดังกล่าวมีดังนี้.

๑. ระบบการศึกษาเปรียบเทียบ ระบบการศึกษา

การศึกษาก่อนวัยเรียน การศึกษาขั้นพื้นฐาน ความคาดหวังทางการศึกษา จำนวนโรงเรียนของรัฐและเอกชน รูปแบบการเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ความเสมอภาคทางเพศ ความทั่วถึงของการศึกษา การตกซ้ำชั้น ผู้สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย การอุดมศึกษา ความคาดหวังทางการศึกษา ความเสมอภาคทางเพศ ความทั่วถึงของการศึกษา ร้อยละของนักศึกษาในสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน นักศึกษาเรียนในต่างประเทศ ร้อยละของนักศึกษาสำเร็จระดับอุดมศึกษา เพศหญิงสำเร็จอุดมศึกษา สาขาที่เรียน การศึกษาผู้ใหญ่ ร้อยละของผู้ใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาแต่ละระดับ ร้อยละของผู้ใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาแต่ระดับจำแนกตามเพศ งบประมาณทางการศึกษา ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของภาครัฐและเอกชน ร้อยละของค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของภาครัฐ จำแนกตามระดับการศึกษา ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาคิดเป็นร้อยละของค่าใช้จ่ายของประเทศ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาคิดเป็นร้อยละของ GDP ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษา ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษาเปรียบเทียบกับระดับประถมศึกษา การจัดสรรงบประมาณหมวดงบดำเนินการ และงบลงทุน

๒. สภาวะการณ์ครูเปรียบเทียบ

ครูและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ คาดการณ์ประชากรวัยเรียนระหว่าง ค.ศ.๒๐๑๐-๒๐๑๕ จำนวนนักเรียน อัตราการอยู่รอดและความเสมอภาคทางเพศของนักเรียน อัตราส่วนนักเรียนต่อครู ขนาดของชั้นเรียน จำนวนเวลาเรียนต่อปี จำนวนชั่วโมงสอนของครูต่อปี อัตราเงินเดือนครู สภาพอุปสงค์และอุปทานของครูทั่วโลก การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียน การเปลี่ยนแปลงจำนวนครู ค.ศ. ๑๙๗๑-๒๐๐๔ อายุของครู คาดการณ์ความต้องการครูใน ค.ศ. ๒๐๑๐ และ ๒๐๑๕ คุณวุฒิ คุณภาพและการฝึกหัดครู ครูและคุณวุฒิขั้นต่ำ ระดับการศึกษาของครู การวัดทักษะวิชาการของครู การพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ปริมาณ และคุณภาพครูที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ การสรรหาครูและวุฒิของครู ความสมดุลระหว่างการบรรจุครูและสภาพการทำงาน บทสรุป

๓. บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับประเทศไทย

ประเด็นเพื่อการอภิปราย ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาไทยในภาพรวม
ความก้าวหน้าทางการศึกษาในกลุ่ม WEI ๑๙ ประเทศ การอุดมศึกษาและการเพิ่มพูนความรู้ ครู คุณภาพ
การศึกษา และความต้องการครูใน พ.ศ. ๒๕๕๘ ปัญหาของครูไทยในปัจจุบัน

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

เอกสารเรื่อง การสังเคราะห์เปรียบเทียบสถานการณ์การศึกษาไทยกับนานาชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยใช้ข้อมูลทางการศึกษาระดับนานาชาติในเอกสารของ UNESCO Institute for Statistics (UIS) จำนวน ๓ เล่มคือ ๑) Education Counts, Benchmarking Progress in ๑๙ WEI Countries, World Education Indicators - ๒๐๐๖ ๒) Global Education Digest ๒๐๐๖, Comparing Education Statistics Across the World และ ๓) Teachers and Educational Quality: Monitoring Global Needs for ๒๐๑๕ ซึ่งมีข้อมูลที่รวบรวมจาก ๒๐๗ ประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้กำหนดประเทศเป้าหมายสำหรับนำมาเปรียบเทียบกับประเทศไทย ประกอบด้วยกลุ่ม WEI ได้แก่ จีน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และกลุ่ม OECD ได้แก่ ออสเตรเลีย แคนาดา ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เกาหลี นิวซีแลนด์ สวีเดน สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ ในรายการที่ประเทศดังกล่าวไม่ให้ข้อมูล จะใช้ข้อมูลจากประเทศที่คุ้นเคยกับไทยเพื่อให้สามารถเปรียบเทียบได้ รวมทั้งกล่าวถึงประเทศอื่นๆ ซึ่งมีข้อมูลที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาไทยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมยิ่งขึ้น เช่น เวียดนาม รัสเซีย เป็นต้น

ในการนำเสนอ นั้น คณะผู้สังเคราะห์ได้จัดทำตารางขึ้นใหม่จากข้อมูลเดิมเพื่อให้ประเทศไทยเป็นแกนเปรียบเทียบ ความถูกต้องของข้อมูลจึงเป็นเรื่องของประเทศเจ้าของข้อมูลนั้นๆ การนำข้อมูลมาใช้จึงเป็นการพิจารณาในภาพรวมมากกว่าข้อมูลแยกแต่ละรายการ โดยสามารถให้สารสนเทศในปริมาณที่เป็นประโยชน์เพียงพอต่อการวางแผนและการกำหนดนโยบายทางการศึกษาได้

ระบบการศึกษาเปรียบเทียบ

๑. ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาของทุกประเทศในกลุ่ม WEI และกลุ่ม OECD แบ่งออกเป็นระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา จำนวนปีของแต่ละระดับแตกต่างกัน การศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศส่วนมากอยู่ระหว่าง ๑๐-๑๓ ปี ฟิลิปปินส์ ๑๐ ปี จีน ๑๑ ปี มาเลเซีย นิวซีแลนด์ ออสเตรเลียและสหราชอาณาจักร ใช้เวลา ๑๓ ปี ประเทศที่เหลือใช้เวลา ๑๒ ปี โดยมีตัวเลขของจำนวนปี ๖:๓:๓ ยกเว้นเวียดนาม ๕:๔:๓

๒. การศึกษาก่อนวัยเรียน

การจัดการศึกษาก่อนวัยเรียนของไทยอยู่ในระดับดี แต่ปริมาณยังไม่ทั่วถึงและพอเพียง โดยเฉพาะในชนบท พื้นที่ห่างไกล และชนกลุ่มน้อย เนื่องจากการคาดหวังการศึกษาระดับก่อนวัยเรียนของไทยอยู่ที่ ๒.๕ ปี ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ WEI ๑.๔ ปี OECD ๒.๓ ปี เด็กชายไทยคาดหวัง ๒.๖ ปี เด็กหญิงไทย ๒.๕ ปี สำหรับอัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับก่อนวัยเรียนของ WEI=๒๓.๓:๑ OECD=๑๔.๘:๑ ประเทศไทยไม่มีข้อมูล

๓. การศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓.๑ ความคาดหวังทางการศึกษา

ความคาดหวังในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้นของไทยคือ ๙.๗ ปี ค่าเฉลี่ยของ WEI ๙.๒ ปี OECD ๙.๕ ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของไทยคือ ๓ ปี ค่าเฉลี่ยของ WEI ๒.๑ ปี OECD ๓.๘ ปี สำหรับการศึกษาลงถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (ที่ไม่ใช่มหาวิทยาลัย) ค่าเฉลี่ยของ WEI ๐.๑ ปี OECD ๐.๓ ปี *ประเทศไทยไม่มีข้อมูล*

ทั้งนี้ ประเทศไทยมีนักศึกษาผู้ใหญ่เข้าเรียนระดับประถมศึกษา ๒.๒% มัธยมศึกษาตอนต้น ๑๖.๘% และมัธยมศึกษาตอนปลาย ๓๑.๓% ตัวเลขเช่นนี้จะส่งผลต่อการศึกษาระดับที่สูงขึ้นไปด้วย และรัฐควรเอาใจใส่ต่อการศึกษานักเรียนอย่างจริงจัง

๓.๒ จำนวนโรงเรียนของรัฐและเอกชน

ระดับประถมศึกษาของประเทศไทยมีนักเรียนเรียนในโรงเรียนของรัฐ ๘๔.๕% โรงเรียนเอกชนที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐ ๑๕.๕% ค่าเฉลี่ยของ WEI สำหรับโรงเรียนของรัฐคือ ๘๑.๔% โรงเรียนเอกชนที่รับการสนับสนุนจากรัฐ ๑๑.๐% และโรงเรียนเอกชนอิสระ ๗.๖% ส่วนกลุ่ม OECD คือ ๘๙.๑% ๘.๖% ๒.๕% ตามลำดับ

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของประเทศไทยมีนักเรียนเรียนในโรงเรียนของรัฐ ๙๑.๕% และโรงเรียนเอกชนที่รับเงินสนับสนุนจากรัฐ ๘.๕% ค่าเฉลี่ยของ WEI สำหรับการเรียนในโรงเรียนของรัฐคือ ๘๔.๙% โรงเรียนเอกชนที่รับเงินสนับสนุนจากรัฐ ๕.๕% และโรงเรียนเอกชนอิสระ ๙.๖% ส่วนกลุ่ม OECD คือ ๘๒.๕% ๑๑.๖% และ ๒.๗% ตามลำดับ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศไทยมีนักเรียนเรียนในโรงเรียนของรัฐ ๘๘.๖% โรงเรียนเอกชนที่รับเงินสนับสนุนจากรัฐ ๑๑.๔% ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม WEI เรียนในโรงเรียนของรัฐ ๗๘.๔% โรงเรียนเอกชนที่รับเงินสนับสนุนจากรัฐ ๑๐.๒% และโรงเรียนเอกชนอิสระ ๑๐.๒% กลุ่ม OECD คือ ๗๙.๕% ๑๖.๑% และ ๔.๘% ตามลำดับ

ลักษณะการเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สามารถแยกออกเป็น การเรียนเต็มเวลาและการเรียนบางเวลา ซึ่งประเทศส่วนมากจะเรียนเต็มเวลา ๑๐๐% ประเทศไทยเรียนเต็มเวลา ๙๙.๗% บางเวลา ๒.๒% กลุ่ม WEI เรียนเต็มเวลา ๙๙.๗% บางเวลา ๐.๓% OECD เรียนเต็มเวลา ๙๕.๖% บางเวลา ๔.๖% ประเทศที่พัฒนาแล้ว อาทิ สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย จะมีสัดส่วนการเรียนเต็มเวลาต่อการเรียนบางเวลาประมาณ ๓:๑

๓.๓ รูปแบบการเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งประกอบด้วย ISCED ๓A ๓B และ ๓C ประเทศไทยมีหลักสูตรแบบ ๓A=๖๙.๑% และ ๓B=๐.๙% แต่ไม่มี ๓C ค่าเฉลี่ยของ EI คือ ๓A=๖.๔% ๓B=๔.๘% และ ๓C=๑๘.๘% OECD คือ ๓A=๖๗.๗% ๓B=๗.๑% และ ๓C=๒๕.๕% ข้อสังเกตคือ ประเทศที่มุ่งขยายงานด้านอุตสาหกรรมที่ต้องใช้ทักษะฝีมือแรงงานเพื่อประโยชน์ในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ จะมีแบบ ๓C ในปริมาณมาก อาทิ ออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร มาเลเซีย

๓.๔ ความเสมอภาคทางเพศ

ประเทศไทยมีนักเรียนหญิงในระดับก่อนประถมศึกษา ๔๙% เท่ากับค่าเฉลี่ยของ WEI คือ ๔๙% และ OECD ๔๙% ระดับประถมศึกษา มีนักเรียนหญิง ๔๘% เท่ากับค่าเฉลี่ยของ WEI คือ ๔๘% ส่วน OECD มี ๔๙% ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นรวมกับมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศไทยมีนักเรียนหญิง ๔๘% น้อยกว่า WEI ซึ่งมี ๔๙% และ OECD ๕๓%

๓.๕ ความทั่วถึงของการศึกษา

ประเทศไทยรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ๙๙% ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ WEI=๙๔% สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลายรับนักเรียนรวมทั้งชายและหญิงได้ ๖๘% (ชาย ๗๘% หญิง ๕๘%) โดยค่าเฉลี่ยของ WEI=๗๔% OECD=๙๙%

๓.๖ การตกซ้ำชั้น

ระดับประถมศึกษาของประเทศไทยในกลุ่ม WEI มีเด็กตกซ้ำชั้นรวมทั้งชายและหญิง ๔.๒% (ชาย ๔.๖% หญิง ๓.๗%) OECD ๑.๕% (ชาย ๑.๗% หญิง ๑.๓%) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกลุ่ม WEI มีเด็กตกซ้ำชั้น ๔.๖% OECD ๑.๒% ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของ WEI มีเด็กตกซ้ำชั้น ๓.๕% OECD ๑.๓% การคาดหวังว่าเด็กอาจจะตกซ้ำชั้นของประเทศไทยในกลุ่ม WEI คือ ๐.๕ ปี OECD ๐.๒ ปี *ประเทศไทยไม่มีข้อมูล*

๓.๗ ผู้สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างกลุ่ม OECD มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอัตราที่ค่อนข้างสูง เพราะเป็นระดับที่ผลิตแรงงานฝีมือเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมเพื่อความได้เปรียบทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยมีผู้สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลายรวมทั้งสิ้น ๕๒.๔% (ชาย ๔๗.๓% หญิง ๕๗.๘%) ค่าเฉลี่ยของ WEI=๕๘.๖% (ชาย ๕๒.๙% หญิง ๖๐.๐%) และ OECD=๘๑.๑% (ชาย ๗๖.๖% หญิง ๘๕.๘%) เป็นที่น่าสังเกตว่า เพศหญิงมีโอกาสสำเร็จการศึกษามากกว่าเพศชายในระดับนี้

ประเทศไทยมีผู้สำเร็จมัธยมศึกษาแบบ ๓A=๓๕.๖% ขณะที่ค่าเฉลี่ยของ WEI=๔๕.๐% OECD=๖๑.๒% แบบ ๓B=๑๖.๙% ขณะที่ WEI=๓.๓% และ OECD=๖.๑% ตัวเลขนี้ของไทยอยู่ในตำแหน่งสูงสุด สำหรับแบบ ๓B ระยะยาวของประเทศไทยในกลุ่ม WEI มีผู้สำเร็จการศึกษา ๑๑.๐% OECD ๒๐.๔% หากพิจารณาแยกเป็นสายสามัญและอาชีวศึกษา ประเทศไทยมีผู้สำเร็จสายสามัญ ๓๕.๖% อาชีวศึกษา ๑๖.๙% ขณะที่ WEI สำเร็จสายสามัญ ๔๖.๖% อาชีวศึกษา ๑๕.๙% และ OECD สำเร็จสายสามัญ ๔๖.๖% อาชีวศึกษา ๔๔.๓% จึงน่าสังเกตว่าประเทศที่พัฒนาทางอุตสาหกรรมค่อนข้างมาก มีร้อยละของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาสายอาชีวศึกษาใกล้เคียงกับสายสามัญหรือมากกว่า เช่น ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ และสวีเดน เป็นต้น

ทั้งนี้ หากพิจารณาจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาเป็นตัวทำนายนการเติบโตทางเศรษฐกิจ จะพบว่า ๙ ประเทศใน WEI มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากกว่า ๕๐% แต่ ๑๘ ใน ๒๒ ประเทศของ OECD ที่ให้ข้อมูล มีผู้สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลายถึง ๗๐% และผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษาใน WEI=๑๖% เปรียบเทียบกับ OECD=๔๔%

๔. การอุดมศึกษา

๔.๑ ความคาดหวังทางการศึกษา

ในระดับอุดมศึกษา ๓ ประเภทคือ แบบ ๕A เน้นการเรียนทฤษฎี แบบ ๕B เน้นการเรียนวิชาชีพ และแบบ ๖ เน้นการวิจัยระดับสูงหรือบัณฑิตศึกษา พบว่าประเทศไทยมีความคาดหวังแบบ ๕B=๐.๔ ปี เท่ากับค่าเฉลี่ยของ WEI=๐.๔ ปี ส่วนกลุ่ม OECD=๐.๕ ปี แบบ ๕A คาดหวัง ๑.๙ ปี ขณะที่ WEI=๑.๓ ปี OECD=๒.๔ ปี เมื่อนับรวมแบบ ๕B ๕A และ ๖ ทั้งภาคเต็มเวลาและบางเวลาของประเทศไทยพบว่ามีค่าคาดหวัง ๒.๓ ปี ค่าเฉลี่ยของ WEI=๑.๕ ปี OECD=๓.๐ ปี และเป็นที่น่าสังเกตว่าความคาดหวังของเพศหญิงในระดับอุดมศึกษาสูงกว่าของเพศชาย

๔.๒ ความเสมอภาคทางเพศ

สำหรับระดับอุดมศึกษาซึ่งประกอบด้วย ISCED ๕A ๕B และ ๖ พบว่าในแบบ ๕B ของประเทศไทยมีนักศึกษาหญิง ๔๗% แบบ ๕A+๖ มี ๕๓% โดยค่าเฉลี่ยของ WEI แบบ ๕B มีนักศึกษาหญิง ๕๕% และ แบบ ๕A+๖ มี ๕๐% ส่วน OECD แบบ ๕B มี ๕๕% และแบบ ๕A+๖ มี ๕๓%

๔.๓ ความทั่วถึงของการศึกษา

ในระดับอุดมศึกษาแบบ ๕B ของประเทศไทยมีนักศึกษารวมทั้งชายและหญิงเข้าเรียน ๒๐% โดยค่าเฉลี่ยของ WEI=๒๐% OECD=๑๖% ส่วนแบบ ๕A ของประเทศไทยมีผู้เรียน ๔๘% (ชาย ๔๖% หญิง ๕๐%) ค่าเฉลี่ยของ WEI=๓๗% OECD=๕๓%

๔.๔ ร้อยละของนักศึกษาในสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน

ประเทศไทยมีนักศึกษาเรียนแบบ B ในสถาบันของรัฐ ๕๙.๗% ค่าเฉลี่ยของ WEI=๕๔.๗% OECD=๖๔.๙% เรียนแบบ ๕A ในสถาบันของรัฐ ๘๗.๔% สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั้งของ WEI=๖๔.๒% และ OECD=๗๖.๗% สำหรับสถาบันการศึกษาเอกชนอิสระในประเทศไทยมีนักศึกษา ๑๒.๖% ขณะที่ WEI=๓๓.๕% และ OECD=๑๑.๗% เมื่อพิจารณารวมแบบ A และ B ประเทศไทยมีนักศึกษาเรียนในสถาบันของรัฐ ๘๓.๑% ซึ่งสูงกว่า WEI=๗๕.๔% และ OECD=๖๐.๘% เรียนในสถาบันเอกชนอิสระ ๑๖.๙% ค่าเฉลี่ย WEI=๑๓.๐% OECD=๓๖.๓%

๔.๕ นักศึกษาเรียนในต่างประเทศ

ประเทศไทยมีนักศึกษาออกไปศึกษาต่อต่างประเทศจำนวน ๒๓,๗๒๗ คน มีนักศึกษาจากประเทศอื่นที่เข้ามาเรียนในประเทศไทยจำนวน ๔,๐๙๒ คน อัตราการเลื่อนไหลซึ่งเป็นตัวเลขในลักษณะขาดทุนกำไรเป็นร้อยละ ซึ่งชี้บ่งถึงคุณภาพการศึกษาของประเทศอันเป็นที่ต้องการของต่างประเทศคือ ๐.๙% ประเทศไทยจึงสมควรพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับของประเทศเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นผู้นำและเป็นสากลต่อไป

๔.๖ ร้อยละของนักศึกษาสำเร็จระดับอุดมศึกษา

ประเทศไทยมีผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาแบบ ๕B ๑๖.๐% ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม WEI ๑๑.๖% และ OECD ๙.๒% ส่วนแบบ ๕A มีผู้สำเร็จการศึกษา ๒๓.๕% ขณะที่ WEI=๑๘.๙% และ OECD=๓๔.๘% ส่วนแบบ ๖ ซึ่งเป็นระดับบัณฑิตศึกษาที่เน้นการวิจัย มีผู้สำเร็จการศึกษา ๐.๑% ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั้ง WEI=๐.๔% และ OECD=๑.๓% ทั้งนี้เมื่อมองในภาพรวมทั่วโลกจะพบว่าจำนวนผู้สำเร็จอุดมศึกษาแบบ A ของ OECD=๓๕% มากกว่า WEI=๑๙% ส่วนแบบ B ของ WEI=๑๒% มากกว่า OECD=๙%

๔.๗ เพศหญิงสำเร็จอุดมศึกษา

ทุกประเทศในกลุ่ม WEI มีเพศหญิงสำเร็จระดับอุดมศึกษาแบบ ๕A มากกว่าเพศชาย คือ ๕๕% ใกล้เคียงกับ ๕๗% ของกลุ่ม OECD ทั้งนี้ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มที่มีเพศหญิงสำเร็จอุดมศึกษาแบบ ๕A สูงสุดคือ ๖๐% สำหรับแบบ ๕B มีเพศหญิงสำเร็จการศึกษามากกว่าเพศชาย ๑๐ ใน ๑๒ ประเทศของกลุ่ม WEI (*ประเทศไทยไม่มีข้อมูล*) โดยมีค่าเฉลี่ย ๕๘% ซึ่งมากกว่า ๕๗% ของกลุ่ม OECD ส่วนแบบ ๖ ซึ่งเน้นการวิจัยในระดับปริญญาโท ปริญญาเอก มีเพศหญิงสำเร็จน้อยกว่าเพศชาย โดย WEI=๔๖% ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มที่เพศหญิงสำเร็จหลักสูตรนี้มากกว่าเพศชายคือ ๕๕%

แม้ข้อมูลที่จะแสดงว่าผู้สำเร็จอุดมศึกษาส่วนมากเป็นสตรี แต่ประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศในโลก ขาดข้อมูลที่แยกเพศ จึงทำให้ข้อมูลไม่เพียงพอที่จะหาข้อสรุประดับภูมิภาคหรือระดับโลกเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศในระดับอุดมศึกษา

๔.๘ สาขาที่เรียน

สองในสามของประเทศที่มีข้อมูลแสดงว่า สาขาสังคมศาสตร์ ธุรกิจ และกฎหมาย เป็นสาขาที่ได้รับความนิยมมากที่สุด สามารถกล่าวได้ว่าประเทศที่ร่ำรวยมักจะมีสัดส่วนของผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาสังคมศาสตร์น้อยกว่าสาขาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและวิทยาศาสตร์ ประเทศที่ร่ำรวยได้ต่ำโดยทั่วไปจะมีจำนวนผู้จบสาขาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความเป็นอยู่ในระดับไม่เกิน ๑๐% โดยอัตราสูงสุดของผู้จบสาขานี้จะพบในประเทศที่มีรายได้สูง อาทิ เดนมาร์ก เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ และสวีเดน ประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา มีผู้จบสาขาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สูงกว่าประเทศที่มีรายได้ต่ำ นอกจากนี้ ในเกือบทุกประเทศที่มีข้อมูลพบว่าเพศชายมีจำนวนมากกว่าเพศหญิงในสาขาวิทยาศาสตร์ สตรีจำนวนน้อยมากที่สำเร็จการศึกษาในสาขาต่อไปนี้คือ วิศวกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรมการผลิต การก่อสร้าง วิทยาศาสตร์ และเกษตรศาสตร์

๕. การศึกษาผู้ใหญ่

๕.๑ ร้อยละของผู้ใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาแต่ละระดับ

ประเทศไทยมีผู้ใหญ่ที่ไม่เคยเข้าโรงเรียนเลย ๔.๑% ค่าเฉลี่ยของ WEI=๓.๖% ผู้ใหญ่ที่ไม่สำเร็จระดับประถมศึกษาของไทยมีตัวเลขที่สูงมากคือ ๔๐.๖% โดย WEI=๑๑.๒% ผู้ใหญ่ที่สำเร็จระดับประถมศึกษา มี ๒๑.๗% ขณะที่ WEI=๒๗.๑% และ OECD=๑๒.๘% ผู้ใหญ่ที่สำเร็จระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมี ๑๐.๕% WEI=๑๖.๘% และ OECD=๑๗.๐% สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งเป็นระดับแรงงานฝีมือและฐานภาษีของประเทศนั้นมีเพียง ๙.๖% เมื่อเทียบกับ WEI=๒๔.๖% และ OECD=๔๔.๙% นับว่าน้อยมาก ในระดับอุดมศึกษาแบบ ๕B ของประเทศไทยมีผู้ใหญ่สำเร็จจำนวน ๓.๐% ค่าเฉลี่ยของ WEI=๗.๕% OECD=๗.๔% ส่วนแบบ ๕A มี ๙.๙% ค่าเฉลี่ยของ WEI=๙.๒% OECD=๑๗.๗%

ในภาพรวมพบว่า ผู้ใหญ่จำนวนไม่น้อยที่ยังไม่สำเร็จระดับประถมศึกษาในประเทศกลุ่ม WEI โดย ๑๒ ประเทศในกลุ่ม WEI มีผู้ใหญ่ ๕๐%หรือมากกว่า สำเร็จระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และสำเร็จระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากกว่า ๓๐% อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยมีผู้ใหญ่สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย ๒๓% และมีเป้าหมายว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ จะเพิ่มเป็น ๕๐%

๕.๒ ร้อยละของผู้ใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาแต่ระดับจำแนกตามเพศ

โดยภาพรวมจำนวนของผู้ไม่เคยเข้าโรงเรียน ผู้ไม่สำเร็จประถมศึกษา และผู้สำเร็จประถมศึกษา มีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย แต่จำนวนเพศชายจะมากกว่าในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย และในระดับอุดมศึกษามีเพศหญิงมากกว่า

ประเทศไทยมีผู้ไม่เคยเรียนหนังสือ เพศชาย ๒.๘% เพศหญิง ๕.๔% ไม่สำเร็จประถมศึกษา เพศชาย ๓๗.๗% เพศหญิง ๔๓.๕% สำเร็จประถมศึกษาเพศชาย ๒๒.๖% เพศหญิง ๒๐.๙% ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของไทย มีผู้สำเร็จการศึกษาเพศชายมากกว่า จำนวนผู้ไม่จบประถมศึกษาของไทยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม WEI ซึ่งเพศชาย=๑๐.๗% เพศหญิง=๑๑.๗% ส่วนจำนวนผู้ที่จบมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลายก็น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของ WEI ประมาณครึ่งหนึ่ง ขณะที่ทุกประเทศในกลุ่ม OECD บรรลุการประถมศึกษาสากลแล้ว ดังนั้น ประเทศไทยควรส่งเสริมการศึกษานอกระบบให้มากยิ่งขึ้น

ภาพรวมของการศึกษาระดับประถมศึกษาของประเทศในกลุ่ม OECD ไม่มีความแตกต่างทางเพศ แต่ระดับที่สูงขึ้นไปมีความแตกต่างกัน โดยประมาณ ๑/๓ ของประเทศในกลุ่มนี้เท่านั้นที่มีเพศชายและเพศหญิงสำเร็จอุดมศึกษาจำนวนใกล้เคียงกัน ประเทศที่เหลือมีเพศหญิงสำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามากกว่า ส่วนกลุ่ม WEI มีผู้ไม่ได้เรียนหนังสือเพศชายและหญิงอายุ ๒๕-๖๔ ปี จำนวนใกล้เคียงกัน หรือเพศหญิงจะสูงกว่าเล็กน้อย

๖. งบประมาณทางการศึกษา

๖.๑ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของภาครัฐและเอกชน

ค่าใช้จ่ายของภาครัฐคือ เงินงบประมาณแผ่นดินที่ใช้ในการให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนเป็นรายปี และเงินที่รัฐสนับสนุนสถาบันหรือนักศึกษา ส่วนค่าใช้จ่ายภาคเอกชนอาจจะแยกออกได้เป็นค่าใช้จ่ายของครอบครัวผู้เรียน และค่าใช้จ่ายจากองค์กรเอกชน ค่าใช้จ่ายภาครัฐของประเทศไทยเป็น ๗๕.๕% ค่าใช้จ่ายภาคเอกชนเป็น ๒๔.๕% WEI มีค่าใช้จ่ายภาครัฐ ๗๒.๑% ภาคเอกชน ๒๗.๙% กลุ่ม OECD มีค่าใช้จ่ายภาครัฐ ๘๘.๐% ภาคเอกชน ๑๒.๐% และเงินสนับสนุนจากรัฐ ๐.๕%

ประเทศในกลุ่ม OECD ใช้งบประมาณทางการศึกษาสูงกว่ากลุ่ม WEI โดยใช้เงินภาษีในการสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ครอบครัวและนักศึกษาโดยตรง ส่วนประเทศกลุ่ม WEI ใช้งบประมาณภาคเอกชนมากกว่ากลุ่ม OECD เฉลี่ย ๒๕% ของงบประมาณการศึกษาทั้งหมด ขณะที่ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม OECD เพียง ๑๒%

ระดับประถมศึกษาถึงระดับหลังมัธยมศึกษา (ไม่ใช่มหาวิทยาลัย) ของกลุ่มประเทศ WEI และ OECD ใช้งบประมาณภาคเอกชนน้อยกว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษา เช่น ไทย ๕% เปรียบเทียบกับกลุ่ม OECD เช่น ออสเตรเลีย ๑๖% เกาหลี ๒๑% สำหรับค่าใช้จ่ายภาคเอกชนของระดับอุดมศึกษาของกลุ่ม WEI=๔๓% OECD=๒๔% ยกเว้นออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เกาหลี และสหรัฐอเมริกาจะสูงกว่า ๕๐%

๖.๒ ร้อยละของค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของภาครัฐ จำแนกตามระดับการศึกษา

การจัดงบประมาณแผ่นดินให้แก่สถาบันการศึกษา แยกออกเป็น ๒ ระดับคือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการอุดมศึกษา โดยรัฐจะใช้งบประมาณแก่สถาบันของรัฐโดยตรง ให้แก่สถาบันของเอกชนโดยตรงและโดยอ้อมในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเทศไทยไม่มีข้อมูล

ประเทศในกลุ่ม WEI ใช้งบประมาณแก่สถาบันของรัฐ ๙๐.๙% สถาบันเอกชน ๗.๗% และให้นักศึกษาและครอบครัว ๑.๖% กลุ่ม OECD ให้สถาบันของรัฐ ๘๖.๗% สถาบันเอกชน ๑๐.๗% และให้โดยอ้อม ๓.๕% ในระดับอุดมศึกษา ประเทศไทยใช้งบประมาณแก่สถาบันของรัฐ ๖๑.๒% และให้นักศึกษา ๓๘.๘% WEI ให้สถาบันของรัฐ ๘๕.๑% สถาบันเอกชน ๕.๑% ทางอ้อม ๙.๙% OECD ให้ ๗๑.๗% ๑๑.๒% และ ๑๗.๕% ตามลำดับ

โดยภาพรวม ประเทศกลุ่ม WEI ส่วนมากใช้งบประมาณโดยตรงแก่สถาบันการศึกษาของรัฐ ส่วน OECD ใช้กลไกงบประมาณหลายรูปแบบ โดยมี ๒๒ ประเทศที่ให้เงินอย่างน้อย ๑% ของงบประมาณของประเทศให้แก่โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่มหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ประเทศกลุ่ม WEI ส่วนมากไม่สนับสนุนเงินให้กับสถาบันการศึกษาเอกชน แต่ OECD ให้เฉลี่ย ๑๗% ประเทศไทยให้ ๓๙% ซึ่งมากกว่าทุกประเทศ สำหรับระดับอุดมศึกษานั้น ประเทศกลุ่ม WEI ใช้งบประมาณโดยตรงต่อสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ แต่กลุ่ม OECD ใช้งบประมาณส่วนมากแก่สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน

๖.๓ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาคิดเป็นร้อยละของค่าใช้จ่ายของประเทศและร้อยละของ GDP

โดยภาพรวม ประเทศในกลุ่ม WEI จะจัดงบประมาณทางการศึกษาโดยเฉลี่ย ๑๗% OECD ๑๓% ประเทศไทยใช้งบประมาณทางการศึกษาภาครัฐค่อนข้างสูงคือ ๔๐% โดยแยกเป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๓๒.๓% อุดมศึกษา ๖.๑% ค่าเฉลี่ยของ WEI คือการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒.๕% อุดมศึกษา ๓.๓% รวม ๑๖.๘% คิดเป็นร้อยละของ GDP ได้ ๓.๐%, ๐.๙% และ ๔.๑% ตามลำดับ ส่วน OECD คือ ๙.๐% ๓.๑% ๑๓.๓% คิดเป็นร้อยละของ GDP ได้ ๓.๘%, ๑.๓% และ ๕.๕% ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นแล้ว ไทยมีร้อยละของค่าใช้จ่ายทางการศึกษาสูงสุด ดังนั้นปัญหาที่จะต้องพิจารณาคือ ประสิทธิภาพของระบบและการบริหารการศึกษาเป็นอย่างไร

๖.๔ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาคิดเป็นร้อยละของ GDP

ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของประเทศไทยโดยรวมคือ ๕.๘% ของ GDP (ภาครัฐ=๔.๐% เอกชน =๑.๘%) WEI=๕.๖% ซึ่งต่ำกว่าประเทศไทยเล็กน้อย (ภาครัฐ=๔.๐% เอกชน=๑.๖%) OECD=๕.๙% (ภาครัฐ= ๕.๒% เอกชน=๐.๗%)

การศึกษาระดับประถมศึกษาถึงหลังมัธยมศึกษา (ไม่รวมมหาวิทยาลัย) ประเทศกลุ่ม WEI และ OECD ใช้เงินประมาณ ๓-๕% ของผลิตภัณฑ์มวลรวม และค่าเฉลี่ยของกลุ่ม OECD=๓.๙% (ภาครัฐ ๓.๖% เอกชน ๐.๓%) ส่วนการเปรียบเทียบในระดับอุดมศึกษามีข้อจำกัดเพราะขาดข้อมูลภาคเอกชน ค่าใช้จ่ายของกลุ่ม OECD=๑.๔% ของผลิตภัณฑ์มวลรวม (ภาครัฐ=๑.๑% เอกชน=๐.๔%) ค่าใช้จ่ายภาครัฐของกลุ่ม WEI=๐.๘% ของ GDP ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายระดับอุดมศึกษาภาครัฐของไทย ประมาณ ๐.๖%

๖.๕ ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษา

ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายตัวหัวนักเรียนก่อนประถมศึกษา ๔๘๑ PPP\$ ประถมศึกษา ๓,๔๔๒ PPP\$ มัธยมศึกษา ๒,๔๘๔ PPP\$ อุดมศึกษา ๔,๔๗๔ PPP\$ รวมทุกระดับ ๓,๑๗๐ PPP\$

ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม WEI ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและ
อุดมศึกษาเป็น ๗.๐๗ PPP\$, ๑.๐๖๕ PPP\$, ๑.๑๘๓ PPP\$ และ ๔.๒๒๕ PPP\$ ตามลำดับ ส่วน OECD
เป็น ๔.๕๐๘ PPP\$, ๖.๙๖๒ PPP\$, และ ๑๑.๒๕๔ PPP\$ ตามลำดับ

๖.๖ ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษาเปรียบเทียบกับระดับประถมศึกษาโดยให้ระดับ
ประถมศึกษาเป็น ๑๐๐

ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนทุกระดับยังค่อนข้างต่ำ การลงทุน
รายหัวในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำกว่าระดับมหาวิทยาลัย ๓๐% และค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน
มัธยมศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษา ส่วนค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนก่อนประถมศึกษาคิดเป็นประมาณ ¼
ของค่าใช้จ่ายระดับประถมศึกษา

๖.๗ การจัดสรรงบประมาณหมวดงบดำเนินการ และงบลงทุน

ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และหลังมัธยมศึกษาที่มีไม่มหาวิทยาลัย
ในประเทศกลุ่ม WEI มีงบดำเนินการประมาณ ๙๑% OECD ๙๒% โดยค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรมีตัวเลข
สูงที่สุดในบรรดาค่าใช้จ่ายทั้งหมด ทั้งในกลุ่ม WEI และ OECD คือ ๘๖% และ ๘๐% ตามลำดับ การแบ่ง
งบประมาณการศึกษาเป็นงบลงทุนและงบดำเนินการของประเทศกลุ่ม WEI ต่างกันมาก (*ประเทศไทยไม่มี
ข้อมูล*)

สภาวะการณ์ครูเปรียบเทียบ

๑. ครูและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

๑.๑ คาดการณ์ประชากรวัยเรียนระหว่าง ค.ศ.๒๐๑๐-๒๐๑๕

ประชากรวัยเรียนระดับประถมศึกษาของไทยใน ค.ศ. ๒๐๑๐ คาดว่าจะมี
๖,๐๐๗,๐๐๐ คน ค.ศ. ๒๐๑๕ คาดว่าจะมี ๕,๙๐๓,๐๐๐ คน อัตราการเติบโตระหว่าง ค.ศ. ๒๐๑๕-๒๐๑๐
เป็น -๐.๕% และ ค.ศ. ๒๐๑๐ -๒๐๑๕ เป็น -๐.๓% ซึ่งเป็นตัวเลขที่ลดลง จึงเป็นที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อ
ความต้องการครูในอนาคตที่ลดลงด้วย

ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประชากรนักเรียนไทย ค.ศ. ๒๐๑๐ มีจำนวน
๓,๐๔๓,๐๐๐ คน ค.ศ. ๒๐๑๕ มี ๓,๐๐๔,๐๐๐ คน อัตราการเปลี่ยนแปลง -๑.๑% และ -๐.๓% ซึ่งก็
หมายถึงจำนวนครูก็อาจจะลดลงด้วยเช่นกัน

ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเทศไทยคาดว่าจะมีประชากรนักเรียนใน
ค.ศ. ๒๐๑๐ จำนวน ๓,๑๕๐,๐๐๐ คน ค.ศ. ๒๐๑๕ มีจำนวน ๒,๙๙๙,๐๐๐ คน อัตราการเปลี่ยนแปลง
๐.๖% และ -๑.๐% ตามลำดับ ผลกระทบต่อครูคือ ความต้องการครูจะลดลง ทั้งนี้ แนวโน้มความต้องการ
ครูทั่วโลกระหว่างปัจจุบันถึง ค.ศ.๒๐๑๐ และ ค.ศ. ๒๐๑๕ ก็ลดลงเช่นกัน

๑.๒ จำนวนนักเรียน อัตราการอยู่รอดและความเสมอภาคทางเพศของนักเรียน

ประเทศไทยมีนักเรียนระดับประถมร้อยละ ๙๗.๑ ของประชากรนักเรียนในวัยนี้
แสดงว่าเด็ก ๑๐๐ คน ไม่ได้เข้าโรงเรียน ๓ คน ตัวชี้วัดความเสมอภาคทางเพศ ๐.๙๖ ซึ่งอยู่ในระดับปกติ
อัตราการอยู่รอดจนจบประถมศึกษาไม่มีข้อมูลให้ไว้ และไม่มีเด็กตกชั้น

ในระดับมัธยมศึกษา ประเทศไทยมีจำนวนนักเรียนที่เลื่อนมาจากระดับ
ประถมศึกษาในอัตรา ๗๓.๒% ตัวชี้วัดความเสมอภาคทางเพศเป็น ๑.๐๓ ซึ่งแสดงว่านักเรียนหญิงมากกว่า
นักเรียนชาย ประเทศอื่น ๆ ก็มีจำนวนนักเรียนลดลง และจำนวนนักเรียนหญิงจะมากกว่านักเรียนชาย

ตัวเลขเหล่านี้ชี้บ่งถึงความต้องการครูอาจจะเพิ่มในระดับมัธยมศึกษา ในบางประเทศ และลดลงในบางประเทศ และอาจจะต้องการครูพิเศษในวิชาเพศหญิงนิยมเรียนเพิ่มมากด้วย

๑.๓ อัตราส่วนนักเรียนต่อครู

อัตราส่วนนักเรียนต่อครูของกลุ่ม WEI ในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา เป็น ๒๓.๓:๑, ๒๔.๓:๑, ๒๓.๙:๑, ๒๐.๗:๑, ๑๗.๘:๑ ตามลำดับ (*ประเทศไทยไม่มีข้อมูล*) ดังนั้นศักยภาพของครูที่จะทำอะไรเพิ่มเติม ในประเทศที่มี อัตราส่วนนักเรียนต่อครูต่ำ จึงยังมีอยู่และสามารถพัฒนาและเรียกร้องให้ครูกระทำได้

๑.๔ ขนาดของชั้นเรียน

ขนาดของชั้นเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนของรัฐในประเทศไทยคือ ๒๒.๓ เอกชน ๓๖.๔ ระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนของรัฐมีขนาด ๓๔.๘ และโรงเรียนเอกชน ๓๙.๐ กลุ่ม WEI โรงเรียนของรัฐ = ๒๘.๔ และเอกชน = ๒๗.๓ ซึ่งต่างจากตัวเลขของประเทศไทย ส่วนกลุ่ม OECD ระดับประถมขนาดของชั้นเรียนในโรงเรียนของรัฐ = ๒๑.๕ โรงเรียนเอกชนที่รับเงินสนับสนุนจากรัฐ = ๑๙.๓ โรงเรียนเอกชนอิสระ = ๒๐.๖ ในระดับมัศึกษามีขนาด ๒๓.๘, ๒๓.๐ และ ๒๐.๙ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของชั้นเรียนและคุณภาพการศึกษา ยังเป็นข้อถกเถียงระหว่าง นักวิจัยและผู้กำหนดนโยบายทางการศึกษา แต่ตัวเลขสถิติบ่งบอกว่าประเทศที่เป็นผู้นำทางการศึกษา เช่น กลุ่มอเมริกาเหนือและยุโรปตะวันตก และกลุ่ม OECD มีขนาดของชั้นเรียนเล็ก

๑.๕ จำนวนเวลาเรียนต่อปี

ประเทศไทยมีจำนวนนาที่ต่อคาบการสอนคือ ๕๐ นาที แต่จำนวนนาที่ต่อคาบ แต่ละช่วงอายุของเด็กควรเป็นเท่าไร และแต่ละบทเรียนควรจะใช้กี่คาบต่อครั้ง ยังคงเป็นปัญหาที่นักวิจัย ต้องหาคำตอบต่อไป จึงจะได้ตัวเลขที่เหมาะสมต่อการเพิ่มคุณภาพการศึกษาของเด็ก

ประเทศไทยมีจำนวนชั่วโมงเรียนของเด็กต่อปี อายุ ๙-๑๑ ขวบอยู่ระหว่าง ๘๐๐-๑,๐๐๐ ชั่วโมง อายุ ๑๒-๑๔ ปี อยู่ระหว่าง ๑,๐๐๐-๑,๒๐๐ ชั่วโมง กลุ่ม WEI ตัวเลขสำหรับเด็กอายุ ๙, ๑๐ และ ๑๑ ปี จะเป็น ๘๘๒, ๙๐๙ และ ๙๑๗ ชั่วโมงตามลำดับ ส่วนเด็กอายุ ๑๒, ๑๓ และ ๑๔ ปี ตัวเลขจะเป็น ๑,๐๐๖, ๑,๐๓๑, และ ๑,๐๔๒ ชั่วโมงตามลำดับ ปัญหาที่น่าศึกษาคือ รัสเซียทำการเรียน การสอนอย่างไร จึงใช้ชั่วโมงสอนที่น้อยกว่าประเทศอื่นๆ ให้เป็นประโยชน์สูงสุดและสามารถสร้างการศึกษา ที่มีคุณภาพดีได้

๑.๖ จำนวนชั่วโมงสอนของครูต่อปี

จำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ของประเทศไทยคือ ๔๐ ชั่วโมงทั้ง ๓ ระดับ WEI = ๓๙ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ทั้ง ๓ ระดับ OECD = ๓๗ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ทั้ง ๓ ระดับ จำนวนชั่วโมงสอนของครูต่อปี ของประเทศไทยในระดับประถมศึกษาคือ ๘๐๐-๑,๐๐๐ ชั่วโมง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๑,๐๐๐-๑,๒๐๐ ชั่วโมง และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ๑,๑๒๒ ชั่วโมง กลุ่ม WEI มีชั่วโมงสอนต่อปีของทั้ง ๓ ระดับเป็น ๘๗๒, ๘๖๔ และ ๘๕๘ ชั่วโมงตามลำดับ ส่วนกลุ่ม OECD มีชั่วโมงสอน ๘๐๕, ๗๐๔ และ ๖๖๓ ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าชั่วโมงสอนของครูไทย และจำนวนชั่วโมงสอนลดลงเมื่อชั้นสูงขึ้น

ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประเทศไทยอยู่ระหว่าง ๑,๐๐๐-๑,๒๐๐ ชั่วโมง มากกว่าญี่ปุ่น ๕๓๔ ชั่วโมง และเกาหลี ๕๖๕ ชั่วโมง เช่นเดียวกับในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ซึ่งอยู่ที่ ๑,๑๒๒ ชั่วโมง มากกว่าญี่ปุ่น ๔๖๖ ชั่วโมง และเกาหลี ๕๕๐ ชั่วโมง หลายประเทศมีจำนวนชั่วโมง สอนลดลงจากประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายตามลำดับ แต่ไทยเป็นประเทศ เดียวที่จำนวนชั่วโมงสอนของครูเพิ่มขึ้นจากประถมไปสู่มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ ดังนั้นจึงเป็นประเด็นที่ควรศึกษาว่าจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ของครูเท่าใดและจำนวนชั่วโมง เรียนของนักเรียนต่อสัปดาห์เท่าใดจึงจะเหมาะสมต่อการทำให้คุณภาพการศึกษาสูงขึ้น

๑.๗ อัตราเงินเดือนครู

อัตราเงินเดือนของครูไทยทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และ มัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อแรกเข้า เมื่อทำงาน ๑๕ ปี และเงินเดือนสูงสุดได้รับเป็น ๕,๙๒๒, ๑๔,๕๕๔, และ ๒๗,๗๕๗ PPP\$ ตามลำดับ

ในระดับประถมศึกษา เงินเดือนเริ่มต้นของครูของกลุ่ม WEI=๗,๖๒๒, OECD= ๒๕,๗๒๗ PPP\$ ส่วนเงินเดือนเมื่อทำงานครบ ๑๕ ปี WEI=๙,๖๔๕ OECD=๓๕,๐๙๙ PPP\$

ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เงินเดือนเมื่อเริ่มต้นของกลุ่ม WEI=๘,๘๘๖ OECD=๒,๗๕๖๐ PPP\$ เงินเดือนเมื่อทำงานครบ ๑๕ ปีของกลุ่ม WEI=๑๐,๙๙๐ OECD=๓๗,๔๘๖ PPP\$ ส่วนเงินเดือนขั้นสูงสุดของกลุ่ม WEI=๑๕,๖๒๓ OECD=๔๕,๒๗๗ PPP\$

ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เงินเดือนครูเมื่อเริ่มต้นของกลุ่ม WEI=๙,๙๙๒ OECD =๒๘,๘๙๒ PPP\$ เงินเดือนเมื่อทำงานครบ ๑๕ ปี กลุ่ม WEI=๑๒,๑๑๐ OECD=๔๐,๒๕๕ PPP\$ ส่วนเงินเดือนสูงสุดที่ครูจะได้รับของกลุ่ม WEI=๑๖,๓๐๗ OECD=๔๘,๑๙๗ PPP\$ ทั้งนี้ในทุกระดับ ประเทศ ที่ครูได้รับเงินเดือนต่ำสุดคือ อินโดนีเซีย สูงสุดคือเกาหลี

เงินเดือนครูเป็นผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว ครูประถมศึกษา เริ่มต้นอาชีพครูในกลุ่ม WEI=๑๔๕ OECD=๙๕ เมื่อครูประถมศึกษาทำงานครบ ๑๕ ปี กลุ่ม WEI=๑๘๓ OECD=๑๓๐ เงินเดือนสูงสุดของครูประถมศึกษาในกลุ่ม WEI=๒๐๖ OECD=๑๕๗

๒. สภาพอุปสงค์และอุปทานครูทั่วโลก

๒.๑ การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียน

การคาดการณ์ความต้องการการศึกษาระดับประถมศึกษาระหว่าง ค.ศ. ๒๐๐๕- ๒๐๑๕ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการประถมศึกษาสากลนั้น พบว่าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิกซึ่ง รวมประเทศไทยด้วยนั้น ประชากรนักเรียนระดับประถมศึกษาจะลดลง ๑๐% การคาดการณ์จำนวน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีอัตราการเพิ่มในทุกภูมิภาคระหว่าง ค.ศ. ๑๙๙๑-๒๐๐๔ คือ เพิ่มระหว่าง ๓%-๔% ตั้งแต่ ค.ศ.๑๙๙๑ เป็นต้นมา ในอนาคตการเพิ่มของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายจะมีผลกระทบต่ออุปสงค์ครูในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของหลายภูมิภาค จัดเป็นการศึกษาภาคบังคับซึ่งรับนักเรียนได้ถึง ๙๐% ของกลุ่มอายุ สำหรับประชากรนักเรียนของประเทศไทย คาดการณ์ระหว่าง ค.ศ.๒๐๐๕-๒๐๑๕ ซึ่งจะลดลงนั้น หมายถึงความต้องการครูเพิ่มก็จะลดลงตามไปด้วย

๒.๒ การเปลี่ยนแปลงจำนวนครู ค.ศ. ๑๙๙๑-๒๐๐๔

จำนวนครูทั่วโลกระดับประถมศึกษาใน ค.ศ. ๑๙๙๑ มีประมาณ ๒๒.๘ ล้านคน ค.ศ.๒๐๐๔ เพิ่มขึ้นเป็น ๒๖.๔ ล้านคน คือเพิ่ม ๑๖% ขณะที่จำนวนครุมัธยมศึกษาใน ค.ศ.๑๙๙๑ มี ๑๙.๔๙ ล้านคน เพิ่มขึ้นเป็น ๒๗.๖ ล้านคนใน ค.ศ. ๒๐๐๔ สำหรับประเทศไทย จำนวนครูระดับประถม และมัธยมศึกษาระหว่าง ค.ศ. ๑๙๙๑-๒๐๐๔ มีดังนี้

ระดับ	๑๙๙๑	๑๙๙๖	๒๐๐๐	๒๐๐๔	ครูสตรี
ประถมศึกษา	๓๑๔.๗	-	๒๙๓.๔	๒๙๘.๓	๕๘.๔%
มัธยมศึกษา	๑๓๓.๙	-	๒๔๒.๙	๒๑๕.๘	๔๙.๕%

(จำนวน ๑,๐๐๐)

๒.๓ อายุของครู

ประเทศต่างๆให้ครูครบเกษียณอายุแตกต่างกันระหว่าง ๕๕-๖๕ ปี สำหรับประเทศไทย ให้ครูครบเกษียณอายุก่อนกำหนดได้ จึงมีผลทำให้ต้องการครูทดแทนในส่วนที่ขาดครูประถมศึกษาที่อายุระหว่าง ๕๐-๕๙ และ ๖๐ ปีขึ้นไปของกลุ่ม WEI=๑๔.๒% OECD=๒๙.๘% ครูมัธยมศึกษาตอนต้นของ WEI=๑๘.๑% OECD=๒๙.๖% % ครูมัธยมศึกษาตอนปลายของ WEI=๑๔.๖% OECD=๓๓.๗% ตัวเลขเช่นนี้ชี้ว่างบประมาณเงินเดือนครูและความต้องการครูในอีก ๑๐ ปี ข้างหน้าจะเพิ่มมากขึ้น (ประเทศไทยไม่มีข้อมูลนี้)

๒.๔ คาดการณ์ความต้องการครูใน ค.ศ. ๒๐๑๐ และ ๒๐๑๕

ประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก ประมาณว่าระหว่าง ค.ศ.๒๐๐๔-๒๐๑๕ จากจำนวนครูปัจจุบัน ๙.๔ ล้านคน จะลดลงเหลือ ๗.๔ ล้านคน รวมถึงประเทศไทยด้วย ประเทศที่ต้องการจำนวนครูลดลงมากที่สุดคือ จีน และญี่ปุ่น (ประเทศไทยไม่มีตัวเลขกำหนดไว้)

๓. คุณวุฒิ คุณภาพและการฝึกหัดครู

๓.๑ ครูและคุณวุฒิขั้นต่ำ

ในหลายประเทศครูสตรีมักจะได้รับการฝึกอบรมและมีคุณวุฒิต่ำกว่าครูชาย ซึ่งก็หมายถึงรายได้ต่ำกว่าและโอกาสก้าวหน้าน้อยกว่า ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนมากผ่านการฝึกอบรมระดับหลังมัธยมศึกษาตอนปลายหรือระดับมหาวิทยาลัย ครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใน ๕๔ ประเทศที่ให้ข้อมูล กำหนดวุฒิการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยสำหรับครุมัธยมศึกษาตอนปลาย

เกณฑ์การผลิตครูที่มีคุณภาพของญี่ปุ่น อังกฤษ สกอตแลนด์ จะกำหนดว่าครูต้องผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สอบได้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ได้ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ผ่านการทดลองปฏิบัติการสอน หรือ ทดลองวิธีสอนของตน และฝึกปฏิบัติการสอนภายใต้การดูแลของครูอาวุโสที่ชำนาญการมาแล้ว ส่วนครูของประเทศอื่นๆ มีรายการที่ต้องผ่านตามเกณฑ์แตกต่างกันไป

๓.๒ ระดับการศึกษาของครู

ครูระดับประถมศึกษาในประเทศไทยแทบทุกคนมีคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ส่วนครูสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวุฒิระดับอนุปริญญาหรือปริญญาตรี จำนวนชั่วโมงการทำงานและสอนของครูในแต่ละประเทศแตกต่างกัน เช่น ครูระดับประถมศึกษาของญี่ปุ่น

ทำงาน ๑๙๖๐ ชั่วโมงต่อปี แต่สอน ๖๔๘ ชั่วโมงต่อปี ส่วนครูไทยทำงาน ๑๘๗ วันต่อปี สอน ๗๕๐ ชั่วโมงต่อปี (โดยชั่วโมงสอนรวมอยู่ในชั่วโมงทำงาน) ในระดับมัธยมต้น ครูไทยทำงาน ๑๘๗ วันต่อปี สอน ๙๑๗ ชั่วโมงต่อปี ครูญี่ปุ่นทำงาน ๑๙๖๐ ชั่วโมงต่อปี สอน ๕๓๕ ชั่วโมงต่อปี ส่วนในระดับมัธยมปลาย ครูไทยทำงาน ๑๘๗ วันต่อปี สอน ๑๑๐๐ ชั่วโมงต่อปี ครูญี่ปุ่นทำงาน ๑๙๖๐ ชั่วโมงต่อปี สอน ๔๖๗ ชั่วโมงต่อปี นักเรียนญี่ปุ่นมีชั่วโมงการทำงานอิสระมากกว่านักเรียนไทย อย่างไรก็ตาม แทบทุกประเทศต้องการครูที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภายใต้การนิเทศของครูอาวุโส ผ่านการสอบใบประกอบวิชาชีพครู ได้ปริญญาจากสถาบันอุดมศึกษา ผ่านการทดลองปฏิบัติงานและผ่านการฝึกอบรมครูใหม่ แต่มีเพียงไม่กี่ประเทศที่ทำได้ทั้งครบทุกรายการ

๓.๓ การวัดทักษะวิชาการของครู

การวิจัยในโครงการ TIMSS และ SACMEQ ของแอฟริกาใต้และตะวันออกชี้ให้เห็นว่า นักเรียนจะเรียนได้ความรู้มากจากครูที่มีทักษะวิชาการสูงมากกว่าครูที่มีทักษะวิชาการอ่อนเด็กที่เข้ารับการทดสอบทำคะแนนได้คล้ายกับครูของตน

๓.๔ การพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

รายงานการวิจัยชี้ว่าทักษะวิชาการและความรู้อย่างลึกซึ้งในเนื้อหาเป็นตัวทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ดี การกระจายครูที่มีคุณภาพให้ทั่วถึงและเสมอภาคเป็นนโยบายที่ดีในการลดความไม่เสมอภาคทางการศึกษา แต่ควรมีการวิจัยว่ากลไกการกระจายที่มีประสิทธิภาพนั้นเป็นอย่างไร

๔. ปริมาณและคุณภาพครูที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้

๔.๑ การสรรหาครูและวุฒิของครู

ในการสรรหาครูและวุฒิของครูเพื่อที่แต่ละประเทศจะสามารถเพิ่มครูได้โดยไม่ลดคุณภาพ มีความจำเป็นต้องหาวิธีการใหม่เพื่อแก้ปัญหาปริมาณและคุณภาพของครู วุฒಿಯ่างเดียวไม่ทำให้ครูมีประสิทธิภาพได้ ในกรณีของ SACMEQ ครูที่จบประถมปีที่ ๖ ไม่พร้อมที่จะสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษา

หลายประเทศต้องการเพิ่มจำนวนครู อีกหลายประเทศเน้นการพัฒนาคุณวุฒิครู ไม่มีประเทศใดที่ไปถึงการประถมศึกษาสากลได้ โดยปราศจากการมีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอัตรา ๓๕% ของเด็กวัยเรียน ซึ่งชี้ให้เห็นความสำคัญของการมัธยมศึกษาต่อการฝึกหัดครู องค์กรแรงงานสากลและองค์การวิทยาศาสตร์ การศึกษา และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติได้เตือนไว้เมื่อ ๓๐ กว่าปีมาแล้วว่า “ปัญหาการขาดแคลนครูควรแก้ด้วยวิธีการพิเศษ ต้องไม่เป็นผลเสียต่อมาตรฐานวิชาชีพที่เป็นที่ยอมรับแล้ว หรือจะจัดทำใหม่ และต้องก่อให้เกิดความสูญเสียต่อการศึกษาน้อยที่สุด”

๔.๒ ความสมดุลระหว่างการบรรจุครูและสภาพการทำงาน

การพิจารณาทางเลือกของนโยบายการบรรจุครูและเงื่อนไขในการทำงานของครูได้แก่ จำนวนชั่วโมงสอน ขนาดของชั้นเรียน และโครงสร้างเงินเดือนที่สามารถปรับเข้ากับการรับนักเรียนใหม่ได้มากขึ้น โดยเฉพาะการปรับให้เกิดความเหมาะสมระหว่างความรับผิดชอบและผลตอบแทน

การจัดองค์กรโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการบรรจุครู การสอนหลายผลัดก็เป็นทางเลือกที่นักเรียนต่อครู คุณภาพการศึกษาจะขึ้นอยู่กับวิธีการสอนและบริหารโรงเรียนหลายผลัด งานวิจัยหลายรายการชี้บ่งว่าไม่มีความแตกต่างทางผลการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ๒ ผลัด

และผลัดเดียว ส่วนขนาดของชั้นเรียนเฉลี่ยก็เป็นตัวแปรที่นำมาพิจารณาได้เช่นกัน ถ้าขนาดของชั้นเรียนต่ำกว่าอัตราส่วนนักเรียนต่อครู ก็อาจจะเพิ่มนักเรียนในชั้นได้ แต่อัตราดังกล่าวไม่บ่งบอกถึงความไม่เสมอภาคทางการศึกษาและการบรรจุครูในระบบการศึกษา

จำนวนชั่วโมงสอนต่อปี ก็มีการกำหนดไว้ในกฎหมายได้ การเพิ่มหรือลดชั่วโมงสอนของครูมีผลกระทบต่อผลการเรียนของเด็ก จำนวนชั่วโมงเรียนของนักเรียนเป็นตัวชี้วัดตัวเดียวไม่ได้ เพราะเชื่อมโยงกับสภาพการทำงานของครูและขนาดของชั้นเรียนด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนชั่วโมงเรียนและขนาดของชั้นเรียนมีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ จึงเป็นการยากที่จะหาจุดสมดุลของเงื่อนไขการทำงานของครู

การนำตัวเลขอัตราส่วนของนักเรียนต่อครูมาพิจารณาประกอบต้องระมัดระวัง ต้องพิจารณาอัตราส่วนนี้ในระดับโรงเรียนและระดับเขตด้วย วิธีการก็คือเปรียบเทียบอัตราส่วนของนักเรียนต่อครูในท้องถิ่นกับระดับประเทศ ที่เรียกว่าสัมประสิทธิ์เจตนารมณ์ ถ้าท้องถิ่นและประเทศมีอัตราเดียวกัน สัมประสิทธิ์จะเป็น ๑ ถ้าน้อยกว่า ๑ ก็แสดงว่ามีปัญหาในการบรรจุครูเพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา

๔.๓ บทสรุป

อุปทานครูเพื่อบรรลุการประถมศึกษาสากลใน ค.ศ.๒๐๑๕ สามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ กลุ่มคือ กลุ่มที่ต้องเพิ่มครูจำนวนมาก กลุ่มที่ต้องเพิ่มครูปานกลาง และกลุ่มที่มีปัญหาเพียงเรื่องการออกจากงานของครูและสามารถให้ความสนใจในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของตนได้

ประเทศกลุ่มที่ต้องเพิ่มครูทั้ง ๒ กลุ่ม ล้วนมีปัญหาทรัพยากรที่จะนำมาใช้ ควรเน้นการปรับนโยบายเพื่อขจัดปัญหาขาดแคลน ประเทศที่ต้องการเพิ่มจำนวนครูมาก ต้องไม่ยอมลดคุณภาพเพื่อให้ได้ปริมาณของครู ประเทศที่ต้องการเพิ่มครูขนาดปานกลาง ต้องปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของตน ปัญหาวุฒิและสมรรถภาพของครูก็ต้องพิจารณาด้วยเช่นกัน มีทางแก้ปัญหาอยู่ที่การลดอัตราการผลิตออกของครู ปรับนโยบายการบรรจุครูและปรับวุฒิแรกเข้า

กลุ่มประเทศที่ไม่ต้องการครูเพิ่มคือกลุ่มอเมริกาเหนือและยุโรปตะวันตก จำนวนนักเรียนประถมศึกษาลดลง หลายประเทศบรรลุการประถมศึกษาสากลแล้ว ประสิทธิภาพภายในค่อนข้างดี เกณฑ์ขั้นต่ำในการเข้าเป็นครูสูงคือจบระดับมหาวิทยาลัย แต่ก็มีปัญหาครูย้ายงาน ซึ่งประเทศเหล่านี้ต้องการครูใหม่เพิ่มใน ค.ศ.๒๐๑๕ แต่อาจจะลดความต้องการลงได้โดยการปรับวิธีการบรรจุครูและลดอัตราการผลิตออกของครู ความก้าวหน้าของทั้ง ๓ กลุ่มขึ้นอยู่กับเจตนารมณ์ที่จะยกฐานะของครู ซึ่งเรื่องนี้น่าจะเป็นพื้นฐานของนโยบายสร้างความสมดุลระหว่างความต้องการหลายด้านที่ครูและนักเรียนในห้องเรียนต้องเผชิญ

สำหรับประเทศไทย ปัญหาไม่ได้อยู่ที่ครูไม่ผ่านเกณฑ์วุฒิขั้นต่ำ แต่อยู่ที่การกระจายครูไปตามโรงเรียน และท้องถิ่นต่างๆ ให้ได้ครูที่ดี มีคุณวุฒิ คุณภาพ และประสบการณ์ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้รวมถึงสื่อต่างๆ อุปกรณ์การสอน ห้องสมุด และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนด้วย ประเทศไทยต้องการปริมาณครูลดลง ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาครูเพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านการสอน แรงจูงใจในอาชีพครู ความรู้ในวิชาการ ความรู้ในเทคโนโลยีใหม่ๆ คุณธรรมจริยธรรม และการปรับตัวเองให้ทันและยืนเด่นอยู่ได้ในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. บทสรุป

- ๑.๑ ผู้ใหญ่ไทยอายุ ๒๕-๖๔ ปี ไม่เคยเข้าโรงเรียน ๔.๑% ไม่จบประถมศึกษา ๔๐.๖% จบประถมศึกษา ๒๑.๗% จบมัธยมศึกษาตอนต้น ๑๐.๕% และจบมัธยมศึกษาตอนปลาย ๙.๖%
- ๑.๒ ผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศไทยมีเพียง ๕๒.๔% ซึ่งต่ำกว่าหลายประเทศในกลุ่ม WEI และ OECD
- ๑.๓ เด็กไทยเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซ้ำกว่าเกณฑ์จำนวน ๔๐%
- ๑.๔ นักศึกษาไทยไปเรียนต่างประเทศ ๒๓,๗๒๗ คน นักศึกษาต่างชาติมาเรียนในประเทศไทย ๔,๐๙๒ คน ซึ่งตัวเลขนี้บ่งบอกถึงคุณภาพการศึกษาว่ายังต้องพึ่งการศึกษาต่างประเทศอยู่มาก แต่ก็ยังรักษาระดับภูมิภาคไว้ได้บ้าง โดยมีนักศึกษาต่างชาติมาเรียนในไทยจำนวนหนึ่ง
- ๑.๕ ขนาดของชั้นเรียนระดับประถมศึกษาคือ ๒๓.๘ มัธยมศึกษา ๓๕.๒ ใกล้เคียงกับกลุ่ม WEI แต่อัตราส่วนนักเรียนต่อครูของไทยไม่มีข้อมูล อันเป็นผลมาจากการยุบรวมโรงเรียน
- ๑.๖ ชั่วโมงเรียนของนักเรียนไทยอยู่ระหว่าง ๑,๐๐๐-๑,๒๐๐ ชั่วโมงต่อปี
- ๑.๗ ประเทศไทยมีความคาดหวังทางการศึกษาทั้งระบบ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ๑๖.๒ ปี สูงกว่าค่าเฉลี่ยของ WEI

๒. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ๒.๑ ในหลายตาราง ไม่มีข้อมูลของประเทศไทย อาจจะเป็นไปได้ว่าระบบการเก็บข้อมูลทางการศึกษาของไทยไม่เพียงพอ ซึ่งหมายถึงการตัดสินใจทางการศึกษายังคงมีข้อมูลไม่เพียงพอเช่นกัน
- ๒.๒ ผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญของประเทศไทยมี ๓๕.๖% และสายอาชีวะ ๑๖.๙% แสดงว่ารัฐให้ความสำคัญต่อการอาชีวศึกษาน้อยเกินไป ทั้งๆที่สายอาชีวะผลิตบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงาน รัฐควรให้ความสำคัญต่อการอาชีวศึกษามากขึ้น
- ๒.๓ จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของประเทศไทยมี ๙๙% แต่มัธยมศึกษาตอนปลายเหลือเพียง ๗๔% บ่งบอกถึงสภาวะที่ประสิทธิภาพของระบบการศึกษาของประเทศย่ำแย่ สอดคล้องมานานหลายสิบปี รวมถึงระบบการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการศึกษาด้วย
- ๒.๔ ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาของประเทศไทยรวมทั้งทุนการศึกษาเป็น ๔๐.๐% ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดของประเทศ ซึ่งตัวเลขนี้สูงกว่าทุกประเทศในกลุ่ม WEI และ OECD แต่คุณภาพการศึกษาของไทยไม่สูงตามไปด้วย จึงน่าจะศึกษาประสิทธิภาพของระบบโดยรวม และประสิทธิภาพของระบบการบริหารงบประมาณของการศึกษาไทยเปรียบเทียบกับประเทศเกาหลี สิงคโปร์และญี่ปุ่น เนื่องจากทั้ง ๓ ประเทศมีการสอนคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนอย่างเป็นระบบควบคู่กับวิชาการได้ดี
- ๒.๕ ชั่วโมงสอนของครูอยู่ระหว่าง ๘๐๐-๑,๐๐๐ ชั่วโมงต่อปี สอน ๔๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งตัวเลขใน ๑.๖ และข้อนี้บ่งบอกว่าชั่วโมงเรียนของนักเรียนไทย และชั่วโมงสอนของครูเป็นตัวเลขที่สูง แต่ผลการทดสอบระดับนานาชาติของไทยไม่สูงตามไปด้วย จึงน่าจะศึกษาวิธีการสอน การทำงาน และการเรียนของนักเรียนในประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ เกาหลี และ สหราชอาณาจักร เปรียบเทียบกับของไทย เพื่อหาจุดดีมาปรับปรุงการเรียนการสอนของไทย

๒.๖ การฝึกหัดครูของอังกฤษ สกอตแลนด์ และญี่ปุ่นครอบคลุมเกณฑ์ทั้ง ๕ ด้าน และมีการพัฒนาครูที่ดี ครูของทั้ง ๓ ประเทศได้ชื่อว่าเป็นครูที่มีประสิทธิภาพและแรงจูงใจสูง ผลการเรียนรู้ของนักเรียนก็สูงตามไปด้วย ขณะที่การฝึกหัดครูไทยครอบคลุม ๔ ด้าน จึงเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าจะศึกษาให้ถ่องแท้ เกณฑ์ ๕ ด้านประกอบด้วย การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผ่านการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ได้ปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย ทดลองปฏิบัติการสอนตามแนวทางของตน และฝึกงานภายใต้ครูอาวุโส

๒.๗ การบรรจุครูและการฝึกหัดครูในประเทศที่มีหลายวัฒนธรรม จะเน้นการสรรหาครูที่มีวัฒนธรรมเดียวกับนักเรียนและชุมชน จึงทำให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี ประเทศไทยก็ประกอบด้วยประชาชนหลากหลายวัฒนธรรม จึงน่ารับเป็นนโยบายในการบรรจุครูและการฝึกหัดครู เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น และอาจจะแก้ปัญหาครูขอย้าย ปัญหาความปลอดภัยและอันตรายถึงชีวิต และทรัพย์สิน ได้ในระดับหนึ่ง

๒.๘ จำนวนผู้ใหญ่อายุ ๒๕-๖๔ ปี สำเร็จอุดมศึกษาแบบเน้นทฤษฎี (๕A) ๙.๙% และไม่เน้นทฤษฎี (๕B) ๓.๐% เป็นตัวเลขที่ต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่ม WEI รัฐบาลน่าจะส่งเสริมการอุดมศึกษาให้มีความหลากหลายในสาขาวิชา ปริมาณของผู้เข้าเรียนและคุณภาพของการศึกษาต้องอยู่ในระดับที่อย่างน้อยเป็นผู้นำในกลุ่มอาเซียนได้

๒.๙ อัตราส่วนนักเรียนต่อครูเป็นตัวชี้วัดความเสมอภาคทางการศึกษาอีกตัวหนึ่ง แต่ประเทศไทยไม่มีการเก็บข้อมูลตัวนี้ UIS ได้เสนอแนะให้ใช้ Determination Coefficient คือ อัตราส่วนนักเรียนต่อครูของประเทศ ÷ อัตราส่วนของนักเรียนต่อครูของโรงเรียน ของอำเภอ และของเขตการศึกษา ถ้าผลที่ได้ออกมาน้อยกว่า ๑ แสดงว่าตรงจุดนั้นมีความยุ่งยากในการเรียนการสอน แต่ต้องจำกัดเฉพาะครูที่ปฏิบัติการสอนในลักษณะ Full Time Equivalent เท่านั้น ค่าสัมประสิทธิ์ตัวนี้น่าจะนำมาใช้กับการศึกษาของไทยเพื่อเป็นเครื่องเตือนความจำแก่ผู้กำหนดนโยบายการศึกษา

๒.๑๐ ประเทศไทยมีครูอัตราจ้างและครูที่มีคุณวุฒิไม่ถึงเกณฑ์อยู่จำนวนหนึ่ง ผลตอบแทนแก่ครูเหล่านี้และการพัฒนาครูเหล่านี้อยู่ในระดับต่ำกว่าครูปกติมาก ซึ่งเป็นการปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกัน ครูเหล่านี้ควรได้รับการเอาใจใส่ให้ได้เกณฑ์และสิทธิประโยชน์เท่าเทียมกับครูปกติ เพราะแรงจูงใจของครูมีผลต่อผลการเรียนของนักเรียน

๓. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาไทยในภาพรวม

๓.๑ กระทรวงศึกษาธิการควรมอบหมายในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง รับผิดชอบงานด้านสถิติการศึกษา โดยร่วมมือกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานมาตรฐานและประเมินผลการศึกษา และสถาบันสถิติของ UNESCO ทั้งนี้ ประเทศที่น่าจะมีการศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย วางแผน ดำเนินงานและวิเคราะห์สถิติทางการศึกษาคือ ฟินแลนด์ ซึ่งใช้สถิติในการกำหนดนโยบาย วางแผน ประเมิน และบริหารการศึกษาได้เป็นอย่างดี

๓.๒ ควรมีการประเมินประสิทธิภาพของระบบการศึกษาเป็นระยะ ระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้การใช้งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพการศึกษาสูง

๓.๓ ควรให้ความสำคัญต่อการศึกษาของสตรี โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา เพราะเป็นการสร้างความเสมอภาคทางเพศ พัฒนาแม่ที่มีคุณภาพ และพัฒนาเด็กพัฒนาระดับท้องถิ่น

๓.๔ รัฐควรกำหนดทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้แน่นอน จะเป็นการสะดวกต่อการศึกษาที่จะสนองความก้าวหน้าในทิศทางนั้น ดังเช่นประเทศในกลุ่ม OECD แต่ก็ควรมีทิศทางที่ถาวรในด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเป็นแกนนำของชีวิต

๔. ความก้าวหน้าทางการศึกษาในกลุ่ม WEI ๑๙ ประเทศ

เพื่อมุ่งไปสู่การนำประเทศให้บรรลุเป้าหมายการศึกษาสากล (นักเรียนเข้าเรียนมากกว่า ๙๐% ของกลุ่มอายุเดียวกัน) ใน ค.ศ. ๒๐๑๕ หรือ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีประเด็นนำเสนอ ดังนี้

๔.๑ ส่งเสริมการศึกษานอกระบบให้ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ ผู้ที่ขาดโอกาส ได้พัฒนาตนเอง และผู้ทำงานแล้วมีโอกาสศึกษาเพิ่มทักษะหรือเปลี่ยนงานได้ ผลดีจะเกิดแก่ประเทศชาติโดยรวม

๔.๒ ให้ความสำคัญต่อการศึกษาก่อนวัยเรียนและการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับมัธยมศึกษาสายอาชีพศึกษา ซึ่งจะผลิตแรงงานฝีมือออกสู่ตลาดแรงงานจำนวนหนึ่ง มีทักษะการทำงานและสามารถเรียนต่อระดับสูงได้ เพราะเป็นฐานภาษีอันกว้างของประเทศ

๔.๓ ให้ความสำคัญและส่งเสริมอาชีวศึกษา วิทยาศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ เพื่อสนองความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ แต่ต้องไม่ลืมนคุณธรรมจริยธรรม

๔.๔ ในระดับประถมและมัธยมศึกษา ควรพิจารณาขนาดของชั้นเรียนให้อยู่ระหว่าง ๒๐-๒๕ คน ขนาดของชั้นเรียนเล็ก ทำให้ครูมีโอกาสดูแลและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กเป็นรายบุคคล นั้นหมายถึงว่าคุณภาพของการศึกษาและสุขภาพจิตของเด็กด้วย

๔.๕ จำนวนชั่วโมงสอนของบางประเทศในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสูงถึง ๑,๐๐๐-๑,๒๐๐ ชั่วโมงต่อปี แต่บางประเทศ เช่น รัสเซีย เด็กเรียน ๗๙๑ ชั่วโมงต่อปี ต่างกัน ๒๐๙ ชั่วโมงต่อปี จึงน่าจะเป็นหัวข้อที่ควรศึกษาว่าเขาทำอย่างไรและมีผลต่อคุณภาพการศึกษาอย่างไรบ้าง

๕. การอุดมศึกษาและการเพิ่มพูนความรู้

๕.๑ เพิ่มงบประมาณและส่งเสริมงานวิจัยในระดับอุดมศึกษาให้มากขึ้น เพราะเป็นการเพิ่มพูนขอบเขตความรู้ และขณะเดียวกันก็นำวิชาการวิจัยไปสู่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและระดับปริญญาตรีด้วย ระดับมัธยมศึกษาเน้นที่โครงการ ระดับปริญญาตรีเน้นการวิจัยขั้นต้นและภาคินพนธ์เพื่อส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้

๕.๒ แนวโน้มปัจจุบันเพศหญิงเรียนในระดับอุดมศึกษาสูงกว่าเพศชาย จึงควรส่งเสริมเพศชายให้เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความสมดุลทางเพศทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะสาขาที่เพศชายเรียนน้อย และเพศหญิงเรียนน้อย

๕.๓ สถาบันอุดมศึกษาควรเปิดสอนหลากหลายวิชา (Diversification) เพื่อสนองความต้องการของประเทศชาติและประชาชน โดยเฉพาะสาขาที่ตลาดแรงงานและประเทศชาติต้องการ

๕.๔ สนับสนุนให้ผู้หญิงเรียนสาขาวิทยาศาสตร์

๕.๕ พัฒนาการศึกษไทยทุกระดับ สนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษานานาชาติมาเรียนในประเทศไทย และขณะเดียวกันก็สนับสนุนให้นักศึกษาไทยไปเรียนต่างประเทศในสาขาที่ขาดแคลน และสาขาวิชาที่ต่างประเทศมีความก้าวหน้ามาก เพื่อเป็นการขยายขอบเขตของความรู้

๕.๖ รัฐควรพิจารณาให้ทุนแก่นักมหาวิทยาลัยเอกชนโดยตรง เพื่อเปิดสอนสาขาวิชาที่รัฐต้องการ นอกเหนือจากให้ทุนสนับสนุนแก่นักศึกษาโดยตรง

๕.๗ รัฐควรสนับสนุนให้หน่วยงานเอกชนหรือองค์กรการกุศลจัดการศึกษาแก่เยาวชนที่ด้อยโอกาส เพราะเอกชนมีความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน เข้าถึงและเข้าใจผู้ด้อยโอกาสได้ดี เอกสารที่ศึกษาในครั้งนี้นี้ยังเห็นว่าเอกชนจัดการฝึกหัดครูได้คล่องตัวดีกว่ารัฐ

๕.๘ รัฐควรสนับสนุนให้นักศึกษาไทยไปศึกษาและวิจัยในประเทศที่ไทยมีการติดต่อทางการทูตและค้าขาย เพื่อเป็นการศึกษาข้อมูล สร้างมิตรภาพ และรู้เขารู้เรา อันจะเป็นประโยชน์ต่อความสัมพันธ์และธุรกิจระหว่างประเทศ

๕.๙ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยของไทยกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ เช่น ประเทศในอเมริกาเหนือและยุโรปตะวันตก เพื่อการเรียนรู้และเพิ่มศักยภาพของประเทศไทย และสามารถเป็นผู้นำทางการศึกษาแก่ประเทศเพื่อนบ้านและประเทศคู่ค้าบางประเทศเพื่อขยายธุรกิจการศึกษาของไทยพร้อมกับเรียนรู้จากประเทศอื่นด้วย

๖. ครู คุณภาพการศึกษา และความต้องการครูใน พ.ศ.๒๕๕๘

๖.๑ การเตรียมครูควรกระทำให้ครบทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ ได้รับปริญญา ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทดลองทำการสอนตามวิธีสอนของตน ได้ใบประกอบวิชาชีพครู และผ่านกระบวนการฝึกอบรมครูใหม่ภายใต้ครูชำนาญการหรือครูอาวุโส

๖.๒ การมีครูอัตราจ้างหรือผู้ช่วยครูเป็นส่วนหนึ่งของระบบครู เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะท้องถิ่น ครูเหล่านี้ควรได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม และมีศักดิ์ศรีเท่ากับครูปกติ ให้ถือเป็นภาระผูกพันว่ารัฐจะต้องพัฒนาครูเหล่านี้ให้มีคุณวุฒิและคุณภาพเท่าเทียมกับครูปกติภายในเวลาอันรวดเร็ว

๖.๓ ตัวชี้วัด Determination Coefficient ควรนำมาใช้เป็นตัวชี้วัดความเสมอภาคทางการศึกษา โดยใช้อัตราส่วนนักเรียนต่อครูของเขตหรือโรงเรียนเป็นตัวหาร อัตราส่วนระดับประเทศเป็นตัวตั้ง ถ้าผลลัพธ์ต่ำกว่า ๑ ก็แสดงว่ามีปัญหามาก

๖.๔ การใช้ตัวชี้วัดต่างๆ เช่น อัตราเฉลี่ยนักเรียนต่อครู ขนาดของชั้นเรียน ควรพิจารณาลงไปในระดับท้องถิ่นและระดับโรงเรียนด้วย เปรียบเทียบกับระดับประเทศ ตัวเลขเหล่านี้จะเป็นภาพสะท้อนของประสิทธิภาพของระบบการศึกษา ประสิทธิภาพของระบบบริหารการศึกษา และประสิทธิภาพของระบบการเงินของการศึกษา

๖.๕ ควรส่งเสริมให้บุคคลในท้องถิ่นเข้ามาเป็นครู โดยเฉพาะบุคคลที่มีวัฒนธรรมเดียวกันกับนักเรียน ครูเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการระดมทรัพยากรท้องถิ่นเข้ามาช่วยโรงเรียน ขจัดปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ และลดอัตราการย้ายออกและลาออกลงได้มาก

๖.๖ ในกรณีที่จ้างครูต่ำกว่ามาตรฐานทำการสอนในท้องที่ห่างไกล หรือเสี่ยงภัยหรือโรงเรียนที่หาครูยาก ควรติดตามและพัฒนาให้ครูเหล่านี้มีมาตรฐานและได้รับค่าตอบแทนเท่ากับครูปกติ

๗. ปัญหาของครูไทยในปัจจุบัน

๗.๑ ปัญหาการกระจายครูไม่ทั่วถึง ไม่เสมอภาค การส่งครูใหม่ขาดประสบการณ์ไปสอนในโรงเรียนขาดแคลนเป็นการเพิ่มความขาดแคลนให้กับเยาวชนเหล่านั้น

๗.๒ การใช้ระเบียบเดียวกันทั่วประเทศในการบริการครูในบริบทของท้องถิ่นที่แตกต่างกันทางวัฒนธรรม ไม่สามารถจะแก้ปัญหาท้องถิ่นได้ มีโอกาสเกิดปัญหา การขอย้ายออกนอกพื้นที่ การสอนที่ไม่ทุ่มเทจิตใจมีมากขึ้น ครูขอบรรจุครั้งแรกก็เพื่อรอโอกาสย้ายในเวลาต่อไป

๗.๓ การฝึกอบรมคนในท้องถิ่นและให้กลับไปเป็นครูในบ้านเกิดของตน เคยได้ผลดีมาแล้ว ในสมัยนักเรียนทุน (ป.ป.) จึงน่าจะนำมาใช้อีก โดยเฉพาะท้องถิ่นห่างไกล ก้นดาร์ เสี่ยงอันตราย และโรงเรียนที่หาครูไปสอนยาก

๗.๔ ควรให้ท้องถิ่นเข้ามารับผิดชอบการศึกษาให้มากขึ้น แต่ควรเน้นการกระจายอำนาจให้โรงเรียนทั้งทางด้านบุคลากรวิชาชีพ และการเงินโดยให้โรงเรียนตั้งงบประมาณเองได้

๗.๕ หลายประเทศจัดจ้างให้เอกชนจัดการศึกษาให้แก่เด็ก จึงน่าจะเป็นแนวคิดใหม่ในการให้การศึกษา เช่น เด็กมีปัญหา เด็กชนกลุ่มน้อย เด็กเร่ร่อน เด็กในพื้นที่ห่างไกลก้นดาร์ เป็นต้น

๗.๖ ความต้องการครูจะลดลงจนถึง ค.ศ. ๒๐๑๕ หรือ พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงน่าจะลดการผลิตนักศึกษาครูระดับปริญญาตรีลง ทุ่มเทพวิทยากรและบุคคลในมหาวิทยาลัยไปช่วยเหลือด้านการศึกษานอกโรงเรียนให้มากขึ้น เพื่อยกคุณภาพแรงงานไทยให้สูงขึ้น ถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือขยายงานในมหาวิทยาลัยไปในสาขาที่ประเทศต้องการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ขณะเดียวกันก็พัฒนาคุณภาพครูประจำการให้สูงขึ้นด้วย

๗.๗ ควรพิจารณาเปิดโรงเรียนนานาชาติ ที่สามารถรับนักเรียนจากประเทศเพื่อนบ้านมาเรียนได้ โดยเฉพาะโรงเรียนตามแนวชายแดน น่าจะพัฒนาให้สามารถรับเด็กจากประเทศเพื่อนบ้านได้ ซึ่งหมายถึงต้องเตรียมครูและพัฒนาครูโดยให้สามารถสอนโรงเรียนนานาชาติได้ด้วย

ภาคผนวก ข

ข้อมูลทั่วไปของสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ที่ตั้ง ทิศเหนือติดกับช่องแคบอังกฤษ เบลเยียม และลักเซมเบิร์ก ทิศตะวันออกติดกับเยอรมนี สวิตเซอร์แลนด์ และอิตาลี ทิศตะวันตกติดกับมหาสมุทรแอตแลนติก และทิศใต้ติดกับทะเลเมดิเตอร์เรเนียน อันดอร์รา และสเปน โดยมีจุดที่สูงที่สุดในทวีปยุโรปตะวันตก คือ ยอดเขา Mont Blanc ตั้งอยู่บนเทือกเขาแอลป์ บริเวณชายแดนประเทศฝรั่งเศสและอิตาลี

ภูมิอากาศ ฤดูหนาวไม่หนาวมาก และฤดูร้อนอากาศเย็นสบาย

พื้นที่ รวมทั้งจังหวัดและดินแดนโพ้นทะเล ๖๗๕,๔๑๗ ตารางกิโลเมตร

ประชากร ๖๒.๙ ล้านคน (ปี ๒๕๕๔) จำนวนผู้อยู่ในกำลังแรงงานประมาณ ๒๘.๑ ล้านคน (ภาคบริการ ๗๔% ภาคอุตสาหกรรม ๒๒% ภาคเกษตรกรรม ๓.๒%)

ภาษาราชการ ฝรั่งเศส

ศาสนา โรมันคาทอลิก (๘๕%) อิสลาม (๑๐%) โปรเตสแตนต์ (๒%) ยิว (๑%)

เมืองหลวง กรุงปารีส

วันชาติ ๑๔ กรกฎาคม

สกุลเงิน ยูโร (Euro)

ภูมิอากาศ แบ่งเป็น ๔ ฤดู คือ ฤดูใบไม้ผลิ ๒๑ มีนาคม - ๒๑ มิถุนายน อุณหภูมิเฉลี่ย ๑ ถึง ๒๒ C ฤดูร้อน ๒๒ มิถุนายน - ๒๒ กันยายน อุณหภูมิเฉลี่ย ๑๐ ถึง ๒๕ C ฤดูใบไม้ร่วง ๒๓ กันยายน - ๒๑ ธันวาคม อุณหภูมิเฉลี่ย ๐ ถึง ๒๑ C ฤดูหนาว ๒๒ ธันวาคม - ๒๐ มีนาคม อุณหภูมิเฉลี่ย -๑ ถึง ๑๕ C

ระบอบการเมือง ประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐ

ประธานาธิบดี นายนิโกลาส์ ซาร์โกซี (Nicolas Sarkozy) เข้ารับตำแหน่งอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นายกรัฐมนตรี นายฟรองซัวส์ ฟ็อง (François Fillon) ได้รับแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๐ และได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งวาระที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

การเมืองการปกครอง

ฝรั่งเศสเข้าสู่การปกครองภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐที่ ๕ (the Fifth Republic) ตั้งแต่ปี ๒๕๐๑ (ค.ศ. ๑๙๕๘) จัดทำขึ้นในสมัยประธานาธิบดีชาร์ลส์ เดอโกลล์ (Charles de Gaulle) สำคัญในรัฐธรรมนูญ คือ การเพิ่มอำนาจประธานาธิบดี โดยอำนาจบริหารถูกแบ่งออกและมีหัวหน้า ๒ คน ในลักษณะรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในแบบกึ่งรัฐสภาถึงประธานาธิบดี โดยมีการแบ่งแยกอำนาจออกเป็น ๓ ฝ่าย ดังนี้

๑. อำนาจบริหาร มีประธานาธิบดีเป็นประมุขแห่งรัฐ (Head of State) และเป็นผู้ดำเนินการในฝ่ายบริหาร มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระ ๕ ปี (เดิม ๗ ปี) และอยู่ในตำแหน่งได้ไม่เกิน ๒ วาระ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี

๒. อำนาจนิติบัญญัติ ประกอบด้วย ๒ สภา คือ (๑) สภาผู้แทนราษฎร (Assemblée Nationale) เป็นตัวแทนในเขตเลือกตั้ง มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระ ๕ ปี จำนวนสมาชิก ๕๗๗ คน มีอำนาจในการอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีและเสียงข้างมากในสภา สามารถกำหนดการตัดสินใจของรัฐบาล และ (๒) วุฒิสภา (Senat) จำนวนสมาชิก ๓๑๙ คน สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยทางอ้อมของคณะผู้เลือกตั้ง มีวาระ ๖ ปี (เดิม ๙ ปี)

๓. อำนาจตุลาการ ประกอบด้วย (๑) ศาลฎีกา (๒) ศาลปกครอง (๓) ศาลรัฐธรรมนูญ
การแบ่งเขตการปกครอง ประกอบด้วย ๒๒ มณฑล (Région) กระจายเป็น ๙๖ จังหวัด (Département) และมีดินแดนโพ้นทะเล ได้แก่ Guadeloupe, Martinique, Guyane (French Guiana), Réunion et Mayotte, Saint-Pierre-et-Miquelon, Wallis-et-Futuna, Polynésie Française (French Polynesia), Nouvelle Calédonie (New Caledonia) และดินแดนในแถบขั้วโลกใต้ ได้แก่ Kerguelen Islands, Crozet Islands, Saint-Paul-et-Amsterdam Islands และ Terre Adélie (Adelie Land) ซึ่งเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของทวีปแอนตาร์กติกา และฝรั่งเศสยังมีกรรมสิทธิ์เหนือเกาะ Clipperton ในมหาสมุทรแปซิฟิก ใกล้ชายฝั่งประเทศเม็กซิโก

การปกครองท้องถิ่น แบ่งเป็น

๑. เทศบาล (Commune): โดยจะมีการเลือกตั้งสภาเทศบาลขึ้นทุกๆ ๖ ปี คณะกรรมการเทศบาลจะเลือกสมาชิกของคณะกรรมการ ๑ คน ทำหน้าที่นายกเทศมนตรี (Maire) เพื่อเป็นประธานสภาเทศบาล และบริหารงานระดับท้องถิ่นที่เกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ งานทะเบียน งานด้านสาธารณสุขเป็นต้น

๒. จังหวัด (Departement): องค์การบริหารส่วนจังหวัดเรียกว่า Conseil Général มีการเลือกตั้งโดยตรงทุกๆ ๖ ปี บทบาทของสภาจังหวัดมีเพิ่มมากขึ้นหลังการออกกฎหมายเพื่อกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นฉบับวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๒๕ ซึ่งทำให้สภาจังหวัดมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น เช่น การกำหนดงบประมาณ การกำหนดภาษีท้องถิ่น การให้ความช่วยเหลือทางสังคมและครอบครัว การบริหารด้านสาธารณสุข และการศึกษาในระดับโรงเรียนมัธยมต้น เป็นต้น

๓. ภาคหรือมณฑล (Région): เป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นล่าสุดตามนโยบายการกระจายอำนาจ เป็นการรวมหลายจังหวัดเข้าด้วยกัน โดยให้จังหวัดที่ใหญ่ที่สุดเป็นที่ตั้งของภาค และผู้ว่าราชการในจังหวัดนั้นเป็นผู้ว่าราชการภาค เมืองค์การบริหารภาคเรียกว่า Conseil Regional เลือกตั้งโดยตรงทุกๆ ๖ ปี ประธานองค์การบริหารภาคทำหน้าที่บริหารและรับผิดชอบการกำหนดแผนเศรษฐกิจ การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่อยู่อาศัย ตลอดจนบริหารงบประมาณ และบุคลากรภายในภาค

พรรคการเมืองที่สำคัญ ได้แก่

* พรรค Union Pour un Mouvement Populaire (UMP): มีอุดมการณ์ทางการเมืองแนวขวากลาง / สนับสนุนนโยบายตลาดเสรี ปัจจุบันเป็นพรรครัฐบาลมีนายนิโกลาส์ ซาร์โกซี เป็นหัวหน้าพรรค

* พรรค Socialiste (PS): พรรคสังคมนิยม (พรรคฝ่ายซ้าย) ปัจจุบันเป็นพรรคฝ่ายค้าน

* พรรค Union pour la Democratie Francaise (UDF)

* พรรค Communiste (PCF): พรรคคอมมิวนิสต์

* พรรค National Front: มีอุดมการณ์ทางการเมืองแนวขวาจัด

* พรรค Greens

การเมืองภายใน

การเลือกตั้งประธานาธิบดีฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐ นายนิโกลาส์ ซาร์โกซี หัวหน้าพรรค Union pour un Mouvement Populaire (UMP) ชนะการเลือกตั้งโดยได้รับคะแนนเสียงร้อยละ ๓๐.๕๗ ของผู้มาลงคะแนนทั้งหมดในรอบที่ ๒ และเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีฝรั่งเศสอย่างเป็นทางการ สืบแทนนายฌาคส์ ชีรัค (Jacques Chirac) เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรของฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ให้ความสำคัญกับประเด็น ดังต่อไปนี้

(๑) การดำเนินนโยบายควบคุมการเข้าเมืองอย่างเข้มงวด

(๒) การปฏิรูปทางสังคมต่างๆ ได้แก่ การปรับขยายอายุเกษียณราชการ การปฏิรูประบบการจ่ายบำนาญบำนาญ การบริการด้านการรักษาพยาบาล การจัดที่อยู่อาศัยเพื่อให้ชาวฝรั่งเศสมีโอกาสเท่าเทียมกันในการมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม

(๓) การแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้รัฐสภามีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นในการกำกับดูแล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องการอนุมัติการปฏิบัติการทางทหารในระยะยาวในต่างประเทศของกองทัพฝรั่งเศส และเพื่ออนุญาตให้ประธานาธิบดีสามารถเข้าไปชี้แจงในสภาแห่งชาติได้

(๔) การปฏิรูปสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้แก่ชาวฝรั่งเศส โดยได้ตั้งงบประมาณเพื่อโครงการนี้ (ระหว่างปี ๒๕๕๐-๒๕๕๕) จำนวน ๕ พันล้านยูโร

(๕) การทหารและความมั่นคง โดยเฉพาะการรับมือกับขบวนการก่อการร้าย ตลอดจนการพิจารณาจัดสร้างเรือบรรทุกเครื่องบินที่ใช้พลังงานนิวเคลียร์ลำที่ ๒ และการปรับปรุงอาวุธยุทโธปกรณ์

(๖) การปรับลดภาวะการขาดดุลงบประมาณ โดยให้มีการจัดทำงบประมาณที่สมดุลภายใน ๕ ปี ซึ่งรัฐบาลฝรั่งเศสตั้งเป้าหมายลดการขาดดุลงบประมาณให้เหลือร้อยละ ๖ ในปี ๒๕๕๔ และร้อยละ ๓ ในปี ๒๕๕๖

(๗) การแก้ไขปัญหาการว่างงาน ปัญหาสถานะเศรษฐกิจถดถอย อันเป็นผลสืบเนื่องจากวิกฤติเศรษฐกิจยุโรป ตลอดจนกระแสต่อต้านของประชาชนต่อการดำเนินการผลักดันนโยบายการปฏิรูปทางสังคมต่าง ๆ ของรัฐบาล รวมทั้งปัญหาความขัดแย้งในสังคมซึ่งมีรากฐานมาจากความแตกต่างทางด้านศาสนาและวัฒนธรรมของผู้ที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในฝรั่งเศส ส่งผลให้รัฐบาลฝรั่งเศสเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารประเทศ และได้รับคะแนนนิยมลดลงอย่างต่อเนื่อง จนเป็นเหตุให้ต้องมีการปรับคณะรัฐมนตรีถึง ๓ ครั้ง ในปี ๒๕๕๓ เพื่อเร่งกู้ภาพลักษณ์และสร้างผลงานของรัฐบาลก่อนที่จะมีการเลือกตั้งตำแหน่งประธานาธิบดีฝรั่งเศสในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕

นโยบายด้านการต่างประเทศ ฝรั่งเศสเป็นหนึ่งใน ๕ ประเทศมหาอำนาจทางการเมืองและการทหารของโลก มีอิทธิพลและบทบาทสูงในเวทีระหว่างประเทศ รวมทั้งการกำหนดทิศทางนโยบายของสหภาพยุโรป นอกจากนี้ ฝรั่งเศสยังเป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ขององค์การระหว่างประเทศที่สำคัญ ๆ อาทิ องค์การระหว่างประเทศของกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส (International Organization of the Francophonie - OIF) องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for

Economic Cooperation and Development – OECD) องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization – UNESCO) องค์การตำรวจสากล (International Criminal Police Organization – INTERPOL) กลุ่มต่อต้านการก่อการร้ายสากล (Alliance Base) เป็นต้น

รัฐบาลฝรั่งเศสภายใต้การนำของประธานาธิบดีนิโกลาส์ ซาร์โกซี มีแนวทางสานต่อ นโยบายที่เคยดำเนินมาแล้วในรัฐบาลชุดก่อน โดยจะยังคงให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ใกล้ชิดกับสหภาพยุโรป และประเทศสมาชิกที่มีบทบาทสำคัญ โดยเฉพาะ เยอรมนี นอกจากนี้ ฝรั่งเศสหวังที่จะเห็นการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างรัสเซียกับสหภาพยุโรปให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น รวมทั้งการสร้างความแข็งแกร่งด้านการป้องกันประเทศและปกป้องยุโรป โดยเฉพาะการกลับเข้ามา มีบทบาทนำของฝรั่งเศสในองค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization-NATO) ทั้งนี้ ฝรั่งเศสยังมีความเห็นที่แตกต่างทางด้านนโยบายกับสหรัฐอเมริกา และสมาชิก สหภาพยุโรปบางประเทศต่อกรณีการสนับสนุนตุรกีเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของสหภาพยุโรป ซึ่งฝรั่งเศสมีท่าที ไม่สนับสนุนในเรื่องนี้

ในด้านความมั่นคง ฝรั่งเศสเป็นประเทศมหาอำนาจที่มีแสนยานุภาพทางการทหาร โดย เป็นรัฐที่ครอบครองอาวุธนิวเคลียร์และยึดถือนโยบายการป้องปรามทางนิวเคลียร์ นอกจากนี้ ฝรั่งเศสยังเป็น ภาควิสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (NATO) องค์การเพื่อความร่วมมือและความมั่นคงในยุโรป (OSCE) และ กองกำลังยุโรป ซึ่งมีทหารฝรั่งเศสร่วมปฏิบัติการอยู่ด้วยเกือบ ๑๓,๐๐๐ นาย

ประเด็นด้านการต่างประเทศที่ฝรั่งเศสให้ความสำคัญลำดับต้น ได้แก่ การสร้างความ แข็งแกร่งด้านการป้องกันประเทศและปกป้องยุโรปในกรอบนาโต พันธกรณีของฝรั่งเศสต่ออักษานิสถาน ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับสหรัฐฯ โดยเฉพาะในประเด็นปัญหาโครงการนิวเคลียร์ของอิหร่าน สิทธิ มนุษยชนและประชาธิปไตย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การต่อต้านการก่อการร้าย การปราบปราม โจรสลัด การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและ การมีส่วนร่วมในกองกำลังรักษาสันติภาพ การปฏิรูประบบการเงินระหว่างประเทศ

เรื่องที่กำลังเป็นประเด็น

- ฝรั่งเศสกำลังถูกรัฐสภายุโรปเรียกร้องให้ระงับการผลักดันชาวโรมากลับโรมาเนียและ บัลแกเรีย โดยสมาชิกอียู สมาชิกรัฐสภายุโรป และกลุ่ม CSOs/NGOs ประณามการทำของฝรั่งเศสว่าไร้ มนุษยธรรม และละเมิดกฎหมายที่ห้ามขับพลเมืองของสมาชิกอียูใด ๆ ออกจากประเทศเพียงเพราะ เหตุผลด้านเศรษฐกิจและ/หรือบนพื้นฐานของเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ ซึ่งละเมิด European Charter of Fundamental Rights รวมทั้งเป็นการจุดกระแสการเหยียดชนชาติอีกด้วย ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าว ของฝรั่งเศสเป็นไปตามนโยบาย anti-crime initiative ของประธานาธิบดี Sarkozy ที่ประกาศเมื่อวันที่ ๒๘ ก.ค. ๒๕๕๓ และมุ่งเป้าไปที่กลุ่มโรมา เนื่องจากที่ผ่านมากลุ่มชาวโรมาก่อให้เกิดปัญหาตึงเครียดกับ ชาวพื้นเมืองโดยเฉพาะในฝรั่งเศสกับอิตาลี

- สถานการณ์การนัดหยุดงานของบรรดาสภาพแรงงานองค์กรต่าง ๆ ในฝรั่งเศส (ตั้งแต่วันที่ ๑๒ ต.ค. ๒๕๕๓ เป็นต้นมา) เพื่อประท้วงที่รัฐบาลเสนอร่างกฎหมายการเกษียณอายุทำงานจาก ๖๐ ปี เป็น ๖๒ ปี และภายหลังวุฒิสภาได้รับร่างกฎหมายดังกล่าวแล้ว ด้วยกลุ่มผู้ประท้วงเห็นว่าร่างกฎหมาย

ดังกล่าวไม่ได้ให้ความเป็นธรรมแก่คนทำงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ โดยต้องทำงานยาวนานมากขึ้นกว่าจะได้รับสิทธิประโยชน์จากเงินสวัสดิการที่สะสมตลอดชีวิตการทำงาน รวมทั้งเป็นการลดทอนโอกาสเข้าสู่ตลาดแรงงานของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ มากขึ้น

เศรษฐกิจการค้า ภาพรวม ฝรั่งเศสเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจอันดับ ๕ ของโลก โดยเป็นผู้ส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม (โดยเฉพาะเครื่องจักรและอุปกรณ์) อันดับที่ ๔ ส่งออกสินค้าเกษตรและัญพืช เป็นอันดับที่ ๒ และส่งออกอาวุธรายใหญ่เป็นอันดับ ๔ ของโลก ในด้านการลงทุน ฝรั่งเศสเป็นประเทศที่มีการลงทุนจากต่างประเทศมากเป็นอันดับ ๒ ของโลก

จุดแข็งของฝรั่งเศส คือ คุณภาพของแรงงาน **ความก้าวหน้าในเรื่องการค้นคว้าและวิจัยและเทคโนโลยีขั้นสูง** ปัจจุบัน แม้จะเกิดภาวะวิกฤติเศรษฐกิจโลก แต่ปัจจัยที่ส่งผลให้เศรษฐกิจฝรั่งเศสมั่นคงคือ (๑) ราคาพลังงานที่ฝรั่งเศสต้องนำเข้าได้ลดลง เนื่องจากการใช้พลังงานนิวเคลียร์ในการผลิตกระแสไฟฟ้า (ฝรั่งเศสมีโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์มากเป็นอันดับ ๒ ของโลก รองจากสหรัฐฯ การผลิตกระแสไฟฟ้าในประเทศ ร้อยละ ๘๘ มาจากพลังงานนิวเคลียร์) (๒) การทำการค้ากับสหภาพยุโรปเป็นสิ่งสำคัญ โดยร้อยละ ๖๐ ของการส่งออกของฝรั่งเศสส่งไปยังตลาดสหภาพยุโรป (๓) การขยายตัวของ การส่งออกสินค้ามูลค่าสูง เช่น เครื่องบินแอร์บัส อุปกรณ์การบิน ดาวเทียม อุปกรณ์ด้านการทหาร และรถไฟความเร็วสูง (TGV) โดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ ๒๐ ของการส่งออกของประเทศทั้งหมด ในระดับระหว่างประเทศ ฝรั่งเศสจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม G๒๐ G๘ และ G๗ ในปี ๒๕๕๔ โดยฝรั่งเศสจะให้ความสำคัญกับ ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ (๑) การปฏิรูประบบการเงินโลก (๒) การทบทวนกลไกตลาด/ราคา สำหรับสินค้าต่างๆ ที่ผันผวน และ (๓) global governance โดยเฉพาะแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างองค์การระหว่างประเทศต่างๆ อาทิ WTO World Bank และ IMF

ภารกิจด้านเศรษฐกิจที่รัฐบาลให้ความสำคัญลำดับต้น ได้แก่ ๑) การแก้ไขปัญหาการว่างงาน ๒) การลดภาระการขาดดุลภาครัฐ ๓) การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยอันเนื่องมาจากราคาตลาดอสังหาริมทรัพย์สูงขึ้น ๔) การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะในสาขาเศรษฐกิจที่เป็นจุดแข็งของฝรั่งเศส ได้แก่ การขนส่งอากาศยาน การผลิตยานยนต์ อาหาร การเกษตร และพลังงานนิวเคลียร์ ๕) การกระชับความร่วมมือกับเยอรมนีในการสร้างความแข็งแกร่งให้กับเงินสกุลยูโร

ข้อมูลเศรษฐกิจโดยสังเขป

ผลผลิตประชาชาติ ๒,๑๙๓ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (๒๕๕๔)

รายได้เฉลี่ยต่อหัว ๓๔,๘๓๒ ดอลลาร์สหรัฐ (๒๕๕๔)

อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ร้อยละ ๑.๖ (๒๕๕๔)

อัตราเงินเฟ้อ ร้อยละ ๒.๒ (๒๕๕๔)

อัตรารว่างงาน ร้อยละ ๙.๓ (๒๕๕๔)

ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ เยอรมนี สเปน สหราชอาณาจักร อิตาลี เบลเยียม สหรัฐฯ

สินค้าเข้า น้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ รถยนต์ ชิ้นส่วนและอะไหล่เครื่องบิน ชิ้นส่วนรถยนต์ เวชภัณฑ์ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์

สินค้าออก รถยนต์และอุปกรณ์ เครื่องบิน เวชภัณฑ์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อาหาร (โดยเฉพาะัญพืช) เครื่องสำอาง ไวน์/แชมเปญ

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ด้านการทูต ไทยกับฝรั่งเศสเริ่มมีความสัมพันธ์ระหว่างกันตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งตรงกับรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมื่อครั้งที่พระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ ได้ส่งราชทูตมาเจริญสัมพันธไมตรีเมื่อปี ๒๒๒๘ และหลังจากนั้น ราชทูตสยาม (โกษาปาน) ได้เดินทางไปเข้าเฝ้าพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ ณ พระราชวังแวร์ซายส์ เมื่อปี ๒๒๒๙ และความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยกับฝรั่งเศสก็ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนทั้งสองประเทศได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน โดยการลงนามในสนธิสัญญาทางไมตรี การค้า และการเดินเรือ (Treaty of Friendship, Commerce and Navigation) เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๓๙๙ และต่อมา ฝ่ายไทยได้ตั้งสำนักงานและผู้แทนระดับอัครราชทูตประจำกรุงปารีส ในปี ๒๔๓๒ และได้ยกสถานะเป็นสถานเอกอัครราชทูต ในปี ๒๔๙๒ เมื่อปี ๒๕๔๙ ไทยและฝรั่งเศสได้จัดงานเฉลิมฉลองโอกาสครบรอบ ๓๒๐ ปีของการสถาปนาความสัมพันธ์ระหว่างกันนับตั้งแต่รัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมื่อปี ๒๒๒๘ และการที่ทั้งสองประเทศได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน ครบรอบ ๑๕๐ ปี นับตั้งแต่ได้มีการลงนามสนธิสัญญาทางไมตรี การค้า และการเดินเรือ เมื่อปี ๒๓๙๙

ด้านการเมือง

ความสัมพันธ์ทวิภาคีไทย-ฝรั่งเศสดำเนินไปด้วยความราบรื่นไม่มีปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างกันในทุกระดับและทุกภาคส่วน ปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสได้รับการยกระดับเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างกัน โดยมีแผนปฏิบัติการร่วมไทย-ฝรั่งเศส ฉบับที่ ๑ (ปี ๒๕๔๗-๒๕๕๑) ซึ่งจัดทำขึ้นโดยความคิดริเริ่มและข้อเสนอของนาย Jacques Chirac ประธานาธิบดีฝรั่งเศส (ในขณะนั้น) เป็นพื้นฐานในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกันในทุกด้าน และแผนปฏิบัติการร่วมไทย-ฝรั่งเศส ฉบับที่ ๒ (ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๗) เป็นกลไกต่อยอดโดยมุ่งสาขาความร่วมมือที่ทั้งสองฝ่ายมีผลประโยชน์ร่วมกันและจะต้องสามารถปฏิบัติได้จริงในช่วง ๕ ปีข้างหน้า ครอบคลุมทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ ความร่วมมือในสาขาสังคมและวัฒนธรรม การศึกษา วิชาการ การท่องเที่ยว พลังงาน การทหาร ความร่วมมือไตรภาคีเพื่อการพัฒนา และความร่วมมือด้านการป้องกันประเทศ ฯลฯ

ด้านเศรษฐกิจ

ฝรั่งเศสเป็นคู่ค้าสำคัญลำดับที่ ๔ ของไทยในกลุ่มประเทศอียู (รองจากเยอรมนี สหราชอาณาจักร และเนเธอร์แลนด์) ในปี ๒๕๕๔ (ม.ค.-พ.ย.) การค้าระหว่างกันมีมูลค่า ๓,๔๐๔.๘๑ ล้านดอลลาร์ เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี ๒๕๕๓ ร้อยละ ๓๐.๗๐ ไทยส่งออก ๑,๗๕๐.๙๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐ และนำเข้า ๒,๐๕๓.๘๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยไทยเป็นฝ่ายเสียเปรียบดุลการค้า ๓๐๒.๙๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ เครื่องคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ อัญมณีและเครื่องประดับ ผลิตภัณฑ์ยาง เลนซ์ อาหารทะเลกระป๋อง และแปรรูป ข้าว โดยไทยนำเข้าสินค้ามูลค่าสูงจากฝรั่งเศส ได้แก่ เครื่องบิน เครื่องร่อน อุปกรณ์การบินและส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรกล เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์จากพืช

ปัญหาและอุปสรรคทางการค้า

๑) ปัญหาด้านกฎระเบียบของฝรั่งเศสและของสหภาพยุโรป ซึ่งฝรั่งเศสมักจะเข้มงวดตรวจสอบมากกว่าประเทศสมาชิกอื่น ๆ

๒) ปัญหาสุขอนามัย โดยเฉพาะในสินค้าประมง อาทิ การตรวจพบ cadmium ในปลาหมึกแช่แข็ง หรือการพบเชื้อ salmonella ในปลาแช่แข็ง เป็นต้น ซึ่งทำให้สินค้านำเข้าจากบริษัทที่มีปัญหาถูกใช้มาตรการเข้มงวด/ตรวจสอบ ทั้งนี้ สินค้าประมงเป็นหนึ่งในกลุ่มสินค้าที่ถูสหภาพยุโรปตัดสิทธิพิเศษทางศุลกากร (GSP)

๓) ปัญหาคุณภาพสินค้าไทยบางประเภทที่ยังไม่ได้มาตรฐานตลาด

๔) ตลาดฝรั่งเศสเป็นตลาดเสรี มีการแข่งขันสูงมีการกีดกันและป้องกันตนเอง นอกจากนี้ตลาดฝรั่งเศสเป็นตลาดที่ผู้บริโภคมีรสนิยมเฉพาะตัว ข้อมูลที่ได้รับจากผู้นำเข้ารายใหญ่รายงานว่าผู้บริโภคชาวฝรั่งเศสมีรสนิยมที่แตกต่างจากกลุ่มผู้บริโภคในประเทศอื่นๆ อาทิ กรณีของสับปรดกระป๋อง ผู้บริโภคนิยมสับปรดกระป๋องที่มีความเข้มข้นของน้ำเชื่อมสูง และคำนึงถึงสีสันของเนื้อสับปรดด้วย นอกจากนี้ผู้บริโภคบางกลุ่มยังให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ถูกต้องบนสลากบรรจุภัณฑ์อีกด้วย

๕) ความเข้มงวดทางด้านกฎระเบียบเกี่ยวกับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา ด้วยความที่ฝรั่งเศสเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการออกแบบรูปแบบสินค้าต่าง ๆ จึงทำให้ฝรั่งเศสค่อนข้างมีปัญหาทางการค้ากับกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งไทย โดยเฉพาะความผิดเรื่องการลอกเลียนแบบเครื่องหมายการค้า ซึ่งพบว่า ๗ ใน ๑๐ ของเครื่องหมายการค้าที่พบว่ามีการลอกเลียนแบบนั้น เป็นเครื่องหมายการค้าของฝรั่งเศส นอกจากนี้ยังพบว่า สินค้าลอกเลียนแบบที่ถูกจับกุมและยึดโดยศุลกากรฝรั่งเศส มีแหล่งกำเนิดจากประเทศไทยมากที่สุด

กลไกความร่วมมือด้านการค้า

ในภาครัฐ มีคณะทำงานร่วมด้านการค้าไทย-ฝรั่งเศส และมีการจัดทำข้อตกลงการหารือของเจ้าหน้าที่ระดับสูงด้านเศรษฐกิจระหว่างไทยกับฝรั่งเศส (The High Level Economic Dialogue between Thailand and France) ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๗ ภายใต้แผนปฏิบัติการร่วมไทย-ฝรั่งเศส ฉบับที่ ๒ เพื่อเป็นกรอบความร่วมมือและส่งเสริมผลประโยชน์ด้านการค้าและการลงทุน ระหว่างสองประเทศทั้งในกรอบทวิภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี รวมทั้งเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความเห็นเพื่อแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนระหว่างกัน ซึ่งกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รับผิดชอบ

สำหรับภาคเอกชน มีการจัดตั้งสภาธุรกิจฝรั่งเศส-ไทย (French-Thai Business Council - FTBC) ขึ้นเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ โดยหอการค้าไทยเป็นตัวแทน (ประธานร่วมฝ่ายไทย คือ นายชิงชัย หาญเจนลักษณ์) และ MEDEF (Mouvement Entrepreneurs de France หรือสมาพันธ์นายจ้างฝรั่งเศส) เป็นตัวแทนของฝ่ายฝรั่งเศส (ประธานร่วมฝ่ายฝรั่งเศส คือ นาย Jacques Friedmann) นอกจากนี้ ไทย-ฝรั่งเศส ยังมีความร่วมมือในกรอบ ASEM อาทิ สภาธุรกิจเอเชีย-ยุโรป (Asia - Europe Business Forum) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนชั้นนำของประเทศสมาชิก ASEM

ความสัมพันธ์ด้านการลงทุน

ฝรั่งเศสลงทุนในไทยมากเป็นอันดับที่ ๔ ในกลุ่มประเทศอียู (รองจากเนเธอร์แลนด์และสหราชอาณาจักร และเยอรมนี) โดยมีรูปแบบการลงทุนใน ๒ ลักษณะ คือ ๑) การลงทุนเพื่อทำธุรกิจในไทย อาทิ กลุ่มบริษัท Casino (ห้าง Big C), Thomson และ Totalfina และ ๒) การลงทุนเพื่อการส่งออก อาทิ บริษัท Michelin, Lacoste, Saint Gobain และ Devanley ในปี ๒๕๕๓ มีโครงการของฝรั่งเศสที่ได้รับการอนุมัติส่งเสริมการลงทุนในไทยจำนวน ๒๐ โครงการ มูลค่ารวมประมาณ ๒,๖๑๘ ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๒ ซึ่งมีการลงทุนจากฝรั่งเศสมูลค่ารวม ๗๗๒ ล้านบาท โครงการลงทุนส่วนใหญ่อยู่ในสาขาบริการ อุตสาหกรรมเบา และอุตสาหกรรมไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ ภาคเอกชนฝรั่งเศสยังมีความสนใจที่จะเข้าร่วมทุนในโครงการลงทุนขนาดใหญ่ภาครัฐด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะโครงการรถไฟความเร็วสูง

ความสัมพันธ์ด้านการทหารและความมั่นคง

ไทยและฝรั่งเศสมีความร่วมมือและความสัมพันธ์ทางทหารและการป้องกันประเทศอย่างใกล้ชิดด้วยดีตลอดมาผ่านกิจกรรมและโครงการที่สำคัญ ได้แก่ ความร่วมมือด้านการฝึกการปฏิบัติการร่วม โดยเฉพาะทางเรือ การแลกเปลี่ยนการเยือนนายทหารในระดับผู้นำเหล่าทัพและผู้บังคับบัญชาระดับสูง การแลกเปลี่ยนการฝึกอบรบบุคลากรของกองทัพ รวมทั้งการส่งนักเรียนนายร้อยของไทยไปศึกษาต่อที่โรงเรียนนายร้อย Saint-Cyr (École Spéciale Militaire de Saint-Cyr) ของฝรั่งเศสเป็นจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และฝ่ายไทยได้จัดซื้อยุทโธปกรณ์หลายชนิดจากฝรั่งเศส ซึ่งความร่วมมือต่างๆ ทั้งหมดปรากฏอยู่ภายใต้กรอบแผนปฏิบัติการร่วมไทย-ฝรั่งเศส ฉบับที่ ๒ (ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๗) และแถลงการณ์ร่วมด้านความร่วมมือด้านการป้องกันประเทศระหว่างกัน

ความสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว

ฝรั่งเศสจัดอยู่ในกลุ่มตลาดหลักที่สำคัญของประเทศไทย จำนวนนักท่องเที่ยวฝรั่งเศสเดินทางมาไทยประมาณปีละ ๔๕๐,๐๐๐ คน มากเป็นอันดับ ๔ ของกลุ่มอียู และถือเป็นนักท่องเที่ยวคุณภาพ ไทยและฝรั่งเศสได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างไทย-ฝรั่งเศส เมื่อปี ๒๕๔๗ โดย MoU ดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวทางเรือ และการพัฒนามาตรฐานด้านการท่องเที่ยวระหว่างกัน นักท่องเที่ยวฝรั่งเศสให้ความสำคัญกับมาตรฐานสินค้าท่องเที่ยวและปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ นอกจากนั้น ปัญหาทัวร์คุณภาพต่ำที่ตัดราคากันเพื่อขายนักท่องเที่ยวฝรั่งเศสยังคงเป็นปัญหาต่อเนื่อง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของไทยในลักษณะของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวราคาถูกและมีคุณภาพต่ำในสายตานักท่องเที่ยวฝรั่งเศส ภาพพจน์ในทางลบด้านการท่องเที่ยวของไทยในสายตานักท่องเที่ยวฝรั่งเศส อาทิ ปัญหาโสเภณีเด็ก การหลอกลวงนักท่องเที่ยวในการซื้ออัญมณี การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาลพิษในกรุงเทพฯ ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ตลอดจนการบริโภคเนื้อสุนัขและส่งออกหนังสุนัข รวมถึงการทารุณกรรมสัตว์/สัตว์ป่า (ชะนีและช้าง)

ความร่วมมือทางด้านวัฒนธรรม

การลงนามในแผนปฏิบัติการร่วมไทย-ฝรั่งเศส ฉบับที่ ๑ (๒๕๔๗-๒๕๕๑) ส่งเสริมให้สองฝ่ายมีการแลกเปลี่ยนการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมระหว่างกันอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจในด้านสังคมและวัฒนธรรมระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ โดยฝ่ายฝรั่งเศสได้ริเริ่มจัดงานเทศกาลวัฒนธรรมฝรั่งเศส หรือ La Fête ขึ้นที่กรุงเทพฯ อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ ในขณะที่ฝ่ายไทยจัดงานเทศกาลวัฒนธรรมไทย "Tout a fait Thai" ในฝรั่งเศส ระหว่างวันที่ ๑๘ กันยายน - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๙ โดยมีการนำการแสดง อาทิ การจัดนิทรรศการฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี การแสดงโขน หุ่นละครเล็ก การเต้นรำ/ดนตรีร่วมสมัย การแสดง/แข่งขันมวยไทย ดนตรีไทย การจัดนิทรรศการทวาราวดี เสื้อผ้าและสิ่งทอไทย การช่างสิบหมู่และการสาธิต/นิทรรศการวิถีชีวิตไทยและสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เทศกาลอาหารไทย เทศกาลภาพยนตร์ไทย นอกจากนี้สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปารีส ยังได้จัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง อาทิ การจัดนิทรรศการศิลปะสมัยทวาราวดีที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติด้านศิลปะเอเชีย: กีเม่ (Musée Guimet) ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จฯ เป็นประธานในพิธีเปิดนิทรรศการฯ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๒

ความร่วมมือไตรภาคี

ไทยและฝรั่งเศสมีเจตนาความร่วมมือร่วมกันที่จะส่งเสริมความร่วมมือไตรภาคีเพื่อการพัฒนาในระดับภูมิภาค โดยเฉพาะอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ซึ่งได้ระบุในแผนปฏิบัติการร่วมฯ ไทย-ฝรั่งเศส ฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ ในระหว่างการเยือนไทยอย่างเป็นทางการของประธานาธิบดีนิโกลาส์ ซีรัก เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ได้มีการลงนามในความตกลงจัดตั้งคณะทำงานร่วมว่าด้วยความร่วมมือไตรภาคีเพื่อการพัฒนา เพื่อเป็นกลไกในการพิจารณาและกำหนดรูปแบบและกิจกรรม/โครงการความร่วมมือ ตลอดจนบริหารจัดการโครงการและนำมาซึ่งการลงนามในความตกลงจัดตั้งสำนักงาน Agence Francaise de Developpement (AFD) ของฝรั่งเศสในประเทศไทย โครงการความร่วมมือที่สำคัญ ได้แก่ ๑) โครงการสร้างทางรถไฟในลาวเส้นทางสายท่านาแล้ง-เวียงจันทน์ โดยฝรั่งเศสสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาความเป็นไปได้ (ขั้นที่ ๒) ของโครงการฯ และขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาสันับสนุนการก่อสร้างโดยเสนอเงินกู้แก่ลาวผ่านไทย ๒) โครงการความร่วมมือระหว่างกระทรวงการต่างประเทศ (โดย สพร.) กับสมาคมความร่วมมือการแพทย์ฝรั่งเศส-เอเชีย (AMFA) ในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมทางด้านการศึกษาแพทย์ให้แก่แพทย์ชาวพม่า ณ มหาวิทยาลัยมหิดล

ความตกลงทวิภาคี ความตกลงที่ลงนามแล้ว ๑) ความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการเก็บภาษีซ้อน ลงนามเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๗ ๒) หนังสือแลกเปลี่ยนว่าด้วยบริการเดินอากาศ ลงนามเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๑๘ และมีการทบทวนเป็นระยะ ๓) **ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวัฒนธรรม การศึกษาและวิทยาศาสตร์ และความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกัน** ลงนามเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๒๐ ๔) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการ ลงนามเมื่อ ๑๖ กันยายน ๒๕๒๐ ๕) อนุสัญญาความร่วมมือในการปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลในคดีอาญา (โอนตัวนักโทษ) ลงนามเมื่อ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๖ ๖) ความตกลงสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องระหว่างจังหวัดภูเก็ตกับเมืองนิซ ลงนามเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๒ ๗) อนุสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องการอาญา ไทย-ฝรั่งเศส ลงนาม เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๐ ๘) คณะทำงานร่วมทางการค้าไทย-ฝรั่งเศส ลงนามเมื่อ

วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ ๙) บันทึกความเข้าใจในการก่อตั้งสภาธุรกิจไทย-ฝรั่งเศส (French-Thai Business Council) ลงนามเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ๑๐) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างไทย-ฝรั่งเศส ด้านไปรษณีย์และโทรคมนาคม ลงนามเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ๑๑) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการใช้พลังงานนิวเคลียร์ในทางสันติ ลงนามเมื่อ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๑ ๑๒) **ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือว่าด้วยอุดมศึกษาและวิจัยไทย-ฝรั่งเศส ลงนามเมื่อ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๒ ๑๓)** ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศสเกี่ยวกับความร่วมมือทางด้านเทคโนโลยีอวกาศและการประยุกต์ใช้ ลงนามเมื่อ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๓ ๑๔) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการส่งกำลังบำรุงทางทหารระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลสาธารณรัฐฝรั่งเศส ลงนามเมื่อ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๓ ๑๕) บันทึกความเข้าใจระหว่างสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) กับหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนของฝรั่งเศส (UBIFRANCE) ลงนามเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ๑๖) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านไปรษณีย์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไทย -ฝรั่งเศส ลงนามเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ๑๗) ความตกลงจัดตั้งสำนักงานเพื่อการพัฒนา (Agence Francaise de Developpement-AFD) ในประเทศไทย ลงนามเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ๑๘) หนังสือแลกเปลี่ยนเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการร่วมภายใต้ความร่วมมือไตรภาคีไทย-ฝรั่งเศส ลงนามเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ๑๙) แถลงการณ์ร่วมลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองฝ่าย เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ๒๐) แถลงการณ์ร่วมด้านความร่วมมือด้านการป้องกันประเทศระหว่างกระทรวงกลาโหมของไทยกับฝรั่งเศส ลงนามเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ๒๑) **ประกาศเจตนารมณ์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ลงนามเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ๒๒)** บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านส่งเสริมการค้าปลีกระหว่างกระทรวงพาณิชย์ กับบริษัท Carrefour Group ลงนามเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ๒๓) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านแฟชั่นระหว่างสมาพันธ์ Prêt-à-Porter Féminin (เสื้อผ้าสำเร็จรูปของผู้หญิง) และสหภาพเครื่องนุ่งห่มฝรั่งเศส กับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม/สมาคมเครื่องนุ่งห่มไทย/สมาคมเครื่องนุ่งห่มไทย ลงนามเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ๒๔) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือระหว่างหอการค้าเชียงใหม่และหอการค้าเมืองลียง ลงนามเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ๒๕) แผนการดำเนินการร่วมสำหรับการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ ลงนามเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๔๔ ๒๖) บันทึกว่าจาวว่าด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมไทย-ฝรั่งเศส ฉบับที่ ๒ (ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๗) ลงนามเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ ๒๗) ความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับการพำนักระยะสั้นแก่ผู้ถือหนังสือเดินทางทูต ลงนามเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ ๒๘) ข้อตกลงการหารือของเจ้าหน้าที่ระดับสูงด้านเศรษฐกิจระหว่างไทยกับฝรั่งเศส (ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๗) ลงนามเมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๓ ๒๙) ความตกลงต่างตอบแทนว่าด้วยพนักงานวิทยุสมัครเล่นไทย-ฝรั่งเศส (มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๕)

จำนวนคนไทยในฝรั่งเศส ประมาณ ๑๖,๐๐๐ คน เป็นนักเรียนไทยประมาณ ๒,๐๐๐ คน (สำรวจเมื่อ ธ.ค ๒๕๕๓) วัดไทย ๔ แห่ง ได้แก่ (๑) วัดธรรมปทีป เมือง Moissy-Cramayel (๒) วัดพุทธศรัทธาธรรม เมือง Roubaix (๓) วัดพุทธสตราสบูร์ก (๔) วัดธรรมกาย เมือง Torcy และเมือง Bordeaux

ภาคผนวก ฅ

ข้อมูลทั่วไปของสหราชอาณาจักร

ที่ตั้ง ตะวันตกเฉียงเหนือของภาคพื้นทวีปยุโรปพื้นที่ ๒๔๒,๕๑๔ ตารางกิโลเมตรเมืองหลวง กรุงลอนดอนภูมิประเทศ เป็นเกาะ ยาวประมาณ ๑,๐๐๐ กม. กว้างประมาณ ๕๐๐ กม.ภูมิอากาศ อากาศเย็นสบาย อุณหภูมิเฉลี่ย ๘°C ฝนตกตลอดปีประชากร ๖๑.๔ ล้านคน กลุ่มชนชาติ อังกฤษ สกอต เวลส์ ไอร์แลนด์ และอื่น ๆภาษาราชการ ภาษาอังกฤษศาสนา คริสต์ นิกายเชิร์ช ออฟ อิงแลนด์ (Church of England)สกุลเงิน ปอนด์สเตอร์ลิง (Pound Sterling—GBP)อัตราแลกเปลี่ยน ประมาณ ๔๗.๒๓ บาท = ๑ ปอนด์สเตอร์ลิง (ณ วันที่ ๕ ม.ค. ๒๕๕๔)วันชาติ ไม่มี ใช้วันเฉลิมพระชนมพรรษา แทน (เสาร์ที่ ๒ ของเดือนมิถุนายน)ระบบการเมือง ประชาธิปไตยแบบรัฐสภาประมุข สมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ ๒ (ขึ้นครองราชย์สมบัติเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์

๒๕๕๕)

นายกรัฐมนตรี นายเดวิด คาเมรอนอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ประมาณร้อยละ - ๔.๙ (๒๕๕๒) อัตราเงินเฟ้อประมาณร้อยละ ๒.๒ (๒๕๕๒) อัตราการว่างงาน ประมาณร้อยละ ๗.๕ (๒๕๕๒)ประเทศคู่ค้าสำคัญ สหรัฐฯ เยอรมนี ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ ไอร์แลนด์ จีน (๒๕๕๒) มูลค่าการส่งออก ๓๕๖.๔ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (๒๕๕๒) มูลค่าการนำเข้า ๔๘๔.๙ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (๒๕๕๒)สินค้าออกสำคัญ ยา น้ำมันและเชื้อเพลิงอื่น ๆ รถยนต์ เครื่องยนต์และส่วนประกอบ อาหาร เครื่องดื่มสินค้าเข้าสำคัญ สินค้าอุตสาหกรรม เครื่องจักรกล เชื้อเพลิง อาหารทรัพยากรธรรมชาติ น้ำมัน ก๊าซ ถ่านหิน เหล็กการเมืองการปกครอง

สถาบันทางการเมือง สหราชอาณาจักรมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีกษัตริย์ (สมเด็จพระราชินีนาถ) เป็นประมุข สหราชอาณาจักรไม่มีกฎหมายรัฐธรรมนูญแบบเรียงลำดับมาตรา แต่ใช้พระราชบัญญัติและกฎหมายจารีตประเพณีในการบริหารประเทศ รัฐสภาทำหน้าที่ทางนิติบัญญัติ และในทางปฏิบัติ เป็นสถาบันที่มีอำนาจสูงสุดของประเทศ ฝ่ายบริหารประกอบด้วยรัฐบาล (คณะรัฐมนตรี) หน่วยงานทางราชการ หน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอิสระ และหน่วยงานที่อยู่ในความดูแลของ รัฐมนตรี ฝ่ายตุลาการกำหนดกฎหมายและตีความจารีตประเพณี สมเด็จพระราชินีนาถทรงเป็นประมุขฝ่ายบริหาร ทรงมีบทบาทสำคัญด้านนิติบัญญัติ ทรงเป็นประมุขฝ่ายตุลาการ ทรงเป็นผู้บัญชาการทหารรักษาพระองค์ และทรงเป็น "ผู้บริหารสูงสุด" ของคริสตจักรแห่งอังกฤษ

นับตั้งแต่การบริหารของอดีตนายกรัฐมนตรีโทนี่ แบลร์ ได้มีนโยบายส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่วันต่าง ๆ มากขึ้น โดยเมื่อปี ๒๕๔๐ รัฐบาลได้จัดให้มีการลงประชามติในแคว้นสกอตแลนด์ และเวลส์ และต่อมา ในปี ๒๕๔๒ ได้มีรัฐสภาเป็นของตนเอง และมีการจัดตั้งรัฐบาลของตนเอง ซึ่งมีอำนาจในการกำหนดนโยบายด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านการบริหารแคว้น ด้านการพัฒนา ด้านกิจการภายในเป็นของตนเอง ส่วนอำนาจด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคง และการต่างประเทศอยู่ภายใต้รัฐบาลกลางสหราชอาณาจักร

รัฐสภา

อำนาจทางนิติบัญญัติของรัฐสภาสหราชอาณาจักรประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ สมเด็จพระราชินีนาถ สภาสมาชิกหรือสภาผู้แทนราษฎร และสภาขุนนาง โดยการประชุมของทั้ง ๓ ส่วนมีขึ้นเฉพาะในโอกาสทางพิธีการ อาทิ พระราชพิธีเปิดสมัยประชุมรัฐสภา ทั้งนี้ รัฐสภาสหราชอาณาจักรมีหน้าที่ในการออกกฎหมาย ตรวจสอบนโยบายและการบริหารงานของรัฐบาล และเปิดอภิปรายในกระทู้สำคัญ รัฐสภาแต่ละชุดจะมีอายุไม่เกิน ๕ ปี มีช่วงสมัยประชุมคราวละ ๑ ปี โดยเริ่มต้นและสิ้นสุดในเดือนตุลาคมหรือพฤศจิกายน โดยมีช่วงพักการประชุมในเวลากลางคืน ช่วงสุดสัปดาห์ เทศกาลคริสต์มาส เทศกาลอีสเตอร์ วันหยุดธนาคารในปลายฤดูใบไม้ร่วง และวันหยุดยาวในฤดูร้อน (ประมาณปลายเดือนกรกฎาคม)

ทั้งนี้ การประชุมสภาสมาชิกมีสมัยประชุมเฉลี่ย ๑๔๘ วัน และการประชุมสภาขุนนางมีสมัยประชุมเฉลี่ย ๑๕๒ วัน โดยในการเปิดสมัยประชุมทุกครั้ง สมเด็จพระราชินีนาถจะทรงมีพระราชดำรัสเปิดสมัยประชุมรัฐสภา โดยจะทรงกล่าวถึงนโยบายของรัฐบาล และการเสนอร่างกฎหมาย และจะทรงมีพระราชเสาวนีย์ปิดสมัยประชุม รัฐสภาจะมีช่วงปิดสมัยประชุมเพียง ๓ - ๔ วัน ก่อนเริ่มสมัยประชุมต่อไป และจะเป็นการยุติกระบวนการทางนิติบัญญัติของสมัยประชุมนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายที่ไม่สามารถผ่านการพิจารณาก่อนสิ้นสุดสมัยประชุมจะตกไป ยกเว้นว่าฝ่ายค้านเห็นพ้องจะให้พิจารณากฎหมายต่อไปในสมัยต่อไป

สภาสมาชิกหรือสภาผู้แทนราษฎร (House of Commons) ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน ๖๔๕ คน จากการเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ มีคณะกรรมการต่าง ๆ ๔๐ คณะ ที่สำคัญคือ คณะกรรมการต่างประเทศ คณะกรรมการด้านการช่วยเหลือการพัฒนาระหว่างประเทศ คณะกรรมการด้านการคลัง สภาขุนนาง (House of Lords) ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน ๗๐๐ คน มาจากการแต่งตั้งของพรรคการเมืองต่างๆ (พรรคแรงงาน ๑๙๖ คน พรรคอนุรักษนิยม ๑๗๑ คน พรรค Liberal Democrat ๖๐ คน) และจากการสืบทอดตำแหน่ง และตัวแทนศาสนา คณะกรรมการต่างๆ ของสภาขุนนางประกอบด้วย ๙ คณะกรรมการ ที่สำคัญมี อาทิ คณะกรรมการสหภาพยุโรป คณะอนุกรรมการย่อยตามสาขาต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ การคลัง การพลังงาน อุตสาหกรรมและคมนาคม นโยบายต่างประเทศและการป้องกันประเทศ

รัฐบาลสหราชอาณาจักร ประกอบด้วยรัฐมนตรีต่าง ๆ ที่รับผิดชอบดูแลกิจการของประเทศ สมเด็จพระราชินีนาถทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี (หัวหน้าพรรคการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกสภาสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งมากที่สุด) และทรงแต่งตั้งรัฐมนตรีไม่เกิน ๒๐ คน ตามการถวายคำแนะนำจากนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีส่วนใหญ่มาจากสภาผู้แทนราษฎร อย่างไรก็ตาม รัฐมนตรีสามารถมาจากสภาขุนนางได้ ทั้งนี้ ตำแหน่ง The Lord of Chancellor (รับผิดชอบงานด้านกฎหมาย) จะมาจากสภาขุนนาง

การปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นในอังกฤษและเวลส์ แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับ County (เทียบเท่าจังหวัด) มี ๕๓ จังหวัด ระดับ District (เทียบเท่าอำเภอ) มี ๓๖๙ อำเภอ และระดับ Parish

(ในอังกฤษ) และ Community (ในเวลส์) การปกครองส่วนท้องถิ่นในสก๊อตแลนด์ แบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับภาค (Region) และการปกครองในเขตต่างๆ อีก ๓ แห่ง ระดับ District ๕๓ แห่ง และระดับ Community ส่วนไอร์แลนด์เหนือ แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับ County ๖ แห่ง ระดับ District ๒๖ แห่ง การปกครองท้องถิ่นดังกล่าวมาข้างต้นปกครองโดยสภาเทศบาล (council) ซึ่งสมาชิกมาจากการเลือกตั้งทุก ๔ ปี

การปกครองส่วนท้องถิ่นสหราชอาณาจักรเป็นไปตามหลักการประชาธิปไตย โดยใช้ระบบเลือกตั้งเทศมนตรี และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยจะมีการสำรวจความคิดเห็น จัด roadshow หรือ การแสดงประชามติ ในการบริหารงานส่วนท้องถิ่น

สถานการณ์การเมือง

๑. สหราชอาณาจักรจัดการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการปรากฏว่า พรรคอนุรักษนิยมซึ่งมีนายเดวิด คาเมรอน (David Cameron) เป็นหัวหน้าพรรคได้ รับคะแนนเสียงสูงสุดจำนวน ๓๐๖ ที่นั่ง พรรคแรงงาน ๒๕๖ ที่นั่ง พรรคเสรีประชาธิปไตย ๕๗ ที่นั่ง และพรรคอื่นๆ อีก ๒๘ ที่นั่ง โดยที่ไม่มีพรรคการเมืองใดได้จำนวนเสียงข้างมากเป็นที่สุด (absolute majority หรือต้องได้รับ ๓๒๖ ที่นั่ง) แม้ว่าตามธรรมเนียมปฏิบัติของสหราชอาณาจักร จะสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ด้วยพรรคเดียว กอปรกับนายกอร์ดอน บราวน์ (Gordon Brown) ในฐานะนายกรัฐมนตรีผู้อยู่ในตำแหน่ง (sitting Prime Minister) มีสิทธิที่จะจัดตั้งรัฐบาลเองก่อน อย่างไรก็ตาม นายกรัฐมนตรีบราวน์ ได้เปิดโอกาสให้นายคาเมรอนเจรจาจัดตั้งรัฐบาลก่อน และเมื่อนายคาเมรอนสามารถตกลงกับนายนิค เคลกก์ (Nick Clegg) หัวหน้าพรรคเสรีประชาธิปไตยได้ภายใน ๕ วันภายหลังจากการเลือกตั้ง นายกรัฐมนตรีบราวน์ ได้เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระราชินีนาถ อลิซาเบธที่ ๒ เมื่อเวลา ๑๙.๒๐ น. ของวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เพื่อถวายหนังสือลาออก และในวันเดียวกันนั้น เมื่อเวลา ๒๐.๔๐ น. นายคาเมรอน ได้เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระราชินีนาถอลิซาเบธที่ ๒ เพื่อตอบรับคำเชิญให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสหราชอาณาจักรสืบแทน

๒. นายคาเมรอน อายุ ๔๓ ปี เป็นนายกรัฐมนตรีสหราชอาณาจักรที่อายุน้อยที่สุดในรอบ ๒๐๐ ปี ตั้งแต่ลอร์ด ลิเวอร์พูล (Lord Liverpool) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสหราชอาณาจักรเมื่อปี ๒๓๕๕ (ค.ศ. ๑๘๑๒) และเป็นรัฐบาลผสมครั้งแรกในรอบ ๗๐ ปี ตั้งแต่สมัยรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีวิสต์ตัน เชอร์ชิล (Winston Churchill) ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ โดยนายนิค เคลกก์ หัวหน้าพรรคเสรีประชาธิปไตยดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี และตำแหน่งสำคัญๆ ในคณะรัฐมนตรียังได้รับการจัดสรรให้กับพรรคอนุรักษนิยม โดยนายจอร์จ ออสบอร์น (George Osborne) ด้วยอายุ ๓๘ ปี กลายเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังที่อายุน้อยที่สุดในรอบ ๑๒๕ ปี ของสหราชอาณาจักร นอกจากนี้ยังมีนายวิลเลียม เฮก (William Hague) อดีตหัวหน้าพรรคอนุรักษนิยม (๒๕๔๐ - ๒๕๔๔) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเงา (๒๕๔๘ - ๒๕๕๓) ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศคนปัจจุบัน

๓. การตั้งรัฐบาลผสมระหว่างพรรคอนุรักษนิยมและพรรคประชาธิปไตยทำให้ทั้งสองพรรคต้องยอมประนีประนอมประเด็นนโยบายหลักๆ ที่มีความแตกต่างกันระหว่างสองพรรค อาทิ (๑) นายคาเมรอนต้องยอมจัดให้มีการลงประชามติเรื่องการปฏิรูประบบการเลือกตั้ง (voting reform) ซึ่งเป็นประเด็นที่พรรคเสรีประชาธิปไตยให้ความสำคัญมากและตั้งเป็นเงื่อนไขหลักในการเจรจาจัดตั้งรัฐบาลผสม

ในครั้งนี้อด้วย (๒) ในประเด็นการตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งพรรคอนุรักษนิยมมีนโยบายส่งเสริมการจัดระบบตรวจคนเข้าเมืองที่เข้มงวดรัดกุมมากขึ้น เพื่อจำกัดจำนวนคนต่างชาติที่เข้าเมือง พรรคเสรีประชาธิปไตย ซึ่งประสงค์ให้มีระบบการตรวจคนเข้าเมืองที่เข้มงวดและเป็นธรรมต่อชาวต่างด้าว ต้องเป็นฝ่ายยอมให้มีการจำกัดจำนวนคนต่างชาติตามนโยบายของพรรคอนุรักษนิยม และ (๓) ในประเด็นสหภาพยุโรป พรรคเสรีประชาธิปไตยยอมที่จะชะลอการเสนอให้สหราชอาณาจักรใช้สกุลเงินยูโรออกไปอย่างไม่มีกำหนด และยอมให้มีการทำประชามติในกรณีที่มีการตัดสินใจในประเด็นที่จะทำให้เกิดการเพิ่มอำนาจให้สหภาพยุโรป

วาระสำคัญของรัฐบาลในปี ๒๕๕๔ มี ๔ ประการ ได้แก่ (๑) Enterprise โดยเน้นว่าธุรกิจขนาดเล็กและธุรกิจที่กำลังเติบโต (small and growing businesses) คือกลไกสำคัญที่จะทำให้เกิดการสร้างงาน รัฐบาลจึงจะพยายามสร้างพลวัตทางเศรษฐกิจโฉมใหม่ โดยเน้นให้ธนาคารปล่อยกู้ให้แก่ธุรกิจขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้น การลดระเบียบและข้อบังคับต่างๆ และการขยายการลงทุนทางธุรกิจในสาขาเพื่ออนาคต ๒) Aspiration โดยจะเน้นให้โอกาสเด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจนและผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับการดูแลในสังคม (๓) Public Services Reform โดยให้ถ่ายโอนอำนาจจากระบบราชการแบบรวมศูนย์ไปยังกลุ่มผู้ประกอบการ คนเจ็บไข้ และประชาชนที่ใช้บริการสาธารณะมากขึ้น เพื่อให้ได้รับบริการที่เปิดกว้าง มีความทันสมัย ตอบสนองต่อความต้องการและความคุ้มค่า และ (๔) National Security โดยเน้นถึงการต่อต้านภัยคุกคามจากการก่อการร้ายสากลที่ยังคงเป็นภัยคุกคามอยู่จนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในสหราชอาณาจักร และเรียกร้องให้ชาวมุสลิมอังกฤษที่ไม่เห็นด้วยกับแนวทางหัวรุนแรงให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับรัฐบาลด้วย

นโยบายด้านการต่างประเทศ

นโยบายลำดับต้นของสหราชอาณาจักรยังคงเป็นประเด็นด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ ได้แก่ อัฟกานิสถาน (top priority) การต่อต้านการแพร่ขยายของอาวุธนิวเคลียร์ ตะวันออกกลาง และจะติดตามประเด็นระหว่างประเทศอื่นๆ อย่างใกล้ชิด ได้แก่ การปฏิรูปสถาบันระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สิทธิมนุษยชน และการต่อต้านการก่อการร้าย

ทิศทางนโยบายต่างประเทศสหราชอาณาจักร ซึ่งนายวิลเลียม เฮก (William Hague) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้แถลงเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ จะมีลักษณะที่แตกต่างจากเดิมมากขึ้น (Distinctive British Foreign Policy) เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์โลกในปัจจุบันที่มีความเป็นเครือข่าย (networked world) โดยจะให้ความสำคัญแก่การเพิ่มบทบาทของสหราชอาณาจักรในเวทีระหว่างประเทศมากขึ้น นอกจากนี้ จะให้ความสำคัญกับประเทศที่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูง เช่น บราซิล อินเดีย จีน และประเทศอื่นๆ ในเอเชีย เพื่อให้นโยบายต่างประเทศของสหราชอาณาจักรมีความชัดเจน มีจุดเน้น และมีประสิทธิภาพ (clear, focused and effective) ซึ่งนอกเหนือจากด้านความมั่นคง โดยเฉพาะสถานการณ์ในอัฟกานิสถานแล้ว จะให้ความสนใจกับด้านการเมือง เศรษฐกิจ การค้า สังคม วัฒนธรรม กีฬาและการศึกษา

แนวทางการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศ/กลุ่มประเทศต่าง ๆ

(๑) สหรัฐฯ - ยังคงเป็นประเทศที่มีความสำคัญที่สุดสำหรับการดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหราชอาณาจักร โดยสหราชอาณาจักรมองว่า สหรัฐฯ เป็นพันธมิตรที่ไม่สามารถตัดขาดได้ (unbreakable alliance) เนื่องจากทั้งสองประเทศมีประวัติศาสตร์ ค่านิยม และผลประโยชน์ร่วมกัน

๒) สหภาพยุโรป- สหราชอาณาจักรจะมุ่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสหภาพยุโรป (European Union--EU) โดยยังให้ความสำคัญกับประเทศหลัก ได้แก่ ฝรั่งเศสและเยอรมนี แต่ก็ขยายความร่วมมือกับประเทศสมาชิก EU ขนาดเล็ก รวมถึงการให้ความสำคัญกับตุรกี โดยจะสนับสนุนการเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของ EU เพราะตุรกีเป็นแบบอย่างของประเทศเศรษฐกิจใหม่ที่มีการพัฒนาบทบาทใหม่ รวมทั้งมีบทบาทที่แข็งแกร่งในภูมิภาค ได้แก่ บอลข่าน ตะวันตก ตะวันออกกลาง และเอเชียกลาง นอกจากนี้ จะเพิ่มบุคลากรของสหราชอาณาจักรในหน่วยงานของ EU

(๓) เอเชีย - สหราชอาณาจักรจะให้ความสำคัญแก่ความสัมพันธ์กับญี่ปุ่น และกระชับความเป็นหุ้นส่วนกับจีนให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น นอกจากนี้ จะขยายความสัมพันธ์กับอินเดีย รวมทั้งจะส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

(๔) ประเทศอื่นๆ - สหราชอาณาจักรจะให้ความสำคัญกับกลุ่มเครือจักรภพ (Commonwealth) และประเทศเศรษฐกิจใหม่ในกลุ่มลาตินอเมริกา เช่น บราซิล ชิลี และกลุ่มประเทศในอ่าวเปอร์เซีย เช่น สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (UAE) รวมทั้งกลุ่มประเทศในแอฟริกา เช่น แอฟริกาใต้ ไนจีเรีย และเคนยา เป็นต้น

แนวทางการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่ “Distinctive British Foreign Policy” ประกอบด้วย (๑) การจัดตั้ง National Security Council และการเสนอแผน Strategic Defence and Security Review เพราะขณะนี้ สหราชอาณาจักรขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพในการรวมการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศ ความมั่นคง ความปลอดภัย และการพัฒนาเข้าด้วยกัน (๒) กระทบวงต่างๆ ที่รับผิดชอบงานด้านภายในประเทศของสหราชอาณาจักรได้เพิ่มมิติด้านต่างประเทศมากขึ้น ดังนั้น National Security Council จะทำหน้าที่ประสานนโยบายในมิติต่างประเทศของกระทบวงต่างๆ เข้าด้วยกัน ทั้งการทูต การศึกษา สาธารณสุข ประชาสังคม การค้า และความปลอดภัย (๓) การใช้จุดแข็งและความได้เปรียบของสหราชอาณาจักรในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทวิภาคี เช่น ระบบการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับในระดับโลก การทูตเชิงการทหาร หรือขีดความสามารถในเรื่องข่าวกรอง (๔) การเสริมสร้างความแข็งแกร่งของกระทบวงการต่างประเทศสหราชอาณาจักร และ (๕) การให้ความสำคัญแก่การเป็นสมาชิก EU และองค์กรพหุภาคีอื่นๆ นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ นาย William Hague ได้เขียนบทความลงในหนังสือพิมพ์ The Telegraph ว่า ประเด็นสิทธิมนุษยชนเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหราชอาณาจักรที่สะท้อนถึงค่านิยมของประเทศและประชาชนสหราชอาณาจักร โดยได้ยกตัวอย่างประเทศที่มีการจำกัดสิทธิมนุษยชนมากที่สุด ได้แก่ โซมาเลีย พม่า สเปน คองโก และเกาหลีเหนือ ซึ่งนักการทูตสหราชอาณาจักรจะต้องหยิบยกประเด็นสิทธิมนุษยชนขึ้นหาหรือในทุกโอกาส ทุกภูมิภาค เพื่อกดดันให้มีการปล่อยนักโทษการเมือง เรียกร้องให้มีการเลือกตั้งอย่างเสรี รวมทั้งรณรงค์ให้ประเทศต่างๆ มีบทบาทในองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งเป็นระบบเตือนภัยล่วงหน้า (early warning system) เกี่ยวกับวิกฤตทั่วโลก

เศรษฐกิจการค้า

นโยบายเศรษฐกิจและการคลังของสหราชอาณาจักร รัฐบาลผสมระหว่างพรรคอนุรักษนิยมและพรรคเสรีประชาธิปไตยเห็นว่า นโยบายเศรษฐกิจและการคลังของ สอ. ที่ผ่านมา มีรายจ่ายภาครัฐในสัดส่วนที่สูงคิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) และมีประชาชนว่างงาน

จำนวนกว่า ๒.๕ ล้านคน ทำให้เป็นภาระงบประมาณของรัฐบาล เป็นอย่างมาก เนื่องจากรัฐบาลให้การสนับสนุนด้านสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่จะต้องได้รับการแก้ไข โดยรัฐบาลปัจจุบันของสหราชอาณาจักรมีแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจและการคลัง ดังนี้

๑. ลดขนาดของภาครัฐ เน้นภาคสังคม และตลาดเสรี ซึ่งแตกต่างจากระบบเดิมในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ที่การจ้างงานกว่าครึ่งหนึ่งมาจากภาครัฐ รัฐบาลใหม่จะเน้นแนวทางการสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยเน้นการออม แทนการกู้ยืมและซื้อสินค้าจากจีนและภูมิภาคเอเชีย โดยเห็นว่ามีปัจจัยหลักที่สำคัญสำหรับภาคเอกชน ๓ ประการ ได้แก่ ๑) ความเชื่อมั่นและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (โดยการแก้ไขปัญหาหนี้ภาครัฐ) ๒) การแข่งขันที่เสรี (ระบบภาษี กวาระเบียบที่ส่งเสริมภาคเอกชน และลดปัญหาความล่าช้าในระบบราชการ) ๓) วัตถุประสงค์และทรัพยากรที่จำเป็นต่อความสำเร็จ (นโยบายด้านพลังงาน เทคโนโลยี พัฒนาทักษะแรงงาน) ๒. แก้ไขปัญหารายจ่ายภาครัฐ จากการทำมีการกู้ยืมคิดเป็น ๑ ปอนด์ ต่อทุกๆ ๔ ปอนด์ของรายจ่ายภาครัฐ ซึ่งมีผลต่อสัดส่วนดอกเบี้ยเงินกู้ภาครัฐในอัตราที่สูง ทำให้รัฐบาลกังวลว่าสหราชอาณาจักรกำลังจะกลายเป็นประเทศที่มีหนี้ภาครัฐสูงที่สุดประเทศหนึ่งในกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป (EU) โดยรัฐบาลมีแผนจะปรับลดหนี้ภาครัฐลง ๖ พันล้านปอนด์ภายในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ ๓. การรักษาอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ในระดับต่ำ รัฐบาลจะให้ธนาคารกลาง (Bank of England) ดำเนินนโยบายที่เป็นอิสระได้ในระดับหนึ่ง ๔. ลดความยุ่งยากของกฎระเบียบเพื่อส่งเสริมธุรกิจและการลงทุน โดยส่งเสริมมาตรการด้านสินเชื่อ ปฏิรูปภาคการธนาคาร และปฏิรูประบบภาษีให้มีความยุติธรรม และไม่เป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยจะมีการปรับลดภาษีเงินได้ตามเป้าหมายพัฒนาให้สหราชอาณาจักรมีระบบภาษีที่สามารถแข่งขันได้ดีที่สุดในประเทศสมาชิก G๒๐ รวมถึงปรับเพิ่ม personal income tax allowance เป็น ๑๐,๐๐๐ ปอนด์ ซึ่งจะทำให้ชาวอังกฤษจำนวนหลายล้านคนเสียภาษีลดลงเพื่อให้โอกาสผู้มีรายได้น้อย – ปานกลาง ในการเริ่มต้นธุรกิจ

๕. การแสวงหาโอกาสและช่องทางในประเทศตลาดเกิดใหม่ (อาทิ จีน อินเดีย บราซิล อินโดนีเซีย เวียดนาม) ซึ่งถือเป็นเรื่องท้าทายของภาคธุรกิจในประเทศ เนื่องจากประเทศตลาดเกิดใหม่จะพัฒนาจากการอาศัยภาคการผลิต/อุตสาหกรรม (manufacturing) มาเป็น ประเทศที่ร่ำรวยขึ้น และมีจำนวนผู้บริโภคมหาศาล ซึ่งจะเป็นตลาดสำคัญของสินค้าสหราชอาณาจักร อาทิ ยารักษาโรค อากาศยาน พลังงานทดแทน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ประกันภัย บริการ ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย โดยภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือกัน

สภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน

สถานะปัจจุบัน สหราชอาณาจักรกำลังประสบปัญหาหนี้สาธารณะ ซึ่งมีอัตราส่วนกว่า ๖๐% ของ GDP (หรือประมาณ ๙๓๔.๙ พันล้านปอนด์ ณ เดือนสิงหาคม ๒๕๕๓) และมีความจำเป็นที่จะต้องลดภาวะการขาดดุลงบประมาณของรัฐบาล ซึ่งนอกเหนือไปจากความพยายามที่ปรับลดค่าใช้จ่ายภาครัฐลงให้ได้ ๖ พันล้านปอนด์ ภายในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ ในการถดถอยงบประมาณ (spending review) สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๕๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ประกาศลดงบประมาณสำหรับระบบสวัสดิการสังคมของสหราชอาณาจักรปีละ ๗ พันล้านปอนด์ ลดตำแหน่งงานในภาครัฐเกือบ ๕๐๐,๐๐๐ ตำแหน่ง ใน ๔ ปี ข้างหน้า ด้วยการไม่จ้างงานในตำแหน่งที่ว่างลง (vacant) ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖ หน่วยราชการถูกปรับลดงบประมาณเฉลี่ย ๓ - ๘ % ต่อปี กระทรวงการต่างประเทศสหราชอาณาจักรถูกปรับลดงบประมาณ ๒๔% โดยการลดจำนวนนักการทูตที่ทำงานในกระทรวงการต่างประเทศ

สหราชอาณาจักรและสายสนับสนุน และกำหนดนโยบายให้ UK Trade and Investment (UKTI) หน่วยงานด้านการค้าการลงทุนของสหราชอาณาจักรเน้นการช่วยเหลือให้บริษัทสหราชอาณาจักรส่งออกได้มากขึ้น และปกป้องการจ้างแรงงานสหราชอาณาจักรในประเทศมากขึ้น โดยการดึงดูดให้บริษัทต่างชาติเข้ามาลงทุนในสหราชอาณาจักรมากขึ้น ในขณะที่กระทรวงเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (Department for International Development หรือ DFID) จะได้รับงบประมาณมากขึ้นเรื่อยๆ จนถึง ๑๑.๕ พันล้านปอนด์ ในระยะ ๔ ปีข้างหน้า เพื่อให้การให้ความช่วยเหลือในต่างประเทศมีสัดส่วนเป็น ๐.๗% ของรายได้ประชาชาติ (GDP) ในปี ๒๕๕๖

ภาพรวมเศรษฐกิจไตรมาส ๓ (ข้อมูลเบื้องต้น) ขยายตัวจากไตรมาสก่อน ๐.๘% และขยายตัวจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ๒.๘% ซึ่งเป็นการขยายตัวที่ดีกว่าคาดการณ์ ปัจจัยหลักที่ช่วยให้เศรษฐกิจสหราชอาณาจักรขยายตัวดีกว่าคาด มาจากการผลิตภาคบริการ (สัดส่วน ๗๖% ของการผลิตทั้งหมด) ขยายตัวต่อเนื่อง โดยเฉพาะบริการค้าส่งค้าปลีก ที่เพิ่มขึ้นจากการที่ผู้ประกอบการเริ่มเร่งสะสมสินค้าล่วงหน้าก่อนอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มปรับเพิ่มเป็น ๒๐% ในต้นปี ๒๕๕๔ เครื่องชี้เศรษฐกิจในเดือนตุลาคมซึ่งเป็นเดือนแรกของไตรมาส ๔ บ่งชี้ว่า การผลิตทั้งภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมยังคงมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่อง ส่งผลให้ตลาดคลายความกังวลเกี่ยวกับการกลับมาหดตัวของเศรษฐกิจสหราชอาณาจักรอีกครั้งในปี ๒๕๕๓

เสถียรภาพเศรษฐกิจภายในประเทศยังคงเปราะบาง จากอัตราเงินเฟ้อจาก Consumer Price Index ในเดือนกันยายน ๒๕๕๓ ยังคงทรงตัวในระดับสูงที่ ๓.๑% ซึ่งยังคงสูงกว่าเป้าหมายเงินเฟ้อของธนาคารกลางอังกฤษที่กำหนดไว้ไม่เกิน ๒% แต่อัตราการว่างงานในรอบ ๓ เดือน มีแนวโน้มดีขึ้น โดยอัตราการว่างงานลดลงเล็กน้อยมาอยู่ที่ ๗.๗% จาก ๗.๘% ในไตรมาสก่อนหน้า ซึ่งสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจด้านการผลิตที่ขยายตัวต่อเนื่องในไตรมาส ๓ ส่งผลให้มีการจ้างงานมากขึ้น

ดุลการค้าและดุลบริการของสหราชอาณาจักรในเดือนกันยายนปรับตัวดีขึ้น จากการลดลงของการขาดดุลการค้าของสินค้าที่ลดลงเหลือ ๘.๒ พันล้านปอนด์ จากเดือนก่อนที่ขาดดุล ๘.๕ พันล้านปอนด์ ส่วนหนึ่งได้รับอานิสงค์จากค่าเงินปอนด์ที่อ่อนค่าลงที่ช่วยให้การส่งออกดีขึ้น • ภาคการเงินและภาคการคลัง - ธนาคารกลางอังกฤษคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ ๐.๕% และคงมาตรการ Quantitative Easing (QE) ที่ ๒๐๐ พันล้านปอนด์ ตรงข้ามกับธนาคารกลางสหรัฐฯ ที่เพิ่ม QE อีก ๖๐๐ พันล้าน USD ทั้งนี้ภาวะเศรษฐกิจที่ดีขึ้นและการคงมาตรการ QE ของสหราชอาณาจักรส่งผลให้ค่าเงินปอนด์ในช่วงเดือนที่ผ่านมาแข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับค่าเงินสกุลหลัก ทั้งค่าเงินยูโร ค่าเงินดอลลาร์ และค่าเงินเยน

ความสัมพันธ์ทางการเมืองไทย-สหราชอาณาจักร

การทูตไทยกับสหราชอาณาจักรมีความสัมพันธ์กันมาช้านาน มีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๓๘๘ ซึ่งเวลานั้น สหราชอาณาจักรได้ตั้งสถานกงสุลขึ้นในประเทศไทย ต่อมา เมื่อปี ๒๔๒๕ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าปฤษฎางค์ (พระยศขณะนั้นคือหม่อมเจ้า) ราชทูต ได้ทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสาส์นตราตั้งแด่สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย และได้เปิดสำนักงานผู้แทนทางการทูต (Siamese Legation) ขึ้นที่กรุงลอนดอน ความสัมพันธ์ระหว่างกันดำเนินไปอย่างราบรื่นบนพื้นฐานของมิตรภาพ ทั้งในกรอบความร่วมมือทวิภาคีและพหุภาคี มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นและขยายตัวครอบคลุมทุกสาขาของความร่วมมือ ถึงแม้ว่าไทยและสหราชอาณาจักรจะได้จัดตั้งคณะกรรมการร่วมหรือคณะกรรมการกำกับดูแลความสัมพันธ์ทวิภาคี ดังเช่นที่ประเทศไทยมีกับประเทศสำคัญอื่นๆ ในยุโรป

แต่ทั้งสองฝ่ายก็ต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ความสัมพันธ์ทวิภาคีไทย-สหราชอาณาจักรนั้น ได้หยั่งรากลึกครอบคลุมทุกสาขาแล้ว ทั้งในระดับสถาบัน-สถาบัน เอกชน-เอกชน และประชาชน-ประชาชน การเมืองไทยและสหราชอาณาจักรมุ่งพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันบนพื้นฐานของความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ มีการหารือทวิภาคีอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งครอบคลุมประเด็นพัฒนาการทางการเมืองภายในและสถานการณ์ระหว่างประเทศ ตลอดจนประเด็นระหว่างประเทศที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน สหราชอาณาจักรประสงค์ที่จะให้มิตรประเทศมีบรรทัดฐานและค่านิยมทางการเมืองที่ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตยแบบตัวแทน หลักนิติธรรม ธรรมภิบาล การค้าเสรีตามระบบกลไกตลาด ตลอดจนสิทธิมนุษยชน

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ

การค้า

สหราชอาณาจักรเป็นคู่ค้าสำคัญของไทย มูลค่าการค้าสูงเป็นอันดับสองในสหภาพยุโรป (ในภาพรวมทั่วโลก ถือเป็นคู่ค้าอันดับที่ ๑๘ ของไทย) ในระยะ ๓ ปีที่ผ่านมา (๒๕๔๙ - ๒๕๕๑) การค้ารวมมีมูลค่าโดยเฉลี่ยจำนวน ๕,๑๘๗.๕๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด ในปี ๒๕๕๒ มูลค่าการค้ารวมไทย - สหราชอาณาจักรมีจำนวน ๔,๗๑๖.๑๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ ๑๓.๕๐ (คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๕ ของการค้ารวมของไทย) โดยไทยส่งออก ๓,๒๓๗.๑๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ นำเข้า ๑,๗๖๗.๓๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ และไทยได้เปรียบดุลการค้า ๑,๔๖๙.๗๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สินค้าส่งออกหลักของไทยไปสหราชอาณาจักร ได้แก่ ไก่แปรรูป น้ำมันสำเร็จรูป อัญมณี และเครื่องประดับ เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และชิ้นส่วน อาหารทะเลกระป๋องแปรรูป และแผง วงจรไฟฟ้า สินค้านำเข้าหลักจากสหราชอาณาจักร ได้แก่ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องดื่มประเภทน้ำแร่ น้ำอัดลม และสุรา และเคมีภัณฑ์

ในช่วง ๘ เดือนแรกของปี ๒๕๕๓ การค้ารวมมีมูลค่า ๓,๖๐๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๑.๑๗ จากช่วงเดียวกันของปี ๒๕๕๒ การส่งออกจากไทยไปยังสหราชอาณาจักรยังคงขยายตัวได้ดี โดยมีมูลค่า ๒,๓๒๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕.๓๓ สินค้าส่งออกอันดับหนึ่งคือ ไก่แปรรูป ซึ่งมีมูลค่าการส่งออก ๓๐๙.๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวร้อยละ ๑๘.๙๙ จากช่วงเดียวกันของปี ๒๕๕๒ รองลงมาคือ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ด้วยมูลค่าการส่งออก ๑๘๐.๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ ๒๔๘.๒๐ ไทยนำเข้าจากสหราชอาณาจักรมูลค่า ๑,๒๘๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๓.๔๐ สินค้านำเข้าสำคัญคือ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ และเหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์

การลงทุน

ในปี ๒๕๕๒ สหราชอาณาจักรเป็นประเทศในยุโรปที่เข้ามาลงทุนผ่านสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เป็นอันดับ ๒ มูลค่า ๒๕,๕๙๑.๓๐ ล้านบาท) รองจากเนเธอร์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ และอิตาลี) โดยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในสาขาเครื่องจักร อิเล็กทรอนิกส์ และก๊าซชีวมวล (biogas) นอกจากนี้ UKTI (UK Trade & Investment) ซึ่งเป็นหน่วยงานส่งเสริมการค้าการลงทุนของสหราชอาณาจักรจัดประเทศไทยให้อยู่ใน “high growth market” บริษัทสำคัญของสหราชอาณาจักรที่เข้ามาลงทุนในไทย ได้แก่ BP (น้ำมัน, ปิโตรเคมี) ICI (ปิโตรเคมี), Castrol (น้ำมันหล่อลื่น), GKN (ชิ้นส่วนรถยนต์), Thames Water (ผลิตน้ำประปา) Grampian Country Food (เกษตร) Triumph (เครื่องนุ่งห่ม)

Triumph Motorcycle (ยานยนต์) Weston EU (ชิ้นส่วนอากาศยาน) Meyer (อลูมิเนียม) Tesco และ Boots (ค้าปลีก) Standard Chartered (ธนาคาร) เป็นต้น ความสนใจทางด้านการค้าและการลงทุนของสหราชอาณาจักรในประเทศไทย มีผลมาจากการที่เจ้าชายแอนดรูว์ ดยุกแห่งยอร์ก ทรงดำรงตำแหน่งผู้แทนพิเศษด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ (Special Representative for International Trade and Investment) ของ UK Trade and Investment (UKTI) และได้นำคณะนักธุรกิจและนักลงทุนมาเยือนไทยอย่างสม่ำเสมอ โดยล่าสุด ดยุกแห่งยอร์กเสด็จเยือนประเทศไทย ระหว่างวันที่ ๖ - ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ ในฐานะพระราชอาคันตุกะส่วนพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในช่วง ๖ เดือนแรกของปี ๒๕๕๓ โครงการของสหราชอาณาจักรที่ได้รับอนุมัติจาก BOI มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๐ โครงการ คิดเป็นมูลค่ารวม ๓๙๘.๗ ล้านบาท โดยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนเพื่อการส่งออกในสาขาเครื่องจักร และอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งถือว่าน้อยเมื่อเทียบกับปีก่อนๆ และสะท้อนให้เห็นถึงภาวะเศรษฐกิจ ในทางกลับกัน ภาคเอกชนไทยได้เข้าไปลงทุนในสหราชอาณาจักรมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจด้านโรงแรม ร้านอาหาร ทีมสโมสรฟุตบอล ในปี ๒๕๕๓ กลุ่มบริษัท King Power ได้ซื้อทีมสโมสรฟุตบอล Leicester City และสหวิริยาสตีลอินดัสตรีอยู่ระหว่างการเจรจาซื้อโรงถลุงเหล็ก Teesside Cast Products มูลค่า ๕๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ

การท่องเที่ยว

ปี ๒๕๕๒ นักท่องเที่ยวสหราชอาณาจักรมาไทย ๘๔๑,๐๐๐ คน (อันดับที่ ๑ ในยุโรป) ถือเป็นตลาดสำคัญของไทยในยุโรป เพราะนอกจากจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาประเทศไทยมากที่สุดแล้ว นักท่องเที่ยวสหราชอาณาจักรยังถือเป็นตลาดที่ทำรายได้สูง ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยยาว และไม่จำกัด แต่เฉพาะฤดูท่องเที่ยวเท่านั้น โดยส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาซ้ำ (repeat visitor) และไม่ใช้ในลักษณะเดินทางมาเป็นกรุปทัวร์ ในช่วง ๘ เดือนแรกของปี ๒๕๕๓ จำนวนนักท่องเที่ยวสหราชอาณาจักรเดินทางมาไทย มีจำนวน ๕๓๗,๐๓๓ คน ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี ๒๕๕๒ เพียงร้อยละ ๐.๙๒ และนักท่องเที่ยวสหราชอาณาจักร ยังคงเป็นนักท่องเที่ยวที่มาไทยในจำนวนที่สูงที่สุดจากยุโรป (ตามด้วยเยอรมนี และรัสเซีย) ทั้งนี้ ในส่วนของนักท่องเที่ยวไทยไปสหราชอาณาจักรนั้น มีจำนวนประมาณ ๑๐๓,๐๐๐ คน (๒๕๕๒) เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๑ ร้อยละ ๒๑.๓๗

ความตกลงทวิภาคีที่สำคัญระหว่างไทย-สหราชอาณาจักร ๑) ความตกลงว่าด้วยบริการเดินทางอากาศ ลงนามเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ (แก้ไขเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๒๐ และเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๒๒) ปัจจุบันฝ่าย สหราชอาณาจักรได้เสนอที่จะให้มีการปรับปรุงบางข้อบท และฝ่ายไทยกำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณา ๒) หนังสือแลกเปลี่ยนระหว่างเอกอัครราชทูตสหราชอาณาจักรประจำประเทศไทยกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทยว่าด้วยสิทธิพิเศษที่ให้แก่ผู้เชี่ยวชาญภายใต้โครงการความร่วมมือตามแผนโคลัมโบ (แลกเปลี่ยนเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๕) ซึ่งคาดว่าจะการให้สิทธิพิเศษผู้เชี่ยวชาญ จะมีย่อยลงเนื่องจากสหราชอาณาจักรได้ยุติการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ไทยในปี ๒๕๔๓ ๓) ความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน ลงนามเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ปัจจุบันมีบริษัทมาขอรับการคุ้มครองภายใต้ความตกลงฯ น้อย เนื่องจากเห็นว่า การขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจะทำให้ได้รับเงื่อนไขที่ดีกว่า ๔) อนุสัญญาว่าด้วยการยกเว้นภาษีซ้อนและการป้องกันการเลี่ยงรัษฎากรในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีที่เก็บจากเงินได้ ลงนามเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ ซึ่งมีช่วยเหลืออย่างมากให้ภาคธุรกิจของประเทศทั้งสองไม่ต้องแบกรับภาระภาษีเกินความจำเป็นในการประกอบธุรกิจระหว่างกัน ปัจจุบันทั้งสองฝ่ายอยู่ระหว่างการเจรจาทบทวนอนุสัญญา

ดังกล่าว ๕) ความตกลงว่าด้วยการโอนตัวผู้กระทำผิดและความร่วมมือในการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาในคดีอาญา ลงนามเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๓ ซึ่งฝ่ายสหราชอาณาจักรได้มีการใช้ประโยชน์จากความตกลงฯ โดยขอให้มีการโอนตัวนักโทษสหราชอาณาจักรกลับไปรับโทษที่สหราชอาณาจักรอยู่เป็นระยะ ๆ ๖) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการส่งกำลังบำรุง ลงนามเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๖ ซึ่งครอบคลุมไม่เพียงแต่ในเรื่องการส่งกำลัง การซ่อมบำรุง แต่ยังรวมถึงความร่วมมือทางทหารในด้านอื่น ๆ เช่น การฝึก การวิจัยร่วม การถ่ายโอนเทคโนโลยี เป็นต้น และปัจจุบันกองทัพของทั้งสองประเทศก็มีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ๗) ความตกลง ๓ ฝ่าย ระหว่างรัฐบาลไทย-สหราชอาณาจักร-กัมพูชา ว่าด้วยการสร้างสะพานเชื่อมระหว่างปอยเปตกับคลองลึก ลงนามเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๓๗ โดยเป็นการใช้เงินของสหราชอาณาจักรร่วมกับกำลังทหารของไทยในการสร้างสะพานให้กัมพูชา ซึ่งได้ดำเนินการไปเรียบร้อยแล้ว ๘) ความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งและดำเนินการสถานีถ่ายทอดวิทยุของบริษัทรายอากาศเสียงของสหราชอาณาจักร (BBC) ในประเทศไทย ลงนามเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๓๗ ปัจจุบันสถานีวิทยุดังกล่าวได้ดำเนินการกระจายเสียงแล้ว ๙) สนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญาลงนามเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๓๗ และได้มีการแลกเปลี่ยนสัตยาบันสารกัน เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๐

ประเทศอังกฤษ ตั้งอยู่บน เกาะบริเทนใหญ่ และอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของทวีปยุโรป อาณาเขตติดต่อ ทางทิศเหนืออยู่ติดกับสกอตแลนด์ ทิศตะวันตกอยู่ติดกับเวลส์ ทิศที่ไม่อยู่ติดกับแผ่นดินเลยคือทิศตะวันออก ซึ่งอยู่ติดกับทะเลไอริช ทะเลเซลติก และทะเลเหนือ ส่วนทางทิศใต้ มีช่องแคบอังกฤษคั่นกับทวีปยุโรป โดยจุดที่ใกล้ที่สุดอยู่ห่างจากประเทศฝรั่งเศส เป็นระยะทาง ๓๔ กิโลเมตร บริเวณช่องแคบโดเวอร์ คำว่า “อิงแลนด์” (England) ซึ่งเป็นชื่อในภาษาอังกฤษของประเทศอังกฤษในปัจจุบัน ได้มาจากชื่อ “อังกิล” (Angles) ซึ่งเป็นชนเผ่าหนึ่งในบรรดาชนเผ่าเยอรมันหลายเผ่าที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในดินแดนนี้ตั้งแต่ราวคริสต์ศตวรรษที่ ๕ ถึง ๖ โดยมาจาก “Engla Land” และกลายมาเป็น “England” ในปัจจุบัน

ประเทศอังกฤษเป็นประเทศหนึ่งใน สหราชอาณาจักร (ชื่อเต็มคือ United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland หรือ สหราชอาณาจักรบริเทนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ) โดยประกอบด้วยอีก ๓ ชาติ ได้แก่ สกอตแลนด์ เวลส์ และ ไอร์แลนด์เหนือ (สกอตแลนด์ และเวลส์ ตั้งอยู่บนเกาะบริเทนใหญ่เหมือนกับประเทศอังกฤษ ส่วน ไอร์แลนด์เหนือ ตั้งอยู่บนเกาะไอร์แลนด์) โดยประเทศทั้ง ๔ ได้รวมตัวกัน โดยมีการพัฒนายุทธศาสตร์และผลประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกัน สำหรับประวัติการรวมกันของทั้ง ๔ ชาติ นั้น สามารถหาอ่านได้จาก ประวัติโดยย่อของสหราชอาณาจักร

เมืองหลวงของประเทศอังกฤษ มีชื่อว่า ลอนดอน ซึ่งเป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศอังกฤษ (ลอนดอน เป็นเมืองหลวงของสหราชอาณาจักรด้วย

การแบ่งภูมิภาค ประเทศอังกฤษแบ่งได้ทั้งหมด ๙ ภูมิภาคดังนี้

๑. East Midlands มีพื้นที่ประมาณ ๑๕,๖๒๗ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่อาณาบริเวณทางตะวันออกเฉียงของอังกฤษ ประกอบด้วย Nottinghamshire, Derbyshire, Leicestershire, Rutland, Northamptonshire และพื้นที่ส่วนใหญ่ของมณฑล Lincolnshire

๒. East of England มีพื้นที่ประมาณ ๑๙,๑๒๐ ตารางกิโลเมตร ก่อตั้งในปี ค.ศ. ๑๙๙๔ และได้รับการยอมรับให้เป็นหนึ่งในเขตการปกครองในปี ค.ศ. ๑๙๙๙ ภูมิภาคนี้ประกอบด้วย Essex, Hertfordshire, Bedfordshire, Cambridgeshire, Norfolk และ Suffolk

๓. **Greater London** มีพื้นที่ประมาณ ๑,๕๗๒ ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศอังกฤษ ประกอบด้วย London, Hertfordshire, Buckinghamshire, Berkshire, Surrey และ Kent

๔. **North East England** มีพื้นที่ประมาณ ๘,๕๙๒ ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย Northumberland, County Durham, Tyne และ Wear, และ Teesside นอกจากนี้ยังครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตอนเหนือของ North Yorkshire อีกด้วย

๕. **North West England** ภูมิภาคนี้มีพื้นที่ประมาณ ๑๔,๑๖๕ ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย Cumbria, Lancashire, Greater Manchester, Merseyside, and Cheshire

๖. **South East England** มีพื้นที่ประมาณ ๑๙,๐๙๖ ตารางกิโลเมตร ก่อตั้งในปี ค.ศ. ๑๙๙๔ ประกอบด้วย Berkshire, Buckinghamshire, East Sussex, Hampshire, Isle of Wight, Kent, Oxfordshire, Surrey และ West Sussex

๗. **South West England** มีพื้นที่ประมาณ ๒๓,๘๒๙ ตารางกิโลเมตร นับว่าเป็นภูมิภาคที่ใหญ่ที่สุดของประเทศอังกฤษ ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ Bristol, Gloucestershire, Somerset, Dorset, Wiltshire, Devon, Cornwall และ the Isles of Scilly

๘. **West Midlands** มีพื้นที่ประมาณ ๑๓,๐๐๔ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ทางตะวันตกของอังกฤษที่เราเรียกกันว่า Midlands รวมทั้งมณฑล Birmingham นอกจากนั้นก็ยังรวมกลุ่มเมืองมิดแลนด์ตะวันตก (West Midlands conurbation) ที่รวมทั้ง Wolverhampton Dudley, Solihull, Walsall Dudley, Solihull, Walsall and West Bromwich รวมทั้ง Coventry ที่ตั้งอยู่ใน West Midlands county แต่แยกจากกลุ่มเมืองมิดแลนด์ตะวันตกโดยแนวไม้ (green belt) ที่ยาวหลายกิโลเมตร

๙. **Yorkshire and the Humber** มีพื้นที่ประมาณ ๑๕,๔๒๐ ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่ครอบคลุมเขต historic county ของ Yorkshire ของ Yorkshire เกือบทั้งหมด รวมทั้งพื้นที่ส่วนหนึ่งทางตอนเหนือของ Lincolnshire

อุณหภูมิและสภาพอากาศในอังกฤษ

อุณหภูมิของประเทศอังกฤษ (หน่วยเป็น องศาเซลเซียส) โดยส่วนใหญ่จะไม่ต่ำกว่า ๐ องศาในฤดูหนาว และไม่เกิน ๓๒ องศาในฤดูร้อน สภาพอากาศโดยส่วนใหญ่ค่อนข้างชื้นและเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง มีฝนตกประปรายตลอดทั้งปี เขตที่มีปริมาณฝนมากที่สุด คือ ทางด้านตะวันตกของประเทศ เดือนที่อากาศเย็นที่สุดในอังกฤษ คือเดือน มกราคมหรือกุมภาพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณที่เป็นชายฝั่ง เพราะได้รับอิทธิพลจากทะเล เดือนที่อบอุ่นที่สุดในอังกฤษ คือ เดือนกรกฎาคม ซึ่งอากาศอบอุ่นจะอยู่ในช่วงเดือน พฤษภาคม – ตุลาคม โดยปัจจัยที่มีผลต่อสภาพภูมิอากาศของประเทศอังกฤษ คือ สภาพพื้นที่ที่อยู่ใกล้หรือไกลกับมหาสมุทรแอตแลนติก เส้นละติจูดเหนือและกระแสน้ำอุ่นในมหาสมุทรแอตแลนติก อุณหภูมิสูงสุดที่เคยวัดได้ในอังกฤษ คือ ๓๘.๕ องศา ที่เมือง Brogdale ใน Kent เมื่อ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๖ ในขณะที่อุณหภูมิต่ำสุดในประเทศอังกฤษที่เคยวัดได้ คือ -๒๖.๑ องศา ที่เมือง Edgmond, Shropshire เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๒๕

ฤดูของประเทศอังกฤษมีทั้งหมด ๔ ฤดู คือ **ฤดูใบไม้ผลิ** เดือนมีนาคม – พฤษภาคม อุณหภูมิจะอยู่ที่ประมาณ ๑๕ – ๒๐ C **ฤดูร้อน** เดือนมิถุนายน – สิงหาคม อุณหภูมิจะอยู่ที่ประมาณ ๑๕ – ๓๒ C **ฤดูใบไม้ร่วง** เดือนกันยายน -พฤศจิกายน อุณหภูมิจะอยู่ที่ประมาณ ๘ – ๑๔ C **ฤดูหนาว** เดือนธันวาคม – กุมภาพันธ์ อุณหภูมิจะอยู่ที่ประมาณ ๐ – ๔ C

เวลา

ประเทศอังกฤษเวลาจะเดินช้ากว่าประเทศไทย ๗ ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ ๒๙ ตุลาคม – ๒๖ มีนาคม (ใช้มาตรฐานเวลา GMT UTC+๐) ประเทศอังกฤษเวลาจะเดินช้ากว่าประเทศไทย ๖ ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มีนาคม – ๒๙ ตุลาคม (ใช้มาตรฐานเวลา GMT UTC+๑)

ประชากร

ประเทศอังกฤษจัดเป็นประเทศที่เต็มไปด้วยความหลากหลายทางเชื้อชาติ แต่ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนผิวขาว ๘๗.๕% เป็นคนเอเชียใต้ ๖ % เป็นคนผิวสี ๒.๙% ส่วนที่เหลือเป็นกลุ่มผสมเชื้อชาติต่าง ๆ อาทิเช่น ชาวจีน เอเชียตะวันออก เป็นต้น ประชากรในอังกฤษโดยประมาณที่สำรวจไว้เมื่อปี ๒๐๑๐ มีจำนวน ๕๒,๒๓๔,๐๐๐ คน

ความหนาแน่นของประชากรในอังกฤษ สูงเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก ประมาณหนึ่งในสี่ของประชากรทั้งหมดอาศัยอยู่ในเขตตะวันออกเฉียงใต้ของอังกฤษ ซึ่งมีสภาพทางเศรษฐกิจที่ดี และส่วนใหญ่เป็นเขตเมืองหรือชานเมือง ประชากรประมาณ ๗.๕ ล้านคนอาศัยอยู่ในกรุงลอนดอน

ภาษา

ภาษาทางการของอังกฤษมี ๒ ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ และ ภาษาเวลช์ แต่ภาษาที่ใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุด คือ ภาษาอังกฤษ นอกจากนี้มีการใช้ภาษา Cornish กันบ้างในบางพื้นที่ ภาษาอังกฤษได้แพร่กระจายไปทั่วโลก จากอิทธิพลของจักรวรรดิบริเตนในอดีต และอิทธิพลของสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน ทำให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองที่สอนกันมากที่สุดในโลก

ศาสนา

คริสต์ศาสนา เป็นศาสนาที่มีผู้นับถือมากที่สุดในอังกฤษ ปัจจุบัน คริสต์ศาสนา นิกายเชิร์ชออฟอิงแลนด์เป็นศาสนจักรประจำชาติของอังกฤษ และเป็นแม่ข่ายของชุมชนแองกลิคันทั่วโลก (ความเชื่อของแองกลิคันจะพบได้ในคำเขียนในพระวรสาร ประเพณีของโบสถ์สาวก และผู้สอนศาสนาแต่เดิม ลักษณะโครงสร้าง ความเชื่อทางคริสต์ศาสนวิทยา และลักษณะการทำพิธีเป็นลักษณะเอกลักษณ์ที่เป็นสายกลางระหว่าง นิกายโรมันคาทอลิก และ นิกายโปรเตสแตนต์ หรือที่เรียกว่า “ทางสายกลาง” ของนิกายทั้งสาม) ส่วนศาสนจักรโรมันคาทอลิกเป็นนิกายคริสต์ศาสนาที่ใหญ่เป็นอันดับสอง ส่วนศาสนาอื่น ก็สามารถนับถือได้อย่างเสรีในอังกฤษ โดยศาสนาอื่นที่มีผู้นับถือ ได้แก่ ศาสนาอิสลาม ศาสนาฮินดู และศาสนาพุทธ ซึ่งมีศาสนิกชนจำนวนไม่น้อย ในขณะที่ศาสนาซิกข์และศาสนายูดาห์มีศาสนิกชนรองลงมา นอกจากนี้มีประชากรจำนวนไม่น้อยประกาศตัวว่าไม่นับถือศาสนาใด ๆ เลย

สกุลเงิน เงินปอนด์

เงินปอนด์ (Pound Sterling) เริ่มใช้มาตั้งแต่สมัยโบราณ กล่าวคือ เมื่อประมาณ พ.ศ. ๑๓๒๐ ราชอาณาจักรซัคซอน (อาจเรียกว่าพวกอังกฤษสมัยโบราณก็ได้ แต่ความจริงแล้ว ซัคซอนไม่ได้เป็นบรรพบุรุษโดยตรงของอังกฤษปัจจุบัน) ได้ทำเหรียญกษาปณ์ขึ้นจากโลหะเงินแท้ น้ำหนัก ๑ ปอนด์ ซึ่งได้เหรียญเงินเป็นจำนวน ๒๔๐ อัน เรียกว่าเหรียญสเตอร์ลิง และด้วยน้ำหนักเท่ากับ ๑ ปอนด์นี้เอง

เมื่อต้องใช้จ่ายเงิน ก็จะบอกค่าเป็นจำนวนปอนด์ของเหรียญสเตอร์ลิง (Pounds of Sterling) และภายหลังเรียกสั้นลงว่า ปอนด์สเตอร์ลิง (Pound Sterling) ครั้นเมื่อพวกนอร์มัน (Norman) เข้ามาครองอำนาจแทนพวกซัคซอน พวกนี้ได้แบ่งหน่วยเงินตราปอนด์ออกเป็นหน่วยย่อย คือ ๑ ปอนด์ แบ่งได้ ๒๐ ชิลลิง (shilling) และ ๑ ชิลลิง ยังแบ่งได้อีกเป็น ๑๒ เพนนี (เอกพจน์ penny, พหูพจน์ pennies หรือ pence) เรื่องค่าของปอนด์นั้นยังไม่จบ เพราะตัวย่อของปอนด์นั้นมีปัญหา เมื่ออักษรย่อของปอนด์นั้น ใช้ lb หรือ ? ซึ่งทำให้สับสน และอักษรย่อ หรือเครื่องหมายดังกล่าว มีที่มาจากคำว่า libra ในภาษาละตินสมัยกลาง ความจริงแล้ว คำว่า ลิบรา ก็คือ ตาชั่ง (คำเดียวกับที่เรียกกลุ่มดาวราศีตุล) สำหรับอักษร ? นั้น ก็คือตัว L นั้นเอง (ใช้ได้ทั้งสองแบบ) ในตำราเก่าๆ บางครั้งเขียน l. เฉยๆ ก็มี ส่วนชิลลิงนั้น เขาใช้อักษรย่อว่า s. เฉย ๆ ตัวอักษรนี้ไม่ได้ย่อจาก shilling แต่มาจาก solidus ในภาษาละติน สำหรับหน่วยเล็กสุด คือ เพนนีนั้น ย่อเป็น d เพราะในภาษาละตินนั้น หน่วยเล็กสุดของค่าเงินคือ denarius เราจึงอาจพบการเขียนบอกจำนวนเงินเป็น ๒l. ๘s. ๕d. นั่นคือ ๒ ปอนด์ ๘ ชิลลิง กับอีก ๕ เพนนี สำหรับเหรียญชิลลิงนั้น มีค่าเท่ากับ ๑๒ เหรียญ เดิมเรียกว่าเทสตัน หรือเทสทูน (teston, testoon) เริ่มมีครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๐๔๗ มีการแกะสลักเป็นพระพักตร์ของพระเจ้าเฮนรีที่ ๗ ครั้นในสมัยรัชกาลพระเจ้าเฮนรีที่ ๘ ก็ยังคงใช้เหรียญค่านี้นี้ แต่เรียกใหม่ว่า ชิลลิง ส่วนที่มาของชื่อนั้น จริง ๆ แล้วยังไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด แต่เข้าใจว่าเรียกตามเหรียญของพวกอังกูโล-ซัคซอน คือสคิลลิง (scilling, scylling) และบางรัฐของเยอรมนีก็มีการผลิตเหรียญกษาปณ์ที่เรียกว่า ชิลลิง (schilling) เหมือนกัน ครั้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๔ ค่าของชิลลิงเป็นแต่ชื่อเรียกเท่านั้น ไม่ได้มีการผลิตเหรียญเงินค่าชิลลิงออกมา และอีก ๒๖ ปีต่อมา มีการผลิตเหรียญชิลลิง โดยใช้โลหะผสมระหว่างทองแดง และนิกเกิล เรียกว่าโลหะคิวโปรนิกเกิล เมื่อถึงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๔ อังกฤษได้เปลี่ยนมาตราเงินแบบเทียบร้อยตามหลักสากล คือ ๑๐๐ เพนนี เป็น ๑ ปอนด์ โดยไม่ใช้หน่วยชิลลิงอีก ทำให้อักษรย่อชิลลิงจึงหมดไป อักษรย่อเพนนี เปลี่ยนจาก d เป็น p ซึ่งย่อมาจากคำว่าเพนนี (penny) โดยตรง

เศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจของประเทศอังกฤษถือว่าเป็นระบบเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลกเพราะค่าเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศนั้นสูงถึง ๒๒,๙๐๗ ยูโร เป็นประเทศที่เป็นผู้นำทางด้านเคมีเภสัชกรรมและเป็นอุตสาหกรรมหลักทางด้านเทคนิค โดยเฉพาะด้านยานอวกาศ อารุญชุโธปกรณ์และอุตสาหกรรมการผลิตซอฟต์แวร์ นอกจากนี้ตลาดหลักทรัพย์ ณ กรุงลอนดอนยังเป็นตลาดหลักทรัพย์ที่สำคัญของสหราชอาณาจักรและใหญ่ที่สุดในยุโรปและยังเป็นศูนย์กลางการเงินที่ใหญ่ที่สุดของยุโรปด้วย

บรรณานุกรม

- รศ. รสสุคนธ์ มกรมณี. สถานการณ์การศึกษาไทยเปรียบเทียบกับนานาชาติ. [ออนไลน์]
เข้าถึงได้จาก [http : //www.gotoknow.org/blogs/posts/๘๑๐๒๓](http://www.gotoknow.org/blogs/posts/๘๑๐๒๓)?(วันที่ค้นข้อมูล
๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- กระทรวงการต่างประเทศ. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก [http : //www.mfa.go.th](http://www.mfa.go.th) (วันที่ค้น
ข้อมูล ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- ชมรมศึกษาผลงานวิทยากร เชียงกูล. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก [http : //witayakornclub.
wordpress.com](http://witayakornclub.wordpress.com) (วันที่ค้นข้อมูล ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- สถาบันแห่งชาติสารพัดช่าง (ฝรั่งเศส). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก [http : //www. Wikipedia/
translate.google.co.th](http://www.Wikipedia/translate.google.co.th) (วันที่ค้นข้อมูล ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก
<http://www.bic.moe.go.th> (วันที่ค้นข้อมูล ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก [http : //www.wikipedia.org](http://www.wikipedia.org) (วันที่ค้นข้อมูล
๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- โรงเรียนอัสตัน. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก [http : //www.benjama๓๑.com](http://www.benjama๓๑.com) (วันที่ค้นข้อมูล
๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก [http : //www.
ambafrance-th.org](http://www.ambafrance-th.org) (วันที่ค้นข้อมูล ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- _____ [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก [http : //www.educatepark.com/england](http://www.educatepark.com/england) (วันที่ค้น
ข้อมูล ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- _____ [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก [http : //www.studyoverseas.co.th](http://www.studyoverseas.co.th). (วันที่ค้นข้อมูล
๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- _____ [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก [http : //www.educatepark.com/england](http://www.educatepark.com/england) (วันที่ค้น
ข้อมูล ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- _____ [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก [http : //www.educatepark.com/ Education/
system-education.php](http://www.educatepark.com/Education/system-education.php) (วันที่ค้นข้อมูล ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- _____ [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก [http : //www.etoncollege.com](http://www.etoncollege.com) (วันที่ค้นข้อมูล
๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- _____ [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก [http : // www th.wikipedia.org/wiki](http://www.th.wikipedia.org/wiki) (วันที่ค้นข้อมูล
๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- _____ [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก [http : // www worldtraveljoy.com/?p=7959](http://www.worldtraveljoy.com/?p=7959)
(วันที่ค้นข้อมูล ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- _____ [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <http://www.benjama31.com> (วันที่ค้นข้อมูล
๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).

บรรณานุกรม

- _____ [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก [http : //www.edufrance.bangkok.free.fr/chap ๐๔.html](http://www.edufrance.bangkok.free.fr/chap0๔.html) (วันที่ค้นข้อมูล ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- _____ [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก [http : //www.bloggang.com](http://www.bloggang.com) ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ (วันที่ค้นข้อมูล ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- _____ [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก [http : //www.vcharkarn.com/varticle/๓๙](http://www.vcharkarn.com/varticle/๓๙) (วันที่ค้น ข้อมูล ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕).
- _____ [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก [http : / www.edufrance.fr/en/ datas/ a-etudier A๒-FRAME.HTML](http://www.edufrance.fr/en/datas/a-etudier A๒-FRAME.HTML) (วันที่ค้นข้อมูล ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕)

ผู้จัดทำ

นางสาววราภรณ์ สุขประเสริฐ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา
สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร